

**Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája,
Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója és
Diákotthona**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

TARTALOMJEGYZÉK

	I. INTÉZMÉNYI SZINT	7
1.	Az intézményi adatok	7
2.	Az intézmény szervezeti felépítése és kapcsolat rendszere	10
3.	Helyzetelemzés	11
3.1.	SMÖ Duráczy EGYMI és Nevelési Tanácsadó székhelyintézmény Kaposvár	11
3.2.	Éltes Mátyás Intézmény Nagyatád	19
3.3.	Hétszínvirág Intézmény Marcali	22
	II. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM	32
1.	SMÖ Duráczy EGYMI és Nevelési Tanácsadó székhelyintézmény Kaposvár	34
1.1.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, feladatai, eszközei, eljárásai	34
1.2.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok, és tevékenységek	43
1.3	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, tevékenységek	44
1.4	A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek	47
1.5	A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	48
1.6	Gyermek-, és ifjúságvédelem	48
1.7	Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése	50
1.8	Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	50
1.9	A nevelő/oktató munka minőségbiztosítási rendszere	51
1.10	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke	51
1.11	A szülő-tanuló iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségEI	54
1.12	Egészségnevelési program	54
1.13	Környezeti nevelési program	61
1.14	Működést meghatározó elvek, szabályok	69
1.14.1	Az iskolába lépés feltételei, a beiratkozáshoz szükséges feltételek	69
1.14.2	A továbbhaladás feltételei	70
1.14.3	A tanulók iskolai beszámoltatásának rendje, formái	72
1.14.4	A tanulók fizikai állapotának felméréshez szükséges módszerek	82
1.14.5	Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei, gyakorlata	82
1.14.6	Az iskola tantárgyi rendszere, óraterve	83
2.	Éltes Mátyás intézmény Nagyatád	91
2.1.	A nevelő munka pedagógiai alapelvei cél- és feladat rendszere	91
2.1.1.	Alapelveink	91
2.1.2.	Cél- és feladat meghatározás	92
2.2.	Személyiségfejlesztés	94
2.2.1.	Helyzetfeltárás	94
2.2.2.	Alapelvek, feladatok	95
2.2.3.	A személyiségfejlesztő tevékenység feladatai, módszerei, eszközei	96

2.2.4.	A személyiségfejlesztés feltételei	97
2.2.5.	A személyiségfejlesztés ellenőrzési értékelési rendszere	98
2.3.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	99
2.3.1.	Helyzetkép	99
2.3.2.	Alapelvek, feladatok	100
2.3.3.	Feladatellátás feltételei módjai	101
2.4.	A beilleszkedési, magatartási nehézségek	102
2.4.1.	Helyzetfeltárás	102
2.4.2.	Alapelvek, feladatok	103
2.4.3.	Tevékenységszabványok, módszerek, eszközök	104
2.4.4.	Személyi- és tárgyi feltételek	104
2.4.5.	Ellenőrzési, értékelési rendszer	105
2.5.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	105
2.6.	A tehetség képesség kibontakozását segítő tevékenységek, tanórán kívüli foglalkozások	107
2.6.1.	Helyzetfeltárás	107
2.6.2.	Alapelvek	109
2.6.3.	Tevékenységi formák	110
2.6.4.	Megvalósítási feltételek	110
2.6.5.	Ellenőrzés-értékelés	110
2.7.	Egészségnevelési program	111
2.7.1.	Helyzetkép	111
2.7.2.	Alapelvek, feladatok	112
2.7.3.	Az egészségfejlesztő tevékenység formái, módszerei, eljárásai, eszközei, ellenőrzése, értékelése	112
2.7.4.	A mindennapi testedzés végrehajtása	115
2.7.5.	Az egészségfejlesztés feltételei	115
2.7.6.	A tanulók fizikai állapotának mérése	116
2.8.	Környezeti nevelési program	119
2.8.1.	Helyzetkép	119
2.8.2.	Alapelvek, hitvallás	121
2.8.3.	Feltételek	123
2.8.4.	A környezeti nevelés lehetőségei	123
2.8.5.	Kommunikáció a környezeti nevelésben	125
2.8.6.	Módszerek, eszközök, ellenőrzés, értékelés, minőségbiztosítás	126
2.8.7.	Továbblépési lehetőségek	127
2.9	Gyermek- és ifjúságdelem	127
2.9.1.	Helyzetfeltárás	127
2.9.2.	Gyermekvédelmi feladatok	131
2.9.3.	Tevékenységi formák, módszerek, szolgáltatások	132
2.9.4.	Személyi felelősök	135
2.9.5.	Az iskolai gyermekvédelem ellenőrzési, értékelési rendje	136
2.10.	A szülő – tanuló - iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködési formái	139
2.10.1.	Helyzetfeltárás	139
2.10.2.	Alapelvek, feladatok	140
2.10.3.	Tevékenységi formák, eljárások, módszerek, eszközök	140
2.10.4.	Az együttműködés feltételei, módjai	141
2.10.5.	A továbbfejlesztés lehetőségei	142

2.11.	Az iskola képzési rendje	143
2.11.1.	A képzés szakaszai	143
2.11.2.	Enyhe értelmi fogyatékos tanulók	143
2.11.3.	Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók	145
2.12.	Képzési irányok, iskolai szolgáltatások	147
2.12.1.	Iskolai osztályok, csoportok képzésének elvei és rendje	148
2.12.2.	Tanulói jogviszony	149
2.13.	Az iskola élet- és munkarendje	150
2.13.1.	Az iskola munkarendje	150
2.13.2.	A tanév kulcseseményei	152
2.14.	Az iskolahasználók részvétele az iskola közéletében	154
2.14.1.	Az iskola belső kommunikációs rendszere	154
2.14.2.	Az intézmény külső kapcsolatai	155
2.15.	Az iskola hagyományai	156
2.15.1.	Szervezeti hagyományok	156
2.15.2.	Tantárgyi hagyományok	157
2.15.3.	Rendezvényeink	158
2.15.3.1.	Iskolai szintű rendezvényeink	158
2.15.3.2.	Megyei szintű rendezvények	159
2.15.3.3.	Országos szintű rendezvények	160
2.15.3.4.	Hagyományteremtő próbálkozások	160
2.16.	Helyi tanterv	160
2.16.1.	Kulcskompetenciák fejlesztése a nemzeti alaptanterv általános elvárásai	161
2.16.2.	Az iskola tantárgyi rendszere, óraterve	176
2.16.3.	Óraszámok tervezése a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók összevont tanulócsoportja számára	178
2.16.4.	A tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	179
2.16.4.1.	A tankönyvválasztás elvei	179
2.16.4.2.	A taneszköz kiválasztás elvei	181
2.17.	A nevelő oktatómunka ellenőrzési, mérési rendszere	181
2.17.1.	A magatartás és szorgalom minősítése	182
2.17.2.	A tanulók jutalmazása	183
2.17.3.	A tanulók fegyelmezése	186
2.17.4.	A tantárgyi teljesítmények értékelése	188
2.17.5.	Modulok értékelése, minősítése és beszámítása	191
2.17.6.	Az iskolai írásbeli beszámoltatások rendje	191
2.17.7.	Az otthoni (napközis) felkészüléshez előírt feladatok meghatározása	196
2.18.	Eróforrások	199
2.18.1.	Tárgyi, infrastrukturális feltételek	199
2.18.2.	Személyi feltételek	201
2.19.	Felnőttoktatás	202
2.20.	Fejlesztő iskolai oktatás	202
3.	Hétszínvirág intézmény	203
3.1.	Az iskola nevelés filozófia elvei	203
3.1.1.	Nevelési filozófiai elvek leírása	203
3.1.2.	A nevelés filozófiai elvek megjelezése	205
3.2.	Célkijelölés	207

3.2.1.	Az iskola célja	207
3.2.2.	A célok megvalósítását segítő fő feladatok	210
3.3.	Megvalósulás a szervezeten keresztül	212
3.3.1.	Követelmények	212
3.3.2.	Értékek	212
3.3.3.	Tudások	213
3.3.4.	Kompetenciák	213
3.3.5.	Összefoglalás	214
3.3.6.	Szolgáltatások	214
3.3.6.1.	Alapszolgáltatások	215
3.3.6.2.	Kiegészítő szolgáltatások	217
3.3.6.3.	A szolgáltatások rövid és általános leírása	218
3.3.6.4.	Értelmileg akadályozottak integrált nevelése	219
3.3.6.5.	Ép intellektusú tanulók integrált nevelése	220
3.3.7.	Iskolánkban folyó tartalmi munka szakaszolása	220
3.3.8.	Bevezető pedagógia szakasz	221
3.3.9.	Kezdő pedagógiai szakasz	221
3.3.10.	Alapozó pedagógiai szakasz	222
3.3.11.	Fejlesztő pedagógiai szakasz	222
3.4.	Felnőtt oktatás	223
3.5.	Szakmai és szakszolgálati feladat ellátás	224
3.6.	Belső kommunikációs rendszer, értekezletek, írott információk	225
3.7.	Ellenőrzés értékelés rendje	227
3.7.1.	A tanulók értékelése	227
3.7.2.	Az értékelés technikája	228
3.7.3.	Jutalmazás, büntetés	230
3.8.	Iskolai hagyományok	231
3.8.1.	Hagyományos rendezvények	231
3.8.2.	Megjelenés	232
3.8.3.	Iskolánk jelvénye, védjegye	232
3.8.4.	Értékelési hagyományok	233
3.8.5.	Egyéb, tanulóknak adható díj	233
3.9.	Az iskolai környezet alakítása	234
3.10.	Külső kapcsolatok	235
3.11.	A pedagógiai program megvalósításának feltételei	236
3.11.1.	Szabályozási környezet	236
3.11.2.	Személyi feltételek	237
3.11.3.	Tárgyi feltételek	238
3.12.	Hivatkozások, felhasznált irodalom	239
	III. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM	245
1.	Bevezetés	245
2.	Helyzetelemzés	245
2.1	A gyógypedagógiai ellátás területei:	245
2.2	Az ellátás területeihez rendelt nevelési és oktatási programok	246
2.3	Az ellátás személyi és tárgyi feltételei	247
2.4	A gyermekek felvételi rendje	249
2.5	Nyitvatartási rend	249

2.6	Az óvodai csoportok működési rendje	250
2.7	A beiskolázás rendje	250
3	Az óvodai nevelési alapelvei	251
3.4	Az óvodai nevelés célkitűzései	252
5	A nevelés keretei	253
5.1.	Hallássérültek óvodai fejlesztési programja	253
3.5.2	A logopédiai óvoda fejlesztési programja	254
6.	Óvodánk nevelésének keretei hallássérült, valamint súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, részképesség zavarral küzdő gyermekek számára	271
7.	A nevelési program munkáját segítő kötelező eszköz-, és felszerelések jegyzéke	296
8.	Az ellenőrzés, értékelés, mérés a pedagógiai munka tartalmi megvalósítása jegyében	297
9.	Az óvoda kapcsolatrendszere	300
10.	Gyermekvédelem az óvodában	301
11.	Az óvodai ünnepek, megemlékezések, kirándulások	302
12.	Óvodánkban használatos dokumentációk	303
	IV. DIÁKOTTHONI NEVELÉSI PROGRAM	305
1	A diákotthon társadalmi szerepe	305
2	A diákotthoni nevelés tartalma	306
2.1	A diákotthoni nevelés elvei	306
2.2	A diákotthoni nevelés céljai	309
2.3	A diákotthoni nevelés feladatai	310
2.4	Értékelés	311
3	A diákotthoni tevékenység szerkezete	311
3.1	A diákotthon által kötelezően biztosított foglalkozások	311
3.2	Szabadon választható foglalkozások	316
4.	Nevelési feladatok a diákotthonban	316
4.1	Munkára nevelés	316
4.2	Egészséges életmódra nevelés	317
4.3	Környezeti nevelés	318
4.4	Esztétikai nevelés, művészet és információs kultúra	319
5	A diákotthon működése	320
5.1	Személyi feltételek	320
5.2	Tárgyi feltételek	321
5.3	A diákotthoni élet megszervezése	321
5.4	Kapcsolatrendszer	322
6	A diákotthon eredményessége	323
	V. EGYSÉGES SZAKSZOLGÁLAT	326
1	KORAI FEJLESZTŐ KÖZPONT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	324
2	EGYSÉGES SZAKSZOLGÁLAT UTAZÓTANÁRI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	341
3	AUDIOLÓGIAI, PEDOAUDIOLÓGIAI ELLÁTÁS PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	362
	VI. NEVELÉSI TANÁCSADÓ	366
1.	Cél- és feladatrendszer	366

2.	Tárgyi feltételek	366
3.	Személyi feltételek	366
4.	Szakmai szolgáltatások igénybevételét indokoló főbb tünetek	366
5.	Feladatoknm	367
6.	A feladatok ellátása érdekében végzett tevékenységek	368
7.	Eszközök	368
8.	Módszerek	369
	Záradék	370

A Somogy Megyei Közgyűlés 2011. június 30. napjával elrendelte a fenntartásában működő sajátos nevelési igényű gyermekeket ellátó intézmény rendszer átszervezését. A marcali Somogy Megyei Önkormányzat Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és a nagyatádi Somogy Megyei Önkormányzat Éltes Mátyás Általános Iskolája, Egységes Pedagógiai Szakszolgálatok intézményeket jogutódlással megszüntette, amellyel telephelyekként integrálódtak a Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója és Diákotthona intézménybe. Az átszervezés következtében vált szükségessé a Pedagógiai Program módosítása.

I. INTÉZMÉNYI SZINT

1. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve: Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani intézménye, Nevelési Tanácsadója és Diákotthona

Rövid neve: SMÖ Duráczky EGYMI és Nevelési Tanácsadó

Székhelye: 7400 Kaposvár, Somssich P. u. 8.

Tagintézménye: Nevelési Tanácsadó
8600 Siófok, Beszédes J. Sétány 79-81.

Telephelyei: Hétszínvirág telephely
8700 Marcali, Petőfi u. 36.

Éltes Mátyás telephely
7500 Nagyatád, Petőfi u. 51/a

Közüktatási intézményünk önállóan működő, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező szerv. Pénzügyi-gazdasági feladatait a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal látja el.

Fenntartó: Somogy Megyei Önkormányzat
7400 Kaposvár, Csokonai u.3.

Felügyeleti szerv. Somogy Megyei Közgyűlés
7400 Kaposvár, Csokonai u. 3.

Az intézmény típusa: Többcélú közös igazgatású közoktatási intézmény (gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény, egységes gyógypedagógiai módszertan intézmény, diákotthon)

**Az intézménybe felvehető
Maximális tanulólétszám:** Óvoda: 75 fő
Iskola: 485 fő

Diákotthon: 95 fő

Az intézmény évfolyamainak száma, tagozat típusa:

Székhelyén: SMÖ Duráczky EGYMI, Nevelési tanácsadó és Diákotthon
3 óvodai évfolyam
1-8. osztályos iskolai évfolyam
Maximális tanulólétszám:
Óvoda: 75 fő
Iskola: 185 fő
Diákotthon: 95 fő

Telephelyein: Hétszínvirág intézmény
1-8.osztályos iskolai évfolyam
1-8.osztályos általános iskolai felnőttoktatás
Maximális tanulólétszám:
Nappali iskolai oktatás: 150 fő

Éltes Mátyás intézmény
1-8.osztályos iskolai évfolyam
Fejlesztő iskolai oktatás
1-8.osztályos általános iskolai felnőttoktatás
Maximális tanulólétszám:
Nappali iskolai oktatás: 150 fő

Alaptevékenysége: Alapfokú oktatás

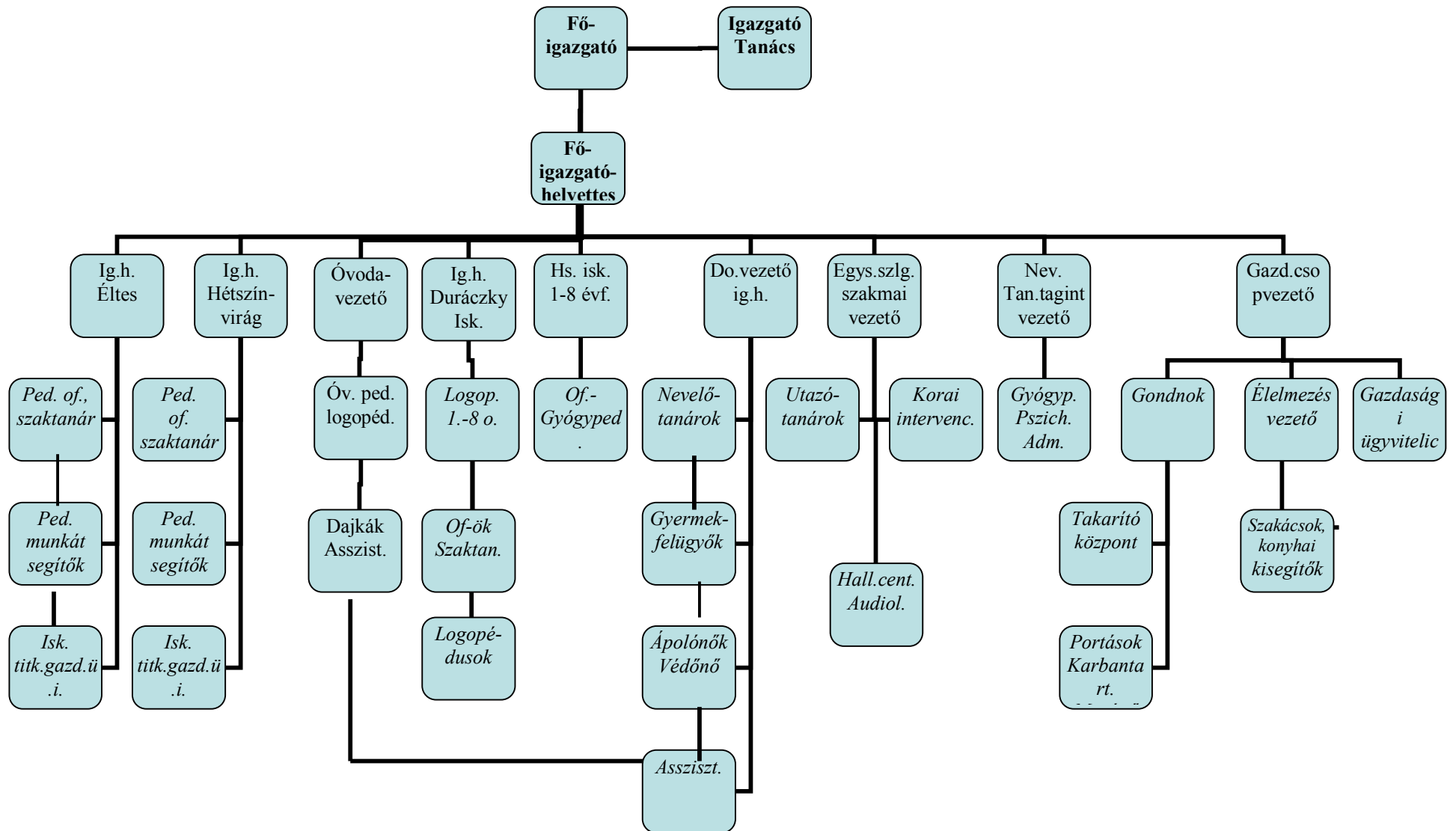
Szakágazati besorolása: 852010

Szakágazat száma	Szakágazat megnevezése
851012	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása
851011	Óvodai nevelés, ellátás
852012	SNI általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 1-4. évfolyamon
852011	Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 1-4. évfolyamon
852022	SNI általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 5-8. évfolyamon
852021	Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 5-8. évfolyamon
855912	SNI tanulók napközi otthoni nevelése
855911	Általános iskolai napközi otthoni nevelés
855914	Általános iskolai tanulószobai nevelés

852014	Általános iskolai felnőttoktatás (1-4.évfolyam)
852024	Általános iskolai felnőttoktatás (5-8. évfolyam)
855915	SNI tanulók általános iskolai tanulószobai nevelés
855921	Nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanulók kollégiumi, externátusi nevelése
856011	Pedagógiai szakszolgáltató tevékenység
856012	Korai fejlesztés, gondozás
856013	Fejlesztő felkészítés
855935	Szakmai továbbképzések
855937	M.n.s. egyéb felnőttoktatás
856020	Pedagógiai szakmai szolgáltatás
856099	Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység
562912	Óvodai intézményi étkeztetés
562913	Iskolai intézményi étkeztetés
562914	Tanulók kollégiumi étkeztetése
931204	Iskolai diáksport-tevékenység és támogatása
562917	Munkahelyi étkeztetés
682001	Lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése
682002	Nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése
493909	M.n.s. egyéb szárazföldi személyszállítás
562920	Egyéb vendéglátás
559099	Egyéb m.n.s. szálláshely-szolgáltatás
773000	Egyéb gép, tárgyi eszköz kölcsönzése
852100	Általános épülettakarítás

Az alapító okiratot a Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 43/20011.(v.20.) sz. határozatával 20011.július 1-i hatállyal hagyta jóvá

2 AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE ÉS KAPCSOLATRENDSZERE

3. HELYZETELEMZÉS

3.1. DURÁCZKY EGYMI ÉS NEVELÉSI TANÁCSADÓ SZÉKHELYINTÉZMÉNY KAPOSVÁR

A Somogy Megyei Közgyűlés Duráczy József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója, és Diákotthona 10 évi magániskolai előzményt követően több mint 100 évvel ezelőtt 1987-ben kezdte meg működését, mint a Dunántúl első és hosszú ideig egyetlen gyógypedagógiai intézménye a „Siketek Államilag Segélyezett kaposvári Iskolája.

Feladata ”főként a Dél-Dunántúli régió siket gyermekeinek iskoláztatása volt „*„célja.....az élő és hangzó szónak kiejtésére.....oktatni... ”.*

E legfontosabb célon az idő mit sem változtatott, valamennyi megvalósult iskolafejlesztés, szakmai elképzelés ezt szolgálta: a diákotthon létesítése, az óvoda-, majd az új iskola építése, hallásvizsgáló műszerek, hallásjavító berendezések beszerzése, és nem utolsó sorban a hatékony oktatási, gyógypedagógiai módszerek kidolgozása, alkalmazása a gyermekek érdekében.

Amint az iskola maga is a belváros vérkeringésébe került, úgy kapcsolódott fokozatosan egyre szélesebb körben a gyógypedagógiai ellátásba. Az évszázados hagyományt megőrizve az intézmény mára több, speciális közreműködést igénylő pedagógiai szakterületen látja el a környezetében élő hallássérült, mozgássérült, beszéd fogyatékos, beszédhibás, látássérült, korai gondozást igénylő, integrált oktatásban nevelkedő, s a hallásukat cochlea implantációs műtétét után visszanyert gyermekeket. Így alakult át az évezred fordulójára a kaposvári siketnéma intézet egy széleskörű ellátást nyújtó, európai színvonalú gyógypedagógiai módszertani központtá. A nagy múltú intézmény úgy ismert, hogy oktatást – és ha kell, otthont is – nyújt azoknak a dél-dunántúli kisgyermeknek, akiknek a speciális oktatás-nevelés szükségessége miatt hét közben távol kell élniük családjuktól. Az eltelt évek alatt sokat változott a nagy hagyományú kaposvári iskola. Új épületekkel, műszerekkel, berendezésekkel lett gazdagabb. A minden szakmai igényt kielégítően felszerelt audiológiai állomásunkon történik a hallókészülékek felírása, rendszeresen mérik valamennyi, az intézményünkbe járó gyermekek hallását, ellenőrizni tudják a hallókészülékek helyes beállítását és működését. A hallássérülés korai életkorban történő felismerésével, a lehető legkorábbi szakszerű pedagógiai segítséggel és hallókészülék használatával megindítható a hangos beszéd. A 0-3 éves és óvodás korú

hallássérült gyermekeket otthonukban keresik fel, vagy a decentrumainkban várják az utazótanárokat, hogy – a szülőket is felkészítve a közös munkára – segítsék az első hangos szavak formálását.

Óvodánkban délelőtt, délután speciális pedagógiai munka alapozza a hallássérült kisgyermekek beszédfejlődését.

Hallássérült tanulóink két iskola-előkészítő év, és 8 általános iskolai évfolyam elvégzése után – képességeiktől és a korai beszédnevelés eredményétől függően – akár halló társaik közösségében, vagy speciális iskolában tanulhatnak tovább.

A mozgásukban és/vagy értelmi fejlődésükben eltérést mutató hallássérült gyermekek is képességeiknek megfelelő fejlesztést kaphatnak, hangsúlyozottan azokon a területeken, ahol később – a „munkás élet” során – várhatóan jobb eredményeket érhetnek el.

Azoknak a nagyothalló és CI óvodásoknak és iskolásoknak akik nem tudnak bekapcsolódni a többségi intézményi integrációba, belső integrációt biztosítunk az életkorilag megfelelő logopédiai csoportokban..

A lakóhelyükön integráltan tanuló és óvodába járó gyermekeket és tanítókat a Dél-dunántúli régiót ellátó utazótanárok segítik rendszeres látogatásaikkal, tanácsaikkal, bemutató foglalkozásaikkal.

A távol lakó gyermekek hét közben diákotthonban laknak, ahol a napi felkészülés után szakkörök egész sora biztosítja szabadidejük hasznos eltöltését, sokoldalú szellemi és fizikai felfrissülést kínálva: úszás, atlétika, röplabda, foci, sakk számítógép, kézimunka, barkácsolás, agyagozás, szövés, tűzzománc készítésében csiszolhatják adottságaikat.

Sok kisgyermek érkezik szüleivel hetente akár több alkalommal is beszédhibajavításra, hogy az iskolás kor előtti hanghibák megszűnjenek, beszédük tiszta és érthető, tanulásuk problémamentes legyen.

A súlyosan beszédhibás és beszéd fogyatékos kis óvodások játékos formában, egész napos foglalkozások keretében tanulják a szavak tiszta ejtését, ki-ki bejáróként, a messze lakók hétközi kollégistaként.

Az intenzív fejlesztés következtében közülük többen még alsó tagozatos korukban csatlakozhatnak a többségi iskolába járó társaikhoz, vannak akiknek elkülönített nevelése/oktatása áthúzódik a felső tagozatra és a nyolcadik osztályt is intézményünkben fejezik be.

Az iskoláskorú gyermekek logopédiai ellátását ambulánsan és decentrumokban is végezzük. Különösen összetett a feladat az olvasási, írási, helyesírási és számolási gondokkal küzdő általános iskolába járó gyermekek esetében.

Ez bizony több tanévig kitartó munkát követel gyermektől, logopédustól-egyaránt.

Intézményünkben működik Somogy megye „Pető Intézete”. Konduktív pedagógiai szakszolgálatunk szakemberei (konduktorok, HRG gyógyúszás foglalkoztató és asszisztens) a súlyosan mozgássérült gyermekek gyógyító kezelését végzi. A speciális eszközökkel felszerelt mozgásfejlesztő teremben és tanuszodánkban sokoldalú fejlesztés folyik. Gyermek, szülő, szakember együtt dolgozik minden kis mozdulatért, lépésért, sokszor évekig, de eredménnyel.

Intézményünk felkészült az integráltan nevelkedő látássérült gyermekek fejlesztésében-oktatásában való közreműködésére is. Az országos intézetek szakmai irányításával a lakóhelyükön található befogadó intézményekben segítik a rászoruló gyermekeket, hogy együtt haladhassanak ép érzékszervű társaikkal az óvodában, iskolában.

Személygépkocsik, autóbuszok, a családok 1-2 napos tartózkodására kialakított családi lakóegységek járulnak hozzá a gyermekek, szülők, és az integrációban dolgozó pedagógus kollégák mind teljesebb körű ellátásához, segítségéhez.

Hallássérült gyermekeket gondozó utazótanáraink évente 3-4 alkalommal hangulatos – 2-3 napos – „Szülőklub” rendezvényen nyújtanak lehetőséget a szülők egymással való találkozására, a programot meghívott szakemberek előadása teszi még hatékonyabbá.

A sokrétű, bonyolult feladat magas színvonalú ellátását tapasztalt szakemberek: gyógypedagógusok, óvónők, tanítók, tanárok, konduktorok, HRG úszásoktató, gyógytornász, gyógytestnevelő orvosok, audiológus, műszerész együttes munkája biztosítja. Segítők a dajkák, ápolónők, védőnő, asszisztensek, gyermekfelügyelők, technikai, adminisztratív munkakörben dolgozók.

Az intézmény széleskörű nemzetközi kapcsolataiba illeszkednek rendszeres gyermek-, sport, és szakmai rendezvények, konferenciák.

A több mint 100 éves múltra visszatekintő intézmény a kezdetektől vallja, hogy minden gyermekkel tudásuk legjavát, lehetőségeikből a legtöbbet nyújtva kell foglalkozni. A gondoskodás a fogyatékos gyermekekre irányul, valamennyi munkatárs azt akarja, amit a szülő: gyermekük boldogulásának esélyét megteremteni.

Segíteni akarunk minden szülőnek, ha bármi is nehezíti gyermeke fejlődését, ha fogyatékoság árnyékolja a gyermekkor felhőtlen örömét. Iskolánk kapuja nyitva áll mindenki előtt, aki tanácsot, segítséget vár tőlünk.

E nagy múltú, mindig megújulni akaró és tudó intézmény pedagógiai programjába ötvözi mindazt a megőrzött tapasztalatot, amire építhető az évezred fordulója igényeinek megfelelő korszerű gyógypedagógiai ellátás.

Mottónk:

Színvonalas fejlesztő munkával olyan alapkészségeket alakítunk ki, amellyel a sajátos nevelési igényű gyermekeink társadalmi integrációját elősegítjük, hogy harmonikus kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó emberekké váljanak.

A magas színvonalú szakmai munka környezeti-tárgyi feltételeit teremtette meg az a 2003-2006 között lezajlott 1, 4 milliárd forint értékű címzett beruházás és rekonstrukció, melynek eredményeként felépült az intézmény új nyugati szárnya, felújították és akadálymentesítették a diákotthonnak is helyet adó 1902-ben épült eredeti épületet.

A felújítás következtében az intézmény területe meghaladja a 9500 négyzetmétert. Az új épület alagsorában kapott helyet a hallás – ritmus - mozgásfejlesztő terem, a tankonyha és előkészítő, valamint a könyvtár is. Az új épület földszintjén található a konyha és az ebédlő, első emeletén a hallássérült korai-, utazótanári szakszolgálat, valamint az önálló audiológiai-pedaudiológiai állomás az orvosi vizsgálókkal. A második emeleten fenntartónk, a Somogy Megyei Önkormányzat egy másik intézménye, a Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság működik. A tetőtérben logopédiai fejlesztőszobák, a látássérült gyermekek fejlesztő helyisége, és az intenzív terápiára érkezők elhelyezésére szolgáló apartmanok kaptak helyet.

A rekonstrukció során megújult a diákotthon is, melyben 90, 3-21 éves hallássérült, illetve beszéd fogyatékos gyermeknek nyújtunk hétközi otthont. A lakóegységek többnyire 2-3 ágyas szobákból, fürdőszobából, mellékhelyiségekből állnak. A második emeleten berendeztünk egy számítógéptermet is, mely az esti órákig a gyermekek rendelkezésére áll, természetesen tanári irányítás mellett. A tetőtérben 230

négyszetméteres tornaterem, egy 130 főt befogadó előadóterem és egy mozgásfejlesztő terem került kialakításra.

A konduktív pedagógiai szakszolgálat mozgásfejlesztő termei mellett található tanuszodánk a hydroterápiás medencével. Itt beemelő szerkezet segíti a kerekesszékes gyermekeket, hogy ők is akadály nélkül igénybe vehessék hydroterápiás foglalkozásainkat.

Az 1959-ben épült óvodánk felújítását fenntartónk a Somogy Megyei Önkormányzat saját beruházásaként valósította meg. A 2009/2010-es tanévet egy korszerű, minden igényt kielégítő óvodában kezdhettük.

Iskolánk épülete 1981-ben készült el, az akkoriban korszerűnek számító építési technológiával. Sajnos az elmúlt közel 30 év látható nyomokat hagyott az épületen, a szigetelés összeesett, a nyílászárók (ablakok) előregedtek, az eső több helyen beszivárog a tantermekbe. 2010 őszén lezajlott az iskolaépület akadálymentesítése, elegendő számú, felújított mellékhelyiség áll a gyermekek, felnőttek rendelkezésére. Szükség lenne további tantermekre, szaktantermekre, logopédiai fejlesztő helyiségekre is. Az óvoda felújítás következtében akadálymentes lett a felújított intézményrészekkel együtt.

A kb. 3000 négyszetméteres udvarrészen sportpálya és óvodásaink részére játszótér került kialakításra.

Az intézmény önálló audiológiai állomása klinikai színvonalú berendezésekkel és kiváló szakemberekkel szolgálja a gyermekek magas színvonalú ellátását.

Szakszolgálataink eszközei, felszerelései és fejlesztő játéakai átlag feletti szinten állnak a gyermekek, szülők és szakembereink rendelkezésére.

Utazótanáraink munkáját három intézményi tulajdonú személygépkocsi segíti. A gyermekek utaztatását egy és egy 8 + 1 fős mikrobusszal segítjük.

Összességében: az utóbbi évtizedek legnagyobb lehetősége nyílik meg a hallássérültek előtt, amivel integrációjuk leghatékonyabban segíthető.

TÁRSADALMI KAPCSOLATAINK

Hagyományosan jó kapcsolatot alakítottunk ki és tartunk fenn az alábbi intézményekkel:

- Hallássérültek Iskoláinak Országos Egyesülete

- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete
- ELTE Gyógypedagógiai Kar
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Somogy Megyei Szervezete
- Társintézmények
- Külföldi társintézmények
- Kaposvári Egyetem Pedagógus-továbbképző és Szolgáltató Intézet
- Somogy Megyei Egészségügyi Hálózat
- Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház Fül-Orr-Gége Osztály
- Megyei Nevelési Tanácsadók
- Audiológiai állomások
- Somogy megye gyógypedagógiai intézményei
- Kaposvár Megyei Jogú Város közoktatási intézmények (óvodák, általános iskolák, középiskolák)
- Teljes Értékű Életért Alapítvány
- Ép Hallásért Alapítvány
- Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság
- Országos-, Megyei Balesetmegelőzési Bizottság
- Gyermekvédelmi Szakszolgálatok
- Gyámhivatalok
- Védőnők, gyermekorvosok
-

HAGYOMÁNYAINK ÁPOLÁSA

Intézményünk az állami ünnepekről, valamint az intézmény történetéhez fűződő évfordulókról megemlékezik, illetve az alkalmak – az intézmény jellegének megfelelő ünnepélyeket rendez, szakmai tanácskozásokat szervez, melynek résztvevői a hazai és külföldi társintézmények, a fogyatékosok nevelése-oktatása egészében érintett különböző területek elméleti és gyakorló szakemberei, a társadalmi kapcsolatok révén érintett személyek.

Évfordulókhoz, eseményekhez kapcsolódó alkalmak:

- Hallássérültek Világnapja (szeptember utolsó vasárnapja)

- Fogyatékkal Élő Emberek Világnapja (december 3.)
- Iskola, óvoda alapításának évfordulója
- az Iskola Napja
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi ünnepség
- Karácsonyi vacsora a diákotthonban élő gyermekek számára
- Farsang
- „Duráczky-est”, Duráczky Emléklap és plakett átadása
- Gyermeknap
- Pünkösdi hangverseny és kiállítás
- Festők Városa Hangulatfesztivál
- Búcsúest
- Tanévzáró ünnepély, végzős tanulók búcsúztatása, ballagás

Az intézmény hangsúlyosan részt vesz valamennyi, iskolák között megrendezésre kerülő szakmai, sport, kulturális versenyen és bemutaton.

Nemzetközi részvétellel Közlekedési Versenyt rendez évente, valamennyi hazai és az iskolánkkal kapcsolatban álló külföldi iskolák részvételével.

A PEDAGÓGIAI ELLÁTÁS RENDSZERÉHEZ KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYI SZOLGÁLTATÁSOK

Az iskolai oktatáshoz, szakszolgálati ellátáshoz szorosan kapcsolódnak azok a pedagógiai tartalmú tevékenységek, melyek döntően a rehabilitáció, rehabilitáció céljait, az intézmény sajátos helyzetéből adódó feladatellátását lehetővé teszik, kiegészítik.

A „szolgáltatások” részét képezik az intézmény jelenlegi működésének is. Szervezésük pedagógiai, szülői igények alapján a nevelési, ellátási szükségletek kielégítésére történik.

- Teljes körű diákotthoni ellátás
- bejáró tanulók napközi otthonos, illetve tanulószobai ellátása
- kötelező foglalkozások előtti és utáni ügyelet
- tanulók étkeztetése
- rendszeres (gyermek-, fül-, orr-, gégeészeti, szemészeti) és eseti szakorvosi ellátás
- audiológiai, pedoaudiológiai ellátás (vizsgálatok, hallókészülék és tartozék ellátás, beállítás)

- CI állítás, műtétre történő előkészítés
- iskolai-, diákotthoni korrepetálás, felzárkóztatás
- diákotthonban lakó tanulók utaztatása, utaztatáshoz kapcsolódó felügyelet biztosítása
- gyógytorna, gyógytestnevelés
- nem kötelező tanórai foglalkozások:
 - jel kommunikáció
 - disphasia prevenciós foglalkozások
 - tehetséggondozás
 - integrációt segítő rehabilitációs foglalkozások (halló társakkal közös foglalkozások)
- mindennapi testedzés
- szakköri formában szervezett iskolai és diákotthoni: sportköri,
 - úszásoktatás
 - lovas terápia
 - vizuális – manuális fejlesztő foglalkozás
- tanulmányi, kulturális, sport versenyekre történő felkészítés és részvétel biztosítása
- tanulmányi kirándulás
- pályaválasztást (munkába állítást) segítő tevékenység
- családlátogatások szervezése
- szorgalmi időn kívüli tevékenységek:
 - nyári napközi
 - táborozás
- szükség szerint: szakértő jeltolmács közreműködés
- segélyezés megszervezése

Térítési díjat a rendeletekben előírt esetben és mértékben fizetnek a szülők.

A szünidei és szabadidős programok nagyobb része az intézmény „Teljes Értékű Életért” Alapítványának támogatásával valósulnak meg.

3.2. ÉLTES MÁTYÁS INTÉZMÉNY-NAGYATÁD

AZ ISKOLA TÖRTÉNETE

Nagyatádon az eltérő értelmi fejlődésű gyermekek iskoláztatása 1961-ben kezdődött, az általános iskola mellett működő gyógypedagógiai osztályokban.

A Nagyatádi Tanács 1970-ben önálló intézményt alapított Kisegítő Iskola néven. Az első igazgató Zala József volt, a nevelőtestület 4 pedagógusból állt. A beírt tanulói létszám 57 fő.

A 70-es években a tanulók létszáma elérte, majd meghaladta a 100 főt, napjainkban 110-120 között alakul. 1972-től 1995-ig az iskola igazgatója Fürst Istvánné, akinek vezetése alatt szakmailag jelentős fejlődés tapasztalható. A tárgyi és személyi feltételek egyaránt javultak, a gyógypedagógiai tanárok arányának növekedése elősegítette a munkavégzés minőségi javulását. Nagyatád, Csurgó, Barcs, Marcali térségének továbbképzési központja lett az intézmény.

Az iskola neve az 1985. évi I. törvény értelmében 1987-től 4. sz. Általános Iskola.

1988-tól a Nagyatádi Nevelési Tanácsadó iskolánk integrált egységeként működik. Szakszolgáltatásait évente 100-150 gyermek vette igénybe, a szűrővizsgálatok száma 300-600 között alakul.

Az intézmény vezetője 1995-től 2006-ig Laklia Piroska.

Nagyatád Város Önkormányzata 1996-ban átadta fenntartói jogát a Somogy Megyei Önkormányzatnak. Az intézmény ellátandó alaptevékenysége új szakfeladatokkal bővült, a korai fejlesztésre szoruló és a halmozottan sérült gyermekek ellátásával.

1996. szeptember 01-től az intézmény neve:

ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA

A névváltoztatással tiszteletünket fejezzük ki a gyógypedagógus egyéniségnek, aki a századfordulón (1900) Magyarországon is megvalósította az értelmi fogyatékos gyermekek szegregált nevelését-oktatását, korszerűsítette a diagnosztizálási módszereket, tantervet készített a kisegítő iskolák számára.

2005. januárjától az intézmény neve:

ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA, EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT ÉS NEVELÉSI TANÁCSADÓ, tükrözve a széles spektrumon mozgó tevékenységterületeinket. 2007-ben beépült alaptevékenységeink körébe a pályaválasztási tanácsadás is. 2010. augusztus 16-ától szakszolgálati

intézményegységünk megszűnt. Iskolánk továbbra is biztosítja tanulóink számára a gyógytestnevelési, konduktív és logopédiai ellátást. 2010. augusztusától nevünk:

*SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA,
EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATA.*

2011. július 1. napjával történt átszervezést követően iskolánk neve:

*SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
DURÁCZKY JÓZSEF ÓVODÁJA, ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA, EGYSÉGES
GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNYE, NEVELÉSI TANÁCSADÓJA
ÉS DIÁKOTTHONA
ÉLTES MÁTYÁS INTÉZMÉNYE*

A 2011/12. tanévet nem csak új névvel, de új iskolaépületben is kezdjük a Nagyatád, Petőfi Sándor utca 51/a szám alatti épületben. A korábbi szűkös körülményeink szinte ideálissá változtak. Végre van megfelelő számú tantermünk, fejlesztő helységeink, szaktantermünk, könyvtárunk, igazi tornatermünk (öltözőpados öltözőkkel), emeletenként felújított mellékhelyiségek a gyermekek és felnőttek számára egyaránt. Tantermeink nagysága lehetővé tette, hogy foglalkoztatás csoportunk számára osztott tantermet alakítsunk ki, így állapotuk igénye szerint egy légtérben, de mégis elkülönítetten megvalósítható az egyéniesített foglalkoztatás, gondozás.

A tálalókonyhához kapcsolódó tágas ebédlőnk zökkenőmentesen biztosítja tanulócsoporthaink étkeztetését.

Az iskolaépülethez hatalmas füves udvar tartozik játszótérrel, sportpályákkal, ami új lehetőségeket nyit meg az egészségnevelési programunkban leírt céljaink megvalósításához.

Kialakítottunk egy olyan helyiséget, ahol a gyermekvédelmi felelősünk a segítséget kérő szülőket, valamint a gyermekvédelem és családgondozás területén tevékenykedő partnereinket fogadni tudja.

A tágas, szép új környezetünkben továbbra is olyan iskolát szeretnénk, ahová a gyermekek és a velük foglalkozó felnőttek egyaránt szívesen járnak, mert :

- sikerélményhez jutnak,
- tárgyi tudásukban, jellemükben gyarapodnak,

- nevelésükről - oktatásukról jól képzett szakemberek gondoskodnak, tanulásukat színesíti a drámapedagógia, és a kézművesség, segíti a logopédiai és a gyógytestnevelési szakszolgáltatás,
- lehetőségük nyílik informatikai ismeretek szerzésére, bővítésére,
- harmonikus személyiséggé formálódásukat erősíti az erkölcsstan és az egészségtan oktatás,
- lehetőséget biztosítunk a családi életre való felkészülésre, gyermek gondozásra, háztartási ismeretek megszerzésére,
- a szabadidő hasznos eltöltésének számos lehetőségét kínáljuk napközis foglalkozásainkkal, szakköreinkkel és sportköri programjainkkal,
- megmérettethetik tudásukat, képességeiket megyei, és országos versenyeken,
- színvonalas kulturális programokon vehetnek részt, helyi, megyei, és országos szinten,
- Nagyatád városban, szép környezetben tölthetik diákéveiket.

Pedagógiai munkánk során a jövőben is törekszünk a szülőkkel, fenntartónkkal kialakított kapcsolattartásra, közös felelősségünk, közös feladataink legjobb tudásunk szerinti megvalósítására.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Minden szellemi és fizikai munka eredményeként létrejött - egyetemes emberi fejlődést szolgáló teljesítmény, produktum: érték.

Sajátos értékekkel rendelkező egyénnek tekintünk minden gyermeket.

Mindezek alapján fontosnak tartjuk az egész személyiség - értelem, érzelem, jellem, fizikum - harmonikus és differenciált fejlesztését.

Legfőbb értéknek tekintjük, ha

- önálló életvitelre, munkavégzésre,
- további tanulásra,
- önbecsülésre képes fiatal hagyja el iskolánkat, aki mások személyét, munkáját is tisztelve, be tud illeszkedni a közösségbe, környezetbe.

Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk a céljainkkal való azonosulást, minőségi munkavégzést, törekvést a kiválóságra, fejlődésre.

Emblémánk, és a róla készült iskolai jelvény hitvallásunkat fejezi ki.

Nevelő - oktató munkánk egész folyamatát meghatározza a régi szállóige;

"A TANÍTÁS A SZERETET EGYIK MÓDJA"

3.3. HÉTSZÍNVRÁG INTÉZMÉNY-MARCALI

A PROGRAM RÖVID ÁTTEKINTÉSE

Az iskolánkban folyó pedagógiai munka a diagnózis és terápia egységén alapul. Álláspontunk szerint ahhoz, hogy a tanuló személyre szabott ösztönös tanulási programját segíteni tudjuk, pontosan tudnunk kell, hogy mik azok a dolgok, amelyek segítik, és mik azok a dolgok, amelyek gátolják e tanulási program megvalósulását. A programban részletesen, e rövid áttekintésben pedig vázlatosan foglalkozunk a diagnózissal, a stratégiával, a minőségbiztosítással és azzal, hogy mindezek a folyamatok milyen feltételek között zajlanak.

A diagnózisról

A diagnosztikus tudás megszerzése érdekében gyermekeinket évente vizsgáljuk a Gyermekek tanulmányozás és fejlesztés programja szerint. (4.sz. részprogram:), amely szorosan kapcsolódik a tanulók szakértői bizottság által adott szakvéleményéhez, kiegészíti, kibontja az ott javasolt fejlesztési területeket.

A vizsgálatok célja, hogy a gyermekek egyéni fejlődését megismerjük, a fejlődést akadályozó elemeket megnevezzük, szülő, gyermek és pedagógus előtt nyilvánvalóvá tegyük a fejlődés, fejlesztés irányát.

Ezek a vizsgálatok:

- Gondolkodás Fejlődési Vizsgálat: GFV
- Kommunikációs Fejlődési Vizsgálat: KfV
- Szocializáció Fejlődési Vizsgálat: SZFV
- Speciális szűrővizsgálatok

A diagnózis lényeges eleme az adaptációs szakaszban a megfigyelés. Adaptációs szakasz az 1. évfolyam első félévé.

A célok eléréséről

A célok elérésében a szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésére számítunk. Ezen együttműködések segít a pedagógiai program szellemisége, az iskola szervezete. A tanári együttműködést nyomon lehet követni iskolánk saját fejlesztésű Gyermektanulmányozás mesterében (napló), mely az Iskolamester szoftver része. Ezen kívül a csapatok éves vállalkozásában, a Team-megállapodásban, a team-megbeszéléseken, a Team-önértékelésben, valamint egyénenként az Önértékelésben. A gyermek, szülő, pedagógus együttműködést a Könyvecskében és az Ellenőrző könyvben lehet nyomon követni. A célok, egyéni célok kijelölését, a hozzá rendelt feladatokat a gyermekek esetében az egyéni fejlesztési tervek és a szerződések tartalmazzák. A célok eléréséhez szolgáltatásokat kínálunk.

A szolgáltatásokat két nagy csoportba osztottuk:

- Alapszolgáltatások
- Kiegészítő szolgáltatások

Iskolánk alapszolgáltatásait tanulóink térítésmentesen vehetik igénybe. A kiegészítő szolgáltatások egy részét a pályázati úton elnyert támogatások által ingyenesen biztosított terápiás, kulturális és sporttevékenységek teszik ki, az iskola által szervezett egyéb szolgáltatásokat azonban az iskolai pénzzel – Csiribúval - lehet csak elérni

Minden szolgáltatásnak a diagnózisra épített egyéni fejlesztést kell szolgálnia. Ennek érdekében az együttműködőknek (szülő – gyermek, gyermek – gyermek, pedagógus – gyermek, pedagógus – pedagógus, pedagógus – szülő) hatékony, megerősítő és fejlesztő kommunikációt kell folytatnia. A program az ilyen típusú kommunikációt sajátos vezetési, ellenőrzési rendszereivel, iskolaszervezésével és információs rendszereivel támogatja.

E stratégiai cél elérését segítik a következő programok:

- Hétszintű Tanterv
- Gyermek Pedagógiai Program
- Szülői Kapcsolattartás Program

- Iskolamester

Pedagógiai Programunkat és tevékenységünket rendszeresen és rendszerszerűen felülvizsgáljuk, és a szükséges módosításokkal biztosítjuk a program folyamatos fejlődését.

A minőségbiztosításról

Minden program, így a mi programunk működésének is kulcsfontja a minőségbiztosítás. Az Önkormányzati Minőségirányítási Program alapján készült Intézményi Minőségirányítási Programunkban meghatároztuk minőségpolitikánkat, minőségfejlesztési rendszerünket és annak működését. A törvényes, szakszerű, hatékony és partnerközpontú működés biztosítása szolgáltatásaink és erőforrásaink folyamatos figyelemmel kísérése, fejlesztése, mely természetes összhangban áll az intézmény pedagógiai programjával, szervezeti és működési szabályzatával.

A Minőségirányítási Program tartalmazza a minőségpolitikai nyilatkozatot (küldetés, értékrend, jövőkép, minőségcélok) a vezetés felelősségét, partnerkapcsolatok működtetését, a belső működés folyamatait, az emberi erőforrások biztosítását és fejlesztését, az intézményi önértékelést és az értékelés rendszerét, valamint az intézmény működésének javítását és folyamatos fejlesztését.

Az intézmény biztosítsa a képességeknek megfelelő, folyamatosan megújuló, versenyképes tudás megszerzését, az élethosszig tartó tanulás képességét, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megsegítését, az esélyegyenlőtlenség csökkentését, az iskolahasználók problémáikra való minőségi szemléletű reagálást, a társadalmi együttélés szabályainak elsajátítását és alapozza meg az önálló, sikeres életvitel lehetőségét ezáltal felnőtt korban.

A feltételekről

A program a továbbiakban foglalkozik azokkal az erőforrásokkal, amellyel rendelkezünk. Foglalkozik azokkal a feltételekkel is (személyi, tárgyi, tartalmi), amely feltételek teljesülése esetén színvonalasabban hajtható végre a pedagógiai program. Részprogramja az Egészségnevelési és Környezeti nevelési programok, amelyekben részletesen leírtjuk az e területeken végzendő feladatokat is. (9-10. sz. részprogram)

A szinkronitásra törekvő egységes pedagógiai szolgáltatási rendszer fődokumentuma a Pedagógiai Program és részprogramjai. Iskolai programunk kidolgozásánál és folyamatos

fejlesztésénél tudatosan rendezett dokumentációs környezetet alakítottunk ki. A dokumentációs rendszert összefoglalóan táblázatban mutatjuk be.

Pedagógiai program és részprogramjai

PROGRAMOK		Tartalom			Program-szint						
		Diagnosztikus	Terápiás	Leíró	Program	Részprogram	Alprogram	Nyomtatott	WEB	Pc szoftver	Intranet
Pedagógiai Program			X	X	X			X	X		X
Hétszintan tanterv			X	X	X			X	X		X
1.	Gyermek Pedagógiai Program		X	X		X		X	X		X
2.	Szülői Tanács Programja			X		X		X	X		X
3.	Tanóravezetés programja		X	X		X		X	X		X
4.	Gyermektanulmányozási Program		X	X		X		X	X		X
4.1	Kommunikáció Fejlődési Vizsgálat	X		X			X	X			X
4.2	Gondolkodási Fejlődési Vizsgálat	X		X			X	X			X
4.3	Szocializáció Fejlődési Vizsgálat	X		X			X	X			X
5.	Szülői kapcsolattartás programja			X		X		X	X		X
6.	Iskolai gazdálkodás programja			X		X		X		X	X
7.	Alsós Délután Programja (ADP)		X	X		X		X	X		X
7.1.	Délutáni fejlesztő programok leírása		X	X			X	X	X		X
8.	Felsős Délután Programja (FDP)		X	X		X		X	X		X
8.1	Délutáni fejlesztő programok leírása		X	X			X	X	X		X
9.	Egészségnevelési program		X	X		X		X	X		X
10.	Környezeti nevelési program		X	X		X		X	X		X
11.	Projektvezetés és szervezés programja			X		X		X	X		X

ESZKÖZÖK											
Napló		X	X	X			X	X		X	
Ellenőrző és Könyvecske		X	X	X			X	X			
Iskolamester											
▪ Gyermektanulmányozás mestere ▪ Képességfejlesztés mestere ▪ Értékközvetítés mestere ▪ Kultúráközvetítés mestere ▪ Folyamattérkép		X	X			X		X	X	X	X
Éves értesítő				X			X	X	X		X
Projektfüzet		X	X	X			X	X			

ERŐFORRÁSOK

Tárgyi feltételek

Jelenleg az iskola 7 tanteremmel, 1 technika szaktanteremmel és konyhával, 1 könyvtárral, 1 informatika teremmel, 1 tornateremmel, öltözőkkel, 2 irodával, 1 tanári szobával, szertárakkal rendelkezik. Oktató-nevelő-fejlesztő munkánkhoz kerámia műhely, szövőműhely, logopédiaiszoba áll még a rendelkezésünkre.

A tárgyi és személyi feltételek miatt iskolánk befogadóképessége 150 fő.

Az épület és helyiségek tekintetében a 19/2002. OM rendeletben előírtak szerinti megvalósítására törekszünk. A kötelező eszköz- és felszerelés jegyzékre vonatkozóan a helyi tanterv ad tájékoztatást a meglevő és szükséges eszközökről. A délutáni habilitációs és rehabilitációs foglalkozások anyag- és eszközszükségletét az intézmény biztosítja.

Tanulóbarát környezet kialakítására törekszünk. Osztálytermeink nevelő-oktató munkánk sajátosságaiból adódóan is többfunkciósak. Berendezésük egyéni, páros, csoportmunkára alkalmas, mozgatható tanulóasztalok, a tanulmányi munka folyamatában használt eszközök, anyagok, könyvek tárolására alkalmas, bármikor elérhető nyitott polcok, a gyermekek munkáinak bemutatására alkalmas faliújságok.

Szükségesnek tartjuk minden tanteremben óra, kerámia tábla, interaktív tábla, sötétítést biztosító eszközrendszer meglétét. A tanítás, tanulás folyamatában fontosnak tartjuk, hogy minden osztályteremben legyen az elektronikus tananyag feldolgozását segítő számítógép internet hozzáféréssel, központi nyomtatóval.

Személyi feltételek

Iskolánkban a fejlesztő munkát felnőtt csoportok végzik közösen a gyermekcsoportokkal. Célszerűnek tartjuk, ha a felnőttek a tantárgyfelosztás elkészítése előtt megállapodnak, ki kivel szeretne együtt dolgozni. Az iskolavezetés csak az osztályfőnök személye esetén kívánja ezt a folyamatot befolyásolni. Egy teamben lehetőség szerint két/három fő dolgozzon.

Intézményünknek megfelelő szakképzettség a gyógypedagógiai tanári, tanári, tanítói végzettség. Az osztályfőnöki szerepet lehetőleg minden team-ben gyógypedagógus tölti be. Ő vezeti a két/három fős teamet, melynek további tagja az osztályban tanító pedagógus és a lehetőleg felsőfokú gyógypedagógiai képzéssel rendelkező pedagógiai asszisztens.

A gyógypedagógiai tanári és az ennek megfelelő képesítésű pedagógusok minden tevékenység végzésére jogosultak, és szakmai segítséget nyújtanak a tanító és tanár végzettségű kollégáknak. Az ép tanulók integrációja miatt a tanító és tanár végzettségű kollégák segítik a gyógypedagógusokat a mindennapi oktató munka során. A pedagógusok és az asszisztensek specializációjuknak és szakképesítéseiknek megfelelő tevékenységeket végeznek. A kiegészítő szolgáltatások vezetéséhez a megfelelő végzettségeket, képesítéseket az ADP, FDP kompetencia táblázatai határozzák meg.

A programismeret és gyakorlat megszerzése érdekében tutorokat rendelünk ki segítségül az iskolába, munkába álló, gyakorlattal rendelkező kollégáknak. Egy félévnyi időtartam alatt legalább 6-szor kell találkozniuk a választott tutorukkal. A pályakezdő kollégákat a gyakornoki szabályzatban rögzített eljárásnak megfelelően segítjük.

Kollégáink több mint fele két diplomával rendelkeznek. Sokoldalúan képzettek és folyamatos önképzéssel biztosítják szakmai fejlődésüket. Belső tanfolyamainkon és rendszeres tréningeinken igyekszünk közvetíteni mindenki számára fontos ismereteket. A programszerű pedagógusképzést, önképzést, értékelést, önértékelést iskolánkban külön programok alapján végezzük. A nevelőtestület, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak és a technikai dolgozók együttműködése folyamatos.

A dolgozók munkavégzését a Szervezeti és Működési Szabályzat, az éves munkaköri leírások, az Éves program, a Pedagógiai Program és részprogramjai határozzák meg. A dolgozók érdekképviselőt és érdekvédelmét a szakszervezetek és a Közalkalmazotti Tanács biztosítja.

Iskolánkban a szülői aktivitást nagyon fontosnak tartjuk, a szülőkkel való kapcsolattartás feladatait a Szülői kapcsolattartás Programja írja le (5. sz. részprogram), szeretnénk, ha kikérnék véleményünket és mi is számítunk minden információra, amely segítheti tanítványaink fejlődését, az információk kölcsönös cseréjén túl számítunk a szülők otthoni fejlesztő tevékenységére, és szükség szerint lehetőséget biztosítunk az iskolai fejlesztésre is. Külön fontosnak tartjuk a szerződések kimunkálását és betartatását.

Iskolánkban Szülői Tanács működik, amely szervezetnek fel kell vállalnia a szülőkkel való együttműködés szervezését. Az iskolavezetés és a nevelőtestület támogatja a szülők minden kezdeményezését, amely kezdeményezés iskolánk céljaival összhangban van.

Évente legalább kétszer rendezünk szülői értekezletet és egyszer nyílt napot a Szülői Tanáccsal együttműködve. Rendszeresen lehetőséget biztosítunk a személyes konzultációkra a szülő igénye alapján. A szülőnek joga van a program szerint foglalkozást látogatni. A szülők aktívan bekapcsolódhatnak az iskolai fejlesztői munkába segítőként.

Iskolánk minden alkalmazottja köteles ismerni a Pedagógiai Programot. Az iskolavezetés feladata, hogy a programot értelmezze és közvetítse egyéb alkalmazottak felé

Külső szolgáltató lehet iskolánk szerződéses alkalmazottja, társadalmi munkát végző, illetve más, nem iskolai költségvetésből finanszírozott szolgáltatást végző alkalmazott.

Külső szolgáltatótól vagy résztvevőtől elvárható iskolánk pedagógiai programjának ismerete, értékeink tiszteletben tartása és tevékenységében történő megjelenítése.

A program megismeréséhez, értékek közvetítéséhez segítséget nyújtanak iskolánk pedagógusai.

Programjainkon résztvevőktől elvárjuk, hogy tartsák tiszteletben iskolánk munkarendjét, szabályait.

Környezeti feltételek

A Marcali kistérség a dél-dunántúli régió része, Somogy megye észak-nyugati területén található, területe 812 km². A települések többsége vasúton nem közelíthető meg, közúton a Marcalit keresztülszelő 68-as főútra, északi irányban a 70-es, valamint az M 7-es főútra, délen a 61-es főútra van csatlakozási lehetőség.

A kistérségben egy város és 32 egyéb település található. Népességszáma 32000 fő, ebből Marcaliban él 42%. A községek átlagos népességszáma kevesebb mint 600 fő. A népsűrűség 40 fő/ km². A népmozgalmi adatok szerint a kistérség fogyó lakossággal számolhat, évi átlagban 3,3 %-ban.

A falvakban nem található termelő nagyüzem, a termelőszövetkezetek felszámolásával a nagyüzemi mezőgazdaság sem ad munkát a lakosságnak. Munkahelyet az iskola, az önkormányzati hivatal, a posta jelenti. Vállalkozásban működnek a boltok, a vendéglátóhelyek. Található még a szolgáltató szférában fodrásműhely, felvásárló, kereskedő, varrónő a falvakban. A gyógyszerárak az orvosi rendeléssel egy időben, hetente két alkalommal vannak nyitva. 1996-ban elégitették ki a telefonigényeket, ekkor szűntek meg

a kézi kapcsolású telefonközpontok. Csatornázva a települések többsége nincs, vezetékes gázt néhány település az utóbbi években vezetett be, ill. jelenleg szervezi a kiépítését.

A lakosság foglalkoztatási struktúrája: 30,3% mezőgazdaság és erdőgazdálkodásban, iparban és építőiparban a lakosság 26,9%-a, a szolgáltatásokban 42,8% foglalkoztatott. A nyilvántartott munkanélküliek aránya 6,6%.

A társadalomban végbement változások a gazdasági életet is gyökeresen megváltoztatták. A községekből Marcaliba bejáró dolgozók jelentős része elvesztette munkahelyét, a megszűnt termelőszövetkezetek nem adtak több munkát. Az alacsony iskolázottságú emberek nem, vagy alig találnak munkát. Somogynak ez a területe iparilag fejletlen, bár a terület a fejlődő térségek között szerepel, a megye gazdasági fejlődése lelassult. A régióban a központi szerepet betöltő kisváros fejlődése az utóbbi években megtorpant. A területen meglévő üzemeket bezárták, az újonnan alakuló ipari üzemek munkáslétszáma alacsony, képzettségi igénye magasabb, ezért az elsősorban betanított, vagy alacsony képzettségű szakmunkások helyett a helyben lakó magasabb végzettségűeket alkalmazzák a tulajdonosok.

Az építőiparban korábban foglalkoztatottak jelentős része szintén munkanélküli. S bár a munkanélküliek összlétszáma évről évre csökkenést mutat, a számadatok mögött található életkörülményei egyre nehezebbek, s zömük elsősorban a cigány népesség körében található. Ezekben a családokban él a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos gyerekek többsége. Foglalkoztatásuk kilátástalan.

A terület mezőgazdaságilag jelentősebb. Elsősorban ipari feldolgozásra szánt növényeket termesztettek, kukoricát, cukorrépát, repcét. Jelentős volt a szarvasmarha és sertésállománya. A termelőszövetkezetek felbomlása, a földterületek felosztása, elaprózódása, a meglévő gépállomány elöregedése nem kedvez a mezőgazdaságban dolgozóknak.

A mezőgazdaság rendezetlen viszonyai miatt a kistermelők nem tudják tartani a versenyt a más területekről vagy külföldről behozott áruk alacsony áraival, felhagytak a termeléssel, megszüntették az állattartást. Ma már többségük csak a család ellátására termel. Az alacsony felvásárlási árak mellett a hiányzó géppark sem kedvez a mezőgazdasági termelésnek. A földterületek szétszórtsága pedig gátat szab a farmergazdaságok kialakulásának, a közös művelésnek.

A térség infrastruktúrája jónak mondható. A lakások 25 %-a van a szennyvízhálózatra kötve, amely csak a kisvárosban kiépített, a gázellátás megoldása folyamatban van, 1000 lakosra 157

fogyasztó jut. A bolthálózata fejletlen, 1000 lakosra 15 kiskereskedelemmel foglalkozó egység jut.

A térségben a roma lakosság aránya 0,6 és 56 % között mozog, jelentős szórást mutat. Ez a kistelepüléseken 2113 fő, ez a népesség 20,5%-a. Intézményünk tanulóinak – becslésünk alapján - 80 %-a a cigány népességhez tartozik, akiknek szüleit fokozottan sújtja a gazdasági helyzet. Többségük alkalmi munkát vállal ha adódik, a családok biztos jövedelme a gyermekvédelmi támogatás, a segély. Ők azok, akik a legrosszabb körülmények között élnek, és a családok egyre reménytelenebb helyzetbe kerülve egyre kiszolgáltatottabbá válnak. A perifériára szorult gyerekek elmaradott fejlődésük miatt az iskolai közegben is a háttérbe szorítottak közé kerülnek, s ő közülük kerülnek ki a szegregált iskolák tanulóinak zöme is. Tudatos fejlesztő munkával, nagyfokú odafigyeléssel a gyerekek hátránya jelentős részben leküzdhető, iskolánk fejlesztő tevékenysége, programjának megvalósulása a szegregáció ellen hat.

A kulturális élet a területen alacsony szintű. A községi kultúrházak csak egy-egy – elsősorban családi vagy iskolai - rendezvényre nyitják ki kapuikat, a még működő könyvtárak olvasói is elsősorban az iskolások köréből tevődnek össze. A központi településen is megszűnt a mozi, egyéb rendezvények látogatása csak személyautóval lehetséges, mivel a hazautazás autóbusszal nem oldható meg az esti órákban, színházi előadásra Kaposvárra, Nagykanizsára vagy Zalaegerszegre kell utazni.

Az óvodák megfelelő kihasználtságúak, 100 óvodai férőhelyre 99 gyermek jut. 17 általános iskola van térségben és 3 középiskola, 1000 lakosra 89 általános iskolai tanuló jut, az elvégzett átlagos évfolyamszám 8,06.

E környezeti és gazdasági feltételek között tevékenykedik iskolánk, és tanulóink e munkaerő-piaci feltételek között igyekeznek majd munkaerejüket értékesíteni.

A gyermekek és az iskola környezete, szociális háttér

A Hétszínvirág Intézmény tanulóinak többsége sajátos nevelési igényű, enyhe fokban értelmi sérült gyermekek, a kis létszámú közepsúlyos értelmi fogyatékos gyermekeket integráltan neveljük, oktatjuk ép társaikkal együtt. Tanulóink különböző intézményekből érkeznek hozzánk. Óvodából, más általános iskolából, vagy eltérő tantervű általános iskolából, illetve

tagozatokról. A gyermekek az intézményekben elszenvedett sérüléseik miatt gyakran gátlásokkal, lelki sérülésekkel, másodlagos sérülésekkel érkeznek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek beiskolázása a Somogy Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján történik. Az ép gyermekek beiskolázása Marcali városából a helyi önkormányzat kérésére történik, a vonzáskörzet más településéről ép gyermeket a szülő kérésére vesszük fel.

Az áthelyezési iratok szerint tanulóink között magas arányban találunk az okok alapján nem organikus sérülést mutató, azonban az adott vizsgálati helyzetben (Áthelyezési Vizsgálat, Iskolaérettségi Vizsgálat) értelmi fogyatékosra utaló mentális teljesítményt.

A gyermekek fogyatékoságuk mellett, szociális hátránnyal is küzdenek.

Marcali városból és 30 km-es körzetéből, többnyire agrárjellegű aprófalvaiból jár be a tanulók nagy része.

A családok mélyen a létminimum alatt élnek, döntő többségükben mindkét szülő munkanélküli, jellemző az elszegényedés. Magas a családokban a gyermeklétszám.

A nyilvántartott veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók aránya magas. Az életkörülmények folyamatos romlása várható a családok munkaerőpiaci helyzetének alakulásával párhuzamosan. A társadalmi diszkrimináció erősödése speciális feladatokat ró iskolánk minden alkalmazottjára.

II. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

Az intézmény összevonást követően is célunk, hogy mind a székhelyintézmény, mind a telephelyintézmények sajátos arculatukat, kialakult munkamódszereiket, hagyományait megőrizzék. Az egyes intézmények sajátos nevelési programjainak megtartását indokolja az eltérő fogyatékkal élő gyermekek/tanulók ellátása, a sérülésspecifikus ellátásból adódó eltérő megvalósítási lehetőségek is.

Célunk, hogy valamennyi tanulónknak biztosítsuk speciális pedagógiai, habilitációs és rehabilitációs tevékenységünkkel az egyéni szükségletek szerinti oktatást, nevelést.

Közös alapelveink

- Személyre szabott fejlesztéssel alakítjuk az alapvető szocializációs és tanulási képességeket az egyéni értelem, érzékszervi és testi akadályozottság figyelembevételével.
- Az önálló ismeretszerzés, tanulás képességének fejlesztését az egyéni adottságok függvényében végezzük, kompenzáló-korrigáló technikák elsajátításával.
- Hangsúlyt helyezünk a jól működő adottságok, képességek, pozitív személyiségjegyek feltárására, fejlesztésére. Minden tanulónak biztosítjuk az önmegvalósítás lehetőségét.
- Az egyéni szükségletek szerint megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez.
- Hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.
- Kiemelt fontosságú önmaga és társai másságának elfogadása, a társadalmi beilleszkedés és viselkedés formáinak elsajátítása.
- A tanulóink szellemi, lelki, fizikai fejlesztését az érintett gyógypedagógusok, pedagógusok, pedagógiai munkát segítő egységes ráhatással, az egyéni adottságokra, a sérülés-specifikus szükségletek szerint végzik.
- Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.
- Alapvető feladatunk, hogy a nevelő-oktató munka során a tanulók személyiségfejlesztését a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlesszük.
- Nagy gondot fordítunk a tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezésére.

- Minden gyermek esetében fontos feladatnak tartjuk a jól fejleszthető képességek, az egyéni tehetség feltérképezését, gondozását
- A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja intézményünk életét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, hogy lehetővé tegye a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítását, képességeik kibontakozását.
- Az osztályfőnökök a gyermekvédelmi felelős segítségével nyomatékosan felhívják a szülők figyelmét, az igazolatlan mulasztások következményeire.
- Az első igazolatlan mulasztást követően a szülőnek írásbeli felszólítást küldünk, mely tartalmazza a további igazolatlan hiányzás következményeit is. 10 órát elérő igazolatlan mulasztás esetén a gyermekvédelmi felelős értesíti az illetékes jegyzőt, gyermekjóléti szakszolgálatot.
- Egyénre szabott differenciálással segítjük a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását.
- Tanulóink nevelése, oktatása csak a szülői házzal való szoros együttműködésben képzelhető el.
- Iskolánk a szocializációnak olyan színtere amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak kialakítására és begyakorlására.
- Biztosítjuk a mindennapos testmozgást, gondot fordítunk az általános fizikai teherbíró képesség mérésére.
- Életkorhoz, képességekhez igazított, alkalmazható ismeretek nyújtásával, gyakorlati tevékenységekkel segítjük a környezettudatos szemlélet formálását.
- A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az határozza meg, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul a helyi tantervekben előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta. A tanév során állapotfelmérő vizsgálatokat végeznek az erre kompetens gyógypedagógiai tanárok.
- A magatartás (példás, jó, változó, rossz), a szorgalom (példás, jó, változó, hanyag) minősítést az osztályban tanítók végzik a nevelőtestületek által kialakított szempontrendszer alapján.

- A tanulók tanulmányi, magatartási, szorgalmi értékelését az osztályfőnök ismerteti az osztályozó értekezleten félévkor és év végén.

A közös alapelveinkhez kapcsolódó célok, tevékenységi formák, módszerek a székhelyintézmény és a telephelyintézmények sajátos nevelési programjában kerülnek kifejtésre.

1. SMÖ DURÁCZKY EGYMI ÉS NEVELÉSI TANÁCSADÓ SZÉKHELY INTÉZMÉNYE- KAPOSVÁR

A nevelési program a TÁMOP-3.1.4/08/2. Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben elnevezésű pályázat előírásainak megfelelően került átdolgozásra.

1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Pedagógiai alapelvek:

- A hallássérült és a beszéd fogyatékos tanulóinknál speciális pedagógiai, habilitációs és rehabilitációs tevékenységünkkel igyekszünk megőrizni és lehetőség szerint fejleszteni a sérült funkciók működőképességét. (medicinális közreműködés és gyógyászati segédeszköz biztosításával)
- Minden tanulóról portfólió készül
- Gondot fordítunk – az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelően – az általános emberi értékek megismertetésére, elfogadására, azokkal való azonosulásra.
- A tanulás tervezésében, szervezésében, irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére, a természetes helyzetekben való kommunikáció fejlesztésére.
- Fontosnak tartjuk valamennyi fejlesztési szakaszban az önálló életvitelhez szükséges képességek megalapozását.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
- A nevelés két alapvető tényezője – a pedagógus és a tanuló – egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van.

- A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket, készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük.
- A nevelési-oktatási folyamatot áthatja a pozitív megerősítés, a tanulás hatékonyságát erősítő fejlesztő értékelés.
- Az intézmény valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönös tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát, elfogadva a mását.
- A gyermek és felnőtt közösségben a humánus, az egyediséget elfogadó, segítőkész légkört alakítunk ki, a nevelő-oktató munkát szolgáló tárgyi feltételekkel rendelkező esztétikus környezetben

Az osztályfőnökök, tanulócsoporthoz vezető intézményi tevékenységének pedagógiai alapjai

Az iskolánk ellátásában résztvevő gyermekek, tanulók szellemi, fizikai, lelki fejlesztésének közvetlen felelősei a tanulócsoporthoz vezető gyógypedagógus, pedagógus osztályfőnökök. Munkakörükből és felelősségükből következően közvetlen szakmai kapcsolatot tartanak fenn a csoportot tanító kollégákkal, napközi otthoni, diákotthoni csoportvezetővel, a diákotthont – és a tagozatot vezető igazgatóhelyettesekkel.

Valamennyi, a gyermekeket érintő oktatási-nevelési kérdésben joga és kötelessége javaslataival, észrevételeivel az adott terület vezetőjét megkeresni. A gyermekek teljes körű fejlesztése érdekében napi kapcsolatban áll (felkészítés, módszertani útmutatás) tanulócsoporthoz vezetőjével, nevelőivel, szükség szerint egészségügyi alkalmazottal, adminisztratív és technikai dolgozókkal.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai:

- Mind a hallássérült, mind a logopédiai iskolai tagozaton elsődleges célunk a beszélt és írott anyanyelv alapozásával, olyan nyelvi rendszer kiépítése, mely a tanulók nyelvi szintjét figyelembe véve alkalmas a lehető legszélesebb körű, önálló ismeretszerzésre.
- Arra törekszünk, hogy diákjaink megfeleljenek az „egy életen át tartó tanulás” elvárásainak, az önálló ismeretszerzés alapvető technikáinak ismeretével lépjenek ki intézményünkéből.

- Az informatika alkalmazása és az idegen nyelv tanulása iránti igény felkeltése járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához.
- A szocializáció segítése – képességek, készségek kialakítása, a közösségi élet normáinak követése.
- A hallássérült tanulók alapfokú nevelés-oktatás szakaszának tagolódása a Fogyatékos tanulók irányelveiben megfogalmazottak szerint a következőképpen valósul meg:
- *Nyelvi kommunikációs alapozó szakasz 1-6.évfolyam*
Ezen belül: Intenzív nyelvi kommunikációs fejlesztő szakasz az első évfolyam első osztályfokától 1.(1.) az első évfolyam harmadik osztályfokáig 1.(3.) tart.
- Nyelvi kommunikációs fejlesztő szakasz hetedik és nyolcadik évfolyamon.

Ép intellektusú hallássérült (súlyos fokban hallássérült = siket, nagyothalló) tanulók kommunikáció fejlesztésének szakaszaihoz rendelt pedagógiai célok:

1.(1.1, 1.2., 1.3.) évfolyamon:

- Az önálló tanulási módszerek, technikák alapozása
- A feladat- és szabálytudat alapozása
- Az önértékelés elemeinek kialakítása.
- Az erkölcsi ítéletalkotó képesség néhány elemének alapozása: események, tettek megítélése (jó-rossz).
- Az önállóság fejlesztése
- A tehetségfejlesztés alapozása
- A mozgásügyesség fejlesztése.
- Alapvető udvariassági formák kialakítása
- Az egészséges életmód iránti igény felkeltése

2-6. évfolyamon:

- Az önálló, egyénre szabott tanulási technikák elsajátíttatása
- A tér- és időszemlélet kialakítása, folyamatos fejlesztése.
- Az absztrakt fogalmak kialakítását szolgáló gondolkodási műveletek elsajátíttatása tanári segítséggel.
- Fokozódó önállóság megszerzése a logikai műveletek végzésében.
- Az önálló ismeretszerzés, ismeret alkalmazás képességének kialakítása, megalapozása.

- A harmonikus személyiségfejlődés elősegítése a különböző önkifejezési formák megismertetésével.
- Az önálló életvitelre való alkalmasság alapozása.
- Széleskörű tehetséggondozás
- Az erkölcsi ítéletalkotó képesség fejlesztése a tettek ok-okozati összefüggésének tükrében.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A tolerancia fejlesztése.

7-8. évfolyamon:

- Az önálló tanulási stratégiák elsajátítása
- A pályaválasztás segítése
- Az önálló életvitelhez szükséges képességek célirányos fejlesztése.
- Az egészséges életmód elemei váljanak tudatossá.
- A társas kapcsolatok elemeinek kimunkálása.

Súlyosan halmozottan sérült (nagyothalló, siket) tanulók fejlesztési szakaszaihoz rendelt pedagógiai célok

1. évfolyamon:

- Tanulási módszerek, technikák gyakorlása
- Önismeret elemeinek kialakítása
- Önállóság lehetőség szerinti kialakítása
- Jártasság szerzése az önkiszolgálásban
- Fejleszthető képességek további alakítása.
- Mozgásügyesség fejlesztése.
- A társas kapcsolatok elemi követelményeinek kialakítása
- Egészséges életmód iránti igény felkeltése

2-6. évfolyamon:

- Az egyre önállóbb tanulási (gyakorlási) technikák lehetőség szerinti elsajátíttatása.
- Tér- és időérzékelés alakítása, folyamatos fejlesztése.

- A minél önállóbb életvitelre való alkalmasság alapozása (irányított segítséggel).
- Az alkalmazkodás képességének fejlesztése
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

7-8. évfolyamon:

- A mindennapi élethelyzetekben való eligazodáshoz szükséges ismeretek, jártasságok bővítése, fejlesztése (gyakoroltatása).

Logopédiai tagozaton:

- A beszéd-, és nyelvi fejlődésben enyhén, súlyosan, illetve halmozottan akadályozott, tanulási zavar veszélyeztetettségének tüneteit mutató speciális nevelési igényű tanulók pedagógiai habilitációja, iskolai nevelése-oktatása az általános iskoláknak a NAT, illetve a kerettantervek által megjelölt tantervi követelmények teljesítése érdekében.
- Az intenzív fejlesztés eredményeképpen az általános iskola alsó szakaszában 1. és 2. évfolyam beszéd-, és nyelvi szintje javuljon, közelítse meg, vagy érje el az életkori átlagot, amely hozzájárul a sikeres integrációhoz. Harmonikus személyiségének kialakulásához szükséges feltételek megteremtése.
- A kommunikációs nehézségek miatt esetlegesen fellépő másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavarok) enyhítése, illetve kialakulásának megakadályozása.
- Egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés problématípustól függően.
- Helyes viselkedéskultúra kialakítása.

A nevelő-oktató munka feladatai:

- Nevelőtestületünk gyógypedagógusainak, pedagógusainak felkészítése a kompetencia alapú oktatás bevezetésére (tanfolyamok, önművelés).
- Konduktív pedagógiai módszerek beépítése a pedagógiai folyamatba. (szükség szerint)
- A „mélység elvű” tanítás szellemében a sérülés specifikus egyéni szükségletek szerint több csatornás megerősítéssel kell eljuttatni tanulóinkat (hallássérült és logopédiai tagozaton egyaránt az alapvető ismeretek birtokába.

- A tanulás hatékonyságának érdekében a fejlesztő értékelés szerepének növelése.
- Az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát, segítőkészségét, empátiáját, toleranciáját.
- A tanuló-tanuló, tanuló-gyógypedagógus/pedagógus, gyógypedagógus/pedagógus-gyógypedagógus/pedagógus közötti együttműködő képesség egyensúlyozott fejlesztése.
- Az anyanyelvi, az idegen nyelvi és az infokommunikációs képesség fejlesztése.
- Egyéni tanulási technikák kialakítása a „tanulás-tanulása” folyamatában (Kompenzáló és korrigáló technikák megismertetése is).

Feladatok az 1.(1.) – 1.(2.)-1.(3.) évfolyamon:

- Az önálló tanulási módszerek, technikák alapozása, főként a tárgyi – cselekvéses és a szemléletes – képi formákban.
- Jártasság kialakítása az önálló megfigyelésben, a lényeges és lényegtelen jegyek elkülönítésében.
- Konkrétól az absztrakt felé haladó gondolkodás kialakítása folyamatos, tervszerű megfigyeltetéssel, analóg feladatok megoldásának segítségével.
- A feladat- és szabálytudat alapozása a tanulási és játéktevékenységben.
- Az önállóság fejlesztése megbízások teljesítésében (naposi, felelősi feladatkörök).
- A tehetségfejlesztés alapozása a tanulók jól fejleszthető képességeinek felfedezése alapján.
- A tanulási zavart mutató gyermekek képességcsoportos fejlesztése.
- Alapvető udvariassági formák kialakítása (köszönés felnőtteknek, társaknak, felnőttek/lányok előreengedése, kérés-köszönetnyilvánítás, stb.) a társas kapcsolatokban.
- Egészséges életmód iránti igény felkeltése, a szabadban való tartózkodás, pihenés, a testmozgás rendszerességének kialakítása.

2-6. évfolyamon:

- Az önálló, egyénre szabott tanulási technikák elsajátíttatása – a tanulók sajátos tanítási típusa szerint – tárgyi – cselekvéses, szemléletes – képi, elvont – verbális módokon.
- Az ismeretek fokozódó önállósággal történő kreatív alkalmazásának folyamatos fejlesztése.
- Alapvető jártasságok, készségek kialakítása a háztartási munka, a ház körüli munka, a kerti munkák körében – önkiszolgálás.
- Széleskörű tehetséggondozás a jól fejleszthető adottságokra, képességekre építve.
- A közösségekhez (család, iskola, diákotthon, tágabb értelemben vett társadalmi környezet) való alkalmazkodóképességek, a viselkedéskultúra fejlesztése.
- Saját másságát, lehetőségeit elfogadó, reálisan értékelő, társai (környezete személyei) pozitív tulajdonságait méltányoló, a másságot segítőkészen elfogadó személyiség fejlesztése.

7-8. évfolyamon:

- A mindennapi élethelyzetekben való eligazodáshoz szükséges ismeretek, jártasságok bővítése, fejlesztése.
- Az önálló ismeretszerzés, az ismeretek gyakorlati alkalmazása és önálló bővítése képességének kialakítása, fejlesztése.
- A tanulók reális pályaválasztási elképzeléseinek, szándékának alakítása, irányítása az önismeretek fejlesztésével összhangban.
- Az egészséges életmódra való tudatos felkészülés irányítása, felvilágosítás.
- A társas kapcsolatokhoz szükséges kommunikációs képességek és magatartási normák alakítása, fejlesztése.

Súlyosan halmozottan sérült (nagyothalló, siket) tanulók

1. évfolyamon:

- Tárgyi szemléletes és cselekvéses formájú tanulási technikák
- Irányított megfigyeléssel (rávezetéssel) a lényeges és lényegtelen jegyek elkülönítése.
- Gondolkodás fejlesztése analógiák segítségével.
- Cselekmények, események, tettek megítélése – jó-rossz, tilos-szabad.
- Önállóság lehetőség szerinti kialakítása, fejlesztése, megbízások teljesítésében.

- Folyamatos gyakorlással jártasság szerzése az önkiszolgálásban, környezet tisztaságának, rendjének megőrzésében.
- Elemi udvariassági formák kialakítása a társas kapcsolatokban (a segítség lehetőségének felismerése)
- Egészséges életmód, szabadban tartózkodás, pihenés, testmozgás rendszerességének kialakítása.

2-6. évfolyamon:

- Segítséggel az ismeretszerzés képességének megalapozása, ennek gyakorlása.
- A személyiségfejlődés segítése gyakorlati példákon keresztül (adekvát segítségkérés).
- Tehetséggondozás a jól fejleszthető adottságokra, képességekre építve.
- Az adott közösséghez való alkalmazkodás képességének és a viselkedéskultúrának a fejlesztése.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazása (segítséggel), bővítés képességének fejlesztése (gyakorlása).

7-8. évfolyamon:

- Az ismeretek gyakorlati alkalmazása (segítséggel), bővítés képességének fejlesztése (gyakorlása).

Logopédiai tagozaton:

- A beszéd-, és nyelvi fejlődésben enyhén, súlyosan, illetve halmozottan akadályozott, tanulási zavar veszélyeztetettségének tüneteit mutató speciális nevelési igényű tanulók pedagógiai habilitációja, iskolai nevelése-oktatása az általános iskoláknak a NAT, illetve a kerettantervek által megjelölt tantervi követelmények teljesítése érdekében.
- Az intenzív fejlesztés eredményeképpen az általános iskola alsó szakaszában 1. és 2. évfolyam beszéd-, és nyelvi szintje javuljon, megközelítse vagy elérje az életkori átlagot, amely hozzájárul a sikeres integrációhoz. Harmonikus személyiségének kialakulásához szükséges feltételek megteremtése.
- A kommunikációs nehézségek miatt esetlegesen fellépő másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavarok) enyhítése, illetve kialakulásának megakadályozása.

- Egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés problématípustól függően.
- Helyes viselkedéskultúra kialakítása.

A nevelő-oktató munka módszerei és eljárásai, eszközei:

A céljaink elérése érdekében az alkalmazott módszereket és eljárásokat tanulóink sérülés-specifikus egyéni szükségleteihez kell megválasztanunk.

- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
- A mentális képességek céltudatos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával
- Minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat
- A tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori jellemzők és a sérülés specifikus jellemzők figyelembe vétele
- Az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges alkalmazható tudás gyarapítása érvényesül
- Nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozás a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére
- A nevelési-oktatói eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük:
 - A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei: az oktatás valamennyi módszere, meggyőzés, minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló
 - Az átvett „Jó gyakorlat”-ok hozzájárulnak a kompetencia alapú oktatás módszereinek tudatos gyakorlati alkalmazásához.
 - A papíralapú és a digitális élménykönyvek, témakönyvek a saját élményen alapuló kommunikációfejlesztést szolgálják.
 - A tevékenység megszervezésének módszerei: csoportképzés, kooperatív feladatmegoldás, követelés, megbízás (ön)ellenőrzés, (ön)értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.
 - *A magatartásra ható módszerek:*

- Ösztönző módszerek: biztatás, elismerés, dicséret
- Kényszerítő módszerek: felszólítás, követelés, büntetés
- Gátlás kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés
- *A nevelési eszközök:*
 - Nyelvi verbális eszközök: beszélgetés
 - Nem nyelvi (non verbális) eszközök – hangsúlyozottan kapcsolódnak a verbálisokhoz
 - Szociális technikák – minták adása, példakép állítása
 - Technikák az ön-, és emberismeret fejlesztéséhez fejlesztő beszélgetés
 - Szociális készségfejlesztő technikák, minta-, és modellnyújtás, megerősítés, szerepjáték, dramatizáló tevékenység

1.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK, ÉS TEVÉKENYSÉGEK

- *Erkölcsei nevelés:* Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Tanulóink szélsőséges szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ezért fő cél a hátrányok feltárása, lehetőség szerinti – pedagógiai eszközökkel történő - kompenzálása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- *Értelmi nevelés:* Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. Az egész életen át tartó, folyamatos tanulásra való törekvés igényének kialakítása. Ismerje meg a korszerű informatikai eszközök használatát, kommunikációs jelentőségét.
- *Közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelés:* Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása az önismerete fejlesztésével párhuzamosan. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. A közösen végzett munka sikerességének, hatékonyságának, örömének felfedeztetése.
- *Érzelmi, emocionális nevelés:* Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- *Esztétikai nevelés:* Szűkebb és tágabb környezetünk esztétikájának észrevétetése, megtartása. Önmagukkal és környezetükkel szembeni igényesség kialakítása.

- *Akarati nevelés:* Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- *Nemzeti nevelés:* A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.
- *Állampolgári nevelés:* Az alapvető állampolgári jogok, Európai Unió jogok és kötelességek életkornak, a gyermekek sérülésének megfelelő szintű megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai közéletben való részvételre.
- *Munkára nevelés:* Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- *Egészséges életmódra nevelés:* A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Külön gondolat fordítunk a gyógyászati segédeszközök helyes használatának és gondozásának megtanítására.

1.3 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- *tanórák*
- *tanórán kívüli felnőttek által szervezett iskolai foglalkozások (mint: napközi, kirándulások)*
- *diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (mint: Diákönkormányzati munka)*
- *szabadidős tevékenység*

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Az osztályközösséget a közösségi érdek, a közös cél, a közös értékrend és a közösségi tudat tartja össze.

Legfontosabb cél valódi osztályközösség formálása, amely képes a közös cél érdekében közös értékrend elfogadására, és az iskola szervezett keretein belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni. Megvalósításához több év kitartó, türelmes munkájára van szükség. Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekedhetünk:

- a tanulás támogatása (kölsönös segítségnyújtással, közösségi ellenőrzéssel, tanulmányi és munkaerkölcs erősítésével)
- közvetlen tapasztalatszerzés segítése
- közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvés bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével)
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önigazgató képességének fejlesztése
- a folyamatosság biztosítása, a már elért eredmények továbbfejlesztése a következő évfolyamon a már elért eredményekre való építés
- olyan nevelőkollektíva kialakítása, megtartása, mely egységes nevelői eljárásaival és összehangolt követeléseivel az egyes osztályokat vezeti, és tevékenységüket koordinálni tudja
- a különböző változatos munkaformákkal (pl.: differenciált csoportmunka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősségérzés erősítése.

Tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatokhoz elengedhetetlenek
- a sokoldalú és változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez
- a séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet és a környezet iránti felelősség érzését.

Diákönkormányzat:

Intézményünkben Diákönkormányzat működik, mint a tanköteles korú gyermekek diákszervezete. Vezetője a Diákönkormányzat tanárelnöke és diákvezetője. Az iskola és a diákotthoni élet tanulókat érintő kérdéseiben: házirend, éves programok

(táborozás, stb.) értékelés, jutalmazás, elmarasztalás, rendezvények, iskolai hagyományápolás, öntevékenység az iskola, diákotthoni környezet alakításában javaslattételi jogokkal rendelkezik. A Diákönkormányzat képviselői az intézmény tanulóit képviselik.

A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

- olyan közös érdekeken alapuló közös, konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak
- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség is
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.
-

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

- jó kapcsolatok kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel és e tevékenységet segítő külső szakemberekkel
- a csoporton belüli kapcsolatok erősítése
- a csoportokban végzett közös munka során az önismeret elmélyítése az önfegyelem fejlesztése, a társak és foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés elfogadása
- a tevékenységformákat hassa át a kölcsönösség és az egyéni képességekre, aktivitásra való építés
- a tevékenységformák kialakításában törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem tartós aktivitásra ösztönözzön
- olyan erős érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése, amely során felfedezhetik önmagukban a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, erősítve ezzel a közösséghez való kötődést

- olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére és hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására.

A közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hogy megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal példaként járnak a diákok előtt.

A személyiség-, és közösségfejlesztést szolgáló tevékenységek között jelentős helyet foglal el a hagyományőrző tevékenység. (lásd: részletezve a. Helyzetelemzés Az iskola hagyományainak ápolása pontjában)

1.4 A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK

Hangsúlyozottan jelentkeznek a problémák azoknál a tanulóinknál, akik – gyakran több éves – sikertelen integrációt követően kerülnek hozzánk. Esetükben gyakran külső szakember – gyermekpszichiáter – bevonására is szükség van.

Tevékenységi formák:

- az egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése
- képességcsoportok kialakítása egyes tantárgyak oktatásában
- differenciált segítségnyújtás a napközis, illetve diákotthoni felkészülés folyamatában
- egyéni felkészítések (súlyos lemaradás, halmozottan jelentkező zavarok, autisztikus tünetek, stb. esetén)
- felzárkóztató foglalkozások
- iskolán belüli/kívüli tanulást segítő helyszínek rendszeres látogatása (könyvtárak, múzeum)
- családlátogatások
- szülők/családok nevelési gondjainak enyhítése – pszichológus segítségével
- az otthoni tanulás kiemelten a kommunikáció fejlesztésének segítése (gyakorlatias jellegű, ötleteket adó évfolyam független szülőklub szerű szülői értekezletek)
- mentálhigiénés szakember bevonása

- a továbbtanulás irányítása, segítése (szülőkkel közös iskola/munkahely látogatások)

1.5 A TEHETSÉG, A KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

.

A tehetséggondozás módszerei, szervezeti formái a tanítási órákon:

- az egyéni képességekhez igazodó munkaformák
- képességcsoportos tanulás-szervezés
- tehetségfejlesztő foglalkozások kiscsoportban
- szakkörök
- versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra való felkészítés (tantárgyi, sport, kulturális, stb.)
- szabadidős foglalkozások (színház, múzeumlátogatások, stb.)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

1.6 GYERMEK-, ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

Tanulóink kb. 40%-a rossz anyagi és szociális körülmények között, hátrányos helyzetben él. Önhibájából, vagy önhibáján kívül olyan élethelyzetbe kerültek a szülők, hogy gyermekeiket nem tudják ellátni a megfelelő ruházattal, hónapokig, évekig nem fizetnek térítési díjat, a gyermekek hetenkénti, kéthetenkénti, sőt havonta történő hazautazása is veszélybe került és a helyzet napról napra romlik.

Gyermekvédelmi feladataink:

- a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok és káros hatások megelőzése, feltárása, a kulturális hátrányok ellensúlyozása,
- felfigyelés a gyermek átmeneti, vagy gyakori negatív irányú változásaira testi-lelki vonatkozásban (kisiskolás korban esetleg enurézis, állandó rosszkedv, elhanyagoltság, kamaszoknál befelé fordulás, agresszió, hazautazáskor csavargás, tanulásromlás, pszichés zavarok bármelyik életkorban stb.). Eszközeink a hátrányok leküzdéséhez a nagyobb odafigyelés, a gyermekkel való törődés, a felzárkóztató foglalkozások, korrepetálás, tehetséggondozás, egyéni beszélgetések sorozata.

- folyamatos ellenőrzést és nyomon követést igényel a hátrányos helyzetben, vagy veszélyeztetett körülmények között élő gyermekek családban történő elemi ellátása (élelem, ruházat, tanszer, pihenés), otthoni életmódja, a serdülők baráti köre, szórakozása, mozgásszabadsága,
- használ-e a gyermek egészségére ártalmas szereket (drog, alkohol, cigaretta), folytat-e fejlődésére káros életmódot,
- feladatunk a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör megteremtése, amiben nem érez kitaszítottságot származása, színe, vallása, hátrányos helyzete miatt,
- lényeges, hogy a gyermekek egészségügyi állapotát, testi épségét családon belül és kívül védelmezzük, figyelemmel kísérjük és
- rendszeres iskolaorvosi ellátást biztosítsunk (gyermekorvos, fül-orr-gégész, szemorvosi, fogorvosi ellátás, gyógyszerait segédeszközök igény szerinti hozzáférhetősége – hallókészülék, szemüveg stb.),
- a gyermekek megfelelő fejlődését akadályozhatja a munkanélküliség, a szülők alacsony jövedelme, vagyoni helyzete – más esetben a szülők életvitele, alkoholizálása, gyermekükhöz való viszony. Amennyiben a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak gondoskodni a gyermeküket megillető szolgáltatásokról, intézményünk megteszi a szükséges intézkedéseket az önkormányzat képviselő testülete felé. A család szociális és anyagi helyzetének felmérése után rendkívüli, vagy rendszeres gyermekvédelmi támogatás, illetve természetbeni juttatást (tankönyv, tanszer) javasolunk az arra rászorulóknak.
- nyomatékosan figyelmeztetjük a szülőt – a gyermekjóléti szolgálat segítségével is – a tankötelezettségre, a rendszeres folyamatos iskolába járásra,
- segítséget nyújtunk az otthoni kulturált szabadidő eltöltéséhez, életkoruknak megfelelő rendezvényeken való részvételhez,
- folyamatosan ellenőrizzük a tanulók eredményeit,
- tanácsot adunk a szülőknek kérésükre és válságos helyzetükben családi életük rendezéséhez, gyermekükkel való foglalkozáshoz,
- tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, ismertetjük jogaikat és kötelességeiket, elegendő időt biztosítunk egyéni problémáik megbeszélésére,
- tájékoztatjuk a szülőket a segítő szolgáltatások lehetőségeiről (családgondozás, segélyek) ismertetjük az iskolán belüli segítő szolgáltatást (alapítványunk),

- javasoljuk a szorosabb kapcsolattartást intézményünkkel, az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, nevelőkkel, gyermekfelügyelőkkel, gyakoribb részvételt a szülői értekezleteken, nyílt napokon, tájékoztató előadásokon (pl.: pályaválasztási, hallássérült gyermekek életének nyomon követése stb.).

Kapcsolatot tartunk:

- a Nevelési Tanácsadóval,
- a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Gyámhivatalokkal.

A gyermekvédelmi törvény megvalósításához adott a tantestület megértése, hozzáállása problémaérzékenysége. Minden pedagógiai segítséget megad az arra rászorulóknak. Ha a szülők anyagi helyzete a továbbiakban is romlani fog, akkor kérdéses, hogy intézményünk mennyiben fogja tudni biztosítani a gyermekek ellátását, nevelését, oktatását.

1.7 TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (egyéni szabott differenciálás)
- Képességcsoportos tanórák szervezése - csoportbontás
- Napközi otthoni, diákotthoni tanórák, egyéni segítségnyújtással
- Felzárkóztató foglalkozások
- Az iskolai könyvtár és az iskola más létesítményeinek, eszközeinek használata
- Egyéni foglalkozások a halmozott tanulási zavart mutatók esetében

1.8 SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK

a Pedagógiai Program melléklete „A Somogy Megyei Önkormányzat Duráczy József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója és Diákotthona—sajátos nevelési igényű gyermekeket érintő Esélyegyenlőségi Terve

Esélyegyenlőségi Fórum:

Az intézmény Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervének megvalósítása érdekében megalakult az Esélyegyenlőségi Fórum három munkacsoporttal:

- Beszédfogyatékos gyermekek és tanulók integrációját segítő munkacsoport
- Szociális és életviteli munkacsoport
- Pályaorientációs munkacsoport

1.9 A NEVELŐ/OKTATÓ MUNKA MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI RENDSZERE

A nevelő-oktató munka iskolákra vonatkozó ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerének meghatározása a nevelési-oktatási célok elérését, a pedagógiai munka eredményességén biztosítását, valamint az iskolával kapcsolatban álló partnerek (elsősorban a tanulók, a szülők, a fenntartó és nevelők) iskolánkkal szembeni igényeit, elvárásainak történő megfelelést szolgálja. Az intézményi Minőségirányítási Program a Pedagógiai Program külön fejezete.

1.10 A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A jegyzéket az egyes tantárgyak helyi tantervéhez csatoltuk. A jegyzék tantárgyakra lebontva tartalmazza az iskolai nevelő-oktató munkát segítő szemléltetés, valamint a tanulók tevékenykedtetését szolgáló eszközöket, alapfelszereléseket.

A 2009/2010-es tanévben bevezetésre kerülő kompetencia alapú oktatás megvalósítását segítő eszközök:

- interaktív tábla
- projektor
- laptop
- oktató szoftverek

Matematika, hallássérült 1. évfolyam:

- matematika programterv
- tanári útmutató
- tanulói alapkészlet
- tanulói eszközök
- feladatlapok „Matematika A”

Szövegértés – szövegalkotás logopédiai 5. évfolyam:

- tanári munkafüzetek

- tanári útmutatók
- programterv

Angol nyelv:

- programcsomag

1.11 A SZÜLŐ-TANULÓ ISKOLAI ÉS KOLLÉGIUMI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK TOVÁBBFEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Ahhoz, hogy a szülők igazi partnerek legyenek a fejlesztésben rendszeres tájékoztatásra, útmutatásra van szükségük.

Ennek formái:

➤ **Nyílt napok**

A szülők látják gyermekük tanórai munkáját, az egyénre szabott, sérülés-specifikus módszerek alkalmazását a fejlesztésben.

➤ **Szülői fórumok**

A Szülői Szervezet javaslatai alapján az iskolavezetés szervezi. Témái a szülők igénye szerint alakulnak.

Kiemelt témakörök:

- A gyermekek kommunikációjának fejlesztése a család mindennapi tevékenységébe ágyazva.
- A TV-nézés, a videózás helyes aránya, módja. Gyakorlati tanácsok a videó hatékony felhasználásához. Film, műsorajánlás.
- Társadalombiztosítási finanszírozások (utazási költség, méltányossági GYES, segédeszközök stb.).
- Élménynapló írásának módjai (videó-film bemutatása, megbeszélés).

- **„Rendhagyó” szülői értekezletek** – Egy-egy kulcsfontosságú fejlesztési feladat (pl.: szókincsfejlesztés) gyakorlati bemutatóval egybekötött bemutatása, körüljárása. Ez a „szülői értekeztet” nem osztályfokhoz kötött, hanem a hasonló módon fejleszthető tanulók szülei képeznek egy-egy csoportot (hallásállapot, vezető kommunikációs csatorna).

- **„Ötletvásár”** – Szülők egymás között. Én így csináltam, csinálom. A szülők saját tapasztalataikat (sikereiket, kudarcaikat) osztják meg egymással.
- **Fogadóórák** – Az adott gyermek egyéni fejlődésének megbeszélése a szülővel. Tájékoztatás, feladatok a fejlesztésben.
- **Szülőklubok** – A szülők, a hallássérült gyermek és a halló testvérek (esetenként nagyszülő is) együtt vesznek részt a programokon. Hazai és külföldi előadók elméleti előadásai, gyakorlati bemutatók gazdagítják a szülők ismereteit. A sorstárs szülőkkel való kapcsolatfelvétel sok segítséget, bátorítást ad a családoknak.
- **Szülőtanfolyamok** a logopédiai óvodai csoportba jár gyermekek szüleinek.
- **Családlátogatások** – Az osztályfőnök, a csoportvezető nevelő a gyermeket az egész osztályközösséggel együtt látogatja meg otthonában. Ezek a látogatások mind a család, mind a gyermekek szempontjából nagyon jelentősek. Növelik az egymás iránti toleranciát, a másság (életkörülmények, szokások stb.) iránti megértő elfogadást.
- **Iskolai rendezvények, bemutatók, kiállítások**
A karácsonyi és farsangi kulturális bemutatókon a szülők gyermekeik színpadi játékában gyönyörködhetnek. A képzőművészeti kiállításokon – nem egyszer a gyermek lakóhelyén – büszkén nézegethetik gyermekük alkotásait.
Mindez segíti a családot sérült gyermeke elfogadásában, értékeinek felismerésében.
- **Pályaválasztási segítségnyújtás** – A felső tagozatos osztályok a szülőkkel együtt iskolalátogatásokat, üzemlátogatásokat szerveznek. Ez a forma különösen nagy jelentőségű a tanulási zavaros vagy a súlyosan halmozottan sérült tanulók esetében, amikor is a gyermekek továbbtanulási lehetőségei korlátozottak.
- **A szülői szervezet helye, szerepe**
A szülői jogok érdekérvényesítő szerve az Iskolai Szülői Munkaközösség. Osztály (csoport) szervezési formában az osztályfőnökök segítségével szerveződnek. Iskolai szinten a Szülői Munkaközösség Választmányát a hallássérült és a logopédiai tagozatról 1-1 „Szülő elnök” vezeti. Közvetlen

kapcsolataikban munkájukat egy gyógypedagógus koordinátor tanár segíti. Szervezett formában évi 2-3 alkalommal tart összejövetelt, illetve szükség szerint, amikor az intézmény életében olyan megemlékezések, események, rendezvények történnek, melyekhez szükséges a szülők véleményezése, illetve közreműködése. Jogosítványain kívül kiemelt feladatként ellátja a szülők szakmai tájékozottságának fejlesztését (nyílt napok szakmai programja, adott témájú ismertető, bemutatók, közös kirándulások, összejövetelek), az iskola „nyitottságának” elősegítését.

Az Iskolai Szülői Munkaközösségének kiemelt célja az egyes szülő és gyermeke, valamint a pedagógus kapcsolatának szoros nevelési együttműködése a gyermeke érdekében. Igény szerint a szülő az intézmény vezetőit, a gyermeke nevelése-oktatásában résztvevő pedagógusokat előzetes egyeztetés után, illetve a fogadó órákon is felkeresheti, ha ez a foglalkozások rendjét nem zavarja

1.12 EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztés fogalma

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma.

Magába foglalja:

- az elsődleges prevenció,
- a mentálhigiéné,
- az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés,
- az önsegítés feladatait, módszereit.

Az iskola, mint az egészségfejlesztés legfontosabb színtere

Tanulóink hosszú éveket – általában 6-16. életév – töltenek el az iskolában. Ebben az életkorban fogékonyak, a személyiségfejlődésükre jelentős hatást lehet gyakorolni. Ezek a hatások nagyban meghatározzák a később kialakuló szokásaikat, életmódjukat.

Az egészségnevelés színterei

Hagyományos tanórai keretekben szaktárgyi órák témafeldolgozása:

- ismeretek a tanuló saját testéről, működéséről,
- betegségek, gyógyulási folyamat,
- az egészséges környezet jelentősége,
- az egészséges táplálkozás,

- egészségkárosító szokások.

Az első évfolyamtól a negyedik évfolyamig az anyanyelv, a magyar nyelv és irodalom tantárgy témakörei (hangsúlyozottan a tantárgyba integrálódott környezetismereti témakörök).

Az ötödik évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig a természetismeret és a biológia tantárgy kapcsolódó témakörei.

Diákotthoni szintéren

A regionális beiskolázás következtében diákjaink túlnyomó része hét közben diákotthonban lakik. Ebből eredően az egészségügyi szokások, a testi higiénia kialakítása jelentős szerepet kap az iskolai, diákotthoni nevelésben.

A szociokulturálisan hátrányos helyzetű tanulóink magas száma még hangsúlyosabbá teszi ezt a nevelési területet.

Tanulóink jelentős hányada a minimális egészségügyi, higiénias szokásokkal sem rendelkezik, amikor megkezdik iskolás éveit. Mindezekből eredően napi feladatunk többek között:

- a helyes fogápolás fontosságának tudatosítása, a fogmosás technikájának elsajátítása,
- az esti, reggeli tisztálkodási szokások kialakítása,
- a fehérnemű váltásának rendszeressége,
- a testápolási cikkek használatának megismertetése (izzadásgátlók, lábápolószerek stb.)
- A kamaszkorban felszínre kerülő szexuális kérdéseiket az iskola pszichológusa csoportos/egyéni beszélgetéseken, foglalkozásokon segít feldolgozni.
- Az elsősegélynyújtás, a csecsemőgondozás, a betegápolás alapvető ismereteit az iskolai védőnő gyakorlati bemutatóval, tevékenységgel segít elsajátítani.

A segítő kapcsolatok szinterei

Szülő, család

Tájékoztatás, felvilágosítás következtében nyerhető meg a szülői háttér a tanulók érdekében végzett munka támogatásához.

A tájékoztatás fórumai:

Szülői értekezlet, iskolai szintű szülői fórum a szülői szervezet és az iskolavezetés szervezésében.

Témától függően felkért előadók:

- audiológus szakorvos,
- mentálhigiénés szakember,
- iskolaorvos,
- pszichológus,
- a rendőrség bűnmegelőzési osztályának szakembere.

Nevelőtestület

Szakmai tanácskozások, fórumok

- Hagyományosan kialakult formája az iskolánkban évente megrendezésre kerülő „Hallássérült gyermekek, fiatalok nemzetközi közlekedési versenye” alkalmával tartott szakmai fórum az ORFK előadóival.
- Városi, megyei, országos fórumokon tantestületünk egy-két tagja rendszeresen részt vesz. Az előadáson hallottakról nevelőtestületi fórumon beszámol.

Egészségügyi szakellátás

➤ Iskolaorvos

- Személyesen irányítja és ellenőrzi az iskola egészségügyi szolgálat tevékenységét
- Elvégzi az életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat
 - a gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése,
 - szekunder prevenció megvalósítása,
 - a tanulók megbetegedése esetén azonnali ellátás, ápolás.
- Munkáját főállású védőnő és ápolónő segíti.

➤ Pszichológus

Lelki eredetű problémák feldolgozásában segít

- tantestületnek,
- szülőknek,
- diákoknak.

➤ Szemész szakorvos rendszeres szűrést végez tanulóink körében

➤ Az ortopédiai szűrés is rendszeres – szakorvosi ellátásban.

➤ Pedoaudiológiai ellátás

Orr-, fül-, gége-, audiológus szakorvos, audiológiai asszisztens, szurdopedagógus gondoskodik a tanulók rendszeres hallásvizsgálatáról,

fülészeti, gégeszeti szűréséről, a megfelelő hallókészülékkel történő ellátásról, a CI állításról felkészült szakemberek gondoskodnak.

Gyermekjóléti szolgálatok, családsegítők

Kapcsolatot tartunk fenn tanulóink lakóhelye szerinti szolgálatokkal a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulók otthoni helyzetének, körülményeinek javítása érdekében.

Mindennapos iskolai testedzés-program

Célja: a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel.

Alapelvei:

- Minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás-programban.
- A testnevelési órák és egyéb testmozgási alkalmak az eltérő adottságú tanulóknak is örömet jelentenek a képességeikhez mért feladatokkal.
- A sport személyiségfejlesztő hatásai (feladattudat, kitartás, szabálytudat stb.) érvényesülnek a foglalkozásokon.
- A tanulók életmód-sportokkal is megismerkednek.
- Minden foglalkozáson megfelelő keringési- és légzőrendszer-terhelés történik.
- A testnevelés órák szerves része a gimnasztika (biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, fenntartása).
- A mozgásanyag egészében a gerinc-, és ízületvédelem szabályainak betartásával kerül összeállításra.
- A testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

Szervezeti keretek

Tanórai keretekben:

Testnevelés	– valamennyi évfolyamon heti 2 óra
Úszás	– valamennyi évfolyamon heti 1 óra
Tömegsport	– a valamennyi évfolyamon heti 1 óra

A sajátos nevelési igényű gyermekeink speciális mozgásnevelését – tagozatonként eltérő tartalommal – szolgálják az alábbiak:

- alapozó terápia (logopédiai 1. és 2. osztály)
- mozgásnevelés (súlyosan halmozottan sérültek csoportjai)
- hallás-, ritmus-, mozgásnevelés (ép intellektusú hallássérült csoportok)
- dysphasiás torna (a tanulási zavaros tanulóink számára)

Az ortopédiai szűréseken kiszűrt, diagnosztizált tanulóink számára biztosított a gyógytestnevelés.

Tanórán kívüli tevékenységi formák

➤ Mozgásos játékfoglalkozások

1-4. évfolyamon napi rendszerességgel az ebédet követő időszakban legalább 30 perces időtartamban. A foglalkozásokat a testnevelő szakmai irányításával a diákotthoni csoportvezetők végzik.

➤ Felkínált mozgásos tevékenység a délutáni tanórát követően valamennyi évfolyam számára (1-1,5 óra terjedelemben)

- ritmikus torna (aerobic)
- néptánc
- asztalitenisz
- labdajátékok (kidobó, futball)

➤ *Iskolai sportköri foglalkozások*

- atlétika,
- röplabda,
- futball.

A testedzés-program feltételei

Tárgyi feltételek

A testnevelés és speciális mozgásfejlesztés órákhoz két tornaszoba, egy mozgásfejlesztő szoba és egy hallás-, ritmus-, mozgásfejlesztő terem áll rendelkezésre. A mozgásos programok megvalósítását kedvezően befolyásolja a 3000 m² játszó- és sportudvar. A valamennyi gyermekünkre kiterjedő úszásoktatáshoz a városi uszodát és a Mosdósi Kórház uszodáját vesszük igénybe.

Személyi feltételek

A testnevelés órákat szakos tanár, a speciális mozgásfejlesztéseket megfelelő terápiás végzettségű gyógypedagógus, az úszásoktatás/úszodai foglalkozást gyógypedagógus úszásoktató végzi.

A mozgásfejlesztő programokban tevékenyen részt vállalnak a testnevelés szakkollégiumi végzettségű tanító szakos nevelőtanárok is.

Tanulóink fizikai állapotának mérése

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja

Oktatás területén:

- Minőség-ellenőrzés – az általános fizikai teherbíró képesség egységes mérése, értékelése és minősítése.
- Minőségbiztosítás – minden fiatal (képesség szerinti differenciált terheléssel, szükség esetén felzárkóztató program biztosításával) úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéshez szükséges fizikai szintet elérje és megtartsa.
- Az oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása.

Egészségügy területén:

Megteremtődik a primér prevenció alapja: a közvetlen kapcsolattartásra épített szoros orvos-pedagógus együttműködés.

- Az iskolaorvos, a védőnők, a testnevelő által mért eredményekből a tanulók funkcionális állapotáról kapnak jelzést, segítve ezzel a betegségek megelőzését, a gyógyítást.

Az állapotfelmérések kialakult formái

A tanulók fizikai képességeinek mérését az OM „Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez” című, 2000-ben kiadott útmutató módszerei, javaslatai alapján végezzük.

A mérések ideje:

Évente két alkalommal, tanévkezdéskor és tanév végén.

A mérések tartalma:

7-8 évesek számára	9 éves kortól	11 éves kortól
Alap-állóképesség mérése: - Cooper-teszt Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1.) Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: - helyből távolugrás páros lábbal Dinamikus erő-állóképesség 2.) A csípőhajlító és a hasizom erő állóképességének mérése - hanyattfekvésből felülés térdérítéssel, folyamatosan, kifáradásig 3.) A hátizom erő-állóképességének mérése - hason-fekvésből törzs-emelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig	Alap-állóképesség mérése: - Cooper-teszt Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1.) Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: - helyből távolugrás páros lábbal Dinamikus dobóerő 2.) A kar-, törzs-, és a lábizmok együttes dinamikus erejének mérése: - kétkezes labdadobás (vetés) hátra, fej fölött tömött labdával 3.) A kar-, törzs-, és a lábizmok együttes dinamikus erejének mérése: - egykezes labdalökés helyből az ügyesebb kézzel, tömött labdával Dinamikus erő-állóképesség 4.) A vállövi- és a karizmok erő-állóképességének mérése: - mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás, folyamatosan kifáradásig 5.) A csípőhajlító és a hasizom erő-állóképességének mérése - hanyattfekvésből felülés térdérítéssel, folyamatosan kifáradásig 6.) A hátizmok erő-állóképességének mérése - hason fekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan kifáradásig	Alap-állóképesség mérése: - Cooper-teszt Izomerő mérése Dinamikus ugróerő 1.) Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: - helyből távolugrás páros lábbal Dinamikus erő-állóképesség 2.) A vállövi- és a karizmok erő-állóképességének mérése: - mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás, folyamatosan kifáradásig 3.) A csípőhajlító és a hasizom erő-állóképességének mérése - hanyattfekvésből felülés térdérítéssel, folyamatosan kifáradásig 4.) A hátizmok erő-állóképességének mérése - hason fekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan kifáradásig

1. 13 KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Helyzetelemzés, helyzetkép

Az iskola helye és épülete:

Kaposvár belvárosában több mint 100 éve épült egy intézmény a hallássérült gyermekek oktatására, nevelésére.

Ebben az épületegységben, napjainkban az iskolával szerves egységet képező diákotthon is működik.

Az iskolai oktatás színtere döntően az 1981-ben átadott 16 tantermes épületegység.

Környezeti és egészségnevelési szempontból jelentős, hogy 3000 m²-es területen sport, játékkudvarral rendelkezünk.

Tanórai és tanórán kívüli nevelési céljainkat szolgálja a jól felszerelt gyakorlókonyhánk, technika műhelyünk, a kézműves technikák széles választékát kiszolgáló szaktantermünk (berendezésében megtalálható többek között a szövőszék, az égetőkemence is).

Az iskolánkba érkezőket a Somssich P. utcai „rég”i” épület előtt egy gondozott, virágokkal, örökzöldekkel teli kert fogadja.

Az épületbe érkezőt tanítványaink remekműveivel (tűzzománc-képek, rajzok, agyag-, és textilképek, stb.) díszített falak, versenyeken szerzett kupákkal, oklevelekkel teli tárlók fogadják.

Mind a külső, mind a belső környezet esztétikai látványa az intézmény egészének – diákok, nevelőtestület, technikai személyzet – a környezeti nevelés iránti elhivatottságát jelzi.

A környezeti nevelés célja

- A tanulók felkészítése a környezeti problémák, konfliktusok kezelésére, megoldására, elviselésére-, az ezekhez szükséges kommunikációs és együttműködési képesség kialakítása.
- A környezeti ártalmakkal járó cselekvések felismerése, az azoktól való tartózkodás, a szándékos környezetrontás elutasítása, a környezetet jobbító cselekvések végzése.

- A természet és az emberi környezet értékeinek, szépségeinek megismerése, valamint az ember és környezete harmonikus kapcsolatának megmutatása, az erre való igény kialakítása, fejlesztése.

A környezeti nevelés alkalmi, módjai:

A környezetvédelmi nevelésre

- Tanórákon, illetve
- Tanórán kívüli programok keretében is van lehetőség.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Hagyományos tanórai szervezésben

- Az ép értelmű hallássérült tanulók osztályaiban
 - az első évfolyamon az anyanyelv,
 - a második-harmadik évfolyamokon a magyar nyelv anyagába épülnek be,
 - a negyedik évfolyamon a környezetismeret,
 - az ötödik-hatodik évfolyamon a természetismeret,
 - a hetedik-nyolcadik évfolyamon az adott földrajzi, biológiai, egészségtani, fizikai, kémia témákhoz rendelve, vagy technika órákon, továbbá testnevelés és sportfoglalkozásokon kerülhetnek feldolgozásra.
- A halmozottan sérült tanulók csoportjaiban

A környezetvédelmi nevelés az elméleti ismeretszerzés helyett főleg a gyakorlati tevékenységre összpontosul. Kiemelt szerepet kapnak a környezeti nevelés technikai, illetve testkultúrához kapcsolódó összetevői, az ismeretszerzés játékos lehetőségei.

Technikai összetevők:

- természetes és környezetbarát anyagok felhasználása,
- energia- és anyagtakarékosság,
- a környezetszennyezés elkerülése,
- a környezet esztétikumának növelése,
- praktikus környezetvédelmi, munkavédelmi ismeretek szerzése,
- a kertgazdálkodás, a földhasználat környezetbarát módjai (pl.: iskolakertben),
- a háztartás környezetkímélő működtetése,
- a harmonikus családi szerepekre való felkészülés.

A testkultúrához kapcsolódó összetevők:

- a szabadban, természetben végzett mozgásos tevékenységek,
- az állóképesség fejlesztése,
- a helyes életviteli szokások kialakítása.

Játékok:

- szituációs játékok,
- értékelést fejlesztő játékok,
- memóriafejlesztő játékok,
- kapcsolatteremtést segítő játékok.
- Logopédiai osztályokban (1., 2. évfolyam)
 - a magyar nyelv és irodalom anyagában,
 - a környezetismeret tantárgy keretében,
 - technika, testnevelés, rajz órákon.

Nem hagyományos tanórai keretekben (valamennyi tagozaton)

- Valamennyi osztály a tanév folyamán legalább egyszer múzeumi órát tart a Somogy Megyei Múzeum tananyaghoz kapcsolódó kiállítási egységében
- Felső tagozatosaink üzemlátogatáson ismerik meg városunk ipari üzemeit.
- Több osztályunk kihasználja az erdei iskola természet közelben való tanítási módszereinek lehetőségét.

Tanórán kívüli programok

- A Hallássérültek Nemzetközi Napjához kapcsolódóan diáknapot szervezünk. Ezen a napon valamennyi csoport a városkörnyékre szervez túrákat.
- Megismerik közvetlen természeti környezetünket, értékeinket (pl.: Deseda-arborétum, Szenna Falumúzeum, Szentjakabi romok, stb.).
- Hagyománnyá vált iskolánkban egy sajátos családlátogatási forma. Az osztályfőnök és a diákotthoni csoportvezető az egész osztállyal együtt látogatja meg egy-egy gyermek családját. A regionális beiskolázásból adódóan így a tanulók a Dél-Dunántúli régió több településével, annak természeti környezetével, hagyományaival, értékeivel ismerkednek meg.
- Minden évben két alkalommal (Húsvét és Karácsony előtt) játszóházat szervezünk tanulóinknak. Ezekre az alkalmakra többségi iskolákból hívunk

vendégségbe egy-egy osztályt. A közös ajándékkészítés során a tanulók a természetes alapanyagok felhasználásáról szereznek ismereteket.

- Az osztálykirándulások szervezését az iskola autó-, és mikrobusza segíti lebonyolítani. Tanulóink Magyarország nagy tájegységeinek természeti értékeivel tudnak ily módon ismerkedni.
- Különböző akciókban veszünk részt:
 - Rendszeres papírgyűjtés
 - Az elhasznált elemek e célra rendszeresített gyűjtőkbe való elhelyezése napi feladat (a hallókészülék tanítványaink állandóan viselt gyógyászati segédeszköze)
 - A Föld és Víz Világnapján meghirdetett rajzpályázaton tanulóink rendszeresen részt vesznek
 - A városban meghirdetett környezetszépítő akciókba mindig sikeresen kapcsolódunk be
 - A környezetkímélő, egészséges kerékpáros közlekedés elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítását célozza az iskolánk szervezésében már, hagyományossá vált és nemzetközivé szélesedett közlekedési verseny.

Erőforrások

Humán erőforrások

A környezeti nevelés céljainak megvalósításában elengedhetetlen feltétel az egyes nevelési színterek résztvevőinek kapcsolattartása, együttműködése. Az alábbiakban a bemutatásra kerülő kapcsolatrendszer – a már kialakult formák bemutatása mellett tartalmazza a kiépítésre várókat is.

Iskolán belüli együttműködés

➤ **Pedagógusok:**

Az egy osztályban tanító tanárok, a tanulócsoportot vezető nevelőtanár (gyógypedagógiai asszisztens, gyermekfelügyelő) a tanmenetek, foglalkozási tervek elkészítése, módosítása előtt team-megbeszéléseken a környezeti nevelés konkrét céljait, feladatait egyeztetik (összefüggések feltárása, kiépítése, egymást segítő, alapozó, kiegészítő feladatok, stb.).

➤ **Tanulók:**

Valamennyi tanuló feladata a környezete megóvása. A diákönkormányzat, az otthontanács tagjai rendszeresen végeznek tisztasági őrjáratot a kollégiumi hálókban, illetve egyéb helyiségekben. Az őrjárat pontoz. Az időszakos összesítés alapján a díjazás mindig valamilyen ünnepi alkalomhoz kötődik, pl.: Iskola napja, Mikulás-nap, Farsang, Gyermeknap.

A következő tanévben kialakítjuk a „tisztasági őrjárat” rendszerét az iskolaépületére, valamint az udvar területére is a következő célokkal, feladatokkal:

- Az osztálytermek rendjének ellenőrzése (a terem tisztasága, padok, polcok rendje).
- A tantermek ízléses dekoráltságának figyelemmel kísérése. Külön figyelmet fordítva a tantermi „zöldsarkok” gondozottságára.
- Folyosók, zuhanyozók, mellékhelyiségek rendjének, higiéniájának ellenőrzése, a hiányosságok jelzése.

➤ **Tanárok, diákok:**

A környezeti nevelés különböző színterein (tanórák, tanórán kívüli programok, különböző akciók) a tanulók ismeretszerzése, és minden gyakorlati tevékenysége tanáraik, nevelőik irányításával, segítségével történik. A tanórák környezeti neveléshez tartozó tartalmát a munkaközösségek és az egy osztályban tanítók teamje határozza meg. A tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése a gyógypedagógus osztályfőnökök irányításával a diákotthoni csoportvezetők feladata.

➤ **Pedagógusok, szülők:**

A szülői házzal való harmonikus együttműködés e területen is nélkülözhetetlen. Szülői értekezletek témájaként megjelenik a környezet tudatos magatartási normák (egyévre szabottan) megbeszélése a szülőkkel.

A környezeti nevelést a szülők különböző akciókkal is segítik:

- Bekapcsolódnak a hulladékgyűjtésbe
- Részt vesznek a „zöld sarkok” kialakításában (pl.: virágot hoznak).
- Segítik az esztétikus díszítést (pl.: természetes anyagokat, terméseket hoznak, gyűjtenek)

➤ **Mentálhigiénés szakember, pszichológus:**

A mentálhigiénés szakvizsgával rendelkező gyógypedagógiai tanár és iskolánk pszichológusa vizsgálataikkal segítik a környezeti nevelési munkánkat. (pl.: napirend elemzése, közvetlen környezet otthonossága, stb.). Ez a munka a 2004/2005-ös tanévtől indul.

➤ **Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak:**

Gondnok: feladata, koordináló munkája nagyon fontos. Folyamatosan figyelemmel kíséri a tisztítószeres piaci kínálatát. A kínálatból a felhasználni kívánt termékeket kiválogatja, az így elkészített listát az ÁNTSZ-hez nyújtja be.

Az ÁNTSZ által engedélyezett szerek kerülnek felhasználásra. Koordinálja azokat a karbantartási munkákat, melyeket az intézmény igazgatója elrendel, engedélyez. Mindez a környezet otthonossá, biztonságossá tételét szolgálja

➤ **Élelmezésvezető:**

Az egészséges étrend összeállítása a gyermekétkeztetésben általában, a diákotthoni háttérrel működő intézmények esetében – így esetünkben is – kiemelt fontosságú. A heti étrend összeállításakor az élelmezésvezető egyeztetést végez:

- az iskolai védőnővel,
- a diákotthon vezetőjével.

Nagy gondot fordít a megfelelő mennyiségű tejtermék, zöldség, gyümölcs étlapba iktatására.

A tanulók kívánságait a diákönkormányzat évente több alkalommal felméri, a kéréseket az élelmezésvezető az ésszerűség, a lehetőségek határain belül az étrendbe beépíti.

➤ **Adminisztrációs munkakörök:**

Területükön keletkezett hulladékpapírt összegyűjtik, majd a tanulók hulladékgyűjtési akciójához csatlakozva szállítják el. A kiürült nyomtatópatronokat, a másológéphez szükséges festékes flakonokat összegyűjtik és az erre alkalmas szelektív gyűjtőbe szállítják.

Iskolán kívüli együttműködés

➤ **Intézmények:**

Kiemelkedően fontosak számunkra a múzeumok, nemzeti parkok, állatkertek. Valamennyi évfolyam évente (korosztálytól függően) közelebbi/távolabbi

helyre kirándulást tesz. A kirándulás előkészítése tanórákon folyik. (anyanyelv, magyar nyelv és irodalom, szaktárgyak).

➤ **Hivatalos szervek:**

Az iskola működését környezetvédelmi és egészségügyi szempontból az ÁNTSZ ellenőrzi. Javasataikat felhasználjuk az iskolai környezet alakításában.

Anyagi erőforrások

➤ **Költségvetés:**

Minden évben számtalan olyan felújítás történik, amely a kulturált környezet megteremtését szolgálja.

➤ **Alapítvány:**

A táborozáshoz szükséges eszközök vásárlását is támogatja az alapítvány (pl.: hátizsák, hálósák, stb.).

Rászorultság alapon támogatja a tanulók kiránduláson való részvételét. A támogatást az érintett tanuló osztályfőnöke kéri. Ez kiterjed a kiránduláson való részvételekhez szükséges felszerelés megvásárlására is.

➤ **Pályázat:**

Folyamatos figyelemmel kísérjük a témában kiírt pályázatokat. Az eddigiekben is lehetőségünk volt pályázati támogatáshoz jutni.

Például:

- Táborozásra, erdei iskolára
- Könyvtárfejlesztésre (természetfilmek, könyvek).

Bízunk benne, hogy a jövőben a pályázati lehetőségek még nagyobb lehetőségeket biztosítanak.

Alapelvek, jövőkép, célok

Alapelvek, jövőkép

- A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat:
- tapasztalaton alapuló környezeti nevelés,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az egészség és a környezet összefüggései,

- elővigyázatosság.
- Hosszú távú célunk, hogy tanítványaink olyan felnőtté váljanak, akik a környezet értékei iránt felelősséget éreznek.
- Szeretnénk, ha tanulóink megőriznék intézményünk hangulatos, esztétikus környezetét és aktívan részt vennének annak további ápolásában.

Intézményünk valamennyi dolgozója és diákja fokozottan figyelne az intézmény energia- és vízfelhasználására.

Konkrét célok, feladatok

- A tanmenetekben több környezeti nevelési tartalom jelenik meg, megjelölve a feldolgozás változatos formáját.
- A „Tisztasági őrjárat” hozzájárul, hogy az intézmény egészében az esztétikus, tiszta környezet legyen a jellemző.
- A tanulók körében kialakított felelősi rendszer hozzájárul ahhoz, hogy ne legyenek nyitva felejtett csapok és égve hagyott villanyok.
- A „Zöld sarkok” (osztályok, könyvtár, hálósobák) ápolásával tevékenység közben szereznek ismereteket a tanulók.
- A tanulmányi kirándulások tanórai előkészítése, majd feldolgozása mélyíti a tanulók környezetük iránti szeretetét.

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan frissíteni szükséges a könyvtár állomány környezeti neveléshez kapcsolódó könyv,- és videótárat.

Minőségfejlesztés

A szakmai tartalmak beépülnek a szaktárgyak kapcsolódó témáiba. A félévi és év végi szaktárgyi beszámolók kitérnek a környezeti nevelés terén elért eredményekre, tevékenységekre.

Továbbképzés

Figyelemmel kísérjük a témához kapcsolódó továbbképzéseket. A sajátos nevelési igényű gyermekeink oktatásában, nevelésében legjobban adaptálható témájú továbbképzéseken lehetőség szerint tantestületünk 1-2 tagja részt vesz.

1.14 MŰKÖDÉST MEGHATÁROZÓ ELVEK, SZABÁLYOK

1.14.1 Az iskolába lépés feltételei, a beiratkozáshoz szükséges feltételek

Intézményünkbe az illetékes megyei és országos szakértői bizottságok szakvéleményeivel beutalt sajátos nevelési igényű gyermekek kerülnek felvételre. Diákotthoni felvételük is a Szakértői Bizottságok szakvéleménye, a jogszabályi rendelkezés alapján történik. A fejlesztés időszaka alatt a szakértői bizottságok kontrollvizsgálatait követően van lehetőség a gyermekek beiskolázástól eltérő csoportba, intézménybe, oktatási formába helyezésére (tagozatok közötti átjárhatóság).

- A hallássérültek iskolai tagozatának 1.(1.) osztályába:
 - valamennyi hallássérült gyermeket felvesszük, akik számára az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság intézményünket jelölte ki a nevelésre – oktatásra
 - beiratkozáskor be kell mutatni
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
 - a szülő személyi igazolványát
 - az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét
 - a gyermek egészségügyi könyvét
- A hallássérültek iskolai tagozatának további évfolyamain a felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát
 - a szülő személyi igazolványát
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
 - az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét
- A logopédiai iskolai tagozatra való felvétel módja és feltételei:

Iskolánk nyitott minden olyan tankötelezettségi korát elért gyermek befogadására, aki súlyos beszéd-nyelvi zavarral küzd és/vagy tanulási zavar veszélyeztetett.

Felvételt nyerhet a többségi iskolából érkező olyan tanuló, aki a tovább haladás feltételeinek az előző pontban felsorolt nehézségek miatt nem felelt meg.

A beiratkozás folyamatos, de a speciális fejlesztő munka érdekében optimálisabbnak tartjuk a tanév eleji, vagy a félévkor történő iskolaváltást.

Év közben csak a már működő osztályok struktúráját, létszámát, a biztosítható fejlesztési órák keretét szem előtt tartva tudunk gyermeket fogadni. A tanítókból, gyógypedagógusokból és logopédusokból álló team javaslatára az iskolavezetőség dönt a gyermek felvételéről.

A beiratkozás mindenkor a szülő kérésére történik.

Az előzetes szakvélemények alapján kerülnek tagozatunkra a gyermekek, akiknek a szakértését a Somogy Megyei Önkormányzat Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága végzi.

Az iskolai tagozatra való beiskolázást kérheti, illetve javasolhatja a szülő, az óvodapedagógus (többségi, illetve logopédiai óvoda), valamint a többségi általános iskola az első évfolyam teljesítése során, vagy azt bezárólag a Nevelési Tanácsadó, illetve a Somogy Megyei Önkormányzat Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság. Lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és gyermeke előzetesen foglalkozásokat tekintsen meg, illetve részt vegyen azokon.

Tájékoztatást adunk a fejlesztési lehetőségekről, szükség esetén tanácsokkal látjuk el a szülőket.

Egyeztetjük nevelési elvárásainkat és elveinket.

Megfigyeljük a gyermekeket egyéni és csoportos keretek között.

1.14.2 A továbbhaladás feltételei:

➤ A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A továbbhaladáshoz a pedagógiai szakaszokhoz, osztályokhoz rendelt minimális követelményszint teljesítését kell alapul venni.

A tanuló felzárkózása, a követelmények teljesítése érdekében fejlesztő foglalkozáson vesz részt.

- Az iskola 1-3. évfolyamán a továbbhaladás automatikus, ha a gyermek rendszeresen járt iskolába.
- A negyedik évfolyamtól tantárgyanként a továbbhaladásról az illetékes tanár javaslata alapján a tantestület dönt.
- Elmarasztaló értékelés esetén a következő tanév október 10-ig a tanuló bizonyíthatja, hogy előírt követelményeket teljesítette. Ennek módja a javítóvizsga, melyet háromtagú vizsgabizottság előtt kell tennie.
- Ha a tanuló kettőnél több tantárgyból nem teljesítette az előírt követelményeket, osztályt ismételni köteles.

A következő osztályfokra lépés a logopédiai tagozaton

Bármely logopédiai évfolyam sikeres elvégzése esetén mód nyílik

- A tanulmányok logopédiai osztályba való folytatására
- A tanulmányok többségi általános iskolában való folytatására a kilépés évfolyam megismétlésével, vagy a következő évfolyamon. A továbbhaladás irányát a tanító javaslata alapján a belső vizsgálatok, majd a szakértői bizottság vizsgálata szabják meg.

Belső vizsgálatok

A tanév során – a szakértői bizottság szakvéleményétől függetlenül – állapotfelmérő vizsgálatot végzünk szeptemberben, januárban és májusban. A vizsgálatok eredményei a szakvéleménnyel együtt a státusz-, és folyamatdiagnózis alapján képezik.

Ennek tartalma:

Szeptemberben

Logopédiai vizsgálatok:

- Artikuláció vizsgálata
- Centrális diszlália vizsgálata
- A nyelv grammatikai fejlettségének vizsgálata (PPL, Csányi, Lee-Canter tesztek alapján)
- Diszlexia veszélyeztetettség vizsgálata
- Hallási differenciáló képesség vizsgálata
- A vizsgálatokat, a gyermeket fejlesztő logopédus végzi.

Orvosi vizsgálatok:

- Fül-, orr-, gégészeti vizsgálat

- Audiológiai vizsgálat

Januárban

Logopédiai vizsgálat:

- Artikuláció vizsgálata

Májusban

Logopédiai vizsgálatok:

- Artikuláció vizsgálata
- A nyelv grammatikai fejlettségének vizsgálata
- Olvasás-írásvizsgálat

Tanév közben, illetve esedékes vizsgálatok tapasztalatai nyomán szükség szerint egyéb vizsgálatokat az arra kiképzett kollégák végeznek.

Kiegészítő vizsgálatok:

- GMP-tszt
- Sindelar vizsgálat
- Hiskey-teszt

1.14.3 A tanulók iskolai beszámoltatásának rendje, formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A nyelvi kommunikációban gátolt tanulók esetében egyénre szabott kommunikációs csatornák bevonásával történik a számonkérés, ellenőrzés (pl.: daktyl, jel, pantomimika, stb.).

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

Írásbeli beszámoltatás formái, rendje:

Egy tanévben írásbeli témazáró dolgozat a szaktanár megítélése szerinti számban írátható, a tananyag szerkezetétől függően.

A témazáró érdemjegye egyenértékű egyéb szóbeli/írásbeli felelet érdemjegyével. Ugyanazon tanulócsoportban egy nap csak egy témazáró írátható. Ennek összehangolása szaktanári, osztályfőnöki feladat.

Az otthoni és diákotthoni/napközis felkészüléshez előírt feladatok elvei:

- a szóbeli és írásbeli felkészítő házi feladatok elkészítése hétfőtől csütörtökig diákotthoni órakeretben, a diákotthoni csoportvezető irányításával történik.
- A tanulók egyedi igénye/szükséglete szerint lehetőséget biztosítunk tantárgyi korrepetálásra is, a másnapi felkészülés eredményessége érdekében.
- A hallássérült gyermekek kommunikációjának fejlesztésében speciális szerepe van az „élménynapló” írásának. E fejlesztési forma folyamatos tevékenység esetén tölti csak be a módszertanilag kiemelten fontos szerepét.
- A hétvégi, szünidei „napló” vezetés nem minősül írásbeli házi feladatnak.

Az értékelés formái, rendszeressége:

Az értékelés alapja:

- a tantárgy minimumkövetelményekhez való viszonyítása
- a tanulók önmagukhoz viszonyított fejlődése

Az értékelés szempontjai:

- a tanult ismeretek önálló alkalmazása
- a tanuló kommunikációs szintje adott tantárgy keretén belül:
 - a tanult szakkifejezések használata
 - fogalmak, tények, jelentések, összefüggések, stb. ismerete
- a hangos beszéd vagy az írott szöveg grammatikai szintje
- az ismerethordozók használata
 - a gyakorlati tevékenység önálló végzése

Az értékelés lehetőségei:

- megfigyelés
- ellenőrzés: szóban, írásban

- gyakorlati tevékenység

Az értékelés megerősítése:

- érdemjeggyel
- piros ponttal vagy csillaggal, stb.
- dicsérettel: szóban, írásban
- jutalmazással
- szöveges értékeléssel az érdemjegy mellett (pl. tanulási zavaros gyermek esetén)

Az értékelés formája:

Értékelés az egyes évfolyamokon:

1. évfolyam -2. évfolyam első feléve:

Szöveges értékelés: 1. évfolyamon évi 4 alkalommal (november, január, április, június), 2. évfolyamon évi 3 alkalommal (november, január, április)

A szöveges értékelés részletesen tartalmazza az anyanyelvi fejlesztés részterületeit (pl. olvasás, írás, szájról olvasás, beszéd, stb.), illetve az egyéb tantárgyakban elért eredményeket.

Megjelenés formája:

- a tájékoztató füzetbe (ide a többségi iskolákban használatos elnevezések kerülnek):
 - kiválóan teljesített,
 - jól teljesített
 - megfelelően teljesített
 - felzárkóztatásra szorul
- külön értékelő lapon a fejlesztés részterületeire vonatkozóan

2. évfolyamon évvégén érdemjeggyel minősítünk.

3. évfolyamtól 8. évfolyamig félévkor és tanév végén osztályzatokkal minősítünk a tanévközi érdemjegyek, illetve a tanuló teljesítményének folyamatos megfigyelése alapján (1993. évi LXXIX., Otv. 70.§. 2/a, b, c.). A minősítés a Tájékoztató füzetbe, illetve a bizonyítványba kerül. Emellett szöveges értékelést is kapnak, amely kiterjed a tanuló jól fejleszthető, illetve problémás részterületeinek elemzésére. Az elemzést az osztályfőnökök és a szaktanárok készítik. A projektekhez, témahetekhez kapcsolódó értékelések- projektnapló, portfólió, önértékelés, együttműködés értékelése (tanár,

diáktárs)- is a részét képezik a szöveges értékelésnek. Az értékelés a tanuló egyéni mappájába kerül, melyet a tanuló és a szülői is megismer.

A szülők szülői értekezleten, fogadóórán kapnak értelmező tájékoztatást. A félévi és év végi minősítés a tájékoztató füzetbe, illetve bizonyítványba kerül.

A „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapott tanulók rendszeres fejlesztő foglalkozásokon kapnak lehetőséget a lemaradások pótlására.

Formái:

- egyéni korrekciós órák
- korrepetálások
- párhuzamos órák
- diákotthoni fejlesztő foglalkozások

Tanulási zavaros gyermek esetében mind az alsó, mind pedig a felső tagozaton – szükség esetén – alkalmazni kívánjuk a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálata, javaslata alapján az *osztályozás alóli felmentést*.

A tanulók *magasabb évfolyamba való lépéséről* – az osztályfőnök és a szaktanárok javaslatát, illetve a tanulók osztályzatát figyelembe véve – a nevelőtestület dönt az év végi osztályozó értekezleten.

A magatartás és szorgalom minősítése:

A magatartás elbírálásának helyi irányelvei:

1. Házirend
2. Az iskolai közösségben élő hagyományok, közösségi normák (dicséret, fegyelmező intézkedések, büntetések)

Tanulóink magatartási normái:

Példás:

Aki az iskolában és diákotthonban egyaránt:

- A közösségi munkában becsülettel részt vesz, társai viselkedéséért felelősséget érez, segítőkész.
- Az iskolai rendszabályokat betartja, társaival is megtartatja. Magatartásával az iskolán kívüli, de ahhoz kapcsolódó rendezvényeken is jó példát mutat.

- A tanórákon, szakköri munkában, versenyeken képességéhez mérten aktívan részt vesz, felkészüléséhez mérten megfelelő eredményt ér el.
- A felnőttekkel, társaival udvarias.
- Tudása, adottságai szerinti teljesítményt nyújt a tanulmányi munkájában.
- Több osztályfőnöki (szóbeli, vagy írásbeli) dicséretet kapott, de magatartásával szemben sem szóbeli, sem írásbeli kifogás nem merült fel.

Ha többször nem felelt meg bármelyik pontnak, már nem lehet példás a magatartása.

Jó:

Akinek magatartása hasonló a példás magatartáshoz, de közösségi munkát nem végez rendszeresen és többször nem példamutató.

Változó:

Aki tanulmányi és közösségi munkáját elhanyagolja, a házirendet többször megszegi. Felnőttekkel, társaival udvariatlan, durva. Viselkedése gyakran kifogásolható. A közösség vagyonát rongálja és nem jelenti, ha valaki abban kárt okoz. A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt.

Rossz:

Aki többszöri figyelmeztetés ellenére hanyag, munkájával és fegyelmezetlenségével a közösség fejlődését hátráltatja. Kivonja magát a közösségi munkából, szándékosan rongálja a közösség vagyonát.

Általában rossz példát mutat. Többször kap osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetést, intést, vagy rovást.

Szemponatok a magatartás értékeléséhez:

Tartalmi jegyek	Példás	Jó	Változó	Rossz
<i>A közösség egészéhez való viszonya. Beilleszkedés, alkalmazkodás, társak megbecsülése.</i>	Kifogástalan, másokat is segít	Beilleszkedik, de nem ragaszkodik	Ingadozó	Szemben áll a közösséggel
<i>Segítőkészség</i>	Állandó, másokat is buzdít	Néha kihagy	Ingadozó	Nem segít
<i>Fellépés káros tevékenységgel szemben</i>	Belső indítékból	Kötelességszerűen lép csak fel	Közömbös	Maga okozza

Javasol-e helyes magatartást?	Igen	Néha	Nem	Lázít
Közösségért végzett munka	Önként sokat vállal	Csak biztatásra vállal		Nem vállal
Tisztségviselés, megbízatás	Aktív, önkéntesen vállal	Csak megbízatásra vállal, dolgozik		Nem vállal
Társadalmi tulajdon védelme, megbecsülése	Állandó, tudatos, másokat is fegyelmez	Kötelességből, figyelmeztetésre	Néha védi	Rongálja
Felelősségérzet maga és mások iránt	Belső indítekből, önként	Kötelességből, figyelmeztetésre	Alig felelős	Felelőtlen
Viselkedés tanárokkal, társaikkal iskolán kívül is!	Udvarias	Elemi követelményt betartja	Néha udvariatlan, Nyegle	Durva, goromba hangvételű

Egyéni tulajdonságok

Tartalmi jegyek	Példás	Jó	Változó	Rossz
Köszönés	Állandó szokás	Néha elfelejt	Nem alakult szokássá	Szándékosan nem köszön
Pontosság	Mindig	Néha késik a munkavégzésben	Többször késik	Rendszertelen
Tisztaság	Mindig	Kisebb kihagyások	Nem rendszeres	Rendetlen, piszkos
Erkölcsei tulajdonságok, igazmondás, őszinteség	Kifogástalan	Néha nem az	Hazudik	Hazudik
Becsületesség	Kifogástalan	Kihagy	Vegyesen	Rosszindulatú

A szorgalom értékelésénél figyelembe vesszük a gyermek önmagához képest nyújtott teljesítményét, fejlődését, a tanuláshoz való viszonyát, a tanórákon, egyéni fejlesztő foglalkozásokon tanúsított aktivitását, önkéntes feladatvállalásait és azok teljesítését.

Tanulóink szorgalmi normái:

Példás:

Aki a kötelesség teljesítésében példamutató, az órákra és a foglalkozásokra képességeihez mértén felkészül. Felszerelését használható állapotban viszi a

tanterembe, készíti elő minden órára. Írásbeli házi feladatait tisztán, pontosan készíti el. Képességei szerinti szorgalommal tanul.

Jó:

Akinek a szorgalma hasonló a példás szorgalmúakéhoz, de a kötelesség- teljesítés során többször ösztönözni kell.

Változó:

Aki rendszertelenül készül az órákra és a foglalkozásokra, felszerelése sokszor hiányos. Tanszereit nem gondozza, minden munkáját képességeinél kisebb szorgalommal végzi.

Hanyag:

Aki munkáját minden területen elhanyagolja, nem is törekszik hibái kijavítására, minden munkában megbízhatatlan, egy, vagy két tárgyból hanyagsága miatt elégtelen érdemjegyet kap.

Szemponatok a szorgalom értékeléséhez

Tartalmi jegyek	Példás	Jó	Változó	Rossz
Kötelességtudat	Munkatempó állandóan készül, figyel, érdeklődik	Általában felkészül, de nem érdeklődik	Munkatempó, felkészülés változó	Nem figyel, nem érdeklődik, nem készül
Tanulmányi munkához való viszony: IGÉNYESSÉG	Minden tárgyat tanul, többletet ad a kötelezően felül, az iskolán kívüli információkat is közli másokkal	Érdeklődése az iskolai tananyagnál marad	Szétszórtság az iskolai és iskolán kívüli munkában	Érdektelenség, közöny a tananyag iránt
Rendszeresség	Munkavégzése pontos, rendszeres, céltudatos, megbízható	Órán figyel, házi feladatait elkészíti, készül az órákra	Az órai részvétele ingadozó, munkája időszakos, figyelmetlen, pontatlan	Figyelmetlen
Önállóság szintje	Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik, ellenőriz	Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik, ellenőriz, ha megakad, önként kér segítséget	Önállótlan, figyelmeztetni kell, hogy fogjon munkához, nem ellenőrzi saját magát	Figyelmeztetésre sem dolgozik

A szorgalom-, teljesítmény-, életkörülmény figyelembe veendő: mennyi erőfeszítést kell tennie annak érdekében, hogy munkáját egyenletesen, eredményesen végezze.

A tanulók jutalmazásának elvei:

A jutalmazásnál az iskolai és a diákotthoni élettel összefüggő teljesítményeket vesszük figyelembe (nem a tanulmányi eredmény a döntő).

Célja, hogy szolgálja a személyiség fejlődését, általa biztosítható legyen a rend és fegyelem. A jutalmazásra jogosító teljesítmények tartalma változhat attól függően, hogy melyek egy adott időszakban az iskola előtt álló legfőbb feladatok. A jutalom fokozata a nyújtott teljesítménnyel legyen arányos.

A jutalmazás elveinek szempontjai:

Személyi viszonyok:

Érték: fegyelmezett, tisztelettudó, becsületes, segítőkész, igazságos, belátó, nyitott, elfogadó, toleráns

Elvárások: a nevelő útmutatásait, a többi gyerek érdekét figyelembevevő aktív részvétel a tanórán, az érintkezés kulturált, udvarias formáinak megtartása, a nyugodt tanulást, játékot, szórakozást elősegítő magatartás, tekintettel mások igényeire is, elmondja véleményét, saját hibáit beismeri, viselkedésén tudatosan igyekszik változtatni, segít társainak, életkorának, képességeinek, adottságainak megfelelően bekapcsolódik az iskola életébe, tevékenységébe

Tevékenységgel kapcsolatos viszonyok:

a) Játék, sport, munka:

Érték: kezdeményezőképeség, jó szervezőkészség, aktív együttműködés

Elvárások: folyamatosan együttműködik a tevékenységet vezető személlyel, segíti munkáját, feladatot vállal a kollektíva és az egyén érdekében. Rendszeresen sportol, társadalmi munkát végez a környezet védelmében.

b) Tanulás

Érték: kötelességteljesítés

Elvárások: rendszeresen, tőle telhető legjobb tudása szerint tanul, társai segítésére is törekszik. Önállóan is bővíti ismereteit.

Tárgyi eszközökhöz való viszony:

- a) Munkatermékhez
- b) Munkaeszközökhöz
- c) Környezeti tárgyakhoz (természeti, társadalmi)

Érték: takarékosság

Elvárások: az iskola és diákotthon, lakóotthon tisztaságát megőrzi, nem rongál, nem gondatlan óvja az iskola épületét, berendezését, felszerelését. Figyelmezteti a rongálókat, jelzi a hibákat.

A jutalmazás fokozatai

	<i>Ki adja?</i>	<i>Milyen közösség előtt?</i>
Szóbeli dicséret	osztályfőnök nevelőtanár szaktanár gyermekfelügyelő	osztály
Írásbeli dicséret (ellenőrző könyv, illetve, osztálynapló)	osztályfőnök szaktanár nevelőtanár osztályközösség gyermekfelügyelő	osztályközösség
Igazgatói dicséret (ellenőrző könyv, osztálynapló)	igazgató igazgatóhelyettes	az iskola egész közössége előtt
Elismerő oklevél	igazgató	az iskola egész közössége előtt
Jó tanuló – jó sportoló tantestület		tanévzáró ünnepély

Az iskola napja alkalmából az iskola egész közössége előtt:

„Ügyes kezek”; „Kis okos”, „Jó sportoló”

Büntetés:

Vétkes magatartás – fegyelmező intézkedés

Súlyos vétség – fegyelmi eljárás

1993. LXXIX. Tv. (Otv.) 76.§.

A fegyelmező intézkedések megtörténtét a magatartás minősítésének is tükröznie kell.

Kötni kell a súlyos és vétkes magatartást az azt megelőző magatartáshoz. A vétkesség kritériumát a magatartási norma, változó, illetve rossz minősítése alatt határozzuk meg.

Súlyos vétség:

- a) Agresszív durva magatartás, mely társai testi épségét veszélyezteti, saját hibáit nem ismeri be, viselkedésén nem változtat.
Több napig igazolatlanul hiányzik.
Szeszes italt fogyaszt, dohányzik.
- b) Anyagi kárt okoz gondatlanságból, vagy szándékosan.
Lopás
- c) Kötelességét tudatosan nem teljesíti, megtagadja a munkát, gátolja társai nyugodt munkavégzését.

Fegyelmezés

<i>Fegyelmi intézkedés</i>	<i>Miért kapja a tanuló?</i>	<i>Milyen közösség előtt?</i>	<i>Hogyan tükröződik magatartási jegyében?</i>
a) Szóbeli figyelmeztetés (nem csak az osztályfőnök adhatja, aki adja, közli az of-kel)	Az iskolai házirend <u>egyszeri</u> megszegéséért	Négyszemközt, osztály előtt	Havi magatartási jegy 4-nél jobb nem lehet
b) Írásbeli figyelmeztetés (osztályfőnök, szaktanár, nevelőtanár)	Az iskolai, ill. diákotthoni házirend <u>többszöri</u> megszegése	Osztály előtt	Félévi, vagy év végi magatartási jegy 4-nél jobb nem lehet
c) Osztályfőnöki intés	Az iskolai, diákotthoni házirend <u>egyszeri súlyos</u> megszegéséért	Osztály előtt	Havi magatartási jegy 3-án jobb nem lehet
d) Igazgatói intés	Az iskolai, diákotthoni házirend <u>ismételt súlyos</u> megszegéséért	Iskolai közösség előtt	Félévi, vagy év végi magatartási jegy 3-nál jobb nem lehet

Fegyelmi büntetés

<i>Fegyelmi intézkedés</i>	<i>Miért kapja a tanuló?</i>	<i>Milyen közösség előtt?</i>	<i>Hogyan tükröződik magatartási jegyében?</i>
a) Megrovás (Fegyelmi Bizottság)	A fegyelemsértő tanuló magatartásával súlyos kárt okozott közösségnek, egyénnek	Fegyelmi Bizottság előtt, iskolaközösség előtt	Félévi, vagy év végi 2-es magatartás jegy
b) Szigorú megrovás (Fegyelmi Bizottság)	Magatartása veszélyes társaira	Fegyelmi Bizottság előtt, iskola közössége előtt	Félévi, vagy év végi magatartási jegy 2-es
c) Áthelyezés, ha vagy párhuzamos osztályba, vagy társintézménybe (Fegyelmi Bizottság, igazgató)	Az osztályközösségre, iskolaközösségre bomlasztó hatású	Fegyelmi Bizottság előtt, iskolaközösség előtt	Félévi, vagy év végi magatartásjegye 2-es

Fegyelmi Bizottság:

- igazgató vagy megbízottja,
- a területért felelős igazgatóhelyettes,
- diákotthon képviselője, ha bentlakó a gyermek,
- osztályfőnök
- diákönkormányzat vezetője
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős

A magatartás elbírálásának helyi irányelvei:

1. Házi rend
2. Az iskolai közösségben élő hagyományok, közösségi normák (dicséretetek, fegyelmező intézkedések, büntetések)

1.14.4 A tanulók fizikai állapotának felméréshez szükséges módszerek

A fizikai állapot felmérése a Nemzeti Alaptanterv által meghatározott módon történik, az "Egészségnevelési program" fejezetben található a pontos leírása.

1.14.5 Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei, gyakorlata

- A hallássérült és a beszéd fogyatékos gyermekek számára – valamennyi társuló fogyatékoság variációit és az egyéni fejlesztési programok alkalmazását figyelembe véve – minden gyermek számára egységesen használható taneszköz, főként tankönyv nincs forgalomban.
- A kiválasztás szempontjait a fejlesztés specialitása határozza meg.
 - Az 1. fejlesztési szakaszban döntően a fogyatékosági terület, a fogyatékoság jellege a meghatározó
 - A 2. fejlesztési szakaszban az általános iskolában használatos magtankönyv, alptankönyv, a kapcsolódó feladatlapok, stb. használatosak.
 - A tankönyvekhez, feladatlapokhoz az iskola pedagógusai készítik a szatellit segédleteket, kiegészítéseket.
 - Az intézmény korábbi gyakorlatának megfelelően az iskola pedagógusai végzik a tankönyvek, segédletek, taneszközök beszerzését.
 - A tankönyv és taneszköz választást a pedagógusok évente felülvizsgálják, és ennek alapján készítik el a rendelőt.
 - A kompetencia alapú oktatásban részt vevő tanulócsoportok számára az adott programcsomagok, taneszközök, amelyek lehetőséget adnak a
 - differenciálásra,
 - együttműködő tanulásra,
 - cselekvéses tanulásra
 - önálló tanulásra
 - interaktív táblán való feldolgozásra.
 - A tantestület állásfoglalása: az iskolánkban használt taneszközök ára ne haladja meg az azonos korú általános iskolás korosztály által használt taneszközök árát.

1.14.6 Az iskola tantárgyi rendszere, óraterve

A hallássérültek iskolai tagozatának fejlesztési szakaszai:

Az iskolai fejlesztés szakaszai a hallássérültek iskolai tagozatán a Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervei irányelve szerint.

Első szakasz (nyelvi kommunikációs alapozó szakasz)						második szakasz			
1. évfolyam			2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
1.(1.)	1.(2.)	1.(3.)							
intenzív nyelvi, kommunikációs fejlesztő szakasz									

Az iskolai fejlesztés szakaszai a logopédiai iskolai tagozaton megegyeznek a többségi általános iskolaival, kiegészítve azzal a lehetőséggel, hogy az 1. évfolyam, tananyaga két év alatt, késleltetett haladási ütemben is elvégezhető.

A hallássérültek általános iskoláiban felhasználható óraszámok
a Köznevelési törvény 52. §-a szerint

			1 évf.			2 évf.	3 évf.	4 évf.	5 évf.	6 évf.	7 évf.	8 évf.
			1.(1.)	1.(2.)	1.(3.)							
1.	Kötelező tanórai foglalkozások	(3) bek. napi óra	4	4	4	4	4	4 x 5	4 x 5	4 x 5	5	5
2.		(3) bek. heti óra	20	20	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
3.		(6) bek. e) pont 50%	10	10	10	10	10	11,3	11,3	11,3	12,5	12,5
	Összes kötelező		30	30	30	30	30	33,8	33,8	33,8	37,5	37,5
4.	Nem kötelező tanórai foglalkozások	(7) bek. %-ban	10%	10%	10%	10%	10 %	10%	25%	25%	30%	30%
5.		(7) bek. heti óra	2	2	2	2	2	2,25	5,62	5,62	7,5	7,5
6.	Egyéni foglalkozás	(11) bek. c.) pont 5-12 %	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4		1,35	1,35	1,5	1,5
	Összes óra		33,2	33,2	33,2	33,2	33,2	37,4	40,77	40,77	46,5	46,5

Nagyothallók és beszéd fogyatékosok iskolai tagozatán felhasználható óraszámok
a Köznevelési törvény 52. §-a szerint

			1 évf.	2 évf.	3 évf.	4 évf.	5 évf.	6 évf.	7 évf.	8 évf.
1.	Kötelező tanórai foglalkozások	(3) bek. napi óra	4	4	4	4 x 5	4 x 5	4 x 5	5	5
2.		(3) bek. heti óra	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
3.		(6) bek. e) pont 40%	8	8	8	9	9	9	10	10
	Összes kötelező		28	28	28	31,5	31,5	31,5	35	35
4.	Nem kötelező tanórai foglalkozások	(7) bek. %-ban	10 %	10%	10 %	10%	25%	25%	30%	30%
5.		(7) bek. heti óra	2	2	2	2,245	5,62	5,62	7,5	7,5
6.	Egyéni foglalkozás	(11) bek. c.) pont 5-12 %	2,4	2,4	2,4	2,7	2,7	2,7	3	3
	Összes óra		32,4	32,4	32,4	39,8	39,8	39,8	45,5	45,5,0

A súlyos fokban hallássérültek (siketek) 1-8. évfolyamának tantárgyi rendszere és heti óraszám

	Tantárgyak	1. évf.			2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
		1.(1)	1.(2)	1.(3)							
Kötelező órák (52.§ (3))	Anyanyelv	9	9	9							
	Magyar nyelv és irodalom				9	9	7	7	5	5	5
	Történelem és állampolgári Ismeretek							2	2	2	2
	Idegen nyelv						2	2	2	2	2
	Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
	Informatika							1	1	1	1
	Környezetismeret										
	Természetismeret							2	2		
	Földrajz									1,5	1
	Biológia									1,5	1
	Fizika								1	2	2
	Kémia									2	2
	Hallás-ritmus-mozgásnevelés	1	1	1	1	1	1	0,5	1	1	
	Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Technika - életvitel						1	1	1		1
	Testnevelés és sport	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Osztályfőnöki										
	Egyéni anyanyelvi nevelés	3	3	3	3	3	4,5		0,5		
	Köt. óra a törv. alapján	20	20	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Rehabilitációs órák (52.§ (6))	Magyar nyelv és irodalom								2	2	2
	Jel								0,5	0,5	0,5
	Technika								1	2	1
	Földrajz										0,5
	Biológia										0,5
	Osztályfőnöki							1	1	1	1
	Hallás ritmus nevelés	1	1	1	1	1		0,5			1
	Idegen nyelv										
	Rajz										
	Informatika						1				
	Matematika						2	2	1	1	
	Képességfejlesztés	3	3	3	3	3					
	Egyéni anyanyelvi nevelés	6	6	6	6	6	4,5	4	3,5	6	6
	Összes rehabilitációs óra	10	10	10	10	10	7,5	7,5	9	12,5	12,5
	Képességfejlesztés	2	2	2	2	2					
	Jelkommunikáció										
	Összes nem kötelező	2	2	2	2	2					
	Felzárkóztatás	2	2	2	2	2					
	Összes egyéni fejlesztés	2	2	2	2	2					
Összes felhasznált		34	34	34	34	34	30	30	31,5	37,5	37,5

A súlyos fokban hallássérült tagozaton az 1.(3.)-2. osztályban tanévenként koncentrikusan bővülő tartalommal kerül bevezetésre az egészséges életmód modul. A modul az anyanyelv tantárgyba épül be (az anyanyelv tantárgy integráló tárgy, magába foglalja az anyanyelvi, környezetismereti, anyanyelvi gyakorlati tantárgyakat).

A modul célja az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek életkori szinten való tudatosítása, kiemelten a gyógyászati segédeszköz (hallókészülék, cochlea implant) helyes használata, karbantartása, valamint a testi-lelki problémák, érzetek nyelvi, vagy nonverbális kommunikációs csatornákon történő megfogalmazása.

A modul időtartam 20 óra (szeptember – október).

A modul munkaformái szerepjátékba, pantomimjátékba, szituációs játékokba épített ismeretanyag tudatosítás, kommunikációfejlesztés.

A modul értékelése szövegesen történik, mely részét képezi a negyedéves szöveges minősítésnek, értékelésnek.

A hallássérült (nagyothonlók) évfolyamok tantárgyi rendszere és heti óraszám

	Tantárgyak	1. évf.			2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
		1.(1)	1.(2)	1.(3)							
Kötelező órák (52. § (3))	Anyanyelv	9	9								
	Magyar nyelv és irodalom				9	9	9	7	5	5	5
	Történelem és állampolgári Ismeretek							2	2	2	2
	Idegen nyelv						2	2	2	2	2
	Matematika	4	4		4	4	4	4	4	4	4
	Informatika						1	1	1	1	1
	Környezetismeret	2	2		2	2	2				
	Természetismeret							2	2		
	Földrajz									1,5	1,5
	Biológia									1,5	1,5
	Fizika								1	2	2
	Kémia									2	2
	Hallás,-és zenei nevelés	1	1		1	1	1	0,5	0,5		
	Rajz és vizuális kultúra	1	1		1	1	1	1	1	1	1
	Technika – életvitel						0,5	1	2	1	1
	Testnevelés és sport	2	2		2	2	2	2	2	2	2
	Osztályfőnöki										
	Egyéni anyanyelvi nevelés	1	1		1	1					
	Köt. óra a törv. alapján	20	20		20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Rehabilitációs órák (52. § (6))	Magyar nyelv és irodalom								2	2	2
	Technika						0,5	0,5		1	1
	Osztályfőnöki							1	1	1	1
	Hallás,- és zenei nevelés							0,5	0,5	1	1
	Idegen nyelv					2					
	Rajz							1			
	Informatika							1			
	Matematika							4			
	Képességfejlesztés	2	2		2	2	1,5	1	1,5		
	Egyéni anyanyelvi nevelés	6	6		6	6	6	5	3	3	3
	Összes rehabilitációs óra	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
	Képességfejlesztés	2	2		2	2	2	2	2	1,5	1,5
	Jelkommunikáció									0,5	0,5
	Összes nem kötelező	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Képességfejlesztés						0,5				
	Egyéni anyanyelvi nevelés	1	1		1	1	1	2	2	2	2
	Összes egyéni fejlesztés	1	1		1	1	1,5	1	2	2	2
Összes felhasznált		31	31		31	31	34	34,5	34,5	37	37

A hallássérültek (nagyothonlók) iskolai tagozatának első évfolyamán a 2009/2010-es tanévben bevezetjük a kompetencia alapú oktatást az alábbiak szerint:

Tantárgy: matematika,

Kompetencia terület: matematikai

Óraszám: 4 óra/hét

A logopédiai iskolai tagozat évfolyamainak tantárgyi rendszere és heti óraszama

	Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6 évf.	7. évf.	8. évf.
	Magyar nyelv és irodalom					4	4	4	4
	Környezetismeret								
	Írás	4	2	2					
	Anyanyelv-környezetismeret	3							
	Olvasás	4	4	4	4				
	Történelem és állampolgári Ismeretek					2	2	2	2
	Idegen nyelv			2	2	2	2	2	2
	Matematika	4	4	4	4	5	5	4	4
	Informatika					1,5	1,5	1	1
	Környezetismeret		2	2	2				
	Természetismeret					2	2		
	Földrajz							1,5	1,5
	Biológia							1,5	1,5
	Fizika							2	2
	Kémia							2	2
	Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
	Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
	Technika – életvitel	1	1	1	1	2	2	1	1
	Testnevelés és sport	1	1	2	2	2	2	2	2
	Logopédiai terápia	1	2		1,5				
	Nyelvtan		2	1	4				
	Köt. Óra a törv. Alapján	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Rehabilitációs órák (52.% (6)	Alapozó	2	2						
	Logopédiai terápia	6	3	3	4,5	6	5,5	5	5
	Nyelvtan			1					
	Magyar nyelv és irodalom					2	2		
	Osztályfőnöki					1	1	1	1
	Informatika						0,5	1	1
	Képességfejlesztés		3	4	3				
	Biológia							0,5	0,5
	Földrajz							0,5	0,5
	Technika							1	1
	Matematika							1	1
	Összes rehabilitációs óra	8	8	8	7,5	9	9	10	10
Nem kötelező									
	Képességfejlesztés	2	2	2		2	2		
	Informatika					0,5			
	Logopédiai terápia						0,5		
	Összes nem kötelező	2	2	2		2,5	2,5		
Egyéni fejlesztés	Logopédiai terápia	4							
	Felzárkóztatás		2	2		2	2		
	Összes egyéni fejlesztés	4	2	2		2	2		
	Összes felhasznált	34	32	32		36	36	35	35

A logopédiai iskolai tagozaton a 2009/2010-es tanévben bevezetésre kerül, a kompetencia alapú oktatás az alábbiak szerint:

Évfolyam: 5. osztály

Tantárgy: magyar nyelv-, és irodalom

Kompetencia terület: szövegértés – szövegalkotás

Óraszám: 6 óra/hét

Évfolyam: 1. osztály

Tantárgy: matematika

Kompetencia terület: matematikai

Óraszám: 4 óra/hét

Évfolyam: 5. osztály

Tantárgy: angol nyelv

Kompetencia terület: idegen nyelv

Óraszám: 2 óra/hét

A heti két óra, illetve a logopédiai osztály tanulójának sérülésspecifikus sajátosságai miatt a kompetencia csomagot adaptációval tudjuk végrehajtani.

Az 5. évfolyam „Magyar nyelv-, és irodalom” elnevezésű tantárgya a műveltség terület tantárgyi bontás nélküli oktatását szolgálja.

Az érintett tanulócsoportokban a választott területeken a kompetencia alapú oktatást fenntartjuk 8., illetve 4.évfolyam befejezéséig. Ezt követően az 5. és a 1. évfolyamon egy-egy új tanulócsoportot kapcsolunk be a kompetencia alapú oktatásba az adott kompetencia területeken.

A tantárgy tömbösítést 5. évfolyamon. felmenőrendszerben vezetjük be a logopédiai tagozaton magyar nyelv és irodalom, valamint történelem tárgyakra terjedően.

Napok	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Óraszám		1	3	2	

Tanévenként 2 projektet, és 2 témahetet valósítunk meg logopédiai és hallássérült tagozatunkon.

IKT alapú oktatás

Bevezetjük és fokozatosan kiterjesszük az IKT alapú oktatást. Célunk a digitális kompetencia fejlesztése. Az alábbi értékek erősödését várjuk a digitális kompetencia kiemelt fejlesztésével:

- minőségi és piacképes tudás biztosítása a tanulók számára
- „egész életen át tartó tanulás” készségének kialakítása
- nyitott, kommunikációra képes egyéniségek formálása
- problémamegoldó, innovatív személyiségfejlesztés
- esélyegyenlőség biztosítása a társadalmilag hátrányos helyzetű tanulók számára
- esélyegyenlőség biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára.

Hardveres, szoftveres és pedagógiai háttér az IKT stratégiában olvasható.

2. ÉLTES MÁTYÁS INTÉZMÉNY-NAGYATÁD

2.1. A NEVELŐ -OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉL - ÉS FELADATRENDSZERE

2.1.1. ALAPELVEINK

- Tiszteletben tartjuk az egyetemes emberi és gyermeki jogokat, a máságot értékként kezeljük

EMBERIESSÉGRE, TOLERANCIÁRA NEVELÜNK.

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek deklarált joga van a tanuláshoz, művelődéshez, különleges bánásmódhoz

TOVÁBBÉPÍTHETŐ ALAPISMERETEKET, A KORSZERŰ MŰVELTSÉG
ELEMÉIT SAJÁTÍTTATJUK EL TANULÓINKKAL.

-A társadalmi beilleszkedés kritériuma az örökérvényű erkölcsi normák, magatartásformák betartása

KULTURÁLIS ÉS ERKÖLCSI ÉRTÉKEKET KÖZVETÍTÜNK, ELVÁRJUK A
VELÜK VALÓ AZONOSULÁST.

- A társadalmi érintkezés szabályainak betartása segíti az embert a szociális érvényesülésben, közösségi beilleszkedésben

A KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK FONTOSSÁGÁT
HANGSÚLYOZZUK, PARTNERKAPCSOLATAINK ÁPOLÁSÁRA, BŐVÍTÉSÉRE
GONDOT FORDÍTUNK.

- Jövőnk kulcsa a természet, a környezet rendjének, harmóniájának megőrzése
FONTOSNAK TARTJUK A TESTI - LELKI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSÉNEK
KULTURÁLT MEGVALÓSÍTÁSÁT, IGÉNYESSÉG KIALAKÍTÁSÁT, EGÉSZSÉGES
ÉLETMÓDRA NEVELÉST.

2.1.2. CÉL - ÉS FELADATMEGHATÁROZÁS

**"SEM TÖBB SEM KEVESEBB
CSAK EMBER LEHETEK"**

Csokonai Vitéz Mihály

Célunk: **az embernevelés**

Nevelésfilozófiai elvünk, hogy a központi idegrendszert ért károsodás vagy egyéb kórok következtében a népesség átlagától számottevően eltérő értelmi fejlődésű gyermek fejleszthető, felkészíthető arra, hogy teljes értékű emberként élje életét. Ennek szellemében nem tantárgyakat tanítunk, hanem gyermekeket.

Iskolai **nevelőmunkánk sajátos feladata** az, hogy

- a nem, vagy a kevésbé sérült funkciókat továbbfejlessze,
- az értelmi fejlődés rendellenességeit korrigálja,
- az értelmi fejlődés eltéréseinek a személyiség fejlődését károsító következményeit lehetőleg megelőzze, vagy ellensúlyozza,
- fejlessze a gyermeket önmaga képességeinek maximumáig,
- törekedjen az átlagnál jobb képességű gyermekek tehetséggondozására, integrálására.

Célmeghatározásból, alapelveinkből adódó **feladataink**:

- Az általános műveltség megalapozása az életkor, a tanulási akadályozottság és egyéni fejleszthetőség figyelembevételével.
- Alapvető tanulási képességek, készségek, technikák fejlesztése, az önálló ismeretszerzés, a továbbépíthető tudás érdekében.
- A tanulók szociális képességének, viselkedésének, erkölcsi normák által vezérelt magatartásának formálása a társadalmi beilleszkedés szolgálatában.
- Ismerje meg és alkalmazza életvitelében a tanuló az egészséges életmód kritériumait, a szabadidő hasznos eltöltésének módjait.
- Állóképesség, kitartás, akarat fejlesztése a szociális érvényesülés, a munkaerő-piaci esélyegyenlőség megközelítése érdekében.
- Kultúrált érintkezési formák, konfliktuskezelő technikák elsajátíttatása, a társas kapcsolatok és a kommunikációs kultúra fejlesztésének céljából.
- Nemzeti kultúránk, szülőföldünk, népünk, népcsoportjaink megismertetése, identitástudat fejlesztése pozitív példák felmutatásával, anyanyelvünk szépségének és szeretetének hangsúlyozásával. Kultúrkincsünkön keresztül kapcsolódás más népek kultúrájához.
- Ismerje meg a tanuló a természet- és a környezetvédelem módjait, érezze saját felelősségét.
- Az általános emberi **értékek** megismertetése, elfogadtatása: kiemelten a szeretet, becsület, segítőkészség, igazságosság, önzetlenség, hazaszeretet, felelősség- és kötelességtudat, szorgalom és a rend, tisztaság cselekedetekben történő megmutatkozása.
- Oldott, humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem és érzelem kibontakozik és az interperszonális kapcsolatok formálódnak az általános emberi tiszteletadás jegyében.
- Kompenzáló nevelésünkkel szolgáljuk a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- Pedagógiai munkánk kiemelt fontosságú feladata mindazon önellátó környezetbarát technikák elsajátíttatása, amelyek segítik az iskolából kikerülő fiatalot abban, hogy tudását továbbfejlessze, önmagával és környezetével harmóniában élő, önálló életvitelre képes felnőtté váljon.
- Intézményi kompetencia köreinken túlmutató feladatunk segítőtársak keresése, akik erkölcsi és anyagi támogatással hozzájárulnak céljaink sikeres megvalósulásához.

2.2. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

2.2.1. HELYZETFELTÁRÁS

Személyiség: Az egyén mindazon jellegzetességeinek, tulajdonságainak egységes és dinamikus szerveződése, amelyek őt egyrészt önmagával, másrészt más emberekkel, tárgyakkal és feladatokkal szemben tanúsított magatartása terén az élet legkülönbözőbb helyzeteiben jellemzik, s bizonyos mértékben más embertől megkülönböztetik. A személyiség dinamikus egység, az ember valamennyi viselkedésformája, egész magatartása mindig az egész integrált személyiségre vezethető vissza. Ezért nem beszélhetünk véglegesen kialakult, vagy fejlődésképtelen személyiségről.

Személyiségfejlesztés: A személyiség kialakulásában örökletes hatások szerepet játszanak, de a megszületés pillanatától a környezet, a nevelés és a tanulás mozzanatai játsszák a vezető szerepet.

Iskolai személyiségfejlesztő munkánk legfőbb **célja**, hogy önmagukkal és környezetükkel harmóniában élő, önálló életvitelre képes fiatalok kerüljenek ki az iskolából, akik mások személyiségét is tisztelve be tudnak illeszkedni a társadalomba. A személyiségfejlesztést a közösségfejlesztéssel szoros összefüggésben lehet megvalósítani. Az egyén személyiségjegyei a közösség által alakulnak ki, fejlődnek, s az egyén maga is formálja környezetét, az őt körülvevő közösséget. A szocializáció folyamata tehát a személyiség (az egyén) és az őt körülvevő szűkebb és tágabb környezet (közösségek) kölcsönhatásán keresztül zajlik. Ez a kölcsönhatás fokozottan érvényes sérült tanulóink esetében, hiszen az ő szocializációjuk ma sem zökkenőmentes. Napjaink integrációs törekvései még fontosabbá teszik személyiség- és közösségfejlesztő munkánk eredményességét.

Ennek értelmében kiemelt **feladatunk** az egész személyiség sokoldalú és differenciált fejlesztése. A szocializációs képesség, a neveltségi szint optimálisra növelése, melynek szolgálatába állítjuk a tanulást, mint a személyiségfejlesztés egyik fő módszerét, - valamint a kommunikációs kultúra fejlesztését.

A személyiség alkalmazkodást biztosító átfogó rendszerei:

- szomatikus rendszer (testi adottságok)
- kognitív rendszer (szenzomotorium, intelligencia és kreativitás)

- motivációs rendszer (belső hajtóerők, beállítódás, értékek)
- én kép (én-tudat, én-identitás, lelkiismeret, elhárító mechanizmusok, én-ideál)

Személyiségfejlesztő pedagógiai tevékenységünk **színtere** minden tanórai és tanórán kívüli együttlétünk a gyermekekkel, hiszen a pedagógus (és az iskola valamennyi dolgozója) minden verbális és nonverbális megnyilvánulása hatással van a tanulók személyiségére.

Tudatosan irányított személyiségfejlesztés folyik:

- osztályfőnöki órákon,
- egyéni korrekciós foglalkozásokon,
- erkölcsstan órákon,
- tánc- és dráma órákon,
- egészségtan foglalkozásokon,
- logopédiai foglalkozásokon,
- napköziben,
- iskolai sporttevékenységeken,
- tanórán kívüli foglalkozásokon.

2.2.2. ALAPELVEK, FELADATOK

Alapelvek:

- Az egyén veleszületett és szerzett belső és külső morfológiai és funkcionális adottságainak egymásba kapcsolódó egységét következetesen figyelemmel kísérjük.
Elfogadás – elfogadtatás.
- Az ép intelligencia funkciókra építjük fejlesztő tevékenységünket.
Egyéni elvárások – egyéni értékelés.
- Az egyén társadalmi beilleszkedését elősegítő úgynevezett vivő funkciókat fejlesztjük.
Kommunikáció, mint kiemelt terület.
- Helyes világkép kialakítására törekszünk.
Az iskolai, valamint a társadalmi norma és szokásrend megismertetése, értelmezése, elfogadtatása.
- Pozitív élményekre építjük fejlesztő tevékenységünket.
Az értékek kiemelésével, jutalmazásával nevelünk.
- Mozgásra nevelésnek, tér és időbeli tájékozódásnak jelentős szerepet biztosítunk.

Alapelvekből adódó feladatok:

- Pozitív énkép, identitástudat kialakítása.
- Helyes szokásrendszer, magatartási és viselkedési formák kialakítása, aktivitásra, ügyességre, alkalmazkodásra, szeretetre nevelés.
- Sérülésspecifikus egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Az értelmi fejlődés eltéréseinek a személyiség fejlődését károsító következmények megelőzése, vagy ellensúlyozása.
- A praktikus intelligencia kiemelt fejlesztése.
- Feladat- és szabálytudat erősítése.
- Mozgáskoordináció fejlesztése, a mozgás, testedzés fontosságának tudatosítása.
- Figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.

2.2.3. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG FELADATAI, MÓDSZEREI, ELJÁRÁSAI, ESZKÖZEI

FELADATOK	MÓDSZEREK	ESZKÖZÖK	ELJÁRÁSOK
<i>Helyzetelemzés</i>	családlátogatás, beszélgetés, megfigyelés, elemzés, ember- és családrajz, szociometriai felmérések és szociogram készítése	osztályfőnöki és korrekciós munkatervek, naplók, napközis és rehab. foglalkozási tervek	<i>Szociális háttér, egyén és közösség viszonyának feltárása. Az osztályközösség jellemzése csoportdinamikai szempontból.</i>
Megismerés	<i>A gyermek produktumainak, tevékenységének elemzése. Társas kapcsolatainak megfigyelése. . Szituációs játékok. Beszéd- és kommunikációs készség felmérése</i>	rehabilitációs munkatervek, diákönkormányzati munkaterv, házirend, erkölcstan tanmenet adatlap	A gyermek személyiség-struktúrájának alapos megismeréséhez tájékozódni kell testi, megismerési, akarati, érzelmi , közösségi fejlettségi szintjéről. Az egyén helyzetének feltárása szűkebb és tágabb környezetében. Megfigyelés, irányított beszélgetés
	a feltárt adatok rögzítése, elemzése, közösségfejlesztő	személyiségfejlesztő tervek (egyéni, csoportos),	Önismeret fejlesztés - önvizsgálat, - önfeltárás, - önirányítás, - önalakítás,

Fejlesztési program	tréningek (drámajáték, szerepjáték, stb.) fejlesztő beszélgetés, erkölcsi fogalmak tudatosítása, önismeret fejlesztő módszerek, kommunikációt, metakommunikációt fejlesztő játékok	audiovizuális eszközök, fejlesztő játékok, könyvek, munkalapok, tesztek, szemelvények, fegyelmi, tisztasági naplók	- reális önértékelés, - énkép kialakítása, - belső motivációk ösztönzése. <i>Általános emberi értékek megerősítése. Empátiás készség fejlesztése. Önkiszolgálásra, munkára nevelés. Egészséges életmódra nevelés. Művelődésre, önművelésre nevelés.</i> Kommunikációs készség fejlesztése. Hazaszeretetre nevelés, identitástudat fejlesztése.
---------------------	---	--	---

2.2.4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS FELTÉTELEI

Személyi feltételek:

Iskolánkban a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek ellátásához speciális végzettségű szakemberek is vannak:

- pszichopedagógusok,
- romológusok,
- logopédus,
- konduktor,
- különböző terápiás tanfolyamokat végzett pedagógusok,
- gyógypedagógiai asszisztensek (szokáskialakítás: wc, mosdó használat, öltözés, tanszerek rendben tartása)

Tárgyi feltételek:

Személyiség-és közösségfejlesztő munkánk elsődleges helyszíne az iskola. Az új épület kedvező adottságai széleskörű lehetőséget adnak a feladatmegvalósításhoz. Az aula és az udvar végre megfelelő nagyságú az iskolai rendezvények lebonyolítására. A hatalmas parkban udvari játékok, pihenőhelyek ((padok, asztalok), szalonnasütő hely áll a csoportok, kisebb

közösségek szabadidejének eltöltésére. A spotpályák a mozgás, a csapatjáték közösségfejlesztő hatásának színterei. A könyvtár, a fejlesztőszobák a meghittebb beszélgetéseknek, egyéni foglalkozásoknak biztosítanak oldottabb környezetet.

Pályázatainknak köszönhetően egyre több személyiségfejlesztéshez is használható eszköz, játék áll rendelkezésünkre, de pótlásuk folyamatosan szükséges. Eszközellátottságunk folyamatos bővítésére törekszünk, melyet továbbra is csak ezen az úton tudunk megvalósítani.

Információáramlás módjai, követelményei:

A tanulók személyiségfejlődésében pozitív, vagy negatív irányú változást észlelve, azt egymás között megbeszéli az osztályfőnök és a napközis csoportvezető, valamint az osztályban tanító nevelők. Munkatársi, munkaközösségi, nevelési és osztályozó értekezletek is jó fórumai a konzultációknak. A zökkenőmentes átmenetek érdekében az előző évfolyamokon tanítók részletes jellemzést és helyzetképet adnak az őket követő nevelőknek.

**2.2.5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELESI
RENDSZERE**

KI?	MIT?	MIKOR?	HOGYAN?
igazgatóhelyettes	<u>munkaterv</u> ek: osztályfőnöki, korrekciós, logopédiai, egészségtan mt. <u>nevelési terv</u> <u>foglalkozási terv</u> ek	tanév elején	szóbeli értékelés
igazgatóhelyettes	óra/foglalkozás látogatás	alkalmanként	óra/foglalkozás elemzés
igazgatóhelyettes, munkaköz. vez.	foglalkozási terv	3 havonta	szóbeli értékelés
fegyelmi felelős	fegyelmi naplók	hetente	pontozás
tisztasági felelős	tisztasági naplók	hetente	pontozás

Tovább lépési lehetőségek:

Kiemelt feladatként kell kezelni a kommunikációs kultúra fejlesztését mind a tanítás-tanulási folyamatban, mind a személyiségfejlesztés, közösségépítés folyamatában – különös tekintettel az udvariassági szokásokra, beszédfordulatokra és a kapcsolatteremtés szituációira (köszönés, érdeklődés, kérdés, segítségkérés, szükséglet megfogalmazása, információkérés, tájékozódás, hivatalos ügyintézés, ismerkedés, stb.)

Ki kell használni az adódó lehetőséget, illetve alkalmat kell teremteni a többségi iskolák tanulóival való ismerkedésre, közös programokra, a társadalmi szocializáció első lépéseként.

Személyiségfejlesztő munkánkat nagymértékben segítené, ha lenne főállású pszichológusunk.

2.3. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

2.3.1. HELYZETKÉP

Közösség: Alapját a közös cél, érdek és értékrend adja. Tagjait személyes kapcsolatrendszer fűzi össze. Szervezettség jellemzi, demokratikus önkormányzás rendszerén belül működik. Fejleszti az egyént iskolán belüli és iskolán kívüli tevékenységében.

Közösségi megmozdulások az intézményben:

Sportrendezvények, ünnepek, kirándulások, tanulmányi – fegyelmi- tisztasági verseny, nyaralás, mozi- és színházlátogatás, osztálykirándulás, verses- dalos találkozó, szervezett osztályonkénti és iskolai szabadidős programok.

Közösségfejlesztést elősegítő partnereink:

<u>Iskolán belül</u>	<u>Iskolán kívül</u>
Pedagógusok	Művelődési Ház, Múzeum, Könyvtár,
Pedagógiai munkát segítők	Nyomda, Cérnagyár, Nyugdíjas Klub,
Technikai dolgozók	Társintézmények, egyéni vállalkozók,
	Családsegítő Központ, Somogy Megyei
	Romák Nagyatádi Egyesülete

A közösségfejlesztés színterei:

Tanítási órák, osztályfőnöki órák, nem kötelező tanórai foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások (napközi, szakkörök), diákönkormányzati ülések, osztály és iskolai rendezvények, megyei és országos versenyek, találkozók.

Értékeink:

Közös terveink elérésének érdekében tudatosan szervezett munka folyik. Aktívan veszünk részt az egyes megmozdulások munkafolyamataiban. Tanulóink segítőkész partnerekké válnak a megvalósításában.

A hatékony munkában alkalmazzuk a hagyományos nevelési módszereket:

- ösztönzés, példaadás, követelés, meggyőzés, dicséret, pozitív értékelés,
- szakirodalom, új pedagógiai publikációk eljárásai,
- drámapedagógia, bábjáték, önismereti tréning.

<i>M A G A T A R T Á S F O R M Á K</i>	
Értékesnek tartott	Elutasított
Egymás segítése, tolerancia	Önzés, előítéletesség
Aktivitás a közösségért végzett munkában	Fegyelmezetlenség, szabályok megszegése
Tisztelettudó, udvarias viselkedés	Tiszteletlenség a felnőttekkel, társakkal
Szorgalmasság a tanulásban, munkában	Agresszivitás, durvaság
Környezetünk óvása (természeti, tárgyi)	Felelőtlenység, érdektelenség, rongálás
Kulturált kommunikáció, véleménynyilvánítás	Trágár beszéd
Közszereplések vállalása (kult., sport, stb.)	Káros szenvedélyek– dohányzás, italozás, stb.

2.3.2. ALAPELVEK, FELADATOK

Alapelvek:

- A másság elfogadása
- Együttműködő/élő és egymást elfogadó magatartásforma
- Egyén és közösség értékrendjének egymáshoz igazodása
- Etikai értékrend elfogadása
- Demokrácia és közéletiség
- Civilizációs ellentmondások oldása
- Közös ügyek iránti felelősség
- Az együttes élmény közösségerősítő hatása

- Felelős vállalás és következetes végrehajtás

Feladatok:

- Társas együttélés megismerése és alkalmazása
- Közös szabályalkotási technikák gyakorlása
- Közös ügyek iránti felelősség felkeltése
- Beilleszkedés és csoportalkotás segítése
- Önismeret, társismeret, egymás iránti nyitottság, tolerancia
- Előítélet és diszkrimináció mellőzése, építő kritika elfogadása
- Kommunikációs szabályok ismerete és alkalmazása
- A sikeres együttműködés ösztönzése, önállóságra nevelés
- Jogi és erkölcsi felelősségtudat kialakítása, jogok – kötelességek tisztázása
- Helyes és helytelen döntések értelmezése, szemléletformálás
- Közéleti aktivitás segítése, személyes tapasztalatok szerzése az együttműködésben, közéletiség gyakorlásában
- Káros szenvedélyek helyes értelmezése, hatása az egyén és közösség életére
- Önfegyelem, önellenőrzés képességének fejlesztése
- Környezet (élő- élettelen) iránti érzékenység helyes értelmezése, reagálása
- A közösségi magatartás és az egyéni tanulás megtanítása

2.3.3. A FELADATELLÁTÁS FELTÉTELEI, MÓDJAI

Iskolánkban a nevelő –oktató munkát szakképzett pedagógusok végzik, minden tanórai és azon kívüli tevékenységükkel igyekeznek a közösségi nevelést szolgálni.

A tárgyi feltételek javítását pályázatokkal pótoljuk.

Tevékenységi formák	Módszerek	őrzés, értékelés
Felelősi rendszer (osztály, iskolai)	Megfigyelés, naplóvezetés,	Diák, tanár felelősök
Ügyeleti rendszer	Munkavállalás, végrehajtás	Diák, tanár, vezetőség

Ünnepélyek, rendezvények	Szerepvállalás	Tanár, vezetőség
Versenyek, pályázatok	Szervezés, megvalósítás	Diák, tanár, vezetőség
<i>Neveltségi szint felmérés</i>	Felmérőlap félévente	Osztályfőnök, csoportvezető
<i>A közösség alakulásának nyomon követése</i>	Szociometria készítése félévente	Osztályfőnök, csoportvezető, nevelőtestület

Továbblépési lehetőségek:

Hasznos lenne igénybe venni még jobban a megfelelő szakemberek közreműködését a közösségbe nehezen illeszkedő, a közös szabályokhoz alkalmazkodni nem tudó gyermekek érdekében.

Diákönkormányzati munka hatékonyságának fokozása.

2.4. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK

2.4.1. HELYZETFELTÁRÁS

Beilleszkedési nehézségek: Az elfogadott társadalmi normáktól eltérő viselkedés. A normaszegés mértéke veszélyeztetheti a beilleszkedést.

Magatartási problémák: A viselkedészavarral küzdő gyermek rendszerint alulteljesít, a teljesítményzavarral, tanulási zavarral küzdő pedig előbb - utóbb viselkedészavarokat mutat.

Pedagógiai munkánkban fontos feladat a beilleszkedési és magatartási problémákkal küzdő gyermekek segítése.

A tevékenység színterei:

Az első évfolyamba lépés

A hozzánk kerülő gyermekek nagy része felkészületlenül lépi át az iskola küszöbét - gátlások, szorongás, az új helyzettől való félelem jellemzi. A családtól való elszakadás, a mindennapi bejárás nagy próbatétel egy fogyatékos kisgyermek, és szülei számára egyaránt.

Az iskolánk vonzáskörzetébe tartozó közoktatási intézményekből a szakértői bizottság véleménye alapján áthelyezett gyermekek beilleszkedésére különös figyelmet kell fordítanunk, mert képességeik elmaradása miatt előző iskolájukban sokféle kudarc érte őket. Ebből adódhatnak magatartási problémák is.

Cigány származású gyermekek beilleszkedése

A cigány kultúra mássága, sajátos szokásrendszerük, nyelvi nehézségeik, szociális körülményeik meghatározóak iskolába lépéskor. Fejlesztő munkánk során törekszünk az

identitástudatuk erősítésére, intézményünkben nem fordul elő megkülönböztető, előítéletes magatartás sem a gyermekek, sem a felnőttek körében.

Átmenet a felső tagozatba

Az ötödik évfolyamba kerülő gyermek számára a tantárgyi nehézségeken túl gondot okoz, hogy az eddigi kisközösségből olyan nagyközösségbe kerül, ahol több felnőtt elvárásainak kell megfelelnie.

Évfolyamismétlő, és más intézményekből áthelyezett tanulók

Iskolánk valamennyi dolgozója minden tőle telhető segítséget megad, hogy a kudarcélményekkel, kisebbségi érzésekkel küzdő gyermekek megtalálják helyüket új környezetükben, új közösségükben. Pedagógusaink a mielőbbi beilleszkedést egyéni fejlesztéssel segítik.

Kollégiumba kerülő gyermekek beilleszkedési nehézségei

Javítaná a gyermekek beilleszkedési esélyeit, ha az elhelyezés előtt lehetőséget kapnának tájékoztató látogatásra. Az akkor szerzett pozitív tapasztalatok zökkenőmentesebbé tehetnék az alkalmazkodást. Sokukban igen erős az elhagyatottságtól való félelem, hiszen szüleiktől, testvéreiktől még nem voltak távol, néhányan még nem is aludtak egyedül egy ágyban.

2.4.2. ALAPELVEK, FELADATOK

Alapelvek:

- Prevenció – A lehető legkorábbi életszakaszban a magatartási és beilleszkedési problémák felismerése, kezelése.
- A legfontosabb társadalmi és erkölcsi értékek átadása, beépülésük elősegítése a társadalmi szocializáció, integráció érdekében.
- Az eltérő értelmi fejlődés tényéből adódóan a humánus, másság, tolerancia kiemelt kezelése.

Feladatok:

- Szociális képességek, magatartásformák kiépítése.
- Azon emberi tulajdonságok fejlesztése (pl. akarat, kitartás), melyek növelik tanulóink szabálytudatának, normakövetésének megszilárdulását.
- A kor igényeinek megfelelő kommunikációs készségek tréningezése.
- Nyugodt, családias légkör biztosítása a személyiség kibontakozásához.
- Felkészítés az önálló életvitelre, felelősségvállalásra.
- Speciális feladatunk a képességek egyéni fejlesztése.

2.4.3. TEVÉKENYSÉGFORMÁK, MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK

Tevékenységformák	Módszerek	Eszközök	Szolgáltatások
<i>Első évfolyamba lépés</i>	egyéni bánásmód, szoktatás, motiváció, dramatizálás, a gyerm. szociális helyzetének megismerése, családlátogatás gátlások oldása	fejlesztő játékok, állandó csoportszoba, szemléltető eszközök	Logopédia, egyéni korrekció, gyógytestnevelés,
Átmenet a felső tagozatba	megismerés, beill. szabályok, felelősök +követelés, személyiségfejlesztés	a tanulást segítő változatos eszközök, könyvek, lexikonok, számítógéppark	Logopédia, egyéni korrekció, gyógytestnevelés
Évfolyamismétlő és áthelyezett tanulók	felzárkóztatás, egyéni foglalkozás, beszélgetések, gátlások oldása	könyvek, feladatlapok, fejlesztő játékok	egyéni korrekció, tanórán kívüli fogl-ok
Kollégiumba kerülő tanulók	beszélgetés, egyéni bánásmód	saját szoba, annak berendezése, játékok, személyes dolgok	szabadidő megszervezése

2.4.4. SZEMÉLYI -ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Személyi feltételek:

Iskolánk valamennyi dolgozójának elhivatottsága, gyermekszeretete segíti a gyermekek beilleszkedési, magatartási problémáinak leküzdését. A pedagógusok munkájához különösen sok segítséget nyújtanak a gyógypedagógiai asszisztensek.

Tárgyi feltételek:

- elegendő tanterem, szertár
- napközi – tanulói igények, kézműves foglalkozások színtere
- pályázatok révén egyre több eszközhöz jutunk

2.4.5. ELLENŐRZÉSI – ÉRTÉKELÉSI RENDSZER

Dokumentáció, eljárás	Ki?	Mikor?	Hogyan?
<i>Nevelési/korr. terv</i>	igazgatóhelyettes	tanév elején	szóbeli értékelés
Munka/fejlesztési terv	igazgatóhelyettes	„	„
Napközis fogl. terv	Ig. helyettes, mk. vez.	3 havonta	„
Osztályfőnöki mterv	Igazgatóhelyettes	tanév elején	„
Hospitálások	pedagógus, gyp.assz.	folyamatosan	elemzés
Óralátogatások	igazgatóhelyettes, mk. vez.	folyamatosan	óraelemzés
Aktualitások, probl-ák	nevelőtest., ig. h., mk. vezető	értekezletek	aktuális időpont

Tovább lépési lehetőségek:

Problémáink megoldásában, a hatékonyság növelésében sok segítséget adna egy iskolapszichológus.

Továbbtanuló gyermekeink pályaválasztását, beilleszkedését, elfogadtatását megkönnyítené, ha szorosabb lenne a kapcsolat iskolánk és a középiskolák, ill. a majdani munkahelyek között. (Nyílt napok, üzemlátogatás, rendezvények, kölcsönös iskolalátogatások)

2.5. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Helyzetfeltárás

Tanulóink majdnem 100 %-a hátrányos helyzetű.

Hátrányos helyzetűek: Azok a gyerekek, fiatalok, akik az átlagosnál nehezebb körülmények között élnek, a családi mikromiliő és a makrokörnyezeti ártalmaknak kitéve élik gyermekkorukat és serdülőkorukat, akik valamilyen oknál fogva hátrányokkal indulnak.

Ezek olyan súlyosak, hogy a gyerek személyiségének torzulását idézhetik elő.

Erősíteni kell a másság elfogadását, és a lemaradók korrekcióját.

A hátrányos helyzet okai:

- Értelmi fejlődés eltérése
- Nem a lakóhelyen történő iskoláztatás
- A család szociális helyzete
 - Egyik vagy mindkét szülő munkanélküli
 - Több gyermek a családban
 - A mindennapi éltéhez szükséges alapvető feltételek hiánya
 - A szülők alacsony iskolázottsága

A hátrányos helyzet a veszélyeztetettség felé vezető út első szakasza is. Ha ezt az összefüggést idejében felismerjük és pótoljuk a gyermek hiányos ismereteit (egyéni foglalkozás, korrekció, pótló foglalkozás során) akkor megelőzhető a magatartási problémák kialakulása. Ezek a gyermekek, ha a pedagógus nem áll kellő időben melléjük, könnyen a közösség periferiájára húzódnak. Döntő az osztályfőnök hozzáállása. A következő módszerek alkalmazásával tárhatjuk fel a problémákat:

- az osztályfőnök, a pedagógus megfigyelései,
- családlátogatás,
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős rendszeres kapcsolattartása a családsegítő szervezetekkel, hatóságokkal,
- a gyermekkel való beszélgetés,
- a szülői segítségkérés,
- visszajelzések.

Intézkedéseket kezdeményezünk a hátrányos helyzetű, valamint az egyre nagyobb számú (85%) halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körülményeinek javítására, valamint a gyermekük nevelését, iskolába járatását elhanyagoló szülőkkel, gondozókkal szemben. Igyekszünk intézményi eszközökkel is segíteni, adományok beszerzése és szétosztása útján. Pályázatokon megszerzett juttatásokkal, eszközök beszerzésével könnyítjük tanulóink helyzetét és részben kompenzáljuk az otthoni hátrányokat.

Feladatok

Az iskolának illetve a pedagógusoknak elsősorban pedagógiai eszközök állnak rendelkezésükre a feladatok megoldására.

- Felzárkóztató és egyéni foglalkozások

- Higiénés feltételek biztosítása
- Pihenőidő, szabadidő
- Sportolási és étkezési lehetőség
- Napközi otthoni ellátás
- Tehetséggondozás, szakkörök
- Kollégiumi elhelyezés

Ellenőrzés, értékelés

Az iskola vezetősége és pedagógusai igyekeznek olyan légkört biztosítani az intézményben, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása vagy bármilyen más oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön.

Az osztályfőnök nevelő munkája domináns, továbbá összekötő szerepe van az iskolavezetés, a tanulók és a család között. Tevékenységével szervezi az osztály életét, felkarolja az egyes tanulók ügyét, sorsát. Képviseli az osztály érdekeit, azon fáradozik, hogy az iskola nevelési programja az ő osztályában is megvalósuljon.

2.6 . A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK, TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK

2.6. 1. HELYZETFELTÁRÁS

Az iskola – a tanórai foglalkozások mellett – a tanulók érdeklődési igényei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez.

Tanórán kívüli foglalkozás:

- Napközi otthonos foglalkozás
- Szakkörök (tudományos illetve művészeti)
- Énekkar, tánckar
- Sportkör, versenyek
- Tanulmányi, szakmai, kulturális verseny
- Házi bajnokság, bajnokságok
- Iskolák közötti versenyek

Ide tartoznak még az iskola pedagógiai programjában rögzített tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások, így különösen a tanulmányi kirándulás, környezetnevelés, a kulturális illetve sportrendezvény.

A napközi otthonos ellátás célja a gyermekvédelmi törvény rendelkezéseinek biztosítása (napközbeni ellátás, étkeztetés), az oktató-, nevelőmunka hatékonyságának fokozása, a szabadidő hasznos előltése.

A napközis fejlesztő munka részletes programját a csoportvezető tanárok foglalkozási tervei tartalmazzák. A napközis csoportvezetők az osztályfőnökökkel, az osztályban tanító nevelőkkel rendszeres kapcsolatot tartanak. Ezzel is segítik az oktató-, nevelőmunkát.

A foglalkoztató csoport napközi otthonos ellátása iskola otthonos jellegű.

A napközi otthonos ellátást az iskola valamennyi évfolyamán biztosítjuk. Hátrányos helyzetű tanulók esetében, ha a szülő nem kezdeményezi az igénybevételt, az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a területileg illetékes önkormányzattal közösen intézkedik a tanuló elhelyezéséről. A napközi otthonos foglalkozások szervezésében a közoktatási törvény vonatkozó rendelkezései szerint járunk el (létszám- és időkeretek).

A csoportokban az átlaglétszám: 12 fő.

Az iskola tanulóinak közel 100%-a napközis.

Szakköri foglalkozások célja: Tehetséggondozás, képességfejlesztés, motiválás a szabadidő hasznos eltöltésére, igény felkeltése az önművelésre, művelődésre, sikerélmény biztosítása érdekében kiállítások, műsorok rendezése iskolán belül, iskolán kívül. Szociális kapcsolatok bővítése. A tanóra tananyagának bővítése. Új bonyolult kézműves technikák bemutatása, megismertetése.

Lehetséges szakköri csoportok:

- Énekkar
- Rajzszakkör
- Sportszakkör
- Tánc- és drámaszakkör
- Informatika szakkör

A szakkörök indítása a mindenkori tanév tantárgyi óratervének, szülői, illetve tanulói kéréseknek, igényeknek, valamint az éves költségvetésnek a függvénye.

A tanórán kívüli tevékenységek szervezésénél gátló tényező a gyermekek napi utazása is.

Énekkar: az iskolai énekkar fellépéseire való felkészítés, szervezés, hagyományt őrző népdalok elsajátítása. Tehetséggondozás.

Rajzszaakkör: produktumait pályázatokon indítjuk nem kevés sikerrel. Műalkotások megismertetése, elemzése. Tudja megkülönböztetni az értékest az értéktelentől.

Sportszaakkör: változatos mozgásanyagával lehetőséget biztosít – egyrészt a tömegsport foglalkozásokon a gyengébb képességű mozgásigényének kielégítéséhez, sikerélmény juttatásához – másrészt az edzéseken a tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatásához, megyei versenyekre való felkészítéséhez.

További, tanórán kívüli foglalkozások: tanulmányi versenyek, kulturális bemutató, házibajnokságok, sportversenyek. Felső tagozaton, tanulmányi verseny keretében a jó képességű tanulók iskolai, majd megyei versenyen mérik össze tudásukat egymással, illetve más intézmények diákjaival.

A tavaszi kulturális bemutató, a megyei intézmények számára nyújt bemutatkozási lehetőséget kellemes légkörű verseny keretein belül.

Sportversenyeket ősszel és tavasszal szerveznek a megyei intézmények számára – az ÉLTES KUPÁT iskolánk rendezi meg .

A tanulmányi kirándulásokat az osztályfőnökök, az osztályközösségek szervezésében zajlik – szűkös keretek között.

2.6.2. ALAPELVEK

- A tanórán kívüli tevékenységek alapelvei szoros kapcsolatban vannak az iskola alapelveivel – tiszteletben tartjuk a másságot, fontosnak tartjuk a testi-lelki szükségletek kielégítésének kultúrált megvalósítását.
- Építünk a tanulók átlagosnál jobban fejlett képességeire, készségeire (sport, zene, stb.) - tehetséggondozás.
- Teret adunk az érdeklődési körből fakadó igények kielégítésének.
- Sokszínű, ötletes tevékenységi formákkal motiváljuk a tanulókat a szabadidő hasznos eltöltésére.

2.6.3. TEVÉKENYSÉGI FORMÁK

Napközi otthoni ellátás: Tanóra

Szabadidős tevékenység

Kulturális

Kézimunka

Sport

Természet megfigyelése (tanulmányi séták,
kirándulások)

Szakköri foglalkozások, pályázatok

Edzések, tömegsport, versenyek

Fellépések, kiállítások

2.6.4. MEGVALÓSÍTÁSI FELTÉTELEK

Személyi feltételek: Gyógypedagógus

Napközis csoportvezető

Gyógypedagógiai asszisztens

Tárgyi feltételek:

Minden tevékenységi formához specifikus felszerelések, eszközök.

Napi személyes kapcsolattartás az érintett nevelők között, illetve intézmények közti meghívások (felhívások).

2.6.5. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELES

Eljárás, dokumentáció	Ki?	Mikor?	Hogyan?
Foglalkozási tervek	Igazgatóhelyettes munkaközösség-vezető	3 havonta	Szóbeli
Szakköri naplók	Igazgatóhelyettes	Havonta	Írásbeli
Foglalkozások látogatása	ig. helyettes Munkaközösség-vezető	Folyamatosan	Elemzés
Hospitálás, Konzultáció	Oszt. főnök, más ped., Csoportvezető	Folyamatosan	Megbeszélés, Elemzés
Produkciók	Nevelőtest, igazgatóhelyettes	Alkalmanként	Szóbeli, jutalmazás
Pályázatok, versenyek	Kiíró, igazgatóhelyettes	Alkalmanként	díjazás

A napközis csoportokban rendszeres hospitálás, videofelvételek készítése, a látottak megbeszélése. A rendszeres munkaközösségi értekezleteken történő értékelés is segítheti a napközis nevelő munkáját. *A tanuló tanórán szerzett érdemjegyei is lehetnek értékmutatók a napközi otthonos tanórák minőségét illetően.* Itt újra nagy hangsúlyt kap a személyes kapcsolat a napközis csoportvezető és az osztályban tanító tanárok közt. A szakköri naplók időszakos ellenőrzése igazgatóhelyettes által, értékelés. A szakkörök pontos értékelése, pályázatokon, versenyeken elért helyezés, elismerés által az igazi.

2.7. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

2.7.1. HELYZETKÉP

Egészség: testi, lelki, szociális jól-lét állapota.

Az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességet hangsúlyozza.

Egészségnevelés:

Változatos kommunikációs formákat használó tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudás és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

Hitvallás:

Az iskolának minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók testi, lelki és szociális fejlődését. Tanulóink 100%-a hátrányos helyzetű, a családok nehezen tudják biztosítani az egészséges életmód feltételeit, gyakoriak a családokban a rossz életkörülmények miatt kialakuló betegségek.

Kulcsfogalmak: Egészséges táplálkozás, higiénias szokások, káros szenvedélyek, sport – mozgás, szabadidő hasznos eltöltése, szűrővizsgálatok.

Mindezek figyelembevételével kiemelt nevelési feladatként tekintjük az egészségnevelést.

1996 óta a rehabilitációs órakeret adta lehetőségeket kihasználva nem kötelező tanóráként beiktattuk a felső tagozaton az egészségtant.

2.7.2. ALAPELVEK, FELADATOK

- Minden embernek joga van egészségesen élni.
- Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, aktív részvételével alakíthatók ki – életkori sajátosságok figyelembevétele.
- Tantestület és szakemberek pozitív hozzáállása.
- Személyi és tárgyi környezet adta lehetőségek kihasználása.
- Családi háttér figyelembevétele.

Az alapelvekből adódó feladatok:

- Egészséges életmódra neveléssel pozitív beállítódások, magatartási szokások kialakulásának segítése
- Káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, döntéshozó képesség fejlesztése
- Elfogadó, segítőkész magatartási szokások, konfliktuskezelési technikák tanítása
- Védekezési szabályok tudatosítása az egészséget veszélyeztető környezeti hatások ellen – balesetvédelem, közlekedésbiztonság, veszélyes anyagok
- Családi életre nevelés – szexuális kultúra és magatartás
- Mozgásnevelés, az egészségmegőrzés szolgálatában
- Kapcsolattartás iskolaorvossal, védőnővel, szakorvossal, testnevelőkkel, konduktorral, családgondozóval, ifjúságvédelmi szervekkel, polgármesteri hivatallal
- Bizalmas kapcsolat kialakítása a tanulókkal, szülőkkel
- Egyénre szabott konkrét célok, feladatok meghatározása
- Beépíteni minden tantárgyba az egészségnevelést

2.7. 3. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG FORMÁI, MÓDSZEREI, ELJÁRÁSAI, ESZKÖZEI, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

	Módszer	Eszköz	Tevékenységi forma	Ellenőrzés, értékelés
Testi fejlődés - mozgás- tevékenység	Megfigyelés Családlátogatás	Osztályfőnöki munkaterv Orvosi	Év eleji, évközi, év végi változások regisztrálása	

	Mérések: - finommotorika - nagymozgások Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete Mozgás fontossága Helyes testtartás Értékközvetítés	dokumentumok Mérési szempontok, Állóképességmérők Testnevelés mérési anyaga		Osztályfőnök Testnevelő Konduktor Iskolaorvos Szakorvos
- higiénés magatartásra nevelés	Megfigyelés - szokások - öltözködés - személyi tisztaság - játék Felvilágosítás Beszélgetés, kikérdezés Drámajáték Egészségtan órák (rehabilitáció)	Osztályfőnöki, napközis munkaterv Egészségtan munkaterv Tisztaságértékelő füzetek Versenytábla DÖK program Oktatófilmek Kiállítások Ismeretterjesztő propaganda anyag	Testnevelés órák Sportversenyek Napközis sportdélutánok Túrák, kirándulások Uszodai programok Gyógytestnevelés	Pedagógusok DÖK
- egészséges táplálkozásra nevelés	Megfigyelés Beszélgetés Felmérések – szokásokról Tanácsadás Előadások	Munkaterv (of.-i, napk.) Táplálkozási totó Étlap Faliújság, oktatótáblák Propaganda anyag	Tisztasági verseny Fogápolás Egészségnevelési hónap – fogápolási hónap Élősködők elleni küzdelem Ruhagyűjtés Pályázatok: - iskolai (pl. rajz) - országos (Always, Blend-a-med, Signal...) Takarítási napok Természetvédelmi programok	Osztályfőnök, napközis nev., gyp.assz. Iskolaorvos Védőnő Fogorvos Tisztasági felelősök Vöröskeresztes tanulók Iskola összes dolgozója – környezet tisztasága Pályázati beszámolók, értékelések
- biztonság megőrzése	Tájékoztatás Rendőri előadás Veszélyhelyzetek feltérképezése Balesetvédelmi oktatás Beszélgetés Szituációs játékok	Figyelemfelkeltő táblák Védőeszközök Elsősegély ládák Gyógyszerkészlet Közlekedési táblák Videófilmek Ismeretterjesztő anyagok Balesetbiztosítás	Kultúralt étkeztetés Tudatos étrend összeállítás Pályázatok, vetélkedők, kiállítások Gyógynövények Balesetmegelőző magatartás – fegyelmi verseny Segítőkészség kicsik – nagyok között Közlekedési gyakorlatok – közl. lámpa, zebra... Pályázatok, versenyek	Osztályfőnök, napközis nevelő, gyp.asszisztens Orvos, védőnő Minden iskolai dolgozó feladata a biztonság megőrzése, balesetforrások jelzése. Kiemelten:

- családi életre nevelés	Védőnői felvilágosító előadás Beszélgetés Filmvetítés Helyzetgyakorlatok szerepjátékok	Nevelési tervek Nevelési tervek Tájékoztató füzetek Filmek Szórólapok	Káros szenvedélyek elleni harc Tisztítószerek tárolása, használata Felvilágosító programok osztályfőnöki és természetismereti órákon Egészségnevelési hónap programjai Védőnői programok Orvosi előadások Egészségtan órák	Osztályfőnök Munkavédelmi felelős Technika tanár, Testnevelő Vöröskeresztes Osztályfőnök Pedagógus Gyp. asszisztens Orvos Védőnő Gy. és ifjúságvédelmi felelős Belső gondozó
Mentálhigiéné	Megfigyelés Elemzés Egyéni korrekciós fejlesztés Tanácsadás Drámajátékok Szakemberek fejlesztő beavatkozása	Kérdőívek Orvosi dokumentumok Nevelési tervek Pedagógiai jellemzések Szakmai segédanyagok	Családvédelmi munka Tehetséggondozás – korrekciós munka terápiás eljárások Örökletes betegségek feltérképezése Toleráns magatartás következetes betartása	Osztályfőnök Nevelési tanácsadók Családvédelem Orvos, szakorvos Pedagógusok
Szociális fejlődés	Megfigyelés Összehasonlító elemzések Szociometriai felmérések Tréningek, szituációs játékok Étkeztetés, gyógyszerellátás	Kérdőívek Mérőanyagok Nevelési tervek Szakvélemények	Társas kapcsolatot erősítő gyakorlatok Közösségfejlesztő programok Kommunikációs gyakorlatok Gyermejkölési tevékenység	Osztályfőnökök Gyermekvédelem Pedagógusok Család

2.7.4. A MINDENNAPI TESTEDZÉS VÉGREHAJTÁSA

Egészségfejlesztés:

Az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelést az elsődleges prevenció a mentálhigiéné az egészségfejlesztő szervezetfejlesztést, az önsegítés feladatait, módszereit. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Helyzetkép

Iskolánk tanulóinak 90%-a bejáró, 20-22 településről naponta járnak iskolába. Sok tanuló napi 1- 1,5 kilométert gyalogol, hogy eljusson a közlekedési eszközök megállóhelyéig, illetve az iskoláig. Az intézmény rendelkezik tornateremmel, sportolásra alkalmas udvarral. A tanulók egészségének, állóképességének javítására gondot fordítunk, igyekszünk játékos keretekben megvalósítani a személyiség harmonikus fejlesztését, szem előtt tartva a mozgás pihentető, felfrissítő jellegét is.

A mindennapi testedzés megvalósításának színterei:

- Udvar
- Tornaterem
- Udvari játszótér, sportpálya

A megvalósítás tevékenységi formái:

- Heti 3 testnevelési óra valamennyi évfolyamon
- Sportköri foglalkozások, edzések, versenyek
- Napközis foglalkozások – játék a tanulmányi foglalkozások előtt és után
- Havi egy alkalommal hagyományosan rendezett sportnapközi – teljes délután
- Kirándulások, túrák, strand és uszodai programok – alkalmi jelleggel

2.7.5. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS FELTÉTELEI

Személyi feltételek:

Iskolánkban az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek ellátásához speciális végzettségű szakemberek vannak:

- iskolaorvos
- védőnő
- pszichopedagógusok
- egészségügyi végzettséggel rendelkező pedagógusok
- gyógypedagógiai asszisztensek

- konduktor
- testnevelők
- különböző tanfolyamokat végzett pedagógusok

Tárgyi feltételek:

- megfelelő számú tanterem
- tornatermünk, sportpálya
- udvar, játszótér
- megfelelő vizesblokkok
- szűkös anyagi háttér
- pályázat útján vásároltunk az oktatáshoz eszközöket, de többre és újabbakra lenne szükség

Tovább lépési lehetőségek:

Több anyagi forrásra lenne szükség, hogy az egészségfejlesztő programunkat maradéktalanul végezni tudjuk. Több pályázati lehetőség kellene. Nagyobb összefogás a családokkal. Szemléletváltás fontossága. Szakemberek segítőkészségének kihasználása. Egészségügyi ellátórendszerrel való összefogás.

2.7. 6. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A gyermek, illetve az ifjú szervezete a fejlesztés – fejlődés során számos hatást integrál, ami hosszú időre megszabja személyiségének, ezen belül motorikus képességeinek fejlődését, és azok színvonalát.

Az aktív egészség a motorikus cselekvési biztonság birtokában, a rendszeres fizikai aktivitás eredményeként kialakítható és fenntartható állapot. A szomatikus és a szociális jó közérzet állapota.

A teljes érettség elérésével a motoros fejlettség, a képességek színvonala eléri a népességre jellemző értéket, ami azonban csak rendszeres fizikai aktivitás mellett tartható fenn.

A testi képességek két nagy csoportja;

- Koordinációs képességek: térbeli tájékozódás, egyensúlyozás
- Kondicionálás: erő, állóképesség, gyorsaság, izületi mozgékonyaság

Alapvető feladat: a testnevelés esetében a mozgásműveltség, és eredményeként elsősorban a motorikus cselekvési biztonság fejlesztése. Ugyanakkor a tanulók megfelelő fejlődése – érése, kondíciója, jó egészségi szintje érdekében kifejtett munka.

A tanulók motorikus teljesítményének mérési módszerei

A gyermekek motorikus teljesítménye csak a képességek két nagy csoportjának - a kondicionálás és a koordinációs képességek - együttes mérésével jellemezhető.

A tesztek képességek szerinti csoportosítása

Képességek	Tesztek
Erő	Karhajlítás- nyújtás fekvőtámaszban
Gyorsasági erő	Helyből távolugrás Tömöttlabda dobás hátra
Erő – állóképesség	Függés hajlított karral Hanyattfekvésből felülés
Gyorsaság	60 m-es vágtafutás ⁰
Aerob állóképesség	12 perc futás (vagy 6 perc futás)
Koordináció	Négyütemű fekvőtámasz Egyensúlyozás Szalom futás (akár 3)

Mérések: évenként kétszer – ősszel, tavasszal

Értékelés: 3. évfolyamtól kezdődően, fiúk- lányok külön –külön, táblázat segítségével.

Teljesítménypróba 1. – 2. évfolyamokon

Teljesítmény – „tükör”. Ilyen vagy.

1. Tartós futás
2. Folyamatos játékos mozgás
3. Célba dobás számolyra (5 kísérlet)
4. Szalom futás (2x 15 m)
5. Szalom labdavezetés kézzel
6. Korlátozott futás (10m /mp)
7. Ritmusváltásos futás (mp)
8. Reakció gyorsaság (db)
9. Egyensúlyozás
10. Egyensúlyozó járás

Mérés: évenként kétszer, táblázat segítségével

Értékelésnél a saját magához mért fejlődésváltozásokat kell alapul venni.

A biomechanikailag helyes testtartás kialakításához szükséges izomerő és izomnyújthatóság ellenőrzése

Izomtesztek, melyek segítségével feltérképezzük a tartásért felelős izmok erejét és nyújthatóságát, az ízületek mozgékonyágát.

Mérés: tanév elején

1. Állás – guggolás viszonyának vizsgálata az erő és a rugalmasság szempontjából
2. A váll – vállöv erő és nyújthatósági vizsgálata
3. A hát és a csípő feszítő izmainak erővizsgálata
4. A has izmainak felülről indított erővizsgálata
5. A has izmainak alulról indított erővizsgálata
6. A comb elülső izmainak erővizsgálata
7. Az ágyéki gerinc előrehajlításának vizsgálata
8. Az ágyéki gerinc hátrahajlításának vizsgálata
9. Az alsóháti és ágyéki gerinc csavarodásának vizsgálata
10. A comb és a lábszár hátsó izmai nyújthatóságának vizsgálata
11. A csípőt hajlító izmok nyújthatóságának vizsgálata
12. A csípőízület nyújtási képességének vizsgálata

A helyes testtartás érdekében az izmok erősítését és nyújtását tudatosan végeztetett, egymást célszerűen követő gyakorlatokkal valósítjuk meg.

A helyes testtartás tanulással és gyakorlással kialakítható, automatizálható. (Odafigyelés tanítási órákon, táskahordás, alvási szokások stb.)

A tanulók fizikai állapotának mérését iskolánkban a testnevelő tanár és a konduktor végzi.

GYÓGYTESTNEVELÉS

A közoktatási törvény 52. §. 8. bekezdése értelmében a gyógytestnevelés megszervezéséhez tizenhat fős csoportonként – az iskola órakeretén felül – heti három óra áll rendelkezésre.

Az évente kötelező orvosi felülvizsgálatok alkalmával egyre több gyermeknél találunk gericdeformitást, lúdtalp-és tartásproblémákat. A szolgáltatás iránti igény évről-évre nő.

2.8. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Mottónk:

*Földünk nem a miénk,
unokáinktól kaptuk kölcsön.*

2.8.1. HELYZETKÉP

Az iskola elhelyezkedése:

Az iskola a városközponttól, és a főútvonaltól távolabb helyezkedik el. Ez a megközelítési lehetőség szempontjából hátrány, de a légszennyezettség tekintetében előny. A közeli fonalgyár káros hatásait semlegesíti a zöld növényekkel beültetett, parkosított nagy udvar. Az udvarban elültetett virágok, kiállított szobrok a környezet esztétikumának fokozására mutatnak példát.

Az iskola belső jellemzői

- Megfelelő számú és méretű tanterem.
- Minden tanteremben biztosított a megfelelő hőmérséklet és világítás, kézmosási lehetőség. Ugyancsak minden csoport rendelkezik faliújsággal.
- Számítógépterem segíti az informatikai nevelést.
- Tornaterem, udvar, sportpálya, játszóudvar

Mellékhelyiségek

- Szintenként található felújított mosdó, WC. Állaguk felújításra szorul.
- A higiénia fenntartásához környezetbarát termékeket választunk.

Étkezés

- Konyhánk jelenleg tálalókonyhaként funkcionál. Vásárolt élelmezést folytatunk.
- Az ebédlőkben biztosított a kulturált étkezés szabályainak elsajátíttatása.

Technikai felszereltség

- TV
- videó
- digitális fényképezőgép
- DVD lejátszó
- projektor
- írásvetítők
- falitáblák
- dekorációs szekrények
- hi-fi berendezés
- számítógépek
- interaktív táblák

Hagyományaink a környezeti nevelésben

Az iskolai környezet jelentős hatást gyakorol a gyermekek személyiségének formálódására. Tantestületünk és iskolánk minden dolgozója olyan környezet kialakítására törekszik, mely lehetővé teszi a további személyiséggazdagodást.

- Tantermeket, oktatóhelyiségeket és az aulát gyermekmunkák, valamint aktuális információk, dekorációk teszik esztétikussá
- Az udvarban ültetett virágok, és a sziklakert gondozása
- Papírgyűjtési akciók
- Termések gyűjtése
- Tanulmányi kirándulások, séták, megfigyelések
- Sportversenyek
- Pályázatok
 - rajz, kézműves
 - irodalmi
 - néprajzi
- Kulturális kapcsolat a Szociális Gondozási Központtal – ajándékműsor karácsonykor a napközis közösség szervezésében
- További folyamatos kapcsolattartás:
 - Közintézményekkel
 - Városi Önkormányzattal
 - Egészségügyi intézményekkel
 - Tűzoltósággal
 - Mentőállomással
 - Rendőrséggel
 - Városi Televízióval
 - Helyi vállalkozókkal
 - Civil szervezetekkel
 - Fenntartó intézménnyel
- Megemlékezés Világnapokról
 - Víz Világnapja
 - Föld Napja
 - Kihívás Napja
 - Madarak és Fák Napja
 - Takarítási Világnap
 - Állatok Világnapja

- Takarékosági Világnap
- Egészségnevelési Hónap /november /

Az iskola makro környezete:

A környezeti nevelés szempontjából elengedhetetlen, hogy az iskolánk integráns részét képezze az adott lakókörzetnek. Kiemelt figyelmet fordítunk a város természeti és társadalmi-kulturális jellegzetességeire, azok felkutatására. Városunkban és a környéken található létesítmények, értékek:

- Művelődési Ház
- Városi Múzeum
- Szoborpark
- Gyógyvizű strandfürdők
- Védett park, védett fa – Ötvöskónyi
- 100 éves tölgyfa
- Sportcsarnok
- Civil szervezetek működése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Hild emlékérem
- Országos Triatlon Bajnokság

2. 8. 2. ALAPELVEK, HITVALLÁS

A környezeti nevelés alapelvei kiegészülve ráépülnek iskolánk alapelveire:

- mikro- és makro környezet megismerése
- az egyetemes természet és ember alkotta környezeti értékek tisztelete, védelme, gyarapítása
- felelősségteljes, környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten

Hosszú távú célok

A környezeti nevelés segítse elő a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását.

Tanulóink tudatosan vegyenek részt környezetük védelmében, a káros környezeti hatások, válságok megelőzésében, hozzájárulva az élő természet fenntartásához. Felelősséget, elkötelezettséget érezzenek környezetük iránt. Ismerjék meg földünk környezeti válságjeleit, a modernizáció környezetre gyakorolt hatásait a következmények tükrében.

- az alapelvekre épülő érték- és szokásrendszer megalapozása értelmi, érzelmi, esztétikai és erkölcsi téren
- ökológiai gondolkodás kialakítása
- tolerancia fejlesztése
- képességek fejlesztése a környezet sajátosságainak megismerésére, a változások felismerésére, értékek gyarapítására
- a természettel harmonikusan együtt élő gyermekek nevelése

Konkrét célok, feladatok

- A tanulók vegyenek részt közvetlen környezetük értékeinek megóvásában, az értékek gyarapítására irányuló kezdeményezésekben.
- Szerezzenek személyes tapasztalatot a környezeti konfliktusok együttes kezelése és megoldása terén.
- A gyermekek legyenek képesek a természet esztétikai élményt nyújtó észlelésére .
- A környezeti nevelés a nevelési folyamatok egészét fogja át.
- Lehetőségek biztosítása a természeti és humán környezet megtapasztalására (pl.: erdei iskolák, jeles napok, tanulmányi kirándulás, stb.)
- Ismerjék meg a tanulók a környezetbarát technológiákat, termékeket.
- A tanulók ismerjék meg az egészség – egészséges környezet közötti összefüggéseket.

Kulcsszavaink a környezeti nevelés terén

- tisztelet, megbecsülés
- szeretet
- harmónia
- mértékletesség
- takarékoság
- felelősség
- esztétika
- globális gondolkodás
- együttműködés
- kölcsönhatás

Hitvallásunk

Iskolánk pedagógusai és minden dolgozója abban a szellemben él, hogy egészségünk – és egészséges környezetünk elválaszthatatlan kölcsönhatásban állnak egymással. Fontosnak tartjuk Földünk ökológiai egyensúlyának biztosítását.

A fenti magatartást igyekszünk átadni a környezeti nevelés eszközeivel.

2. 8 3. FELTÉTELEK

Belső humán erőforrás

- Pedagógusok
 - a környezeti nevelési célok kitűzése a tantárgyakban
 - a környezeti nevelési programokon részt vesz, illetve szervezi azokat
 - példamutató magatartást gyakorol
- Diákok
 - részt vesznek a környezeti nevelési programokban
 - magatartásukkal, pozitív hozzáállásukkal segítik a célok megvalósulását
- Technikai dolgozók
 - nyújtsanak segítséget a környezeti nevelési feladatok végrehajtásában

Külső humán erőforrás

- Fenntartó önkormányzat, városi önkormányzat, szülők, lakosság közvetlen partnerek

Tárgyi, anyagi források:

- Állami források: pályázatok
- Városi önkormányzati források: EU-s támogatás
- Fenntartó önkormányzati támogatások
- Magánforrások: támogatások
- Egyéb bevételek: termés-hulladékgyűjtésből eredő bevételek; megtakarítások

2.8. 4. A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEHETŐSÉGEI

Tanórán belüli lehetőségek:

hagyományos forma

- megfigyelések
- mérések
- környezetről adatgyűjtés
- írott sajtó

- TV, rádió, videó, diafilm, internet
- önálló forráskutatás folyóiratokból, könyvekből; felolvasások
- plakátok, faliújság szerkesztése
- rajzok

Az egyes tantárgyak célkitűzéseinél megjelennek a környezeti nevelési célok.
nem hagyományos forma

- erdei iskola
- tanulmányi séták, kirándulások
- sportnap
- jeles napok
- témanap, illetve hétvélemények,
- a környezet értékeinek látogatása

Tanórán, illetve iskolán kívüli lehetőségek:

- szakkör
 - környezetvédelmi aktivisták tevékenysége
 - tanulói pályázatok
 - fórumok, vetélkedők
 - kézműves foglalkozások
 - kirándulás, séta
 - hulladékgyűjtés
 - ünnepekről, jeles napokról megemlékezés
Víz Világnapja	március 22.
Föld Napja	április 22.
Madarak és Fák Napja	május 10.
Takarítási Világnap	szeptember 23.
Egészségnevelési hónap	november
Takarékossági Világnap	október 31.
- madárbarát udvar – madáretetők elhelyezése, készítése
 - kiállítások látogatása, iskolai kiállítás gyermekmunkákból
 - települési környezet szépítése
 - múzeumok látogatása
 - iskolánk környezetének kiépítése, helyiségek otthonossá tétele
 - iskolai előadások szervezése – gyermekelőadás, szakember

- zöld nap, fásítás-parkosítás
- vetélkedők, tanulmányi versenyek
- művészeti tevékenység – pl. Víz Világnapja-rajzpályázat
- napközis szabadidős foglalkozás
- film – oktatófilm
- részvétel országos környezetnevelési programokon
- iskolánk környékének környezeti fejlesztésére irányuló cél- és feladatkitűzések
- hazai nemzeti parkok látogatása

2.8.5. KOMMUNIKÁCIÓ A KÖRNYEZETI NEVELÉSBEN

a.) iskolán belül

- munkaértekezletek
- DÖK
- faliújság
- egyéni beszélgetések (vezetés-tanárok; tanárok-diákok; diákok-diákok; iskola-szülők; iskola-fenntartó; iskola-partnerek)
- iskolagyűlés

b.) iskolán kívül

- lakossággal
- partnerekkel
- szülőkkel
- média
- hirdetőtábla
- fenntartó
- városi önkormányzat
- civil szervezetekkel
- a helyi általános iskolákkal

Elsőrendű feladataink közé soroljuk a kommunikációs kultúra fejlesztését. A hatékony külső-belső kommunikáció elengedhetetlen céljaink megvalósításában, ezen túlmenően létünk meghatározó eszköze lehet. Közvetlen és közvetett partnereink felénk irányuló elfogadása, empátiája nevelési feladatainkat segítik.

2.8. 6. Módszerek

Játékok, szituációk
 - drámapedagógia
 - kapcsolatteremtést segítő
 - bizalomerősítő

Riport - kérdőívek
 - fotók

Megfigyelések - egyszerű
 - célzott

Erdei iskola
 Rend- és tisztasági versenyek
 Hulladékgyűjtés
 Pályázati munkák
 Lovaglás, állatgondozás

Környezetvédelmi munka
 Közösségépítés
 Művészeti kifejezés
 - irodalmi oktatás
 - zene
 - fotó
 - néprajzi tevékenység
 - vizuális alkotások

Eszközök

- munkaterv
- DÖK program
- jeles napokról megemlékezni
- pályázatok
 - iskolai
 - iskolán kívüli
- tisztasági versenyek
- applikációs képek
- tankönyvek
- sajtó
- könyvek
- hírlevelek, plakátok
- fizikai, kémiai mérésekhez szükséges eszközök
- játékokhoz szükséges eszközök
- kézműves foglalkozás
- technika-életvitel tantárgyakhoz

Ellenőrzés-értékelés, minőségbiztosítás

Egyes tanulók esetében
 Osztályközösségi szinten
 DÖK pályázatok, versenyek

} pedagógus

Napközis nevelés – délutáni tisztasági verseny
 – tisztasági felelős csoportok
 Napközis sportdélutánok illetve versenyek - nevelők

Pedagógus munkájának ellenőrzése és értékelése:

igazgató helyettes:
 - nevelői dokumentáció és teljesítmény elemzése
 - aktivitás, helytállás követése
 - spontán és irányított beszélgetések

Tantárgyak – előírt ellenőrzési és értékelési formákkal – pedagógus

Tanulók személyiségfejlesztése
 - megfigyelés
 - kérdőív
 - beszélgetések

} pedagógus

2.8.7. Továbblépési lehetőségek

- Továbbképzések, nevelési értekezletek, tanfolyamok, előadások
- Gyakoribb részvétel országos rendezvényeken
- Pályázati lehetőségek hatékonyabb kihasználása
- Kapcsolatfelvétel a helyi civil szervezettel
- Finanszírozási nehézségeink érdekében még több támogató bizalmának elnyerés

2.9. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység szorosan kapcsolódik a nevelési-oktatási intézmények pedagógiai tevékenységéhez. Az iskolai pedagógiai munkával szemben támasztott követelmény, hogy minden tanuló számára biztosítsa a fejlődéshez szükséges feltételeket, valamint azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek képességeit, tehetségét kibontakoztassa. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység magába foglalja a családdal, a szülőkkel és a gyermekvédelmi szervezetekkel való kapcsolattartás rendszerét is. Hiszen alapvető célkitűzés, hogy a gyermek a családban nevelkedjék, szüleitől kapja meg azt a segítséget, amely ahhoz szükséges, hogy iskolába járjon és ott eredményesen tudjon felkészülni. Fontos továbbá, hogy megadjuk az esélyt a hátrányok leküzdésére, amelyek születésnél, családi, szociális, vagyoni helyzetnél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak. Minden olyan pedagógiai munkát ide kell érteni, amely hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló felkészülhessen a munkába állásra, a továbbtanulásra és a családi életre.

2.9. 1. HELYZETFELTÁRÁS

Az iskola és környezete

Az iskola épülete a feladatellátás minden területének megfelel. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős külön helyiségben fogadhatja klienseit. A tantermek, folyosók barátságosak, a gyerekek életkorának és érzelemvilágának megfelelően vannak kialakítva. Az iskola épületéhez nagyméretű udvar tartozik, mely az óráközi szünetekben a szabadlevegőn való tartózkodást, és a játékot-sportot is lehetővé teszi, bizalmas baráti beszélgetésekre alkalmas helyet is biztosít.

A városban működik gyermekjóléti szolgálat, mellyel kiépült kapcsolata van az iskolának. A nagyatádi tanulók csekély száma miatt (8-10 fő) ritkábban vesszük igénybe a városi

gyermekjóléti szervezet szolgáltatásait, inkább a tanulók lakóhelye szerinti családgondozókkal van napi kapcsolatunk.

A tanulók közvetlen környezete

Tanulóink családi környezetéről helyzetelemzések készültek, amelyek indokolják a gyermekvédelem szükségességét a családi háttér tekintetében is.

A gyermekek 42%-a nem él teljes családban, közülük a szülők 12%-a elvált, 19%-uk élettársi kapcsolatban él. A gyerekek 60%-a 3 vagy többgyermekes, 40%-a 1-2 gyermekes családból érkezik. A tanulók 11%-a még most is putriban, kunyhó jellegű építményben lakik. Az előző felmérésnél ugyanez az adat még 2% volt, ez azt mutatja, hogy tovább romlott az életszínvonal.

Családlátogatásaink tapasztalatai alapján általánosítva elmondható, hogy tanulóink otthoni körülményei nagyon szegényesek, az alapvető felszerelési tárgyak is hiányoznak a lakásból. A szülőkhöz nem alakult ki a tisztaság és a rend iránti igény. Nem egy esetben talákoztunk olyan körülménnyel, hogy egy fekhelyen 4-5-en is alszanak, ami nem biztosítja a gyerek számára a szükséges, nyugodt pihenést. A zavartalan tanulás, otthoni felkészülés nincs biztosítva a legtöbb családban. Ezért szorgalmazzuk, hogy minden gyermekünk vegye igénybe a napközis ellátást, amely a nyugodt, ellenőrzött tanuláson kívül a napi háromszori étkezést is biztosítja.

A családok életvitelére jellemző a megfontoltság hiánya, nem tervezik meg szükségleteiket és azok kielégítésének módját, idejét. Pénz a családokban a kifizetéseket (segély, nyugdíj, iskoláztatási támogatás, stb.) követő néhány napig áll rendelkezésükre, mert felelőtlen életvitelük (italozás, túlzott költségek, stb.) nem teszi lehetővé az anyagi javak beosztását, a takarékoskodást.

A szülők elvárása az iskolától sokszor csak abban nyilvánul meg, hogy biztos helyen legyen a gyerek, kapjon enni, és ha beteg akkor lássák el. Ezek a szülők csak akkor jönnek be az iskolába, ha valamilyen anyagi jellegű panaszuk vagy kérésük van.

A szülők többsége másfajta érdeklődést mutat az intézmény iránt. Egyre gyakrabban látogatják rendezvényeinket (tanévnitó, farsang, anyák napi megemlékezés, tanévzáró, ballagás, stb.), ünnepeinket. Van, akivel szinte napi kapcsolatunk van. Rendszeresen kérnek tájékoztatást gyermekük tanulmányi munkájáról, magatartásáról, akár személyesen, akár telefonon.

A szülők iskolai végzettsége és foglalkozása

8 ált.isk.-i osztállyal nem rendelkezik	8 ált.isk.-i osztállyal rendelkezik	Szaktanácsadói végzettségű	Középiskolai végzettségű	Főiskolai, egyetemi végzettségű
72%	14%	11%	2%	1%

Munkanélküli	Segédmunkás	Nyugdíjas	Szaktanácsadói	Értelmiségi munkakör	GYES, stb.
55%	12%	19%	6%	2%	6%

Ezek a mutatók azt jelzik számunkra, hogy a gyermekek túlnyomó százaléka szociálisan hátrányos körülmények között érkezik, mely probléma következményeinek csökkentése fontos gyermekvédelmi feladatunk.

A tanulók gyermekvédelmi helyzete

Létszámváltozások

A 90-es években fokozatosan emelkedett az iskola tanulólétszáma.

A 2000/2001. tanévtől azonban folyamatos csökkenés tapasztalható.

95/96	96/97	97/98	98/99	99/2000	2000/2001
132	133	139	158	170	156
2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
153	156	142	130	130	121
2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011		
111	118	108	93		

Tanév közben távozott tanulók száma:

95/96		96/97		97/98		98/99		99/2000	
Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb
4	-	2	3	6	1	3	1	3	1
2000/2001		2001/2002		2002/2003		2003/2004		2004/2005	
Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb
3	2	1	1	5	3	3	4	5	4
2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb	Költözés	Egyéb
4	3	8	2	-	-	-	4	9	12

Tanév közben érkezett tanulók száma:

95/96	96/97	97/98	98/99	99/2000
5	2	4	5	4
2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
-	4	6	5	2
2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
7	9	-	13	8

Létszámváltozás:

95/96	96/97	97/98	98/99	99/2000
+1	-3	-3	+1	0
2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
-5	+2	-2	-2	-7
2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
0	-1	-	+9	-13

A fenti táblázatok a tanév közben távozott és érkezett tanulókat szemlélteti. Leolvasható, hogy az utolsó két évben emelkedett az év közbeni létszámmozgás.

Napközis tanulók száma / % -ban/:

95/96	96/97	97/98	98/99	99/2000
91	81	84	97	97
2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
97	99	97	94	92
2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
91	90	100	97	96

A hiányzások:

A mulasztott napok száma folyamatos növekedést mutat az elmúlt években. A hiányzások túlnyomó része betegségből ered, tehát ezek igazolt mulasztások. Az igazolatlan hiányzások az utóbbi két évben emelkedtek. Ezeknek a hiányzásoknak az oka általában az, hogy a szülők fogják otthon gyermekeiket különböző okok miatt (kis testvérré vigyázás, főzés, favágás,

fagyűjtés, gyógynövénygyűjtés, stb.), vagy a másik gyakran előforduló ok a csavargás. Az igazolatlan mulasztásokat sajnos annak ellenére nem tudjuk visszaszorítani, hogy következetesen kiküldjük a felszólításokat, feljelentéseket, és a gyermekvédelmi szervekkel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot.

A notórius hiányzók ellen nem sok mindent tehetünk. A feljelentés eredményeképpen a jegyző pénzbírságot ítél meg büntetés gyanánt, de gyakran a család rossz anyagi körülményeire hivatkozva eltekint a büntetés végrehajtásától.

A tanulók adatai gyermekvédelmi szemszögből (2010/2011. tanév)

Bejáró	Napközis	Állami gond.	Hátrányos h.	Halmazottan hh.	Cigány tanuló
83	89	3	91	79	63
89%	96%	3%	98 %	85%	68%

A halmazottan hátrányos helyzetű tanulóakra fokozottabb az odafigyelés, a családlátogatások gyakoribbak és a gyermekvédelmi szervezettel is szorosabb a kapcsolat. A 2H-s és 3H-s tanulók mutatója nagyon magas, pedagógiai és gyermekvédelmi munkánk arra irányul, hogy az okokat mérsékelni tudjuk

2.9.2. GYEMEKVÉDELMI FELADATOK

A nevelő-oktató intézmények már nemcsak a közoktatásról szóló törvény rendelkezése alapján kötelesek mindent megtenni a gyermekek fejlődése érdekében, hanem az új gyermekvédelmi törvény szerint is.

Az iskola előtt álló legfontosabb feladat tehát az, hogy megfelelően megismerjék a pedagógusok a gyerekek családi hátterét, figyelemmel kísérik azokat a családokat, amelyek anyagi helyzetük vagy más oknál fogva nem képesek egyedül eleget tenni a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatoknak. Továbbá halaszthatatlan feladat a kapcsolatfelvétel a gyermekjóléti szolgálattal, és ezen keresztül kezdeményezni azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyek az iskola rendelkezésére álló pedagógiai eszközökön, anyagi lehetőségeken túl segítséget nyújthatnak a gyerekek és szüleik részére.

2.9.3. TEVÉKENYSÉGI FORMÁK, MÓDSZEREK, SZOLGÁLTATÁSOK

Az iskolának, illetve a pedagógusoknak elsősorban pedagógiai eszközök állnak rendelkezésére a gyermekvédelmi feladatok megoldásához.

Felzárkóztató és egyéni foglalkozások, a tanulási kudarcnak kitett tanulók korrekciós fejlesztése, a tanulmányi idő, a pihenő idő, szabadidő, testmozgás beépítése, sportolási és étkezési lehetőség biztosítása.

A szakkörök, szakkorrekciók és a délutáni változatos programok nagyban hozzájárulnak a gyermekek személyiségének fejlesztéséhez. Az egészséges személyiség kialakulása érdekében mentálhigiénés-egészségnevelési programot szervezünk, ezen belül különösen nagy figyelmet szentelve a dohányzás, az italozó életmód és a kábítószer káros hatásának. Kérésünkre a rendőrség oktatói rendszeresnek mondható előadásokat tartanak a személyi okmányokról, azok védelméről, megóvásáról, a bűnmegelőzésről, a bűnözésről és az ebből következő büntetési formákról.

A személyiség fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat részletesen a **2.2. fejezet** tartalmazza.

Együttműködő külső intézmények

A gyermeknek törvényben biztosított joga, hogy hozzájusson a megfelelő lakáshoz, étkezéshez, ruházathoz, oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz. Ha a szülő ezek bármelyikét nem biztosítja, akkor az iskola megteszi a szükséges intézkedéseket, először saját hatáskörén belül, és ha ez nem bizonyul elégségesnek, akkor az alább felsorolt szervezetekhez fordul:

- település szerinti önkormányzat, családgondozó
- önkormányzat jegyzője
- gyámhivatal
- nevelési tanácsadó
- gyermekjóléti szolgálat
- pszichológus
- települések háziorvosa
- közoktatási intézmények
- rendőrség

A szülők előtt mindig nyitott az iskolánk, bármikor bejöhetnek problémájukkal, gyermekükkel kapcsolatos gondjaikkal és igyekszünk segíteni. A szülőt, családot minden

esetben tájékoztatjuk arról, ha gyermeke fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tartunk szükségesnek.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a települési önkormányzatokkal, jegyzőkkel:

- beiratkozás elmulasztása
- mulasztással kapcsolatos eljárások

Minden ilyen és hasonló esetben megkeressük az illetékest, és közösen próbáljuk megoldani a problémát.

Általános gyermekvédelmi problémák

Mikor a tanuló az intézményünkbe érkezik, bekerül egy felmérő, ellenőrző rendszerbe. Az osztályfőnökök minden gyerekről készítenek felmérést, mely célzott beszélgetésekből, különböző szituációkban történő megfigyelésekből, szociogram készítéséből, családrajzból és a különböző képességek feltérképezéséből áll. Ezeket követi a családlátogatás, melyen az osztályfőnök, a napközis nevelő és az ifjúságvédelmi felelős vesz részt. A családlátogatások száma nem meghatározott, de követelmény, hogy minden tanuló családjával a saját környezetében is kell találkozni. Szükség esetén (pl.: hosszabb hiányzás, igazolatlan mulasztás, a tanuló tanulmányi eredményének, viselkedésének negatív változása, stb.) mindenképpen utána kell járni az okoknak. Mindezek azt a célt szolgálják, hogy minél több információ gyűljön össze a gyermekről, családjáról és a családi kapcsolatokról.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 2006. évi módosításával 2007. január 1-től, a gyermekek segítő rendszere megváltozott. A hatályos jogszabályok a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók részére sajátos támogatási formákat biztosítanak.

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában,

tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához nyilatkozatot ad a szülő. A nyilatkozattétel önkéntes. A 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 7. számú melléklete a „NYILATKOZAT halmozottan hátrányos helyzet megállapításához”, amelyet az önkormányzatokon, polgármesteri hivatalokban lehet kérni. Amennyiben a szülő a nyilatkozatot leadta és a jogszabályi feltételeknek megfelel, a gyermek a jegyző által a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről vezetett listára kerül, amelyről hivatalos iratot küld a jegyző. Ezt kell benyújtani az iskolában. Így szerez tudomást az intézmény vezetője a gyermek besorolásáról, s arról, hogy ő milyen kedvezményekre, támogatásokra jogosult.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján járó ellátásokon felül további kedvezmények, támogatások igénybevételére válnak jogosulttá.

Hátrányos helyzetű tanulók támogatási formái:

1. **Étkeztetés:** A nappali rendszerű oktatás 1-7. évfolyamán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknek az étkezés ingyenes.
2. **Tankönyvellátás:** Az iskolai tankönyvrendelkezésnek biztosítania kell, hogy a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulóknak. Az ingyenesség biztosítása többféleképpen történhet, melyről a szülő tájékoztatást kap (új tankönyv használatra, kölcsönzés).
3. **Oktatás:** A nevelési-oktatási intézmény gondoskodik a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáról.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

1. **Oktatás:** Minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére az oktatásban való részvétel és a kollégiumi ellátás.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzet enyhítése és megszüntetése vagy részleges megszüntetése összefogott munka eredménye lehet, melyben a pedagógus, az ifjúságvédelmi felelős és az igazgató mellett a gyermekvédelmi szervezetek és az önkormányzatok is jelen vannak.

A gyermekvédelmi problémák kezelése

Pedagógusaink szorgalmazzák a szülők körében a tanulók napközibe való beíratását. Mivel tanulóink többsége vidéki, célszerű is a gyerekeknek igénybe venni a napközit, mert egyébként csak valamikor késő délután jutnának ebédhez, és már fáradtan kellene otthon nekiállni a tanulásnak. A délutáni foglalkozások sokrétűsége biztosítja, hogy minden gyermek megtalálja önmaga számára azt az elfoglaltságot, tevékenységet, amelyben jól teljesít, s ez növeli önbizalmát, önértékelését. Mindemellett hasznos pihenéssel tölti délutánját, nem adva lehetőséget a csavargásra és egyéb veszélyeztető tevékenységre. A művelődési hátrányok leküzdéséért is sokat tesz a napközi. Rendszeresen járnak könyvtárba, kiállításokra, esetenként moziba, színházba. Fontos szerep jut a napköziben is a tanulásnak. Nyugodt körülményt, segítő odafigyelést biztosít a gyermekeknek a másnapi felkészüléshez.

Az iskola anyagi keretétől függően kirándulni viszi a gyerekeket. A cél, hogy ismerjék meg a lakóhelyüktől távolabb eső városokat is, azok tájait, műemlékeit. Az osztályfőnökök osztálykirándulásokat szerveznek a gyerekeknek a tanév végén. Túrák, helyi kirándulások minden évben legalább 2-3 alkalommal szerepelnek az éves programban. Ezek a lehetőségek az együtt átélt események mellett, elősegítik a gyermekek közösségbe való beilleszkedését, kialakítják a közösséghez tartozás érzését.

Hangsúlyos szerepet kap a szülő-gyermek kapcsolat kezelése, fejlesztése. Fontos a szülő odafigyelő meghallgatása, amikor problémáiról beszél. Segítő szándékkal rávezethetjük gyermeke értékes tulajdonságaira, eredményeire, melyben a szülői támogatás is nagyon lényeges szerephez jut. Meg kell nyernünk a szülőt annak a célnak, hogy gyermekének biztosítsa a rendszeres iskolába járást, rámutatva az indokolatlan hiányzás okozta hátrányokra, a továbbtanulás és a majdani munkába állás érdekét szem előtt tartva.

2.9.4. SZEMÉLYI FELELŐSÖK

- gyógypedagógiai asszisztensek
- napközis nevelők
- osztályfőnökök, pedagógusok
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- igazgatóhelyettes
- igazgató

A gyermekkel való törődés a napi munka minden egyes mozzanatában megnyilvánul. Pedagógusaink és az ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott felelős együttműködnek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében. A figyelemmel kísérés át kell, hogy fogja az iskolai élet egészét. A pedagógusnak fel kell figyelnie a problémákra, és tájékoztatnia kell az intézmény vezetőjét és az ifjúságvédelmi felelőst, akik megteszik a további intézkedéseket.

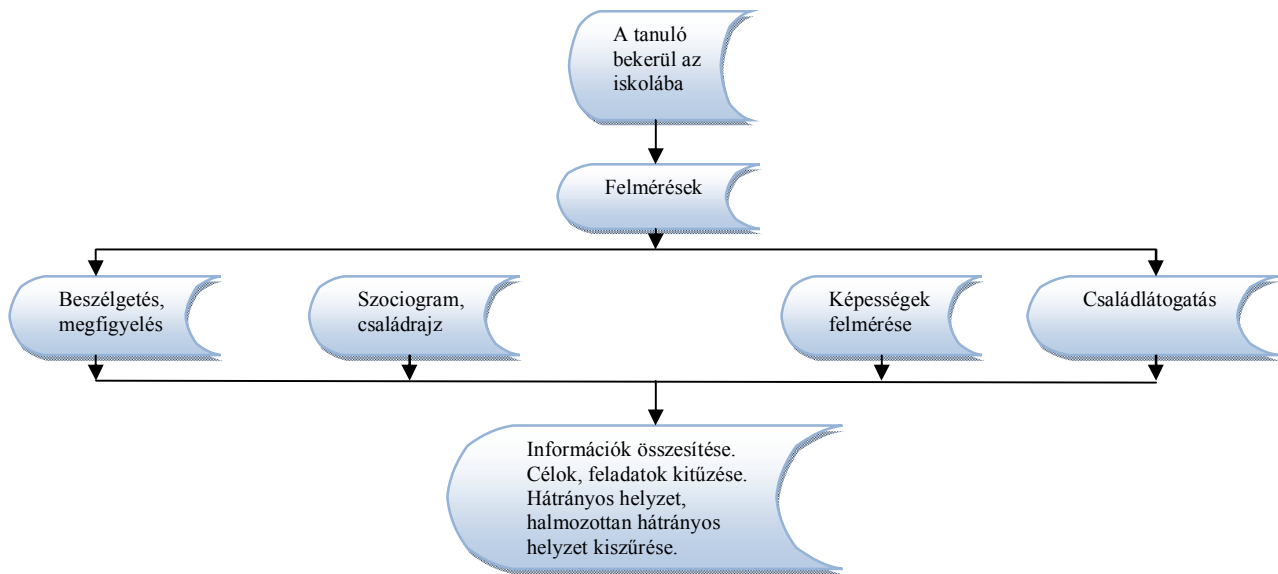
Több módszer is adódik az ilyen jellegű problémák feltárására:

- *a gyermekkel való beszélgetés*
- *a családlátogatás*
- *az osztályfőnök, a pedagógus megfigyelései*
- *a szülői segítségkérés*
- *a visszajelzések*

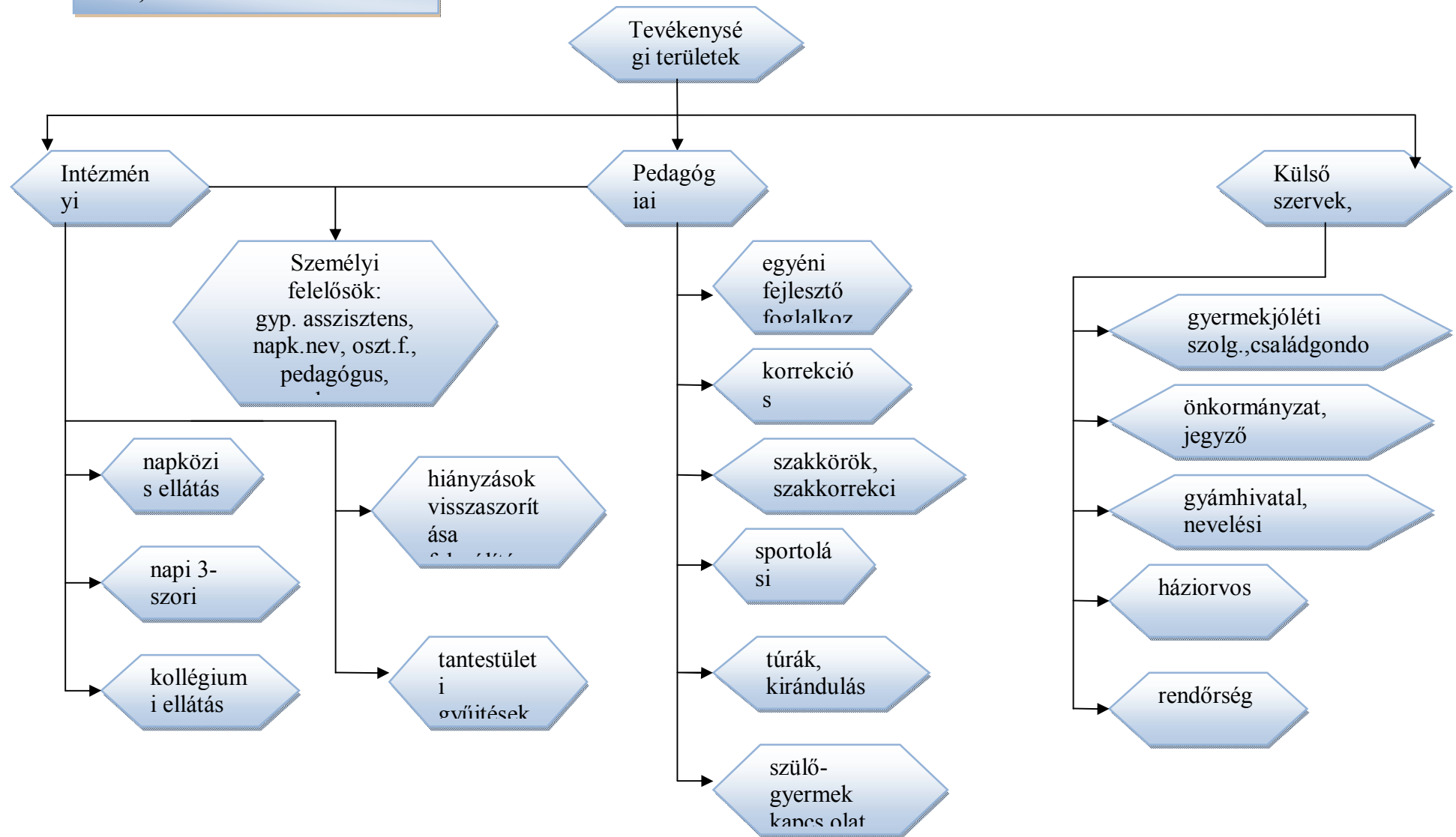
2.9.5. AZ ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDJE

- *Az osztályfőnökök által készített nevelési és korrekciós terv minden tanévben félévkor és év végén kerül átvizsgálásra. A pedagógusok összevetik a kitűzött feladatokat az elért eredményekkel, és szükség szerint átütemezik a tervet. A félévi és év végi értekezleteken beszámolnak a tantestületnek és a vezetőségnek a folyamatban elért eredményekről, és tájékoztatást adnak a súlyosabb esetekről.*
- *A családlátogatások ellenőrzése is félévente történik. Az ellenőrzést a vezetőség végzi.*
- *A gyermekvédelmi szervekkel történő kapcsolatfelvételekről és eredményekről folyamatos az ellenőrzés és az értékelés, mely szintén a vezetőség kompetenciája.*
- *A felszólításokról és feljelentésekről az igazgatóhelyettes, az ifjúságvédelmi felelős nyilvántartást vezet és félévente ellenőrzi ezek szükségességét és hiányát.*

Összegezve a fentieket: *Olyan pedagógiai munkát és odafigyelést követelünk meg önmagunktól, hogy egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket tudjunk nevelni.*

Információszerzés a tanulókról és környezetükről

Óvó, védő intézkedések

2.10. A SZÜLŐ, TANULÓ, ISKOLAI ÉS KOLLÉGIUMI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI

2.10.1. HELYZETFELTÁRÁS - AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI, SZÍNTEREI, SIKEREK, KUDARCOK

Az együttműködés koordinált, aktív formái elengedhetetlen feltételei a tanulók személyiségének harmonikus fejlesztéséhez.

A szülő-pedagógus kapcsolattartását meghatározza, hogy a tanulók 20-22 településről járnak be naponta.

Fogadóórákat, szülői értekezleteket szervezünk kisebb-nagyobb sikerrel, de ezeken az időpontokon kívül is megkereshetnek bennünket a szülők bármikor, a tanítási órákat kivéve. Egyre több család rendelkezik telefonnal - a szociális és anyagi hátrányok ellenére- mely megkönnyíti a kapcsolattartást, az elérhetőséget. Iskolai rendezvényeinkre meghívjuk a szülőket. Az osztályfőnök, napközis nevelők rendszeresen látogatják a családokat a szervezési és anyagi nehézségek árán is. Sajnos az iskola és a pedagógus nyitottsága, rugalmassága ellenére a szülőknek csak kis százaléka érdeklődik gyermeke iskolai előmeneteléről, viselkedéséről - érdektelenségből vagy rossz anyagi helyzetük miatt. Előfordul, hogy a szülő nehezen fogadja el a nevelő jó szándékú tanácsait. A családi nevelés folyamatába nehéz beavatkozni.

Szülői Közösség alakult a tanulók érdekeinek képviselésére.

Az 1999-2000-es tanévtől a Nagyatádi József Attila Kollégium lehetőséget biztosított a távolabbi településekről bejáró tanulók elhelyezésére. Ezzel kibővült a nevelés színtere és kapcsolataink. Főként az érintett osztályfőnökök kísérték figyelemmel a tanulók beilleszkedését, lehetőségeket keresve a kollégiumi nevelővel való kapcsolattartásra.

Sajnálatos, hogy az utóbbi 3-4 évben a szülők nem tartottak igényt e szolgáltatásra.

Iskolánk profiljának, tanulói összetételének meghatározó szerepe van a tanár-diák kapcsolat alakulásában, az együttműködési formák kiépítésében. A tanulók 98 %-a hátrányos helyzetű. Ez az adat nem csak a gyermek és ifjúságvédelmi szempontok miatt figyelemre méltó. Az iskola pedagógusai számára széleskörű követelményeket támaszt a tanulók minél sokoldalúbb megismerésében, egyénre szabott személyiségfejlesztő programok, pedagógiai módszerek alkalmazásában a nevelő-oktató munka összes színterén. Problémaérzékenységet, bensőséges kapcsolat kialakítását kívánja meg, főként az osztályfőnökök, napközis csoportvezetők és

diákjai között, de a tanulócsoporttal foglalkozó összes pedagógustól. Szerencsére a nevelőközösség rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal.

Diákönkormányzat segíti a kapcsolatok sokrétűségét. Javaslattevési jogaikkal elsősorban a szabadidős programok szervezésénél élnek.

2.10. 2. ALAPELVEK, FELADATOK

Az együttműködési formák kiépítésében a következő alapelvek érvényesülnek:

- A „másság” tisztelete, a személyközpontú iskola megteremtése. A tanulók és családjuk gyermeki és egyetemes emberi jogainak tiszteletben tartása.
- Derűs, demokratikus, alkotó légkör a pedagógiai tevékenységek alkalmával.
- Nyitottság és bizalom a személyközi kapcsolatokban.

Céljainkból, alapelveinkből következő feladataink:

A kialakult és jól bevált kapcsolattartási formák fenntartása a szülővel:

- Az iskola nyitottsága a szülő felé.
- Napközis nevelővel együtt rendszeres, gyakori családlátogatások szervezése.
- A szülő írásbeli tájékoztatása gyermeke fejlődéséről, magatartásáról és az iskolai rendezvényekről, aktuális információkról.
- Telefonos kapcsolattartás.

A kollégiumi nevelővel elsősorban az érintett osztályfőnök tervszerű, rendszeres kapcsolattartása, kölcsönös hospitálás, konzultáció.

A tanár-diák együttműködés feladatai:

- Az iskolai nevelés-oktatás minden színterén a tanulók egyéni képességeinek, személyiségének maximális figyelembe vétele.
- Hagyományok ápolása: rendezvények, ünnepélyek, tanulmányi kirándulások szervezése.
- A diákönkormányzat munkájának segítése.

2.10. 3. TEVÉKENYSÉGFORMÁK, ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK

- **Személyes kapcsolat:** - találkozás, beszélgetés, tájékoztatás nyújtása a szülőnek
- bensőséges kapcsolat kialakítása a tanulóval

- **Hospitálás:**
 - kollégiumi-iskolai nevelők
 - szülő látogatása tanórán
- Konzultáció, tapasztalatcsere (kollégiumi, iskolai nevelő)
- Családlátogatás: családi háttér, szociokulturális környezet megismerése a helyszínen, szülői nevelési módszerek otthoni megfigyelése
- Írásbeli tájékoztatás: jelzés ↔ visszajelzés
 - Információáramlás biztosítása az iskola és a szülő között:
 - ellenőrző, tájékoztató füzet: a tanuló haladásáról, magatartásáról
 - levél: aktuális információk, problémák közlése
- ***Telefonos kapcsolattartás: szülő-tanár***
 - tanár-szülő
- Közvetítés:
 - osztályfőnök szerepe az iskolavezetés és a tanulócsoporthoz kapcsolódásban
 - diák-önkormányzati tisztségviselők és az ifjúsági szervezet vezetője között
- Szülői segítségkérés ↔ tanácsadás

Szülői Közösség

Szervezeti és Működési Szabályzatban a tanulókat és szülőket érintő kérdésekben vélemények figyelembevétele:

- **tanév rendje**
- **házi rend**

Diákönkormányzat

- Jutalmazás
- Tanévnyitó, tanévzáró ünnepély
- Fegyelmi, tisztasági verseny értékelése
- Osztályfőnöki órák

2.10.. 4. AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FELTÉTELEI, MÓDJAI

Személyi, tárgyi feltételek:

A gyermekkel való törődés a napi munka minden mozzanatában megnyilvánul.

Személyi feltételek:

- osztályfőnök, pedagógus
- **napközis nevelő**
- gyógypedagógiai asszisztens
- gyermek és ifjúságvédelmi felelős
- igazgató helyettes, igazgató
- szülő
- kollégiumi nevelő

Tárgyi feltételek:

- busz-családlátogatásokhoz
- kérdőívek előállítása

2.10.5. A TOVÁBBFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI

Az együttműködési, kapcsolattartási formák dokumentálási, , nyomon követhetőségi

lehetőségei:

- Osztálynapló, nevelési terv, tanulói megfigyelések, ellenőrzők, tájékoztató füzetek
ellenőrzi: iskolavezetés /szükség szerint /
- Kérdőív: szülő véleménye az iskoláról, pedagógusokról
tanulók véleménye az iskoláról, pedagógusokról
- ***Diákönkormányzat visszajelzései***
- Kollégiumi nevelő hospitálását az iskolában, osztályfőnök kollégiumi hospitálását, konzultációk időpontját az osztálynaplóba, tervezett időpontját a nevelési tervben feltüntetni
- Kollégiumi beilleszkedés, viselkedés tapasztalatait a tanuló megfigyelési lapjára rávezetni.

Tapasztalatok beépülése, fejlesztési lehetőségek:

- Kollégiumi nevelő meghívása az iskolai rendezvényekre, ünnepélyekre.
- Osztályfőnökök, napközis csoportvezetők látogatása a kollégiumi tanulóinkat érintő rendezvényeken.

2.11. AZ ISKOLA KÉPZÉSI RENDJE

2.11.1. A KÉPZÉS SZAKASZAI

A fogyatékoság súlyossága, és a tanulók fejlesztési szükségletei szerint a sajátos nevelési igényű gyermekek csoportjai iskolánkban:

- Enyhe értelmi fogyatékos tanulók (tanulásukban akadályozottak)
- Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók (értelmileg akadályozottak)
- Súlyos értelmi fogyatékos gyermekek (halmozottan sérült, fejlesztő felkészítésben részesülők – egyéni fejlesztési terv szerint haladók)

A TANULÓK MEGOSZLÁSA AZ ÉRTELMI FOGYATÉKOSSÁG KÓREREDETE SZERINT

kóreredit	enyhe értelmi fogyatékos	középsúlyos értelmi fogyatékos
<i>Cerebrális sérülés</i>	2%	6%
<i>Intrauterin sérülés</i>	13%	12%
<i>Perinatális sérülés</i>	5%	
<i>Multifakt.familiáris kóreredit</i>	22%	18%
<i>Familiáris kóreredit</i>	22%	6%
<i>Kromoszóma rendellenesség</i>	1%	29%
<i>Tisztázatlan kóreredit</i>	35%	29%
Nemek szerinti megoszlás	60%fiú - 40%leány	35%fiú - 65%leány

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a közoktatási törvény határozza meg a nevelő – oktató munka szakaszait.

2.11.2. ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK

Az alapfokú nevelés-oktatás az 1. évfolyamtól a 8. évfolyamig tart.

Bevezető szakasz	: 1 - 2. évfolyam
Kezdő szakasz	: 3 - 4. évfolyam
Alapozó szakasz	: 5 - 6. évfolyam
Fejlesztő szakasz	: 7 - 8. évfolyam

Pedagógiai célok megvalósulása az egyes szakaszokban:

Bevezető szakasz

- A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztése.
- A tanulási, magatartási, és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.
- Differenciált eljárások, oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazása a tanulók közötti nagyobb eltérések kompenzálása érdekében.
- A képesség fejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgy cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek.
- A rendelkezésre álló hosszabb időkeret kihasználása az egyéni fejlődési ütem és az eltérő fejleszthetőségi lehetőségek figyelembevételével.

Kezdő szakasz

- Az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítása.
- A kommunikáció és a társas kapcsolatok szokásrendjének kialakítása, fejlesztés.
- A kulturális, és a szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése.
- A tanítási- tanulási folyamat eredményei és szakértői kontrollvizsgálatok alapján, az esetleges iskola típus módosítások kezdeményezése.

Alapozó szakasz

- A tanulók fejlesztése az előző szakaszok eredményeire - elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, az elsajátított tanulási szokásokra - építve.
- A tanítás - tanulás folyamatában a verbális szint előtérbe kerülése, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.
- A jól funkcionáló képességek kondicionálása, a kevésbé jól működők korrigálása.

Fejlesztő szakasz

- Az önálló tanulási tevékenység hangsúlyosabbá válása.
- Az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése.

- Az önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről, korlátairól.
- Egészségmegőrző, környezetóvó attitűd kialakítása.
- A személyiség érzelmi, akaratí összetevőinek stabilizálása.

*Átjárhatóság - kilépési lehetőségek: - középfokú nevelési-oktatási szakasz
(9 - 10. évfolyam)*

Általános fejlesztési követelmények:

- A NAT általános fejlesztési követelményeiben az **1-6. évfolyamig** meghatározott követelmények az **iskolai képzés végére** célul tűzhetőek.
- A **7-10. évfolyam** számára meghatározott általános fejlesztési követelmények beépítése a helyi tantervbe az adott tanulócsoport **fejlesztési lehetőségeinek függvényében** történhet, tanulónként is változhat.

2.11.3. KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai:

Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam

Kezdő szakasz : 3-4. évfolyam

Alapozó szakasz : 5-6. évfolyam

Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam

Pedagógiai célok megvalósulása az egyes szakaszokban:

Bevezető szakasz

- Előkészítő időszak. Fő hangsúly a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésén van (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, ...)
- A szokásrendszer, idő-és térbeli tájékozódást segítő képességek kialakítása.
- Vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos érzékelés folyamatainak, motoros képességek, beszéd és nyelvi képességek folyamatainak kialakítása.
- Lehetőség az évfolyam tananyagának elsajátítását egy tanévnél többre tervezni.

Mindezek játékos formában, figyelembe véve az életkori sajátosságokat és a gyermekek különböző fejlettségi szintjét, mert a játék a középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek számára a nevelés leghatékonyabb eszköze.

Kezdő szakasz

- A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók folyamatos fejlesztése.
- Differenciált eljárások, tartalmak, oktatásszervezési megoldások.
- Nonverbális fejlesztés képességének kialakítása: jelek, piktogramok.
- A bevezető és kezdő szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Alapozó szakasz

- A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátítása, kiemelve a napi tevékenységbe ágyazott ismeretközvetítést, készségfejlesztést.
- A fejlesztő munkának ki kell térnie a jel-és szimbólumértés képességének fejlesztésére.
- Fontos az egész személyiség (az ösztönző-, tájékozódó-, végrehajtó- és értékelő rendszer) együttes fejlesztése.
- A tanulási kompetencia kialakítása, az egyre önállóbb tanulási tevékenység fejlesztése, megfelelő motiváltság.

Fejlesztő szakasz

- Fontos a korábbi pedagógiai szakaszban elért eredmények szinten tartása, alkalmazása és hasznosítása a mindennapi életben.
- Előtérbe kerül az ismeretek bővítése, alapvető kulturtechnikai ismeretek differenciált alkalmazása, a munkaképességek kialakítása és a normakövetés egyszerű szociális kapcsolatokban.
- Gyakorlati jellegű tevékenységek, életvezetést segítő technikák alkalmazása és megerősítése a tanítási-tanulási folyamat minden területén.
- Kommunikációs és szocializációs képességek, fizikum javítása.
- A tanulók pozitív tulajdonságainak, érzelmi kötöttségeik gazdagságának kihasználása.

A fő hangsúlyt azoknak a képességeknek a kialakítására, fejlesztésére kell helyezni, amelyek közvetlenül segítséget adnak az élet feladataihoz, s egyben felkészíti a tanulókat arra, hogy képességeikhez, adottságaikhoz mértén minél eredményesebb legyen szociális beilleszkedésük.

Általános fejlesztési követelmények:

A sajátos nevelési igényű tanköteles korú gyermekek nevelését-oktatását a közoktatásról szóló LXXIX. törvény, valamint a Nemzeti Alaptantervnek az egyes fogyatékoságok terén történő alkalmazására kiadott „Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve” szabályozza.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása a NAT-ban meghatározott műveltségi területek helyett fejlesztési területek alapján szerveződik:

- Anyanyelv és kommunikáció; Társadalmi környezet; Életvitel és gyakorlati ismeretek; Természeti környezet; Művészetek; Testi nevelés;

A fejlesztési területek részterületekre tagolódnak. A fejlesztés középpontjában olyan képességek kialakítása áll, amelyek elősegítik, hogy:

- a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni;
- ismerjék közvetlen tárgyi és személyi környezetüket, képesek legyenek azt alakítani;
- környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni, szociális, kommunikációs képességeik fejlődjenek;

Mindezekben céltudatra és az egyéni sajátosságaikhoz alkalmazott önállóságra tegyenek szert, és tudjanak dönteni.

Átjárhatóság - kilépési lehetőség: - szakértői határozattal

2.12. KÉPZÉSI IRÁNYOK - ISKOLAI SZOLGÁLTATÁSOK

	Tanórai foglalkozások		Tanórán kívüli foglalkozások
	<i>Kötelező</i>	<i>Nem kötelező</i>	
Tantervi órák	+		Napközi otthoni ellátás
Rehabilitációs foglalkozások			Iskolai sportkör
Egyéni korrekció	+		Énekkar
Egészségtan		+	Rajz szakkör

Tantárgyi felzárkóztatás		+	Kult. és sportrendezvények
Romológia		+	Tanulm., kult., stb. versenyek
Nem kötelező tanórai fogl.			Tanulmányi kirándulás
Logopédia		+	Tánc szakkör
Gyógytestnevelés		+	
Konduktív pedagógia		+	

2.12.1.. AZ ISKOLAI OSZTÁLYOK, CSOPORTOK KÉPZÉSÉNEK ELVEI ÉS RENDJE

- Az iskolai osztályok szervezése a közoktatási törvény vonatkozó rendelkezéseiben foglaltak szerint történik.
- Iskolánkban külön tanulócsoportban neveljük – oktatjuk a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulókat
- Az 1 – 3. évfolyamokon és a foglalkoztató csoportban gyógypedagógiai asszisztens segíti a gyógypedagógus munkáját.
- A nevelés – oktatás az utóbbi években 9 tanulócsoportban történt
- Az 1- 4.évfolyamokon, és a foglalkoztató csoportban osztálytanító, a többi évfolyamon tantárgyi rendszerben történik az oktatás.
- A rehabilitációs foglalkozások szervezésénél a gyermekek sajátos nevelési szükségleteihez, tanulási nehézségeihez, kompenzációs igényeihez igazodva határozzuk meg a fejlesztési tartalmakat és eljárásokat. Egyaránt szolgálják a felzárkóztatást, ismeretbővítést, tehetséggondozást. Egyéni és csoportfoglalkozások keretében történik a fejlesztés.
- A napközi otthoni ellátás minden tanuló számára biztosított.
- A tanórán kívüli foglalkozások a tanulók igényei, érdeklődése, képességei alapján szerveződnek. Jó teret adnak a sérült funkciók korrigálására, a jól működő funkciók kondicionálására, fejlesztésére.
- A rehabilitációs és tanórán kívüli foglalkozásokra a jelentkezés lehet önkéntes, és osztályfőnök, napközis csoportvezető vagy más pedagógus által irányított. A felvétel után a tanulói részvétel kötelező.

- A logopédiai és gyógytestnevelési foglalkozásokat a szakemberek által kiszűrt tanulók számára biztosítjuk.

2.12.2.. TANULÓI JOGVISZONY

Belépés

Iskolánk valamennyi évfolyamára az a tanköteles korú gyermek nyerhet felvételt, aki rendelkezik a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság értelmi fogyatékoságot diagnosztizáló véleményével.

A beiratkozás időpontja a szülő egyetértő aláírásával ellátott szakértői vélemény kézhezvétele.

A közoktatási törvény meghatározza:

- a beiratkozással kapcsolatos szülői, intézményi, jegyzői kompetenciákat,
- a tankötelezettség teljesítésének módját,
- a tankötelezettség speciális időkereteit.

A közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók közül csak annak a gyermeknek a felvételét tudjuk biztosítani, akinek esetében a szakértői bizottság a szülő iskolaválasztási szándékát indokoltnak látja.

Az iskolai létszámon felül évente 5 – 8 halmozottan sérült gyermek egyéni fejlesztő felkészítését végezzük.

Az általános iskolákban integráltan oktatott tanulók speciális fejlesztéséhez szakmai segítséget nyújtunk a fogadó intézmény kérésére.

Valamennyi iskolai szolgáltatásunk - az étkezési költség térítés kivételével- ingyenes.

A tanulói jogviszony megszűnése:

Iskolai tanulmányok befejezése előtt:

- azonos iskolatípusba történő átiratkozással,
- másik intézménytípusba történő áthelyezéssel,
- a tankötelezettség megszűnése után, ha a tanuló nem kívánja folytatni tanulmányait,
- az iskola igazgatója által meghosszabbított tankötelezettségi kor betöltése után, ha a tanuló tanulmányait nem tudta befejezni.

Iskolai tanulmányok befejezésekor:

- az utolsó (8.) évfolyam elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján, A tanulók további életpályájának alakulása:

Iskolánk tanköteles tanulóinak 100%-a az eddigi gyakorlat szerint jelentkezett továbbtanulásra. A szakképző iskolákban továbbtanulók körében az első félévben nagy a lemorzsolódás. Ennek oka az eltérő követelményrendszerben, a tanulók sajátos helyzetéből adódó beilleszkedési problémákban, a szülők iskoláztatáshoz való hozzáállásában, anyagi lehetőségeik korlátozottságában keresendő.

Tapasztalataink szerint az iskolánkban végzett tanulók 20-30%-ának alakul sikeresen felnőttkori életútja. A munkaerő-piaci érvényesüléshez az általuk megszerezhető iskolai végzettség, képesítés kevésnek bizonyul.

Végzett tanulóink szívesen járnak vissza iskolánkba, hogy örömeikről, kudarcaikról beszámoljanak tanáraiknak, segítséget kérjenek ügyeik intézésében.

Gyakran előfordul, hogy szülőként találkozunk a nálunk végzett fiatalokkal.

2.13. AZ ISKOLA ÉLET- ÉS MUNKARENDJE

A működés rendjét meghatározó dokumentumok;

- Köznevelési törvény és végrehajtási rendelete
- A tanév rendjét meghatározó Miniszteri rendelet
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend

2.13.1. AZ ISKOLA MUNKARENDJE

Nyitva tartás:

- Tanítási napokon az iskola 6³⁰ - 16³⁰ óráig nyitott az iskola.
- Reggel 7³⁰ -ig a tanulók felügyeletét gondozónő látja el.
- Tanítás után a felügyeletet az ügyeletes napközis nevelők és a gyógypedagógiai asszisztensek biztosítják.
- Tanítási szünetben a nyitva tartást az igazgató határozza meg.

A tanítás rendje:

- A tanítás minden tanulócsoportban 8⁰⁰ órakor kezdődik.
- A tanítási órák időtartama 45 perc.

- A szünetek közül a 2. és 3. óra közötti 20 perces. (tízórai szünet)
- A tanítási órák kezdetét és végét csengetés jelzi.
- Tanítási időben és a szervezett foglalkozások ideje alatt a tanulók kötelesek az iskolában tartózkodni.
- Az intézmény területéről csoportos távozás csak nevelői felügyelettel, egyéni távozás a szülő írásbeli kérelmére adott külön engedéllyel történhet.
- Tanítási napokon az iskola rendjéért a mindenkori ügyeletes nevelő felel, aki köteles a tanítás kezdete előtt fél órával az iskolában megjelenni.
- Az órarendet 2 hetes ciklusban egy tanévre kell elkészíteni, figyelve a tanulók egyenletes terhelésére. A technika tantárgy heti óráit tömbösítve kell az órarendbe építeni.

Tanórán kívüli foglalkozások:

Az iskola szervezésében működtetett **felzárkóztató és rehabilitációs foglalkozások, és szakkörök** térítésmentesek.

A tanórán kívüli foglalkozások igénybevétele az osztályfőnök javaslatára, illetve önkéntes jelentkezéssel történhet. A felvétel után a tanuló köteles a foglalkozásokon részt venni.

Szakköröket évenként a pedagógiai célok és a tanulók érdeklődése alapján szervezünk, szeptember 15. és május 15 között, heti 1-2 órában. **Diáksportköri foglalkozást** minimum 1 csoporttal minden évben indítunk.

A **napközi otthoni ellátást** az iskola valamennyi évfolyamán biztosítjuk.

Hátrányos helyzetű tanulók esetében, ha a szülő nem kezdeményezi az igénybevételt, az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a területileg illetékes önkormányzattal, családgondozóval közösen intézkedik a tanuló ellátásáról. A tanulók ingyenes étkezése már minden évfolyamon támogatott, kivéve ÁG, GYVK nélküli gyermekeket.

A tanulók ebédeltetése 11³⁰-tól folyamatosan 14⁰⁰ óráig tart. A kultúrált étkezés szervezése a csoportvezetők és a gyógypedagógiai asszisztensek irányításával történik. A tízórait és az ebédet az ebédlőben, az uzsonnát a csoportban fogyasztják el a tanulók.

A napközis foglalkozások után a tanulókat a csoportvezető pedagógusok és a gyógypedagógiai asszisztensek kísérik a pályaudvarra.

A napközi otthoni foglalkozások szervezésében a közoktatási törvény vonatkozó rendelkezései szerint járunk el (létszám- és időkeretek).

A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje:

Az iskolaorvos és a védőnő folyamatosan gondoskodik a kötelező védőoltások, szűrővizsgálatok, pályaalkalmassági vizsgálatok lebonyolításáról.

Az iskola tanulói tanévenként szervezett fogorvosi ellenőrzésen vesznek részt.

A mulasztások igazolásának rendje:

A tanuló mulasztását **igazoltnak** tekintjük:

- ha a szülő írásbeli kérésére engedélyt kap az osztályfőnökétől a távolmaradásra (tanévenként 3 nap, indokolt esetben az igazgatóhelyettes 3 nappal meghosszabbíthatja),
- ha a tanuló beteg volt és azt igazolja (tanévenként 3 napot a szülő, 3 napon túli betegséget az orvos igazolásával),
- ha a tanuló hivatalos elfoglaltsága igazolt (szakértői vizsgálatok, rendőrségi, gyámügyi, bírósági idézések).

Minden egyéb hiányzást **igazolatlan**nak tekintünk. Az igazolatlan hiányzásról a szülőt értesítjük (felszólítás), ismételt igazolatlan hiányzás esetén az illetékes önkormányzat jegyzőjénél szabálysértési eljárást kezdeményezünk. A mulasztással kapcsolatos eljárás az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata.

2.13.2. A TANÉV KULCSESEMÉNYEI

<i>Augusztus</i>	Tanév előkészítő munkák Tanévnyitó értekezlet Javítóvizsgák Tanévnyitó
<i>Szeptember</i>	Képesség és szintfelmérő vizsgálatok, BGR Őszi túra
<i>Október</i>	Munkatervek, statisztikai kimutatások elkészítése Október 6., Október 23. Megünneplése
<i>November</i>	Egészségnevelési hónap

	Nevelési értekezlet
<i>December</i>	Mikulás ünnepély
	Adventi gyertyagyújtás - Barcs
	Karácsonyi ünnepély
<i>Január</i>	Iskolai tanulmányi verseny
	Osztályozó értekezletek
	Éltes-bál
<i>Február</i>	Félévi értesítők kiadása
	Félévi értekezlet
	Verses-dalos találkozó / Éltes-Kupa szervezése (megyei rendezvény)
	Farsang
<i>Március</i>	Március 15. - ünnepi megemlékezés
	Megyei tanulmányi verseny
<i>Április</i>	A Föld napja
	Nevelési értekezlet
<i>Május</i>	Anyák napja
	Megyei sportverseny - Kaposvár
	Gyermeknap - iskolai, megyei
	Kirándulások - osztály, iskolai
<i>Június</i>	Pedagógusnap
	Osztályozó értekezletek
	Osztályozó vizsgák
	Ballagás, tanévzáró
	Tanévzáró értekezlet

Folyamatos határidejű események:

- munkatársi, munkaközösségi, vezetői értekezletek,
- családlátogatások,
- szakmai továbbképzések,
- pályázati munka,
- fegyelmi és tisztasági verseny.

A **tanítás nélküli munkanapok** felhasználásáról a nevelőtestület a mindenkori miniszteri rendelet figyelembevételével dönt.

2.14. ISKOLAHASZNÁLÓK RÉSZVÉTELE AZ ISKOLA KÖZÉLETÉBEN

2.14.1. AZ ISKOLA BELSŐ KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZERE

A stratégiai és operatív döntések feltétele az információ.

Az informáltság mindenkinek saját érdeke és felelőssége.

Dokumentumok elérhetősége

Az iskola pedagógiai programja, éves munkaterve, szervezeti és működési szabályzata, a tanáriban kifüggesztve található.

A házirendet a tanulók és szülők az aulában olvashatják.

Az érdekképviselői szervezetek szabályzatainak, és az iskola valamennyi dokumentumának egy példányát az iskolatitkár a betekintésre jogosultaknak kérésre kézbe adja.

A szakmai könyvek, folyóiratok, heti-és napilapok nyitott polcos rendszerben a tanári szobában, vezetői irodákban elérhetőek.

Az aktuális eseményekhez szükséges tájékoztatás a tanári hirdetőtáblákon és az aulában elhelyezett faliújságon jelenik meg.

A személyes kapcsolattartás formái, alkalmai:

Tanulók és szülők

Az intézmény dolgozóinak közössége, az iskolavezetés, nevelőtestület döntéseiben igényli a véleményüket, javaslataikat, különösképpen:

- a szervezeti és működési szabályzatban a tanulókat és szülőket érintő kérdésekben,
- a tanév rendjének megállapításában,
- a házirend összeállításában,
- a tanulók jutalmazásában,
- fegyelmi ügyekben,
- a társadalmi munka és környezetvédelmi programok szervezésében.

Kapcsolattartás és tájékoztatás formája:

- tanévnnyitó, tanévzáró ünnepély,
- diákköszgyűlés,
- felelősi értékelések,
- osztályfőnöki órák,
- fogadó órák,
- családlátogatások és eseti megbeszélések a szülőkkel,
- szülői értekezletek,
- nyílt nap,
- rendezvények.

NevelőkKapcsolattartási formák:

- Nevelőtestületi értekezlet: A legmagasabb fórum, mely az intézményi munkát elemzi, értékeli, kijelöli a feladatokat és gyakorolja a döntési, egyetértési, véleményező és javaslattevő jogát
- Vezetői értekezlet: Információs és döntés-előkészítési lehetőségek napi rendszerességgel, illetve aktuális eseményekhez kötötten.
- Munkatársi értekezlet: Havi egy alkalommal (a hónap első hetében) az aktuális feladatok megszervezésére, értékelésére szolgál. Az információcsere fontos fóruma.
- Munkaközösségi értekezlet: Szakmai fórum, éves program alapján szerveződik.

2.14. 2. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAI

A szűkebb és tágabb környezetünkkel kialakított jó partneri kapcsolat erőforrást jelent nevelési-oktatási feladataink hatékony megvalósításában.

Célunk a meglévő kapcsolatok ápolása, új lehetőségek felkutatása.

Rendszeres az együttműködésünk az alábbi szervezetekkel, intézményekkel;

- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és rehabilitációs Bizottság
- Pedagógus-Továbbképző és Szolgáltató Intézet
- Megyei társintézmények
- Somogy Megyei Diáksportszövetség
- Szakképző iskolák
- Városi kollégium

- Városi és városkörnyéki általános iskolák, óvodák, zeneiskola
- Városi Könyvtár, Sportcsarnok
- Művelődési Ház, Múzeum
- Fonalgyár, nyomda
- Fonyódligeti Gyermektábor
- Városi Televízió
- Városi Strand
- Kapos Volán Zrt.
- Városi karitatív és civil szervezetek
- Települési önkormányzatok
- A gyermek-és ifjúságvédelemben érdekelt hivatásos és társadalmi szervezetek

2.15. AZ ISKOLA HAGYOMÁNYAI

Hagyományaink a múltban gyökereznek, a mának szólnak, és a jövőt építik.

Iskolai életünk erőssége a kialakult hagyományrendszer ápolása, mely módot ad a közösség fejlesztésére, az iskola arculatának formálására.

2.15.1. SZERVEZETI HAGYOMÁNYAINK

- A **diákönkormányzati** funkciókat az osztálytitkárokból álló diáktanács látja el. Javaslattételi és véleményezési jogkörükkel elsősorban a szabadidős programok szervezésénél élnek. A sport programok mellett a diákönkormányzat rendszeresen megszervezi a kultúra illetve költészet napját. A 2007-es évben további lépéseket tettek az integráció érdekében, a városi általános iskolákkal karöltve rendezték meg a költészet napját, szorosabbá fűzve az együttműködést.
- Az iskola **ügyeleti** rendszere is épít a tanulók aktív közreműködésére. Az óráközi szünetekben az ügyeletes tanulók segítik a tanárok munkáját, csengetési- és kapuügyeletet vállalnak, délelőtt és délután egyaránt.
- Az iskolai hagyományok közé tartozik a heti értékelésű **fegyelmi verseny**. Félévkor és évvégén a legjobb eredményt elért osztályok tárgyjutalomban részesülnek, a heti eredményeket az aulában elhelyezett hirdetőtáblán tesszük közzé.

- Hasonló módon működik a **tisztasági verseny**, a különbséget az jelenti, hogy az ellenőrzést, naplókezelést az egészségőr tanulók végzik - a tantermekre és a személyi tisztaságra kiterjedve.
 - A felsős évfolyamokon január hónapban **tanulmányi versenyt** szervezünk. Az iskolai verseny folytatása a megyei tanulmányi verseny, ahol a 6. és 7. osztályos tanulók képviselhetik iskolánkat.
 - Rendszeresen szervezünk iskolai **sportversenyeket**, részt veszünk a megyei sportrendezvényeken.
 - A tanév végén **osztálykirándulásokat**, ha mód van rá iskolai kirándulást szervezünk.
 - Hagyományainkhoz tartozik, hogy az iskolai élet eseményeiről fényképeket, videofelvételeket, újságcikkeket őrzünk.
-
- A gyermekszervezet 1996-ban a nevelőtestület és külső szponzorok adományaival létrehozta a **"Kincskereső Oktatási-Nevelési Alapítvány"**-t, melynek célja a gyermekek szabadidős és tanórán kívüli programjainak finanszírozása. Az alapítvány segítségével juttatjuk el tanulóinkat a Fonyódligeti Gyermektáborban szervezett gyermeknapra hétvégére, illetve a nyári egyhetes táborba, továbbá támogatást nyújtanak az év végi tanulmányi kirándulás megszervezéséhez. Tárgyi jutalomban részesítik az év tanulóját.

2.15. 2. TANTÁRGYI HAGYOMÁNYAINK

"Nevelés az, ami megmarad, ha már mindent
elfelejtettünk, amit a tankönyvből tanultunk."

Marx György

Iskolánk stratégiai célmeghatározásából következik a nevelésközpontúság.

Az iskola **alapfunkciója**:

- az általános műveltség megalapozása, az egyéni szocializáció fejlesztése
- a személyiség sokoldalú fejlesztése, a jellem formálása ugyanolyan fontosságú feladat, mint a teljesítményképes tudás megszerzése.

Teljesítményként ismerjük el az egyén önmagához viszonyított fejlődését az elsajátított ismeretek alkalmazásában, a magatartás, viselkedés pozitív irányú változásaiban.

Értékközvetítésünk megvalósítási formái:

- A Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelvében meghatározott műveltségi anyagot a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésre építve, a tanítási órákon és a tanórán kívüli tevékenységek során sajátíttatjuk el tanulóinkkal.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokra rendelkezésünkre álló időkeret lehetőséget ad arra, hogy az értelmi fejlődés eltéréseinek a személyiség fejlődésének károsító következményeit megelőzzük, vagy ellensúlyozzuk az ép vagy kevésbé sérült funkciókat továbbfejlesszük. (egyéni korrekció)
- A testi-lelki egészség kritériumainak elsajátíttatására szolgál az egészségtan modul, amely 6. évfolyamon beépül a természetismeret tantárgyba.
- A korszerű ismeretszerzés és a kommunikáció fejlesztése érdekében gondot fordítunk az informatika oktatásra.

Az egyetemes emberi értékek közvetítője a pedagógus, aki iskolai tevékenységének minden mozzanatával példát ad, normát állít a gyermekek magatartásának, jellemének formálásához.

2.15.3. RENDEZVÉNYEINK

2.15.3. 1. ISKOLAI SZINTŰ RENDEZVÉNYEINK

- **Tanévnyitó** - Évről-évre egyre több szülő jön el, hogy meghallgassa az új tanévre vonatkozó terveinket, megismerkedjen a gyermekét tanító pedagógusokkal.
- **Őszi túra – DÖK- közgyűlés**- Az első iskolai szintű szabadidős program.
- Az **aradi vértanúkról (október 6.)** osztálykeretben emlékezünk meg.
- A **köztársaság kikiáltásának (október 23.) ünneplése** kiegészül a város történelmi emlékhelyeinek felkeresésével.
- A **Mikulás** az alsó tagozatosokat keresi fel, a felső tagozaton osztályonként történik az ajándékozás.
- A legbensőségesebb ünnepünk a **karácsony**, együtt ünnepeljük szeretteinkkel, az iskola nyugdíjas pedagógusaival, támogatóinkkal. December első napjaitól készülünk az ünnepkörhöz illő lelki és hangulati ráhatásokkal a szeretet ünnepére.
- A **kultúra napja** januárban.

- A félév vége előtt rendezzük az iskolai **tanulmányi versenyt**.
- Az iskolai **farsang** szervezésébe a diákönkormányzat és a szülői közösség is bekapcsolódik.
- A víz világnapja. (márc.22.)
- Az 1848/49-es forradalomról és szabadságharcról **március 15-én** iskolai ünnepélyen emlékezünk meg, évente más-más osztály készül ünnepi műsorral.
- **Költészet napja** áprilisban, a városi általános iskolákkal karöltve.
- A **föld napja** április 22.
- Az **anyák napját** a napközis csoportok egymással összefogva rendezik.
- A **gyermeknapot** az osztályok saját igényeik szerint szervezik, a reggeli vagy délutáni közös iskolai programot figyelembe véve.
- A **pedagógusnapon** az iskola tanulói ünnepi műsorral köszöntik nevelőiket és az intézmény dolgozóit.
- A tanév utolsó iskolai rendezvénye a **ballagás** és a **tanévzáró**.

Az iskolai környezet alakításának hagyományai:

- dekoráció készítése a tantermekbe, közösségi helyiségekbe,
- a Föld napján és a Takarítási világnapon az iskolának és a környékének rendbetétele.

2.15.3. 2. MEGYEI SZINTŰ RENDEZVÉNYEK

Hagyománnyá vált rendezvényeink;

- **Éltes Kupa** - kétevente játékos ügyességi versenyt szervezünk a megyei társintézmények tanulói számára.
- **Verses - dalos találkozóra** hívjuk minden második év februárjában a megye speciális általános iskoláiban és tagozatain tanuló gyermekeket.

A társintézmények hagyományos rendezvényein minden évben részt veszünk;

- Adventi gyertyagyújtás - Barcs
- Komplex tanulmányi verseny
- Megyei atlétikai és sportversenyek – Kaposvár
- Megyei közlekedésbiztonsági verseny – Kaposvár

2.15. 3. 3. ORSZÁGOS SZINTŰ RENDEZVÉNYEK

- Komplex tanulmányi verseny
- Atlétikai és sportversenyek
- Sikeresen szerepelünk a többségi iskolák számára hirdetett rajz, kézműves, egészségnevelési és egyéb aktuális pályázatokon.

2.15. 3. 4. HAGYOMÁNYT TEREMTŐ PRÓBÁLKOZÁSOK

- Három ízben rendeztük meg az iskola **jótekonysági bálját**, mellyel széles körben elismerést szereztünk iskolánknak és a rendezvényért fáradozó kollégáknak. Az elismerés mellett tárgyi és anyagi javakat kaptunk, melyet tanulóink hasznos szabadidő eltöltésére, kirándulásokra, eszközökre fordítottunk.
- *A hagyományaink a múltban gyökereznek*, ezért nem feledkezhetünk meg azokról a kollégákról sem, akik a nem is olyan távoli múltban részesei voltak mindennapjainknak. Az **Idősek napja** alkalmából meghívjuk egykori pedagógus társainkat és tanulóinkkal karöltve megemlékeztünk róluk a nekik szánt műsorral. (október 1.)

2.16. HELYI TANTERV

A Nemzeti Alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma. Az iskoláknak pedagógiai programjuk és helyi tantervük elkészítésekor figyelembe kell venniük a NAT mellett az Irányelvek rájuk vonatkozó előírásait és a sajátos nevelési igényű tanulók kerettantervét.

Az Irányelv biztosítja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében is összhangban legyen a tartalmi szabályozás és a gyermekek sajátossága. A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítésével valósuljon meg, a fejlesztési követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez, a fejlesztés – ahol szükséges – iskoláskor előtti képességfejlődési területekre is terjedjen ki, a fejlesztő, terápiás programok épüljenek be az intézmények pedagógiai programjába.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását hosszú távú rehabilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg. Ez a tevékenység szakmaközi együttműködésben, nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység célja a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, kompenzálása, új funkciók kialakítása. Az ép funkciók bevonása a hiányzók pótlására.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározza a fogyatékoság típusa, súlyossági foka, kialakulásának ideje, a tanuló sajátosságai, a társadalom integrációs elvárásai.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára az általánosan kötelező feltételeken túl többszolgáltatásokat kell biztosítani, speciális tanterveket, tankönyveket, tanulási segédleteket, tanulást és életvitelt segítő eszközöket.

2.16.1. A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

A NEMZETI ALAPTANTERV ÁLTALÁNOS ELVÁRÁSAI

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják.

Az iskolai műveltség tartalmának irányadója a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

Az oktatásnak alapvető szerepe van abban, hogy a diákok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban.

Sok kompetencia részben fedl egymást, és egymásba fonódik. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg.

A kulcskompetenciák

1. Anyanyelvi kommunikáció

Jelenti: a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során.

Szükséges ismeretek:

- a megfelelő szókincs,
- a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete,
- Kommunikációs technikák, nyelvi stílusok ismerete.

Szükséges képességek:

- Az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tud, kommunikációját a helyzetnek megfelelően alakítja.
- Képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, feldolgozni információkat.
- Képes különböző segédeszközöket használni.
- Képes saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

2. Idegen nyelvi kommunikáció

Jelenti: a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során.

Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint a közvetítés, más kultúrák megértése.

Szükséges ismeretek:

- a szókincsnek és a funkcionális nyelvtannak az ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak és a nyelvi stílusoknak az ismerete

- a társadalmi hagyományok, nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának ismerete

Szükséges képességek:

- szóbeli üzenetek megértése
- beszélgetések kezdeményezése, folytatása, lezárása
- szövegolvasás,- értés és – alkotás
- segédeszközök megfelelő használata
- a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítása

3. Matematikai kompetencia

Jelenti: a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képességét, a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Szükséges ismeretek:

- a számok, mértékek, az alpműveletek fejlődő ismerete
- matematikai fogalmak, összefüggések és koncepciók megértése

Szükséges képességek:

- alkalmazni tudja az alapvető matematikai alapelveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen,
- követni és értékelni tudja az érvek láncolatát,
- matematikai úton képes indokolni az eredményeket,
- megérti a matematikai bizonyítást,
- a matematika nyelvén kommunikál,
- alkalmazza a megfelelő segédeszközöket

4. Természettudományos kompetencia

Jelenti: azokat a képességeket és készségeket, melyekkel ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket teszünk a természetben,

valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adunk, előrejelzéseket teszünk, s irányítjuk cselekvéseinket.

Szükséges ismeretek:

- a természeti világ alapelveinek, alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, technológiai folyamatoknak és mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetére gyakorolt hatásának ismerete,

Szükséges képességek:

- a természettudományos és műszaki műveltség mozgósításának képessége a munkában, a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során,
- gyakorlatias módon tudja a tudást alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében,
- képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan és globális vonatkozásokban egyaránt

5. Digitális kompetencia

Jelenti: az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

Szükséges ismeretek:

- a természetnek, az IST szerepének és lehetőségeinek értése, alapos ismerete a személyes és társadalmi életben, munkában,
- számítógépes alkalmazások – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás, - kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ megosztás, a tanulás és kutatás terén,
- ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, a használathoz kapcsolódó etikai elveket

Szükséges képességek:

- információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása,

- kritikus alkalmazása,
- a valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetése,
- komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata,
- az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás,

6. Hatékony és önálló tanulás

Jelenti: az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban. A motiváció és magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szükséges ismeretek:

- az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait,
- képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást/támogatást,

Szükséges képességek:

- írás, olvasás, számolás, IST-eszközök használatának képessége,
- új ismeretek elsajátítása, feldolgozása és beépítése,
- saját tanulási stratégia kialakítása,
- a motiváció folyamatos fenntartása
- a figyelem összpontosítása,
- a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése,
- képes legyen közös munkára és tudásának másokkal való megosztására,
- saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére

7. Szociális és állampolgári kompetencia

Jelenti: közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, minden olyan magatartásforma, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, ha

szükséges konfliktusokat is meg tud oldani. Képesé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek:

- rendelkeznek saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel,
- megértse az egészséges életvitelnek ebben játszott szerepét,
- a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése,
- az egyénnel, csoporttal, nemek közti egyenlőséggel, megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete,
- tájékozódás az európai társadalmak multikulturális és társadalmi-gazdasági dimenzióiban

Szükséges képességek:

- különféle területeken hatékonyan tudjanak kommunikálni,
- figyelembe vegyék és megértsék a különböző nézőpontokat,
- tárgyalópartnereikben bizalmat keltsenek,
- empátikusak legyenek,
- a stressz és frusztráció kezelése,
- változások iránti fogékonyság

Attitűdök: együttműködés, magabiztosság, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés, sokféleség elismerése, személyes előítéletek leküzdése, kompromisszumra való törekvés

8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Jelentése: segíti az egyént a mindennapi életben megismerni tágabb környezetét, képesé teszi a kínálgzó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és kockázatvállalást jelenti.

Szükséges ismeretek:

- az egyén személyes, szakmai tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerése, értelmezése,
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése,

- a pénz világában való tájékozódás

Szükséges képességek.

- tervezés
- szervezés
- irányítás
- vezetés
- delegálás
- elemzés
- kommunikálás
- tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatomunkában történő munkavégzés

9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Jelentése: esztétikai megismerés, elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével (irodalom, zene, tánc, dráma, bábjáték, vizuális művészetek, fotó, mozgókép).

Szükséges ismeretek:

- a helyi, nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének tudatosítása,
- főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismerete,
- Európa kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igény,
- a közízlés fejlődésének, az esztétikumnak a mindennapokban betöltött szerepének megértése.

Szükséges képességek:

- művészi önkifejezés
- műalkotások és előadások elemzése
- saját nézőpont összevetése mások véleményével
- a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

Pedagógiai programunk kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciák tükrében

A Nemzeti alaptanterv fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

1. Énkép, önismeret

Az egyén önmagához való viszonya, önmagáról alkotott képe, a személyiség belső diszpozíciói saját befogadó-alkotó tevékenysége során alakul ki, csakúgy, mint a személyiségre jellemző egyéb tulajdonságok.

Az értékek és kompetenciák csak akkor épülnek be a tanulók önképébe és válnak magatartást irányító tényezőkké, ha a tanulók maguk is részeseivé válnak az értékek megnevezésének, azonosításának, megértik következményeiket, és megismerik az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát.

Alapvető cél: az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért, az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek; a személyes méltóság;

Gyógyypedagógiai nevelésünk **kiemelt feladata** az egész személyiség sokoldalú és differenciált, egyéni sérülésspecifikumokat is figyelembe vevő fejlesztése. A szocializációs képesség, a neveltségi szint optimálisra növelése, melynek szolgálatába állítjuk a tanulást, mint a személyiségfejlesztés egyik fő módszerét, - valamint a kommunikációs kultúra fejlesztését.

Megvalósulási területek:

- erkölcstan, osztályfőnöki, egészségtan órák
- tánc-dráma modul
- szakkorrekciók (romológia, gyógytestnevelés, logopédia)
- napközis közösség-szervezés

(Lásd még a PP Személyiségfejlesztés, Beilleszkedési, magatartási nehézségek A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek, Környezeti nevelés feladatai fejezeteit!)

2. Hon-és népismeret

A tanulók ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Tanulmányozzák a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát, ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való

azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Alapvető cél: a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése, más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése.

Megvalósulási területek:

- történelem tantárgy
- hon-és népismeret modul
- földrajz tantárgy
- természetismeret tantárgy
- magyar nyelv és irodalom tantárgy
- tánc - dráma modul
- romológia szakkorrekció
- napközis programok, játszóházak, vetélkedők
- hagyományos ünnepeink, megemlékezéseink
- külső kapcsolattartás (idősek napközi otthona, városi iskolák, szervezetek, Művelődési ház, Múzeum)

(Lásd még a PP Személyiségfejlesztés, Közösségfejlesztés fejezeteit!)

3. Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel. Magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká. Tanulóinkat olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal kell gazdagítani, amelyek birtokában meg tudják találni helyüket az európai nyitott társadalmakban. Európai identitásuk megerősödésével nyitottak és elfogadóak legyenek az Európán kívüli kultúrák iránt is.

Alapvető cél: A tanulók ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Szerezzenek információkat az emberiség közös problémáiról. Növekedjék érzékenységük a problémák lényege, okai, az összefüggések és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt. Törekedjenek arra, hogy közvetlenül is részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

Megvalósulási területek:

- Földrajz, természetismeret, osztályfőnöki, irodalom, ének-zene, történelem, hon és népismeret órák
- Romológia, angol, informatika
- Tanulmányi verseny
- Városi rendezvények

4. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében, amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség jellemez, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel.

Alapvető cél: Formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges.

Megvalósulási területek:

- Ember és társadalom műveltségi terület, kiemelten a történelem és osztályfőnöki órák
- Életvitel

A tanítás-tanulás egész folyamatába beépül!

(Lásd még a PP Személyiségfejlesztés, Közösségfejlesztés, Beilleszkedési, magatartási nehézségek, Szociális hátrányok enyhítése fejezeteket!)

5. Gazdasági nevelés

A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát.

Alapvető feladat:

- A tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat.
- Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát.
- Találják meg az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között.
- Váljanak képessé a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, pl. a pénzzel való bánni tudás!

Megvalósulási területek:

- Ember és társadalom műveltségi terület
- Osztályfőnöki és matematika órák
- Életvitel

6. Környezettudatosságra nevelés

Alapvető cél: hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Alapvető feladat:

- A tanulók ismerjék meg bolygónk környezeti válságjelenségeinek folyamatait.
- Ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében.
- Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát.
- Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Megvalósulási területek:

- Természetismeret, földrajz, osztályfőnöki, életvitel, egészségtan órák
- Pályázati tevékenységek
- Szabadidős célzott programok (pl. Flóra játék; Víz világnapi program, atb.)
- A nevelés egyéb szinterei: étkezés, testi higiénia szokásai, szabályai

(Lásd még a PP Környezeti nevelési programját!)

7. A tanulás tanítása

Magába foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését.

Ez az iskola alapfeladata.

A pedagógus feladata, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával kapcsolatban, valamint tanulási technikákat sajátíttasson el tanulókkal.

A tanulás szintere:

- Tantárgyi órák, napközis tanórák

- Könyvtári és informatikai ismeretszerzés
- Rendezvényekre való felkészülés
- Iskolán kívüli formák
 - múzeum
 - színház
 - kiállítások

(Lásd még a PP Cél és feladat meghatározás és Személyiségfejlesztés fejezeteit!)

Pedagógus feladata:

- Megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait.
- Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését.
- Kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait.
- Törekednie kell a gondolkodási képességek, a rendszerezés, a tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére.
- Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni.
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az életvitel arányainak megtartása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése, a teljesebb élet megszervezése.

8. Testi és lelki egészség

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítenie kell azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek az egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Alapvető feladat:

- A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani.

- Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Ismertessék meg a környezet egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit.
- Készítsenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.
- Készítsen fel az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utas balesetek elkerülésének módjaira.
- Figyelmet kell fordítani a veszélyes anyagok helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira.
- Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében.
- Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős párházkapcsolatokra történő felkészítéssel.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

Megvalósulási területek:

- Osztályfőnöki órák témái, életvitel és gyakorlati ismeretek, természetismeret órák, egyéni korrekciók
- Sportkör, sportversenyek–rendezvények (pl. Éltes Kupa), testnevelés órák, gyógytestnevelés
- Egészségügyi szűrések, felvilágosító előadások
- Célzott programokon való részvétel (pl. Drogmentes nap)
- Pályázatok e témában (főleg rajzpályázatok)
- Tűzvédelmi és munkavédelmi oktatás

(Lásd még a PP Egészségnevelési programja, a Személyiségfejlesztés fejezeteit!)

9. Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Fontos eleme a pályaorientáció. Célja: hogy segítse a tanulók további iskola-és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák és a hozzájuk vezető utak megismerése.

Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, ezzel is fejlesztve ön-és pályaismereteiket.

A pályaaorientáció csak akkor lehet eredményes, ha a különböző tantárgyak, órán és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul.

Kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés képessége egyéni és társadalmi szinten egyaránt.

Megvalósulási területek:

- Tanórák, korrekciós és tantárgyi felzárkóztató foglalkozások,
- Osztályfőnöki órák célzott témakörei
- Önismereti és szituációs játékok egyéni foglalkozás keretében
- Ismeretszerzés, tájékozódás a világhálóról informatika órán, napköziben
- Napközis foglalkozások
- Középiskolai nyílt napokon való részvétel

(Lásd még a PP A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek fejezeteit!)

A pedagógiai programban rögzített alapelveink, céljaink gyakorlati megvalósulásának legfontosabb színtere a tanítási óra. Tantestületünk döntése értelmében a megfogalmazott céljainkhoz, feladatainkhoz legjobban illeszkedő, minősített, kerettantervhez igazított helyi tantervet adaptáltunk.

Alkalmazásra kiválasztott helyi tantervek:

- Az "OFFICINA BONA" tantervcsalád, korrekatív-integratív hatásrendszerű tanterve az enyhén értelmi fogyatékosok általános iskolája számára.
- A debreceni Bárczi Gusztáv Általános Iskola és Diákotthon, és a gyulai Óvoda, Általános Iskola, Képességfejlesztő Speciális Szakiskola és Diákotthon tanterve a középsúlyos értelmi fogyatékosok számára.

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII.17.) Kormányrendeletnek a 202/2007. (VII.31.) Kormányrendelettel történő módosítása értelmében intézményünk is beépítette helyi tantervébe a kulcskompetenciák fejlesztését. A fenti kiegészítések tartalmazzák a pedagógiai programba illeszkedő megvalósulási területeket.

AZ OFFICINA BONA TANTERV CÉLRENDSZERE

Stratégiai célok

Aktivizáció, interiorizáció, differenciáció, individualizáció, motiváció

A tantervcsalád filozófiája, általános célrendszere

A terápiás gyógypedagógiai célrendszer és a korrektív, kompenzáló, terápiás iskolai műveltségtartalom, tevékenység, eszközrendszer megfogalmazásában primátussal bíró szempontok:

- Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók egyéni, speciális szükséglete. Ez jelenti a tanulók egyéni, személyes érdekeinek figyelembevételét, az egyéni fejlesztés lehetőségének biztosítását.
- A fentiek befolyásolják, meghatározzák az általános műveltség tartalmát, amelyek realizálása a tantárgyi, valamint az egyéni fejlesztési programokban (rehabilitáció, habilitáció) reprezentálódik.
- A gyógypedagógiai nevelés – oktatás - fejlesztés feladata: ismeretnyújtás a környező világban való eligazodáshoz, az élet zavartalan működtetéséhez szükséges alapvető készségek, képességek, attitűdök fejlesztése, valamint ezekkel egyidőben és egyenrangúan a sérült pszichikus funkciók, a fejletlen gondolkodási műveletek célzott, direkt terápiája.
- A tanítás-tanulás folyamatának oly módon van csak személyiségfejlesztő hatása, ha a pszichikus funkciók egészére hat. Ez csak úgy valósulhat meg, ha minden műveltségi terület, minden tantárgy hozzájárul a maga lehetőségeivel a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók korrigálásához.
- A tanterv célkitűzése ezeken kívül még, hogy mindazon értékeket, magatartás-, viselkedésformákat próbálja közvetíteni a nevelésben-fejlesztésben, amelyek tradicionálisan örök humán értékek, kiemelten gondozva azokat, amelyeknek az "elsajátítása" és gyakorlása csökkentheti a tanuló (sérülésből adódó) hátrányait.
- A nevelés – oktatás - fejlesztés 8 éve alatt a tanuló jusson el saját fejlődési lehetőségeinek maximumára. Korlátait is figyelembe véve legyen képes harmonikus, értékes, egészséges, kulturált önálló életre, legyen képes a mikro- és makro

környezetébe beilleszkedni, eligazodni. Majdani munkavállalóként eséllyel kezdje meg és fejezze be speciális szakiskolai tanulmányait.

- Utoljára, de nem utolsó sorban a tanítás-tanulás folyamán nyújtson ez a tanterv örömet a fejlesztés folyamatát irányító pedagógusnak és az ismeretszerzésben aktívan résztvevő tanulónak. Legyen együttes cselekvésük sikeres, és járuljon hozzá egy jó alkotóműhely kialakításához (Officina Bona). Az ehhez szükséges attitűdökről, követelményekről, tartalomról stb., a tantervi főmodul közöl információkat.

2.16. 2. AZ ISKOLA TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRATERVE

Tantárgyak	Évfolyamok / Óraszámok							
	1. 7.	2. 8.	3.	4.	5.	6.		
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	5	5	4	4
Történelem és társadalmi ismeretek					2	2	2	2
Matematika	4	4	4	4	4	3	3	3
Angol nyelv							1	1
Informatika							1	1
Környezetismeret	2	2	2	2				
Természetismeret					2,5	2		
<i>Természetismeret - biológia, fizika, kémia</i>							3 1,5	3 1,5
Egészségтан						0,5		
Földrajz						2	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Rajz és kézművesség	1,5	1,5	1,5	2	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlati ismeretek	1	1	1	2,5	2	1,5	1,5	1,5
Testnevelés és sport	3	3	3	3	3	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	1
Erkölcstan							1	
<i>Tánc és dráma modul</i>					0,5	0,5		
<i>Hon- és népismeret modul</i>					0,5	0,5		
<i>Médiaismeret modul</i>								1

<i>KÖTELEZŐ ÓRASZÁM</i>	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Rehabilitáció, habilit.- órakeret:27ó. Felhasználás: Egyéni korrekció: Egészségtan: Erkölcstan: Romológia: Tant. felzárkóztatás:	3 3	3 3	3 3	3 3	3 2	4 2	4 1	4 1
Nem kötelező,választható óra:34 óra Felhasználás: Sportkör: Rajz szakkör: Énekkar: Term.véd.szakkör:	2	2	2	2	5	6	7	8
Szakszolgálati feladok: szükségletek szerint Gyógytestnevelés Logopédia: Konduktív pedagógia								
Tanórán kívüli foglalkozás: Napközis - órakeret:	4,5	4,5	4,5	4,5	3	3	3	3

A rehabilitációs, a választható, és a tanórán kívüli foglalkozások órakeretének felhasználásáról a nevelőtestület tanévenként dönt - a tanulói szükségletek, igények és az adott feltételek figyelembevételével.

**2.16.3. ÓRASZÁMOK TERVEZÉSE A KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI
FOGYATÉKOS TANULÓK ÖSSZEVONT TANULÓCSOPORTJA SZÁMÁRA**

Fejlesztési terület	Részterület	Évfolyamok óraszámai							
		Bevezető szakasz		Kezdő szakasz		Alapozó szakasz		Fejlesztő szakasz	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Anyanyelv és kommunikáció	Olvasás-írás előkészítése	2	2	-	-	-	-	-	-
	Olvasás-írás elemei	-	-	4	4	4	4	4	4
	Beszédfejlesztés és Környezetismeret	4	4	4	4	3	3	-	-
Társadalmi Környezet	Társadalmi ismeretek és gyakorlatok	-	-	-	-	-	-	2	2
	Számolás-mérés előkészítése	2	2	-	-	-	-	-	-
	Számolás-mérés elemei	-	-	2	3	3	3	3	3
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Önkiszolgálás	2	2	1	-	-	-	-	-
	Életvitel és gondozási Ismeretek	-	-	-	2,5	3	3	5	5
Természeti Környezet	Környezet-és Egészségvédelem	-	-	-	-	1,5	1,5	2	2
Művészetek	Ábrázolás-alakítás	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ének – zene - tánc	2	2	2	2	2	2	2	2
Testi nevelés	Játékra nevelés	2	2	1	1	-	-	-	-
	Mozgásnevelés	3	3	3	3	3	3	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	3	3
	Kötött óraszám	19	19	19	21,5	21,5	21,5	23	23
	Szabadon tervezhető	1	1	1	1	1	1	2	2
	Kötelező óraszám	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25

A fenti óratervből, a " heti 10 órás foglalkoztatás "-ból bontjuk le az adott év tanulói összetételének figyelembevételével a csoport óraszámait.

Iskolánkban az értelmileg akadályozott tanulók nevelése-oktatása összevont tanulócsoportban működik, jelenleg két csoporttal, külön az alsó és felső évfolyamokból szervezeten.

Évek során kialakult gyakorlat, hogy a "kulturtechnikák" tantárgyait évfolyamonként külön, egyéni foglalkoztatásban tartjuk (külön helyiségben). A művészetek, testnevelés, életvitel fejlesztési területeit összevont órában tanítjuk. (Arány az önálló órák javára, pl.: a 2006/2007. tanévben 70%)

A tanítási órán kívüli időben a tanulók szervezett keretek között tevékenykednek. Két gyógypedagógiai asszisztens irányításával életkoruknak megfelelően differenciált feladatok végzésével módjuk van játékra, mozgásfejlesztésre, kézi munkára. Az összevont tanulócsoport heterogén korhatára miatt sajátos didaktikai feltételekkel olyan lehetőséget ad, amely fejlesztő hatású az egyén és a csoport fejlődésére egyaránt. Az összevont tanulócsoport egyedüli hátrányát (kevesebb óraszám) a szülők vállalják, mert gyermekeiket nem akarják bentlakásos iskolába járatni, a családtól elszakítani.

A rehabilitációs foglalkozások (logopédia, gyógytestnevelés) a tanítási órákon kívüli időben, délelőtt és délután szerveződnek.

Az osztályhatárok átjárhatóak egy adott képesség fejlesztése, illetve fejlődése tekintetében.

2.16.4. A TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

2.16.4.1. A TANKÖNYVVÁLASZTÁS ELVEI ISKOLÁNKBAN

A közoktatási törvény a nevelőtestület hatáskörébe utalta az iskolában használt tankönyvek kiválasztását. A nevelőtestület a tankönyvfelelős közreműködésével tanévenként felméri, felülvizsgálja az igényeket, összeveti az elektronikus és nyomtatott tankönyvjegyzékekben szereplő kínálattal és a tankönyvrendelés előtt döntést hoz.

Az iskola minden év **november 15-ig** felméri, hogy hányan jogosultak normatív kedvezményre a tanulók közül. Ezen gyerekek számára a tankönyvek ingyen állnak rendelkezésre. (A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő – nevelőszülőnél,

gyermekotthonban vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett tanuló után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.) Az iskolába belépő új tanulók esetében a normatív kedvezményre való jogosultságot a beiratkozáskor kell igényelni. A normatív kedvezmény iránti igényt jogszabályban meghatározott igénylőlapon kell benyújtani a szülőnek az iskola felé. Ezzel egyidejűleg be kell mutatni a kedvezményre való jogosultságot igazoló iratot is.

Az igazgatóhelyettes minden év **november 30-ig** tájékoztatja a nevelőtestületet és a szülői szervezetet a felmérés eredményéről.

A nevelőtestület minden év **december 15-ig** meghatározza a tankönyvtámogatás módját, és erről értesíti a szülőket.

Az iskola minden év **február 15-ig** elkészíti a tankönyvrendelést. A tankönyvrendelésnél az iskolába belépő új osztályok, tanulók várható, becsült létszámát is figyelembe kell venni. A tankönyvrendelést oly módon kell elkészíteni, hogy az iskola minden tanulója részére biztosítsa a tankönyvhöz való hozzájutás lehetőségét.

A tankönyvválasztás elvei:

- Legyen alkalmas a tantárgyi követelmények elsajátítására az adott évfolyamon.
- Tartalmában, információiban, ábravilágában, a tananyag feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez.
- Az egyes tantárgyak könyvei egymásra épüljenek.
- A tankönyvek illusztrációs anyaga igazodjon a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez.
- A tankönyvekhez kapcsolódó munkafüzetek, feladatlapok legyenek munkáltató jellegűek, tartalmazzanak különböző nehézségű feladattípusokat.
- A tankönyv legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló.
- Azokat a tankönyveket rendeljük meg elsődlegesen, amelyek tanterveinkhez illeszkednek, és kézikönyveket is kínálnak.
- Legyen elfogadható, reális ára, amely belefér az adott év normatív keretébe.

2.16. 4. 2. TANESZKÖZKIVÁLASZTÁS ELVEI

A közoktatási törvény előírása szerint 2003-ra minden intézménynek rendelkeznie kell a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben meghatározott taneszközökkel, berendezési tárgyakkal. (Sajnálatos, hogy forráshiány miatt ennek még nem tettünk eleget.)

Ezek beszerzésekor az alábbi elveket tartjuk elsősorban szem előtt:

- Az általunk kiválasztott eszközök szolgálják a tanterveinkben, tanmeneteinkben meghatározott feladatok, tevékenységek megvalósulását.
- Fejlesztő hatásukkal erősítsék az ismeretszerzés folyamatát, cselekvésre késztesse.
- Legyenek figyelemfelkeltő és motiváló hatásúak, biztonságosak, tartósak.
- Méretükben, formavilágukban, működésükben alkalmazkodjanak a fogyatékos gyermekek képességeihez.
- Legyenek korszerűek, sokoldalúan felhasználhatóak, lehetőleg környezetbarát anyagból készüljenek.
- Az eszközkészletek önállóan is pótolható elemekből álljanak.

2.17. A NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az ellenőrzés és értékelés pedagógiai munkánk szerves részét képezi.

Az osztályfőnökök nevelési tervet készítenek a csoport és egyén fejlődéséről. A helyzetelemzésre épülő cél- és feladat meghatározás, valamint a tantárgyi követelmények teljesülési foka az értékelés alapja.

Mit értékelünk?

- A tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi, mennyiségi gyarapodása terén.
- A tanuló szociális képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődését
- A tanuló iskolán kívülről hozott, az iskolai követelményeken túli tudását más területen megmutatkozó képességeit.
- Az 1. évfolyam elején általános szintfelmérést.
- A 4- 8. osztály végéig olvasási, szövegértési, helyesírási és matematikai felmérést.
- A tanulók neveltségi szintjének fejlettségét.

- A tanulói szervezet tevékenységét.
- A pedagógiai folyamatban résztvevők munkáját.

Értékelési elveink:

- egyénre szabott, igazságos legyen
- minden területen az egyént önmagához mérje
- vegye figyelembe, hogy az előző szinthez képest mennyit fejlődött, és saját lehetőségeit mennyire használta ki
- nem fegyelmezési eszköz
- személyiségfejlesztő hatású legyen
- nem lezárt, megbélyegző, hanem előremutató
- motiváló erővel bírjon
- a kitűzött célok megvalósítását szolgálja
- a további tevékenységek megtervezéséhez információszerzésként működjön
- a mérések a visszajelzés szerepét töltsék be

Értékelésünk célja:

- az értékelt személyek és csoportok minősítése
- visszajelzés az értékelésben résztvevők eredményességéről illetve hiányosságáról
- tanulók és pedagógusok képességeinek, felkészültségüknek fejlesztése
- információszerzés a további tevékenységek megtervezéséhez, illetve az eddigi tevékenységek korrekciójához

Ki értékeli?

Az ellenőrzési, értékelési munkában részt vesz az osztályfőnök, az egyes tantárgyakat tanító pedagógus, a napközis nevelő, a tantestület. A konkrét területek felelőseit az ellenőrzési és értékelési összesítő táblázat tartalmazza.

2.17. 1. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSE

A tanulók magatartását és szorgalmát havonta egy alkalommal, illetve félévkor és tanév végén értékeljük, minősítjük.

Az értékelés alapjai:

- az iskolai házirendben megfogalmazott kötelezettségek teljesítése,
- a tanuló aktivitása, hatása a közösségre,
- a tanuló viselkedése, hangneme, fegyelmezettsége,
- képességeinek megfelelő tanulmányi munkája, munkavégzése,
- kötelességtudata, önállóságának szintje,
- tantárgyakból többletfeladat vállalása.

Az értékelés és minősítés fokozatai:

magatartásnál: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)

szorgalomnál: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

Magatartásból adott minősítések feltételei

Példás minősítést kap az a tanuló, akinek aktivitása jó. Több feladatot lát el. Önként szívesen vesz részt az iskola és az osztályközösség munkájában. Elősegíti a közösség fejlődését. Kezdeményező, segítőkész. Véleményét kulturált formában nyilvánítja ki. A felnőttekkel, társaival udvarias. A házirendet betartja, óvja a közösség vagyonát.

Jó a magatartása annak a tanulónak, akinek aktivitása megfelelő. A rábízott iskolai feladatokat (ügyelet, csengetés) *megbízásra* vállalja el. Az osztályközösségben vállalt feladatokat némi segítséggel látja el. A közösség életében részt vesz, de jelentősebb befolyást nem gyakorol rá. Általában fegyelmezett, segítőkész. Hangneme a felnőttekkel udvarias, társaival is elfogadó. A házirendet betartja. Csavargásban, verekezésben nem vesz részt. Indokolatlanul nem hiányzik, nem késik.

Változó magatartású az a tanuló, akinek aktivitása is változó. Csak a neki tetsző feladatokat vállalja el mind iskolai, mind az osztályközösség szintjén. Feladatai elvégzéséhez noszogatók szükségesek. Vonakodva vesz részt a közösség munkájában, de különösebben nem árt a közösségnek. A házirendet, egyéb szabályokat állandó figyelmeztetés mellett tartja be. Nem

megbízható. Indokolatlanul késik, hiányzik. Csavargásra hajlamos. Igazolatlan hiányzása minimális. (1 felszólítása van, esetleg 1 feljelentése, pár óra igazolatlan mulasztás miatt, de ebből rendszert nem csinál.) Környezetének óvására, védelmére nem fordít gondot.

Megjegyzés: a magatartás elbírálásánál figyelembe kell venni, ha a hiányzás akár igazolt, akár igazolatlan - a szülő felelőtlen magatartása, életvitele és helytelen hozzáállása miatt következik be. Ebben az esetben a tanuló magatartása lehet **jó** – ha a jó magatartás kritériumainak egyébként megfelel. A döntést a nevelőtestület hozza meg az osztályozó értekezleten.

Rossz a magatartása annak a tanulónak, aki a közösség munkáját nagymértékben hátráltatja. Viselkedésével rossz példát mutat társainak. Durva, goromba, verekedésben, lopásban is részt vesz. A házirendet ismételt figyelmeztetések ellenére sem tartja be. Rendszeresen késik, csavarog, sokat hiányzik indokolatlanul. Igazolt, igazolatlan hiányzásainak száma is sok. Hangneme a felnőttekkel szemben tiszteletlen, sértő. Társaival durván, csúnyán beszél. A közösség és társai tulajdonát szándékosan rongálja, károsítja.

Igazgatói megrovásban, figyelmeztetésben részesült.

Szorgalomból adott minősítések feltételei:

Példás a szorgalma annak a tanulónak, aki tanulmányi munkájában igényes. Munkavégzése pontos, megbízható. Kötelességtudó, házi feladatát elkészíti, folyamatos a felkészülése, érdeklődése. Az őt érdeklő tantárgyakból többletfeladatokat vállal, a gyűjtőmunkában részt vesz.. Felszerelése hiánytalan. Munkájának külalakja is tetszős.

Jó a tanuló szorgalma, ha a tanórákon figyel. Általában megbízhatóan dolgozik, házi feladatait elkészíti, felkészül. Felszerelése általában rendben van. Munkájának külalakja megfelelő. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül, többletfeladatokat nagyon ritkán vállal. Eredményei képességeinek megfelelőek.

Változó a tanuló szorgalma, ha tanulmányi munkája ingadozó, nem egyenletes. Időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan. Munkavégzése önállótlan, utasításokra kezd munkához. Sok esetben érdektelensége, lustasága miatt gyengék az eredményei. Önellenőrzése is gyenge. Házi feladatait sok esetben nem készíti el. Rendetlensége miatt a felszerelése is sokszor hiányos. Munkáinak külalakja is változó.

Hanyag a tanuló szorgalma, ha megbízhatatlan, feladatait nem végzi el, kötelességeivel nem törődik. Házi feladata rendszeresen hiányzik, a tanórára nem készül. Érdéktelenség, közöny jellemzi. Felszerelése rendetlen, hiányos, gyakran jön a tanórára felszerelés nélkül. Munkájának külalakja áttekinthetetlen. Félévkor és év végén elégtelen osztályzatot szerez.

2.17. 2. A TANULÓK JUTALMAZÁSA

Elvei: - tanulmányi, magatartási és szorgalmi követelmények kiemelkedő teljesítménye,
- az iskola hírnevének erősítése (tanulmányi, sport, kulturális tevékenységgel).

Formái:

Osztályfőnöki dicséretet kap az a tanuló, aki

- az osztályközösségben jelentős munkát végez,
- iskolai, tanulmányi és sportversenyen jól szerepel
- felelősi munkáját példamutatóan végzi,
- folyamatos segítséget nyújt rászoruló társainak.

Igazgatói dicséretet kap az a tanuló, aki

- megyei és magasabb szervezésű versenyen, vetélkedőn, pályázaton sikeresen szerepel,
Szóbeli dicséret adható minden résztvevőnek, aki ezeken a rendezvényeken szerepelt.
Írásbeli igazgatói dicséret adható annak a tanulónak, aki a díjazottak között szerepel.
- az iskoláért példamutató tevékenységet végez.

Egyéb jutalmazás (tanév végén)

- Jutalomkönyvet, oklevelet kapnak a tanulók:
 - kiemelkedő magatartásért, szorgalomért
 - kulturális tevékenységért
 - kiváló sportteljesítményért

- közösségi munkáért
- kiemelkedő tanulmányi eredményért
- Tárgyi jutalmat kap az **év tanulója**. (1 alsós, 1 felsős tanuló évfolyamtól függetlenül)
- Kedvezményes, vagy ingyenes kirándulási, üdülési lehetőséget kaphatnak a kiváló teljesítményt nyújtó tanulók.
- Minden ballagó diáktól könyvvvel búcsúzik az iskola.
- Jutalomban részesülnek a fegyelmi és tisztasági verseny 1-3 helyezettjei.

Jutalmazásra javaslatot tehet:

- osztályfőnök
- osztályban tanító nevelő
- napközis csoportvezető
- nevelőtestület
- igazgatóhelyettes
- igazgató

2.17. 3. A TANULÓK FEGYELMEZÉSE

- Elvei:** - a tanulók iskolában és iskolán kívül tanúsított magatartásának és viselkedésének minősége,
- a megbízatások és a képességekhez viszonyított tanulmányi teljesítések,
 - felszerelések óvásához való hozzáállás,
 - közösségi magatartás, viselkedés normáinak betartása

Formái:

Osztályfőnöki figyelmeztetést kap az a tanuló, aki

- az iskola területén, kiránduláson, iskolai rendezvényeken fegyelmezetlen,
- megbízatását szándékosan elhanyagolja, nem teljesíti,
- indokolatlanul elkésik, durva a játékban, mások testi épségét veszélyezteti,
- közösségellenes magatartást tanúsít, hangneme durva, sértő, az iskola rendjét zavarja.
- csavarog, az iskolából elszökik, a tanórákról távol marad.

Osztályfőnöki intést kap az a tanuló, aki

- kötelességeinek elvégzését megtagadja,
- durván, csúnyán beszél, megjegyzései sértőek,
- a tanórán és foglalkozásokon rendbontó,
- szeszestalt fogyaszt, dohányzik, lop,
- verekszik, szándékosan balesetet okoz,
- az iskola felszerelését szándékosan rongálja, kárt okoz,
- többszöri osztályfőnöki figyelmeztetésben részesült.

Igazgatói figyelmeztetést, intést kap az a tanuló, aki

- a házirendet súlyosan megszegi,
- többször részesült osztályfőnöki intésben,
- eltulajdonítja társai, az iskola értékeit,
- botrányt okoz, kisebb társait megfélemlíti, súlyos testi sértést okoz,
- okirat hamisítást végez,
- az iskola pedagógusát és nem pedagógus beosztású dolgozóját durván megsérti.

Fegyelmező intézkedésekre javaslatot tehet:

- osztályfőnök
- osztályban tanító nevelő
- napközis csoportvezető
- ügyeletes nevelő
- iskolavezetés
- osztályközösség

Súlyos kötelezettségzegés esetén a tanuló **fegyelmi büntetésben** részesíthető.

Formái:

- megrovás
- szigorú megrovás
- áthelyezés párhuzamos osztályba
- áthelyezés más intézménybe

A tanuló fegyelmi ügyeiben első fokon a nevelőtestület, másodfokon a fenntartó önkormányzat dönt.

2.17. 4. A TANTÁRGYI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

A tantárgyi teljesítmények értékelése érdemjegyekkel, osztályzatokkal (1-5) és *szöveges értékeléssel* történik.

Az érdemjegyszerzés módjai:

- írásbeli számonkérés
- szóbeli felelet
- óraközi munka
- önálló kiselőadás
- gyűjtőmunka
- munkadarabok
- részvétel versenyeken

A szöveges értékelés pedagógiai, módszertani szabályai

Alkalmazása : *1. évfolyam: félév, tanév vége*

2. évfolyam: félév

Célja, feladata: az osztályzat nélküli értékelés a gyermek személyisége felől közelíti meg a tanulót.

Alapvető feladata, hogy a gyermek személyiségében olyan hatást érjen el, hogy meginduljon a pozitív folyamat, amely fenntartja, fokozza természetes tanulási motivációját, csökkenti, illetve nem engedi kialakulni a teljesítményszorongást.

Az értékelés alapja a tantervi követelmény és a tanuló maga.

Kritériumai:

- Egyértelmű, pontos, nyelvi és stilisztikai szempontból igényes és érthető legyen – szülőnek, gyermeknek szól
- Az értékelés legyen személyre szabott, differenciált, árnyalt
- A diák aktuális állapotát, viselkedését, teljesítményét rögzítsük – ne vonjunk le summás következtetést, ne mondjunk ítéletet
- Az értékelés sugalmazza azt az elvárást, amely szerint a gyermek legyen aktív részese a fejlődésének, vállaljon felelősséget, szerepet saját tanulásában

- Az értékelés legyen előremutató, az elérendő célhoz konkrét utat mutató
- Mindig vegyük figyelembe a gyermek önmagához, képességeihez mért fejlődését
- A kudarc okozta szégyen, fezsültség kerülendő, de magával a kudarccal szembe kell nézni, a szóveges értékelés kritikát, negatívumot is tartalmazhat. Ugyanakkor észre kell venni a gyermek próbálkozását, javítási szándékát.

A szóveges értékelés módja, gyakorisága

- Szóbeli: *a tanuló magatartásáról, szorgalmáról, tanulmányi teljesítményéről a tanítási órákon és más foglalkozásokon.*

Megfogalmazódik: a tanító részéről, önértékeléssel, tanulótársak részéről.

- *Írásbeli:*
 - lényegre utaló észrevételek megfogalmazása,
 - témazáró felmérések értékelése %-os teljesítménysávokkal,
 - évközben érdemjegyekkel való értékelés,
 - a tanulási folyamatban szükség szerint aktuális észrevételek bejegyzése a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről – értékelő füzet

Szóveges értékelés, érdemjegyek, osztályzatok:

1. évfolyam év eleje és év vége, 2. évfolyam félév: szóveges értékelés

2. évfolyam (év vége) - 8. évfolyamokon a tantárgyaknál a tanuló tudásának értékelésénél az érdemjegyek, az osztályzatok a következők:

- kitűnő (csak tanév végén), jeles	: 5
- jó	: 4
- közepes	: 3
- elégséges	: 2
- elégtelen	: 1

Tanulóinkat félévkor és tanév végén legalább havi 1 érdemjegy alapján értékeljük osztályzattal. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a közoktatásról szóló törvény 70. § 4. bekezdés szerint kell eldönteni. A nevelőtestület –félévkor és tanév végén - tantárgyi dicséretben részesíti azt a tanulót, akit kiemelkedő eredményéért az arra illetékes pedagógus javasol. A tanév végén a dicséretet kapott tanuló tantárgyi osztályzata jeles helyett **kitűnő**.

A nevelőtestület - tanév végén - a kiemelkedő magatartású és szorgalmú tanulót **nevelőtestületi dicséretben** részesíti, akkor, ha legalább három tantárgyi dicsérete van.

Magasabb évfolyamra lépés feltételei:

A tanuló az iskola **magasabb évfolyamára** akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt követelményeket *megfelelően teljesítette*, illetve legalább elégséges szinten teljesítette.

Az a tanuló (kivéve 1. évfolyam), aki tanév végén egy vagy kettő tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, **javítóvizsga** tételével folytathatja tanulmányait. A javítóvizsga ideje augusztus hónap vége. Az a tanuló, aki tanév végén kettőnél több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, illetve a javítóvizsgája elégtelen, tanulmányait az **évfolyam megismétlésével** folytathatja. Az évfolyam ismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló (osztályozatlan), akinek mulasztása meghaladta a 250 órát. (Kivétel, ha betegség miatt hiányzott, ebben az esetben osztályozó vizsgát tehet.) **Osztályozó vizsgát** kell tennie annak a tanulónak, aki az iskola rendszeres látogatása alól felmentést kapott (magántanuló).

Az 1. évfolyamon a tanuló csak akkor utasítható évismétlésre, ha mulasztásai miatt nem teljesítette a tanulmányi követelményeket.

Minden évfolyamon a szülő kérésére engedélyezni kell az évismétlést.

A továbbhaladáshoz a pedagógiai szakaszokhoz rendelt minimális teljesítményt kell alapul venni, valamint az egyes tantárgyak tanterveiben évfolyam szinten meghatározott követelményeket.

A bevezető és a kezdő fejlesztési szakasz teljesítése során szükségessé válhat a gyermek foglalkoztató iskolába történő **áthelyezése**, ha a szakértői vizsgálat alapján az értelmi fejlődés nem a várható prognózis szerint alakul. Az átlagnál jobb képességekkel, fejlődési ütemmel és teljesítményekkel haladó tanulók esetében élünk az általános iskolába történő áthelyezés lehetőségével. Volt példa arra is, hogy a tanuló egy tanéven belül az iskola magasabb évfolyamának követelményeit is teljesítette (ugratás).

2.17.5. MODULOK ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE ÉS BESZÁMÍTÁSA

Hon- és népismeret

A Hon- és népismeret modul 5-6. évfolyamon a történelem tantárgyba integrálódik, így értékelése a tantárgy keretén belül történik.

Tánc és dráma modul

5-6. évfolyamon önálló modulként kerül oktatásra, heti 0,5 órában. A félévi és év végi osztályzatok helyett a tanulók teljesítményét szövegesen értékeljük. Mivel a tananyag meghatározó része tanulói tevékenységre, népi hagyományokra, játékokra, táncra, drámajátékokra támaszkodik, ezért inkább a gyerekek hozzáállását, közös munkáját, aktivitását, önállóságát, ötletgazdagságát vesszük figyelembe a minősítésnél. A modul értékelése nem befolyásolja a sikeres továbbhaladást.

Szöveges értékelés elemei:

- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített

Egészségtan modul

A hatodik évfolyamon heti 0,5 órában, a természeti ismeretek tantárgyba integrálódva jelenik meg. Értékelése beépül a tantárgyi értékelésbe.

2.17. 6. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK RENDJE

Az iskolai írásbeli beszámoltatások célja:

- információgyűjtés,
- a tanulók tudásszintjének felmérése
- a rendszeres tanulás ellenőrzése, számonkérése
- hiányosságok feltérképezése
- visszajelzés a tananyag elsajátításáról – egyéni haladás nyomon követése

Az írásbeli számonkérés, beszámoltatás kritériumai:

- a feltett kérdések legyenek érthetőek
- az adható válasz legyen egyértelmű
- megfelelő idő álljon a tanulók rendelkezésére a válaszadáshoz
- a megtanított törzsanyagra vonatkozzanak a kérdések
- a kérdések összeállításánál vegyük figyelembe a tanulók életkori sajátosságait (mennyiség, minőség)
- a feladatlap kitöltése előtt a gyengébb képességű tanulókkal olvassuk, vagy olvastassuk el a kérdéseket, így meggyőződhetünk arról, hogy megértették-e
- a feladatlapok feladatait úgy állítsuk össze, hogy a tanulók tudásáról minél sokoldalúbb információt szerezzünk – változatos feladatok: hiányos mondat, kiválasztás, hozzárendelés, kiegészítés, kifejtés, rajzok stb.

Formái:

- röpdolgozat
- felmérés

RÖPDOLGOZAT

A testnevelés és rajz kivételével minden tantárgy esetében alkalmazhatjuk számonkérésként. Különösebb előkészítést nem igényel, mivel az órára való felkészülés ellenőrzésére szolgál. A röpdolgozatot, mint írásbeli beszámoltatási formát a felső tagozatban használjuk.

Pedagógiai célja:

- aktívvá tenni a tanulókat, ösztönözni a rendszeres tanulásra
- a kérdések differenciálásával a gyengébb tanulókat is sikerélményhez juttatja – a jobb érdemjegy motivál
- információt tudunk szerezni vele a felkészülés módjáról
- további tevékenységünket ennek alapján is tudjuk szervezni
- módot ad az íráskészség fejlesztésére

Előnye

Különösen hasznos az olvasási nehézséggel, szövegmegértéssel küzdő gyermekeknél. Az előszóban feltett kérdésre rögtön tud válaszolni, pár szóval. A kifejezési nehézségekkel küzdő tanulóknál válik be jobban.

Hátránya

A tanuló a kérdést hallja, ha „rövidzárlatot” kap, nem tud visszatérni a kérdésre. Nem lehet a számonkérés állandó és kizárólagos eszköze (pl. szóbeli feleltetés helyett)

Értékelése: 1-5-ig tartó érdemjeggyel

Lehet feleletnek minősíteni, ekkor a röpdolgozat jegy bekerül a naplóba, kék tintával beírva.

Lehet „kis jegy” - amiből 5 lehet egy érdemjegy, így minősül feleletnek.

FELMÉRÉS

Eszközei: feladatlapok

Feladatlapokat használunk

- a tanév elején
- félévkor
- a tanév végén
- témazáráskor.

a., Tanév eleji felmérés

Célja az ismeretek feltérképezése, tudásszint mérés. Alap, amire építenünk kell. Ennek ismeretében tűzhetjük ki a célt, határozhatjuk meg a feladatokat, választjuk meg a módszereket, eszközöket, tervezhetjük meg további tevékenységünket.

A tanév eleji felmérés az év eleji ismétlést követi. A naplóba beírt érdemjegyet bekarikázással különböztetjük meg a többitől. A jegy tájékozódás jellegű, a tanuló fejlődését tudjuk vele mérni, egyben visszajelzés számunkra is munkánk hatékonyságáról.

b., Félévi felmérés

Célja: Eddigi munkánk értékelése. A tanulók tudásszintjének felmérése,

a „ fehér foltok” feltérképezése. Ha szükséges tevékenységünk megújítása. A mérés a visszajelzés szerepét is betölti. A naplóba piros jeggyel kerül be. Az érdemjegynek súlya van, a félévi osztályzatba beszámítjuk.

c., Tanév végi felmérések;

Célja: Az évi munka értékelése, felmérni a tanuló elért tudásszintjét, megfelelt-e a minimális követelményeknek. Ez a felmérés az év végi ismétlést és összefoglalást követi. A naplóba piros színű tintával kerül beírásra, az év végi osztályzatnál hangsúlyozott a figyelembevétele.

d., témazáró felmérések

Egy – egy témakör elsajátításáról ad képet. A témazáró feladatlapok kitöltését megelőzi 1-2 rendszerező, összefoglaló óra. Jó, ha a feladatlap kérdéseire támaszkodva, azt felhasználva építjük fel a rendszerező órát. Ennek alapján írhatunk a füzetbe vázlatot, oldhatunk meg feladatokat. A témazáró feladatlappal a folyamatos felkészülést tudjuk ellenőrizni. Feltárhatjuk a hiányokat, így még időben tudjuk pótolni azokat. Ugyanakkor saját munkánkat is tudjuk kontrolálni, lehetőségünk van módszereink, eszközeink, tevékenységünk megújítására, hatékonyabbá tételére. A naplóba megkülönböztetett színnel kerül az érdemjegy.

Évfolyamonkénti felmérések :

- tanév elején szintfelmérő x (=BG)
 - tanév elején a
 - félévkor b
 - tanév végén c
 - tanév végi szintfelmérő y (=BG)
 - témazáráskor d
- sz = szöveges értékelés

Tantárgy	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Anyanyelv – olvasás, írás, nyelvtan	bcd	abcd	abcd	abcdy				
Magyar irodalom					xacdy	xacdy	xacdy	xacdy

Magyar nyelv					xacdy	xacdy	xacdy	xacdy
Matematika	bcd	abcd	abcd	abcdy	xabcdy	xabcdy	xabcdy	xabcdy
Környezetismeret	cd	cd	acd	acd				
Természetismeret					acd	acd	acd	acd
Történelem					cd	acd	acd	acd
Földrajz						cd	acd	acd
Informatika							bcd	abcd
Idegen nyelv / Angol							SZ.	SZ.
Médiaismeret								SZ.
Erkölcstan							SZ.	
Tánc –és dráma					SZ.	SZ.		

e., Egyéb felmérések – **BG mérések:** /Minőségbiztosítás/

4. évfolyam végén: *hangos olvasás, szövegértés, helyesírás, matematika*

5-8. évfolyam elején, végén: *hangos olvasás, szövegértés, nyelvtan – helyesírás, fogalmazás, matematika*

Megvalósítandó feladatunk :

Egységes feladatlapok, mérőanyagok kidolgozása.

Azonos tantárgyakban, azonos évfolyamokon egyforma feladatlapok használata.

Előnye:

- *a tantárgyat tanító pedagógusok tapasztalataikat, észrevételeiket közreadva, ezt felhasználva készülnek el a feladatlapok,*
- *minden tanuló számára azonos lesz a követelmény*
- *több éven keresztül összehasonlítási alapként is szolgálhat, ezzel a pedagógus munkájának hatékonyságát is lehet mérni.*

A feladatlapokon alkalmazott feladatok típusai:

- *értő olvasást ellenőrző feladatok*

- másolás nyomtatott betűkről írottá
- tollbamondás
- szöveg kiegészítése
- csoportosítás megadott szempontok alapján
- igaz – hamis állítások
- kérdésekre válaszadás
- nyitott – hiányos mondatok
- vaktérképek, rajzok, ábrák

A feladatlapok értékelése:

A pontozás legyen egyértelmű. Minden kérdésre, feladatra meghatározott számú válasz adható. A helyes válasz egy – egy pontot ér. Ezeket a pontokat adjuk össze, ez lesz a maximális pontszám .

Az iskolánkban használt % -os értékelés:

$$100\% - 90\% = 5$$

$$89\% - 70\% = 4$$

$$69\% - 50\% = 3$$

$$49\% - 30\% = 2$$

$$29\% - 0\% = 1$$

2.17..7. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

A tanulási tevékenység formálása, elemeinek fokozatos elsajátíttatása a tanár feladata. A tanulási siker sokszor azért nem következik be, mert a gyermekek nem tudnak tanulni. Fontos pedagógiai feladat a tanulási nehézségek időbeni felismerése, okainak feltárása, mielőtt még a tanulóknak sorozatos kudarcok a tanulással kapcsolatos idegenkedést (averziót) váltanak ki.

Tényezők, amelyek problémát okozhatnak az otthoni és a napközis felkészülés sikerességében:

- a tanuló nem megfelelő munkatempója, munkaszervezése
- beszéd és kommunikációs készség zavara
- olvasási nehézség
- feladatok megértésének nehézsége
- figyelem, koncentráció zavara

- rossz, a gyermekek képességeit meghaladó feladatok adása
- rossz tanulási módszer
- a tanulók túlterheltsége, fáradékonysága.

Sokszor azért sikertelen a felkészülés, mert nem tudja megfelelően megoldani a tanuló a számára előírt, feladott házi feladatokat. Ezeknek a tényeknek az ismeretében, a buktatókat kiküszöbölve kell írásbeli és szóbeli feladatokat adnunk az otthoni és a napközis felkészüléshez.

A mi iskolánkban a helyzet könnyebb, tanulóink 100 %-a napközis, így a felkészülés a napközis csoportvezetők hatékony segítségével biztosítva van.

Ettől függetlenül mégis körültekintően kell eljárunk mind a szóbeli, mind az írásbeli feladatok esetében. Mindig figyelembe kell vennünk a tanulók életkori sajátosságait, eltérő képességeit. Ezzel tudjuk megelőzni a kudarcot, ami később érdektelenséget, esetleg dacot vált ki.

Szóbeli feladatok (kötelező)

A szóbeli feladatok az elsődleges megerősítést szolgálják. Szóbeli feladatnak is mindig az órán feldolgozott, kellően elmagyarázott tananyagot adjuk. A tanuláshoz a tanulók a tankönyv szövegét használják fel. Nehezebben érthető tananyag esetén az órán elolvassuk, megbeszéljük, aláhúzással kiemeljük a lényeges részeket. Elvégezzük az analízis – szintézis műveletét. Szóbeli felkészülésnél használhatják a tanulók a füzetbe írt vázlatot. Ez a tankönyvből, a gyermekek aktív közreműködésével a lényeg kiemelése. Rövid, tömör, áttekinthető. Nyelvezete a tanulók számára érthető. A tankönyvből történő lényegkiemelés, vázlatkészítés megalapozza a tanulók önálló tanulását, továbbtanulását.

A vázlatból való tanulás korlátai:

- a tanuló csúnyán ír, írását nem tudja, vagy nehezen tudja elolvasni
- szavakat, szótagokat hagy ki, így a megtanulandó anyag nem érthető számára

Ilyen esetekben ajánlott a könyvből való felkészülés.

Írásbeli feladatok

Célja a tanult ismeretek alkalmazása.

Célszerű minden feldolgozott anyag után adni írásbeli feladatokat. Visszajelzést kapunk munkánk hatékonyságáról, és a tanulók egyéni haladásáról.

Az írásbeli feladatok kritériumai

- *figyelembe kell venni az eltérő értelmi képességeket, a tanulók terhelhetőségét, a feladatok adásánál fontos és szükséges a differenciálás,*
- *csak a már magunk által is átnézett, megoldott írásbeli feladatokat adjuk fel, így tudjuk kiküszöbölni a tankönyv hibáit, elírt adatait,*
- *olyan feladatokat adjunk, ami a gyermek számára érthető, megoldható, esetleg kis segítséget igényel,*
- *tudja alkalmazni a megtanult ismereteket*
- *az írásbeli feladatokat elő kell készíteni, esetleg megbeszélni, útmutatást adni.*

Szorgalmi feladatok

Gyakran adunk szorgalmi feladatokat is. Ez lehet szóbeli és írásbeli.

A szorgalmi feladatok célja:

- *aktivizálni a tanulókat*
- *az ismereteket bővíteni*
- *felkelteni a tudásvágyat, elindítani az önképzés felé*
- *sikerélményhez, önálló szerepléshez juttatni*
- *megadni az alapot a tovább – illetve további tanulásra*

A szorgalmi feladatok kritériumai:

- *minden egyes esetben figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait,*
- *értelmi képességét,*
- *az adott feladatok milyenségét, mennyiségét,*
- *megfelelő útmutatást, segítséget kell adni a feldolgozás módjára, menetére*
- *tájékoztatni kell a tanulót, hogy szorgalmi feladatának feldolgozásához hol talál anyagot, esetleg mi jelöljük ki számára a feldolgozandó anyagot,*
- *a szorgalmi feladatok mindig egyénre szabottak, így érhetjük el, hogy a gyengébb és a jobb képességű tanulók egyaránt sikerélményhez jussanak,*
- *a szorgalmi feladatok végrehajtását mindig értékeljük – elsősorban a pozitívumokat hangsúlyozva, de az előremutató, segítő korrekció is hasznos.*

Az otthoni, és napközis felkészüléshez adott írásbeli és szóbeli feladatokat mindig ellenőriznünk kell. Ennek célja, hogy képet kapjunk a tanulók önálló munkájáról, tanulásáról, tudásáról, ezen kívül visszajelzést az órai munkánk hatékonyságáról.

2.18. ERŐFORRÁSOK

2.18.1. TÁRGYI, INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEK

AZ ÉPÜLET

A három szintes iskola 1985-ben épült. A város déli részén, a Háromfa felé vezető úton, a Petőfi és a Gyár utca által határolt területen fekszik. A hatalmas, zárt, biztonságos udvart árnyat adó fák ölelik körül, ahol sportpályák, játszótér, beszélgetésre, jó idő esetén szabadban tartott tanítási órákra is alkalmas asztalok és padok, szalonnasütőhely, szabadtéri színpad, ivókút is várja a gyerekeket.

A tantermek tágasak, világosak, a falakat az átvétel előtt (2011. nyarán) festették. Az ablakokat, és a gázkazánt a közelmúltban cserélték újra. A tornaterem tetőszigetelése folyamatban van, az ebédlői és konyhai rész tetőszigetelése is indokolt, valamint beázás veszélyezteteti az új kazánt is.

A 2006-ban történt felújítás során az épület külseje megújult.

Az iskola az autóbusz pályaudvartól elég távol helyezkedik el, ezért helyi járat biztosítását kértük a várostól. Tanulóink 93%-a bejáró, 20 településről érkeznek naponta iskolába, a tanítás pontos kezdése csak így oldható meg.

AZ INFRASTRUKTÚRA

Az épületekben biztosított a vezetékes vízellátás, ahol szükséges a meleg vizes is.

A telefon és internet hálózat kiépített.

Az épület fűtése saját gázkazánnal történik.

Az ügyviteli munkahelyek számítógépekkel, internet hozzáféréssel, telefax készülékkel, lapolvasóval, és fénymásolóval felszereltek.

Az alapvetően szükséges oktatástechnikai eszközök, 4 interaktív tábla, zenei berendezések segítik munkánkat.

Vannak videó és CD-lejátszóink, digitális fényképezőgépünk.

Az eszközpark bővítése évek óta pályázati forrásokból történik.

Az iskola gépjárművét alapvetően ételszállításra, esetenként személyszállításra használjuk. A költözés során maximálisan igénybevett jármű alaposan elhasználódott, javításra szorul.

Az épületbe megfigyeléses riasztórendszert telepítettünk a vagyonvédelem és a biztonság érdekében.

A SZŰKEBB ÉS TÁGABB KÖRNYEZET

Nagyatád Város Önkormányzata 1996-ban adta át intézményfenntartói jogát a Somogy Megyei Önkormányzatnak. A város működésünk színtere, a közéleti eseményekben részt veszünk, az intézményekkel munka és partneri kapcsolatot tartunk.

A szülők ragaszkodnak iskolánkhoz, munkánkat, gondoskodásunkat többnyire elismerik, sajnos esetenként saját kötelességeik teljesítését is az iskolától várják.

A családok nagy része rossz anyagi és társadalmi helyzetbe került, nem csak a cigány családok szegényedtek el.

A települési önkormányzatokkal hosszú évek munkájának köszönhetően példaértékű a kapcsolatunk, állandó az információcsere és az együttműködés, mely segíti a gyermekek jólétének megteremtését.

A KÖLTSÉGVETÉS

Fenntartónk évente a normatívánál magasabb támogatást biztosít a költségvetésben. Ez az alapja az újabb szakmai feladatok végrehajtásának és nevelési-oktatási feladataink hatékonyabb megvalósításának (pl. napközi otthon pedagógus ellátottsága).

A szakmai továbbképzésekre biztosított céltámogatás 2010-től megszűnt, a kötelezettség viszont megmaradt. Az erre a célra kiírt pályázatok nyújthatnak lehetőséget a pedagógusoknak szakmai felfrissülésére, továbbképzésére, ez a humánerőforrások fejlesztésének feltétele.

Pénzügyi forrásaink bővítéséhez nagyban hozzájárul, hogy a pedagógusok többsége bekapcsolódott a pályázati munkába.

Iskolai rendezvényeink finanszírozásához igyekszünk szponzorokat keresni, 1997-től alapítványunk is van: Kincskereső Oktatási – Nevelési Alapítvány.

2.18.2. A MUNKAVÉGZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

AZ INTÉZMÉNY SZAKALKALMAZOTTAI, ALKALMAZOTTAI

Gyógypedagógiai intézményben meghatározó szerepe van a személyzet munkájának. A szűkösebb anyagi lehetőségeket kompenzálja a munkatársak elhivatottsága, gyermekszeretete, szakértelme, kreativitása. Intézményünk minden dolgozójára jellemző a sérült gyermekek sorsának javítását szolgáló tenni akarás.

Létszámok

Állományi létszám:	30 fő
Vezetők: igazgatóhelyettes:	1 fő
Beosztott pedagógusok:	20 fő
Ped.munkát közv. segítők :gyp.asszisztens:	4 fő
Alkalmazotak: ügyviteli dolgozó:	2 fő
Konyhai dolgozó:	2 fő
Műszaki dolgozó:	1 fő

Szakképesítések:

oligofrénpedagógia	15	fejlesztő pedagógia	2
pszichopedagógia	5	testnevelés	1

szurdopedagógia	1	tanító	4
konduktor	1	szociálpedagógia	1
logopédia	1	óvodapedagógus	1
műszaki szakoktató	1	romológia	3
háztartás-életvitel	1	felsőfokú gyp.asszisztens	4
oktatásinformatika	1	közoktatási vezető	4

2.19. Felnőttoktatás

A marcali Hétszínvirág intézmény irányításával a 223. oldalon leírtak szerint.

2.20. Fejlesztő iskolai oktatás

Cél: a súlyos és halmozott fogyatékos gyermekek egyéni képességei tükrében elérhető legnagyobb önállóság feltételének megteremtése, a szociális kommunikáció és más kognitív készségek specifikus módszerekkel történő kompenzálása, az elmaradt készségek habilitációs fejlesztése a mindennapi készségek kialakítása.

Feladat:

Az oktatási Minisztérium által meghatározott irányelvek alapján készített egyéni fejlesztési tervek segítségével a sérült funkciók fejlesztése, a gyermekek beilleszkedésének segítése.

Az egyes fejlesztési feladatok komplexen érvényesülnek.

Fejlesztési folyamat:

Intézményes keretek között és otthoni ellátás keretében egyéni fejlesztés.

3. HÉTSZÍNVRÁG INTÉZMÉNY - MARCALI

3.1 Az iskola nevelésfilozófiai elvei

3.1.1. Nevelésfilozófiai elvek leírása

A gyermeket testi és lelki egészében fejlesztjük. Elismerjük a Maslow féle szükségleti modell hierarchikus rendjét, tudomásul vesszük, hogy a szükségleti szintek feszültség nélkül nem léphetők át. (2. sz. melléklet)

Elismerjük a gyermek másságát értéként, testi és szellemi egészében. Elfogadjuk és igyekszünk felismerni a gyermek ösztönös tanulási programját. Tanulásnak fogunk fel minden változást, amely a gyermek egészében történik. Úgy tekintünk a gyermekekre, hogy mindig feltételezzük fejlődő készségét, tanulni vágyását, személyiségének és jellemének pozitív töltését.

Elfogadjuk, hogy a gyermek az iskolában és azon kívül nem készül az életre, hanem életét folytatja. Életének saját szintjén való tudatos megélése érték. Az említett értékekre támaszkodva, a gyermek tanulási programját segítve elérhetővé válik iskolánk célja.

Tudásunkat és értékeinket rendszerbe illesztjük. E rendszernek a műveltség, a kultúra egészére kell törekednie. Kultúrának azt tartjuk, amely közös, tanult vagy tanulható, integrált, szimbólumokon alapszik, összefüggésekben létezik.

Műveltségen az egyén képességeinek rendszerét értjük. E képességek megszerzése a gyermek sajátos, egyéni tanulási programjában valósul meg.

Felelősségünk, hogy megismerjük a gyermeket, és folyamatosan vizsgáljuk fejlődését, vizsgálataink tapasztalataiból mennyiségi és minőségi következtetéseket vonjunk le. A folyamatos testi és szellemi változásokról tájékoztatjuk a gyermek szüleit és magát a gyermeket.

Tanulóink és mi is életünk során vagy hivatalosan megkötött, vagy rejtett szerződések alapján létezőnk. Nevelési alapelveink közé tartozik tehát a megállapodás elve. Programunkban

rögzítjük e megállapodások fő irányvonalait, a szerződések formáit. Szeretnénk megállapodni minden gyermekkel, minden szülővel és természetesen minden kollegával.

Mint az iskola szereplői, magunk is tudatosan éljük át változásainkat értékeink, műveltségünk, kultúránk folyamatos kontrollja alatt. Az iskola egészében - a tartalmak és szervezetek koherens életében - azonban a leírt és megfogalmazott, megállapodott irányok mentén köteleződünk el.

Elfogadjuk, hogy ami szép, jó és harmonikus, az közvetítésre érdemes, azaz érték. Elfogadjuk, hogy ami érték, az segítségünk által a gyermek tanulási programjába kell, hogy épüljön. Eddigi munkánk során megfogalmaztunk **8 alapértéket**, amelyet a jövőben is közvetíteni szeretnénk:

- 1. Rend és tisztaság**
- 2. Udvarias, illemtudó viselkedés**
- 3. Munkafegyelem, tanulási fegyelem**
- 4. A teljesítmény tisztelete**
- 5. Műveltségre, informáltságra törekvés**
- 6. Moralitás, lelkiismeretesség**
- 7. Testi, lelki egészség, derű és vidámság**
- 8. Demokratizmus, beavatottság**

3.1.2. A nevelésfilozófiai elvek megjelenése

A nevelésfilozófiai elvek az alábbi dokumentumokban jelennek meg hangsúlyosan.

Rövidítések

PP – Pedagógiai Program	HR – Házi rend
SZMSZ – Szervezeti és Működési Szabályzat	HT - Hétszintű tanterv
KFV – Kommunikáció Fejlődési Vizsgálat	GYPP - Gyermek Pedagógiai Program
SZFV – Szocializáció Fejlődési Vizsgálat	SZTP - Szülői Tanács Program
GFV – Gondolkodás Fejlődési Vizsgálat	TP - Tanórávezetés programja
EFT – Egyéni Fejlesztési Terv	GYTP - Gyermektanulmányozási Program
OV – Osztályok vállalásai	SZKP - Szülői Kapcsolattartás Programja
ADP - Alsós Délután Programja	IGP - Iskolai Gazdálkodás Programja
FDP – Felső Délután Programja	EP - Egészségnevelési Program
IMIP - Intézményi Minőségirányítási Program	KP - Környezeti nevelési Program
DSZMSZ – Diákönkormányzat SZMSZ-e	PSZP - Projektvezetés és Szervezés Programja

Nevelésfilozófiai alapelv	Dokumentum	A pedagógiai munkát segítő elvek
<i>Egyénként szemlélünk minden gyermeket</i>	PP, GYPP, DSZMSZ, HR, ADP, FDP, GYTP, GFV, KFV, SZFV, EFT, HT, TP	<i>Egyéni elvárás, egyéni fejlesztés, önmagához mért fejlődés, egyéni és sajátos szükségletek elfogadása áll munkánk középpontjában.</i> <i>Igyekszünk elkerülni a csoportos értékelést, tervezést, ellenőrzést.</i> <i>A gyermek élete és életének tudatos megélése olyan érték, amely alapján fejleszthető, ezért segítenünk kell önmaga megismerésében. A gyermek életének elemzése, önvizsgálatra, önértékelésre készítetése feladatunk.</i>
Pozitív jellem és személyiségtöltés, fejlődő készség és tanulni vágyás feltételezése	PP, GYPP, SZPP, DSZMSZ, HR, ADP, FDP, HT, TP, IGP	A gyermekhez való viszony pozitív, a gyermek cselekedetei és teljesítményei egyéni megítélést, és mindig megerősítő véleménynyilvánítást követelnek meg
<i>Műveltség tisztelete</i>	PP, GYPP, SZPP, ADP, FDP, HT	<i>Igyekszünk megismerni a kultúrák közös és speciális jegyeit és értékéket közvetíteni azt.</i>
A gyermeknek is vannak szükségletei	PP, GYPP, FDP produkciós sáv, ADP, Könyvecske, Ellenőrző, DSZMSZ, HR, HT, TP, GYTP, OV, IGP	Ismerjük a gyermeket, próbáljuk megismerni sajátos szükségleteit, igyekszünk a gyermek fejlesztéséhez mozgósítani a gyermek szükségleteiből fakadó energiákat
A gyermeket testi-lelki egészében fejlesztjük	PP, GYPP, DSZMSZ, HR, ADP, FDP, HT, TP, EFT, EP,	A gyermekekre irányuló minden tevékenységünkben figyelembe kell vennünk azok egész személyiségre tett

Nevelésfilozófiai alapelv	Dokumentum	A pedagógiai munkát segítő elvek
	KP	hatását
Ösztönös tanulási program elfogadása	PP, GYPP, FDP, ADP, EFT, HT, TP, OV	Ismernünk kell a gyermekek sajátos viszonyát a tanuláshoz, sajátos és egyedi tanulási technikáikat. Minden változás, ami a személyiségben történik, tanulás eredménye. A gyermek tanulási igényét a tervezéseknél figyelembe vesszük. A tantervben példaként leírt tanulói cselekvések irányítják pedagógiai segítő munkánkat.
Minden változás, ami a személyiségben történik, tanulás eredménye	PP, GYPP, FDP, ADP, EFT, DSZMSZ, HR, EP, KP	Minden, ami a gyermek körül történik hatással van rá, azaz tanulási folyamat. Az iskolában ki kell használni minden időt és helyet a fejlesztésre, minden, ami az iskolában történik felelősségünk.
Műveltség egészre törekszünk, amit a kultúra testesít meg.	PP, GYPP, HT, ADP, FDP, KP, EP	Minden tevékenységünk célja a műveltség közvetítése, amelyet integrált ismeretrendszerek testesítenek meg. Igyekezünk a projekt módszerrel minél szélesebb körben alkalmazni.
Ami közös, tanult vagy tanulható, integrált, szimbólumokon alapuló, összefüggésekben létező, az kultúra.	PP, GYPP, HT, ADP, FDP, EP, KP	Törekednünk kell a nyitottságra, a világ megismerésére, a műveltségre. Az iskola szervezetében és tevékenységeiben a kultúrát testesíti meg. Az egyén képességeinek rendszerét fejlesztjük.
Felelősségünk a gyermek fejlődésének ismerete, folyamatos vizsgálata, következtetések levonása	GYTP, Napló, KFV, GFV, SZFV, EFT, HT	A fejlődési vizsgálatok gyakorlott felvétele értelmezésben és tartalomban, a Napló program korrekt használata, az adatok elemzésével munkánk folyamatos fejlesztése.
A gyermek és szülő tájékoztatása	GYPP, SZPP, SZKP Könyvecske és Ellenőrző	Kapcsolattartásunk a szülőkkel rendszeres és pontos, adminisztrációs munkánk során igyekezünk a korrekt adatrögzítésre.
Megállapodás szülővel, gyermekkel és kollégával	GYPP, SZPP, SZKP Könyvecske és Ellenőrző	Együttműködésre és fegyelmezett, kölcsönös érdekek belátásán nyugvó munkavégzésre törekszünk.

3.2.CÉLKIJELÖLÉS

Ami szép, jó és harmonikus, az érték.(Mivel: az ember lehetőség-teremtő, lehetőség-formáló; kérdésfeltevő, csodálkozó; a kultúra befogadására alkalmas, konfliktusok vállalására, kihordására született; értékelő lény - mi az értékek teljes listázását nem tartjuk lehetségesnek). Azonban kísérletet teszünk arra, hogy iskolánk 8 alapértékéhez való viszonyulásban orientáljuk a pedagógusokat. Ennek érdekében készítettünk egy táblázatot, amely a gyermek – szülő.- pedagógus által kötött szerződésekhez nyújt mintát. Az iskolamester szoftverben ezek a minták megtalálhatók az értékközvetítés mestere részben, az eltérő mintákat, ötleteket a szoftverben rögzíthetik a felnőttek.

(3. sz. melléklet)

3.2.1.Az iskola célja

Cél: sikeres és boldog ember nevelése

Sikeresnek azt az embert tartjuk, aki saját szocializációs programját eredményesen folytatja. Az eredményes programfolytatásnak sok feltétele van, ebből mi kettőt emelünk ki. Úgy gondoljuk, hogy aki jól és eredményesen kommunikál, eredményesen és jól old meg problémákat, az tudja sikerre vinni programját és szerezheti meg hitelességét.

Célunk tehát a jól és eredményesen kommunikáló gyermek, aki felismeri, elemzi és megoldja problémáit. Aki ismeri és alkalmazza a problémamegoldás menetét. Aki szeret beszélni, írni, olvasni, játszani, énekelni, táncolni, rajzolni, szőni, nemezeln, agyagozni, szavalni, színházat játszani stb. Szeretnénk, ha a gyermekek alkotó módon élnék mindennapjaikat és az alkotás, mint tevékenység rendkívül nagy értékkel bírna életükben. Olyan gyermekeket nevelünk, akiknek céljaik vannak, képesek a céljaik megvalósítására. A megvalósítás során segítséget tudnak kérni, eszközöket és ismerethordozókat tudnak használni.

Boldognak azt az embert tartjuk, aki örömmel éli egyedi életét testi és lelki egészében.

Célunk tehát, hogy a gyermek az iskolában jól érezze magát. Ennek érdekében iskolánk célja a biztonság, a nyugalom, az elismertség megteremtése. A személyes jó érzés feltétele a testi

egészség is, így célunk az egészséges, tiszta, barátságos és gyermekbarát környezet megteremtése. A testi egészség megvalósulása érdekében célul tűzzük ki a rendszeres testmozgás lehetőségének megteremtését. Megvalósítjuk a mindennapos testnevelést az iskolánkban. Részletes leírása az iskola Egészségnevelési Programjában található.

Célunk, hogy mindezen célok elérése érdekében iskolánkban együttműködésen, célorientáltságon alapuló toleráns tanulói viszonyok legyenek.

Szocializációnak azt a mintakövetést tartjuk, amely szűkebb és tágabb környezetben eredményes életvezetést tesz lehetővé.

Célunk tehát az eredményes életvezetés begyakoroltatása. Olyan minták közvetítése, olyan részcélok kitűzése, amelyek a valóság, a környezet, a társak, a szülők és a szűkebb környezet elvárásait is magukba építik. Céljaink, mintáink és elvárásaink konkrétak, nyomon követhetőek.

Az intézmény Gyermek és Ifjúságvédelmi Programjában fogalmazzuk meg részletes a gyermekvédelem célját, a rászorult, veszélyhelyzetben lévő gyermekek megsegítését, védelmét.

Kiemelt területekként kezeljük a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését. Együttműködünk a gyermekjóléti szolgálatokkal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolható feladatokat ellátó személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal. A gyermekvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek és ifjúságvédelmi munkáját. Ezek:

- A tanulók, szülők tájékoztatása, hogy hol és milyen időpontban fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz.
- Családlátogatásokon megismerni a problémás tanulók környezetét, rendszeresen kapcsolatot tartani a szülőkkel.
- Gyermekbántalmazás esetén értesíteni a Gyermekjóléti Szolgálatot.
- Esetmegbeszélések szervezése, külső szakemberek bevonása.
- Anyagi veszélyeztettség esetén kezdeményezni rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását az illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál, bizonyos esetekben javaslatot tenni a jegyzőnek a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtásra.

- A tehetségekkel és a hátrányos helyzetűekkel való egyenrangú törődés,
- az esélyegyenlőséget, esélyteremtést segítő oktatási-nevelési formák alkalmazása,
- a társadalmilag hátrányos helyzetű tanulókkal és a különleges ellátást igénylő tanulókkal való tervszerű foglalkozás az elvárásunk iskolánk dolgozóival szemben.

A szociális hátrányok enyhítését programunk minden szintjén érvényre juttatjuk. Az alsós adaptációs időszakban az iskolai tanulmányok megkezdéséhez elengedhetetlen tudások megszerzését biztosítjuk a tanulóknak. A könyvtárhasználatot támogató, az informatikai oktatást már első osztályban megkezdő programunk azt a célt szolgálja, hogy szociális hátrányaikat enyhíteni tudjuk. A gazdálkodási rendszer, az iskolapénz a gazdálkodást, a beosztást, a tervezést segíti, az iskolai diákvállalkozás alapul szolgálhat a felnőttkori munkavállaláshoz, nem utolsósorban az értékteremtésre és az értékek megővésére nevel. Az iskola belső szociális támogató rendszere differenciáltan segíti az arra rászoruló gyermeket tisztálkodás, ruházkodás területén. Az osztályfőnökök segítségével ösztöndíjpályázatokon vesznek részt tanulóink.

Közösségfejlesztési munkánk elsősorban az osztályközösségekre épít, de a diákönkormányzat is jelentős szerepet tölt be ezen a területen. A közös órák, a tanulás, a műveltség megszerzése érdekében kötött háromoldalú – szülő–gyermek–pedagógus – szerződés az egyént támogatja, a szerződés megvalósulása a gyermekközösségben történik, a közösség támogatásával. A közös iskolai programvállalás, a kirándulások, a tanórákon alkalmazott módszerek segítik a gyerekek kooperációjának működését, erősítik az egymás iránt érzett és vállalt felelősséget. A diákönkormányzat célja és feladata, hogy biztosítsa a gyermeki jogok megvalósulását és kötelezettségek teljesülését az intézményben. Tartsák tiszteletben egymás jogait, vigyázzanak önmaguk és társaik testi épségére, tulajdonukra. Legfőbb kötelességük közös megállapodásaik betartása. A diákság a megfelelő szervezeti keretek között maga dönt a diákélet fontos kérdéseiben. Az iskola polgárává avatás során válhat. (A diákönkormányzat működési feltételeit a Gyermek PP tartalmazza)

Az iskola felelőssége az Alapító Okiratában szereplő időtartam alatt folytatott tevékenységeiben valósul meg. Külön szolgáltatásként a szülővel és a követő oktatási intézménnyel együttműködve, az iskolai időtávon túl is segítünk, illetve folytatunk pedagógiai tevékenységet.

A célok megvalósulásának empirikus vizsgálata érdekében az IMIP-ben minőségcélokat rendeltünk, melyek teljesülését vizsgáljuk egyéni és iskolai szinten, meghatározott időnként, átfogóan 3-4 évente.

3.2.2.A célok megvalósítását segítő fő feladatok

A célok megvalósulásának folyamatos vizsgálata.

1. Alapító Okiratunkban foglaltak szerint ellátjuk az általános iskolai oktatás állami feladatát. Feladatainkat Pedagógiai Programunk, a kompetenciaalapú oktatást támogató NAT 2007 szellemében átdolgozott helyi tantervünk, a Hétszintan Tanterv és a Szervezeti Működési Szabályzatunk alapján látjuk el iskolaotthonos, egész napos rendszerben. Az iskolai munkánk és pedagógiai tevékenységünk folyamatos fejlődése, egyenletes minősége érdekében minőségpolitikát fogalmazunk meg, melyben minőségcélokat rögzítünk, folyamatokat határozzuk meg, írunk le és szabályozunk. A minőségcélok teljesülését programszerűen vizsgáljuk, erre és a folyamatok belső auditjára külön munkacsoportot hozunk létre.
2. Feladatunk, hogy minél több tanuló, minél több színvonalasabb, változatosabb kiegészítő szolgáltatást vegyen, vehessen igénybe.
3. Alapító Okiratunkban szereplő feladat a cigány tanulók speciális képzése, e tartalmak megjelenítése a helyi tanterv, illetve a délután pedagógiai programjának megfelelő részeiben található. E feladat teljesítése érdekében fellépünk minden etnikai alapú diszkrimináció ellen, amely iskolánk tanulóit érinti.
4. Alsó tagozaton, valamint az 5-6. évfolyamon iskolaotthonos, 7-8. évfolyamon napközis szolgáltatást látunk el, amelyek rendszerét az Alsós Délután Programja (7. sz. részprogram), illetve a Felső Délután Programja (8. sz. részprogram) tartalmazza. Ezek a részprogramok részképességeket fejlesztenek, önálló életvezetésre készítenek fel, és koherensen illeszkednek a nevelésfilozófiai elvek mentén az iskola értékközvetítő rendszerébe.
5. A programok további feladata a gyermeki szükségletek kielégítésén túl a feltételi képességek kialakítása. (Feltételi képességnek tekintjük a beszéd, olvasás, írás, problémamegoldó gondolkodás általunk meghatározott szintjét. Minimális, mindenkinél elérendő szintnek tartjuk az önálló tanulás képességének elérését.)

6. Feladat, hogy lehetőséget biztosítsunk a gyermeki önmegvalósításnak a tanórákon, a projekt módszer alkalmazásának eredményeképpen, a projekthéten és a produkciós sáv szabályai szerint a délutáni programokon. A produkciós sáv célja, hogy olyan technológiát közvetítsen, amely technológiával a gyermek képes lesz a kultúra egészéből bármely általa preferált területen produkciót létrehozni, amely produkció létrehozásával környezetében helyzetét javíthatja, illetve tekintélyhez juthat általa.
7. Iskolai pénzgazdálkodási és vállalkozási rendszert üzemeltetünk az Iskolai Gazdálkodás Programja (6. sz. részprogram) alapján.
8. Minden gyermeknél ellátjuk és elvégeztetjük a törvényben előírt egészségügyi vizsgálatokat, szűréseket. Gyógytestnevelő segítségével ellátjuk a szűrések alapján a gyógytestnevelésre szorulókat.
9. Támogatjuk az Iskolai Sportkör (ISK), a Szülői Tanács (SZT) és a Diákönkormányzat (DÖK) működését.
10. Minden gyermeknél logopédiai szűrést és terápiát szervezünk, logopédus közvetlen vagy közvetett segítségével.
11. Egészségnevelési munkát folytatunk iskolánk külön Egészségnevelési Programja (9. sz. részprogram) alapján az iskolai védőnő bevonásával, ugyanígy szociális, ifjúságvédelmi munkát is végzünk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segítségével.
12. Környezetvédelmi nevelési munkát is végzünk az intézmény Környezeti nevelési programja (10. sz. részprogram) alapján.
13. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek és képességek közvetítését és kifejlesztését célzó feladatokat a helyi tanterv tartalmaiban rögzítettük és a tanórákon kívül az egyes kiegészítő szolgáltatások keretein belül látjuk el.
14. Biztosítjuk a mindennapos testmozgást, a délelőtti testnevelés órán illetve, délutáni programokon.

15. A gyermekek informatikai tudásának fejlesztése érdekében működtetjük az intranet hálózatot, könyvtári ismeretek és használat érdekében az iskolai könyvtárt, ezeket a szolgáltatásokat igyekszünk minden tanítási napon elérhetővé tenni a gyermekek számára.
16. NAT 2003 szellemében készült Kerettantervünk és a kerettantervre épített alternatív helyi tantervünk, a Hétszintan Tanterv és a Szervezeti Működési Szabályzatunk alapján látjuk el oktatási, nevelési feladatainkat egész napos rendszerben.

3.3. MEGVALÓSULÁS A SZERVEZETEN KERESZTÜL

3.3.1. Követelmények

Iskolánk célja követelmények teljesítésével érhető el.

A tanulói követelmények 3 részből állnak:

- Értékek
- Tudások-képességek a tantervi követelmények szerint
- Aktuális vagy egyéni célokból adódó követelmények (tudások, képességek)

A pedagógiai program konkrétan leírja és rendszerbe foglalja az értékeket és az iskolai évfolyamokhoz rendelt tudást a helyi tanterv írja le. Megfogalmaztuk az önálló tanulás képességét is, amelyet szintén követelménynek tartunk. Az aktuális vagy egyéni célok és követelmények a tudás és az értékek egyéni kiegészítése, melyek tanári segítséggel kerülnek mindig megfogalmazásra.

3.3.2.Értékek

Iskolánk 8 alapértékét értelmeztük, értékeink megjelenését megneveztük:

Cselekvésben

Céltudatos, konkrét eredménnyel járó tevékenység.

Tevékenységekben

Tevékenység: az egyén szükségleteinek kielégítésére, környezetével való kapcsolatainak kialakítására, fenntartására, fejlesztésére, elméleti és gyakorlati feladatok, problémák megoldására irányuló cselekvések, eljárások.

Képességben

Tevékenységek szélesebb körében érvényesülő, azok sikeres elvégzését eredményező alkalmasság.

Továbbiakban e három csoportban vizsgáljuk az értékeket a következő viszonyokban:

- Önmaga
- Önmaga által választott társak
- Nagyobb közösségek
- Család, elképzelt család
- Tárgyi környezet
- Élő környezet

E rendszer alkalmazását segítő eszközt, az Iskolamester szoftverben Értékközvetítés mestere címen hoztuk létre. A pedagógusok e rendszer segítségével kötnek az értékek különböző szintű közvetítésére szerződéseket a gyermekekkel és szülőkkel, és ötleteik rögzítésével segítik kollégáik munkáját.

3.3.3. Tudások

Iskolai szakaszokhoz rendelt tudás.

Tudás alatt értjük: olyan szilárd, rendszerezett ismeretek, jártasságok, készségek, képességek összességét, amelyek lehetővé teszik újabb ismeretek szerzését, tevékenységek eredményes elvégzését, feladatok, problémák megoldását.

Tantervünkben meghatároztuk a NAT-tal összhangban elérendő fejlettségi szintként a tudást 2. 4., 6., 8. évfolyamon. E szintek alapján folyamatosan figyelemmel kísérendő és kísérhető a gyermek képességeinek fejlődése.

3.3.4.Kompetenciák

Kompetenciának tartjuk a tudás, a képességek és az értékek sajátos individuális egységben történő konkrét megjelenését a gyerekeknél. Azt a szándékok és célok összefüggéseiben feltárt sajátos jövőképet, amelyet a gyermek, a szülő és pedagógus közösen, de elsősorban a gyermek aktuális megfogalmazása alapján alakítanak ki.

3.3.5.Összefoglalás

E fejezet összefoglalóan tartalmazta azokat a feltételeket, amely feltételek teljesülése esetén megvalósulhat iskolánk célja. Tanulóink többségének családja nehezen, vagy egyáltalán nem tudja segíteni gyermekeinek egyéni boldogulását. Iskolánk e feltételek figyelembevételével is csak újabb feltételekhez tudná kötni céljának megvalósulását, amely felelősségünk felvállalását kérdőjelezné meg.

Ezért igyekeztünk olyan feltételeket meghatározni e fejezetben, amelyek szolgáltatásaink igénybevételével elérhetőek. Iskolánk minden dolgozójának az a feladata, hogy mindenhol és mindenkor, e feltételek megvalósulásáért dolgozzon. E kompetenciák megszerzése minimálisan elérendő cél minden tanulónknál.

A kompetenciák mindenkinél elérendő minimális szintjét a tantervben a tantárgyak értékelő táblázatában a felzárkóztatásra szorul cím alatt foglaltuk össze, ehhez kapcsolódnak a félévi és év végi évfolyami felmérések.

E cél elérésének felelőssége azt az adott pedagógusközösséget terheli (team), amelynek vezetője az osztályfőnök, tagjai az osztállyal dolgozó pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő asszisztens. A csoport felelőssége úgy jelenik meg, hogy szervezik a rájuk bízott gyermekek egyéni fejlesztését, elérik az iskola rendszerében elérhető szolgáltatásokat, kiajánlják azokat. Mozgósítják a fejlesztéshez a gyermekek szüleit, együttműködnek, alkotó módon segítik, támogatják egymás fejlesztő munkáját, igyekeznek mindenki számára elfogadható módon, kompromisszumok mentén, elkötelezetten dolgozni.

E felelősségük megvalósulása érdekében rendszeresen és rendszerszerűen értékelik és elemzik saját és csoportjuk munkáját, külön képző, önértékelő, értékelő program szerint.

3.3.6. Szolgáltatások

A szolgáltatások térítésmentesek. A térítéses szolgáltatásokon való részvétel feltétele, hogy a gyermek rendelkezzen elegendő Csiribúval, melynek elérési lehetőségeit és szabályait az Iskolai Gazdálkodás Programja (6. sz. részprogram) írja le.

A szolgáltatások megvalósulásával, azok igénybevételével az iskola célja elérhetővé válik. E fejezetben csak a szolgáltatások általános leírására törekszünk.

3.3.6.1. Alapszolgáltatások

Azok a szolgáltatások, amelyek minden gyermeknek kötelezően, térítésmentesen járnak, azon szolgáltatások, amelyek tényleges megvalósulása esetén elérhetővé válik az iskola célja.

Alapszolgáltatásnak minősül a tanóra és azok a foglalkozások, amelyek kötelező részvétellel járnak. Az alapszolgáltatás általános mennyiségi leírása az Óraterv (1.sz. melléklet), részletes mennyiségi leírása az éves tantárgyfelosztás. Az alapszolgáltatás tartalmi leírása a tanterv. A program keretei között bemutatjuk az óratervet.

Általános iskolai oktatás

Tantárgy									
	Bevezető szakasz			Kezdő szakasz		Alapozó szakasz		Fejlesztő szakasz	
Évfolyamok	1.évf. 1. félév	1.évf. 2. félév	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Anyanyelv*	20	7+2	7+2	6+2	6+2	5,5	5,5	5,5	5,5
Társadalomismeret*		-	-	-	-	2	2	3,5	3,5
Matematika*		5	5	5	5	4,5	4,5	4,5	4,5
Gazdálkodás*		1	1	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5
Természetismeret*		-	-	-	-	3	4	4	4
Művészeti nevelés*		2	2	2	2	3	2	2	2
Testi nevelés*		3	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
Közös óra		-	-	-	-	1	1	1	1
Adaptáció		-	-	-	-	-	-	-	-
Projekt osztályszinten	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Projekt iskolai szinten 5-6-7-8.	-	-	-	-	-	24 x4	24 x4	25,5 x4	25,5 x4
Összesen heti	20	20	20	20	22	24	24	25,5	25,5
	400	340	740	740	814	888	888	943,5	943,5

* a jelölt tantárgyak heti óraszámait 33 héttel kell számolni az 5-8. évfolyamon a 4 projekthét miatt.

Az értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi fogyatékos) tanulóinknak alsóban heti 3, felsőben heti 4 órás egyéni foglalkozást biztosítunk évfolyamonként, egyéni vagy kiscsoportos formában.

Az alapszolgáltatások rendje:

A napi időbeosztást, az egyes órák közötti időszakokat óráközi szünetek tagolják, szünetekben biztosítjuk a gyermekek pihenését, hasznos időtöltésként játékot kezdeményezünk, lehetőség szerint nyitva tartjuk a könyvtárt. A szünetekben felügyeletet biztosítunk az SZMSZ szerint.

Az órarend kialakításában a nevelőtestület aktívan részt vesz.

A tanórák rendjét részletesen a Tanórávezetés Programjában (3. sz. részprogram) írtuk le. A tanórákon folyó fejlesztő munkát rendszeresen ellenőrizzük, amely kontrollok alapján a tanórák jellemző jegyeit igyekszünk egységesen közvetíteni.

Intézményünkben a tanulók a házi feladatot a délutáni időben végezhetik el önállóan, vagy felnőtt segítségével, illetve az iskolaotthonos osztályokban a tanórákat követő önálló tanulás keretében.

A házi feladat tartalmában kapcsolódik a délelőtti vagy délutáni tanórai foglalkozás témájához, lehetőleg a tanuló egyéni kutatására épül, vagy bizonyos készség-, képességfejlesztést támogat.

A feladatot úgy kell meghatározni, hogy az a rendelkezésre álló időkeretben elvégezhető legyen.

Az önálló tanulási képesség kialakulásáig a házi feladatot a tanuló egyéni fejlesztési tervével összhangban a pedagógus adja, az önálló tanulási képesség kialakulása után lehetőséget kell biztosítani a tanuló egyéni feladatvállalásának.

Projektoktatás esetén a tanuló vállalhat osztályfoktól függetlenül önálló kutatási területet.

A házi feladatot a tanulók végezhetik szabadidőben, a délutáni foglalkozás ideje alatt felnőtt felügyelete mellett.

Munkájukhoz igénybe vehetik az iskolai könyvtárat.

Engedéllyel távollévő tanulónak is kötelező a házi feladat elkészítése.

A házi feladat elmaradásáért érdemjeggyel büntetni a tanulót nem lehet.

A helyi tantervben meghatározott kötelező tanulmányi kirándulások térítésmentesek a diákok számára.

A térítésmentes kiegészítő szolgáltatásokon való részvétel kötelező, a hiányzások esetében azonos elbírálás alá esik, mint az alapszolgáltatás.

3.3.6.2. Kiegészítő szolgáltatások

Azokat a szolgáltatásokat, amelyek a gyermek által választhatók, és segítséget nyújtanak az iskola céljainak eléréséhez, kiegészítő szolgáltatásnak nevezzük. Ezeket az ADP, FDP Programja (7-8. sz. részprogram) foglalja rendszerbe.

Pályázatok útján igyekszünk újabb szolgáltatásokat elérni. Lehetőleg minden tanulót egyszer szeretnénk eljuttatni erdei iskolába 3-7. osztályig, valamint a kötelező, tantervben meghatározott tanulmányi kirándulásokon felül is vásárolható kirándulásokat biztosítani minden évfolyamon.

A kiegészítő szolgáltatások mennyisége:

Feladat	1.ÉVF	2.ÉVF	3.ÉVF	4.ÉVF	1-4 ÉVF.	ÖSSZESEN:	
						Heti	Évi
Tehetséggondozás	1	1	1	1	-	4	148
Könyvtár	-	-	-	-	1	1	37
Informatika	-	-	-	-	3	3	111
Délutáni tanulás segítséggel	5	5	5	5	-	20	740
Logopédia	-	-	-	-	20	20	740
Gyógytestnevelés	-	-	-	-	4	4	148
Képességfejlesztő programok	9	9	9	9	-	36	1332
Ügyelet, ebédeltetés, személyi higiéné	10	10	10	10	-	40	1480
Összesen heti:	25	25	25	25	28	128	-

Feladat	5.ÉVF	6.ÉVF	7.ÉVF.	8.ÉVF	5-8 ÉVF.	ÖSSZESEN:	
						Heti	Évi
Logopédia	-	-	-	-	8	8	296
Gyógytestnevelés	-	-	-	-	4	4	148
Könyvtár	-	-	-	-	5	5	185
ISK	-	-	-	-	4	4	148
Gyermeki jogok/gyermekvédelmi fogadóóra	-	-	-	-	1	1	37
Idegen nyelv	-	-	-	-	2	2	74
Cigány népismeret	-	-	-	-	4	4	148
Informatika	-	-	-	-	2	2	74
Képességfejlesztő programok	10	10	10	10	-	40	1480
Ügyelet, ebédeltetés, személyi higiéné	9	9	9	9	-	36	1332
Összesen heti:	19	19	19	19	30	106	-

A fenti kiegészítő szolgáltatások a kötelezően nyújtandók a gyermekeknek. Kiegészítő szolgáltatásokat a gyermekek is kezdeményezhetnek, a produkciós sáv szabályai alapján az iskolavezetés jóváhagyásával a képességfejlesztő órakeret terhére. Vannak olyan kiegészítő szolgáltatások (úszás, lovaglás, színházlátogatás, mozi látogatás, stb.) melynek forrása külső pályázat, ebben az esetben a pályázat önmagában elegendő a szolgáltatás megszervezéséhez, a megpályázott

és elnyert forrás keretei között. Bármely kolléga kezdeményezhet különleges szolgáltatásokat, amelyeket projektlapon terveznek és az iskolavezetés hagy jóvá a képességfejlesztő órakeret terhére. A kiegészítő szolgáltatások óratervét a rehabilitációs és tehetséggondozó óraterven belül és arányában tervezzük.

3.3.6.3. A szolgáltatások rövid és általános leírása

Az alábbiakban felvázoljuk a program ismeretéhez és átlátásához szükséges azon információkat, amelyek a programok alkalmazásához még nem elegendőek, de rendszerünk szerves részét képezik.

Alapszolgáltatások ellátásához szükséges információkat a Tanórávezetés programja c. részprogram részletesen leírja.

„Közös óra”: Ezen az órán, melynek tartalmát a helyi tanterv tartalmazza és órarendben rögzítünk, - kizárólag az 5-6-7-8. évfolyamon -, az osztályfőnökön kívül jelen lehet, aki a csoporttal valamit közölni kíván.

Minden osztályban havi egy értékelő közös órát tartunk a délutánban, melyen minden team-tag kötelezően, a szülők érdeklődés szerint vesznek részt.

Az **„Értékelő közös óra” jellemzői:** munkaformáiról a csoport dönt (csoporttagnak tartjuk ebben az esetben a felnőttet és gyermeket, egyenrangúan). Javaslat: gyermekközpontú, tevékenységbe, játékba ágyazott. Célja: a közös érdekek felismertetése, a szerződések nyomon követése, a demokrácia megélése.

Gyakorlata: az együttlét öröme, az emberi kapcsolatok felerősítése, az együttműködés energiáinak felerősítése. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok megjelenésének elsődleges színtere.

Időtartama alsó tagozaton 1x45 perc, felső tagozaton, 2 x 45 perc, havonta egy alkalommal.

Napot kezdő első tanóra: Az első tanóra mindig beszélgető körrel kezdődik, ahol az adott nap feladatai, az elmúlt nap történéseinek feldolgozása jelenik meg, ilyen módon a pedagógusok és gyermekek megismerhetik egymás napi állapotát, tájékozódhatnak egymásról. A beszélgetőkör időtartama a 15 percet lehetőleg ne haladja meg, ha a felmerülő probléma további feldolgozást kíván, lehetőség van erre a délután keretei között az igazgatóhelyetttel történt egyeztetés után.

Keretjáték, osztálynév: Minden osztályunk a közösségre legjobban jellemző osztálynevet választ/hat magának. Az osztálynév kötődhet a választott keretjátékhoz is, amit a team a gyerekekkel közösen alakít. A keretjáték tartalmáról a tanulók és a pedagógusok közösen döntenek.

Projektek: Iskolánkban többféle projekt fut és szervezhető, melyet a Projektvezetés és Szervezés Programja (11. sz. részprogram) ír le.

A kiegészítő szolgáltatások ideje

Általában délután. A szolgáltatások időtartamát az említett ADP, FDP leírások tartalmazzák. Azok a szolgáltatások, amelyek a programleírás szerint kötelezőek, azokon a tanulóknak a meghatározott ideig részt kell venniük. (Logopédia, gyógytestnevelés, produkciós sáv, ADP, FDP foglalkozásai)

- A szolgáltatások helyszínét a programszolgáltatókkal való egyeztetés után az igazgatóhelyettes jelöli ki.
- Szolgáltatást nyújtok az alsós, felsős programszolgáltatók, logopédusok, gyógytestnevelők, külsős programszolgáltatók.

A foglalkozásokon a nevelőtestület tagjai és a szülők is részt vehetnek.

Az Erdei iskola programban iskolánk valamennyi tanulója lehetőség szerint vegyen részt a 3-7 évfolyamon, a programban a tevékenység folytatásához képzett pedagógusok közreműködnek.

3.3.6.4.Értelmileg akadályozottak integrált nevelése

Iskolánk középsúlyos értelmi fogyatékosok integrált nevelését is ellátja. A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek tanórán együtt vesznek részt a fejlesztésben, e mellett egyéni foglalkozás keretében alsóban 3, felsőben 4 órát biztosítunk gyermekenként kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás keretében.

A gyermek részt vesz képességeinek megfelelően délutáni foglalkozásokon.

A gyermek fejlesztéséért az adott osztályfok osztályfőnöke a felelős.

A fejlesztést meghatározó dokumentumok ugyanazok, mint más esetekben.

A követelmények és tartalmak a helyi tanterv szerint.

3.3.6.5.Ép intellektusú tanulók integrált nevelése

Intézményünk az ép értelmű tanulók integrált nevelését is ellátja. A tanulók a tanítási nap folyamán együtt vannak sérült társaikkal, valamint külön szolgáltatásként kapják a nyelvi és informatikai oktatást a felső tagozaton a tantárgynak megfelelő óraszámban.

A gyermek részt vesz a délutáni foglalkozásokon.

A gyermek fejlesztéséért az adott osztályfok osztályfőnöke a felelős.

A fejlesztést meghatározó dokumentum a NAT 2007- kerettanterve.

3.3.7.*Iskolánkban folyó tartalmi munka szakaszolása*

Iskolánk pedagógiai céljainak elérése érdekében az iskolai szolgáltatásokat szakaszokba is rendezi. A szakaszolás célja a gyermekek sajátos életkori jellemzőinek figyelembe vétele. Az életkori jellemzők alapján történő szakaszoláson túl alapelveinknek megfelelően igyekszünk figyelembe venni minden gyermek egyéni fejlődésmenetét és speciális nevelési szükségleteit.

A Hétszín tantervben kerül részletes kibontásra tantárgyanként és évfolyamonként a magasabb évfolyamba lépés feltétele. A minimális feltételeket nem teljesítő tanuló egyéni felzárkóztató programon köteles részt venni.

A jelen fejezettrészben tárgyalt szakaszolás az egyéni szükségletek szerinti szakaszolásra nem tesz kísérletet. Az egyéni nevelési szükségletek szerinti szakaszolás a gyermek egyéni fejlesztésénél realizálódik. Az itt leírt időbeli szakaszolás, a későbbiekben és előzőekben leírtak, egy átlagosnak feltételezhető fejlődésmenetet mutatnak be.

- **BEVEZETŐ** pedagógiai szakasz 0-2. évfolyam
- **KEZDŐ** pedagógiai szakasz 2-4. évfolyam
- **ALAPOZÓ** pedagógiai szakasz 5-6. évfolyam
- **FEJLESZTŐ** pedagógiai szakasz 7-8. évfolyam

3.3.8.BEVEZETŐ pedagógiai szakasz 0 – 2. évfolyam

Azon tanulók, akik iskolánkba 1. évfolyamra kerülnek, adaptációban vesznek részt, mely egy félévig tart. Az adaptációs szakasz célja a PP Helyi tantervében megtalálható. Röviden: a személyiség biztonság érzésének megteremtése, a pedagógiai diagnózis, stratégia, terápia alapján kimunkált egyéni fejlesztési feladat meghatározása történik, melynek megvalósításához fontos a pedagógiai munkát segítő asszisztens rendszeres segítsége.

A félév végén a fejlődési vizsgálatok Bemeneti mérésére kerül sor, mely kiértékelése után a team írásban nyilatkozik arról, hogy a gyermek megfelel-e az iskolába lépés feltételeinek. (5. sz. melléklet) Ha a gyermek ezt nem teljesítette a féléves adaptációs intenzív fejlesztés mellett sem, akkor kezdeményezzük a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatát.

Ezen szakaszban a kimagasló fejlődést, eredményeket mutató tanulók esetében kezdeményezzük a visszahelyezést.

Ezen szakasz további jellemzői a tanulói tevékenységekben: együttműködés, aktív részvétel. Az időszak jellemzője: a tevékenységek számának tudatos alultartása, behatárolása az egyéni igényeket feltételekkel történő kiszolgálásával. Pl.: Jó lenne, ha a fejlesztő csoportban dolgozók megállapodnának abban, hogy a tantárgyaikban megjelentethető fejlesztő tevékenységeket, egy meghatározott kerettörténet – mese, játéksor – köré szervezik. Célszerű a kiegészítő szolgáltatásokkal is ezt tenni.

A személyiségfejlesztés célja a gyermek önérvényesítésének és önismeretének fejlesztése.

Ehhez a kortárscsoport egyéniséget és értéket elismerő energiáit kell kihasználnunk. A BEVEZETŐ szakasz tevékenységeinek fő jellemzője a játékosság, a mozgás, a színesség, a minél több érzékszervre hatás. A történet, a mese fontos és meghatározó kerete kell, hogy legyen minden osztályban folytatandó tevékenységnek. Minden tevékenységnek az iskola értékeit kell közvetítenie, valamint minden tevékenységnek a kommunikációs képességeket, illetve a problémamegoldó gondolkodás képességeit kell fejlesztenie.

3.3.9.KEZDŐ pedagógiai szakasz 2- 4. évfolyam

Ezen szakaszban az előző szakasz jellemzői továbbra is érvényesek. A szakasz célja, hogy lehetőleg minden gyermek az időszak végére jusson el az önálló tanulás képességének szintjére. Erről a team írásban nyilatkozik (5. sz. melléklet). Azon gyermekeknek, akik ezt a szintet nem érik el, 5-6. évfolyamban kötelezően előírt a felsős adaptációban való részvétel.

A szakaszhatár követelményeinek teljesülését méri az évfolyami év végi felmérő, a minimum szint teljesítése a továbbhaladás feltétele.

Az ismeretek elsajátításának megítélésére, mérésére használható komplexfelmérő is.

További célja ennek a szakasznak, hogy az időszak végére minden tanuló a programban meghatározott értékek különböző viszonyokban meghatározott cselekvései közül minél többet, de a szerződések alapján a maximumot nyújtsa. Ezeken túlmenően az időszak célja a gyermek kíváncsiságának felkeltése, lehetőség szerint minél többféle dolog iránt.

3.3.10. ALAPOZÓ pedagógiai szakasz 5-6. évfolyam

Más iskolákból, tagozatokról érkezőknek 1 félév adaptációs időszak kiegészítő szolgáltatásként.

A szakasz célja: intenzívebb személyiségfejlesztés. Nagyobb mennyiségű és különböző elérhetőségű, minőségű programok és szolgáltatások nyújtása. A tanulók tevékenységeiben még kiemeltebb szerepet kap a játék és az alkotás. Minden szempontból inger és feldolgozható információban gazdag közeget kell teremteni a gyermeknek. Folyamatosan fenn kell tartanunk érdeklődésüket.

Az alapozó szakasz célja, hogy minden gyermek jusson el a feltételi képességek és ismeretek tantervben meghatározott szintjére úgy, hogy az alapszolgáltatásokon túl igénybe vegyen kiegészítő szolgáltatásokat, és hogy a gyermek vágyainak és saját programjának megfelelően kiegészítő szolgáltatásokat tudjon válogatni indirekt segítséggel.

A kiegészítő szolgáltatások válogatásának segítése a gyermek teljes és egységes személyiségfejlesztésén kell, hogy alapuljon. A szakasz másik célja, hogy a gyermek az e programban meghatározott értékek és viszonyok alapján lehetőség szerint minél több tevékenységet végezzen, de szerződése alapján a maximumot nyújtsa.

A szakaszhatár követelményeinek teljesülését méri az évfolyami év végi felmérő, a minimum szint teljesítése a továbbhaladás feltétele.

Az ismeretek elsajátításának megítélésére, mérésére használható komplex felmérő is.

3.3.11. FEJLESZTŐ pedagógiai szakasz 7-8. évfolyam

A szakasz jellemzője, hogy minden tevékenység eddig indirekt célja kap hangsúlyt, nevezetesen előtérbe kerülnek a társadalmi beilleszkedés konkrét tartalmai. A játék, mint eddigi gyermeki tevékenység az életkori specializálódásával már ki kellett, hogy fejlessze a normatív, dramaturgiai, szocializációs követelményeket. Az alkotás, mint tevékenység, ha

csak az életkori fejlődéssel és sajátosságokkal számolunk, ki kellett, hogy alakítsa a célszerű, interakciós és strukturális szocializációs követelményeket.

Az iskola megerősítő és ingergazdag, verbális, nonverbális környezete minden tanulóban fel kellett, hogy erősítse a szocializációhoz szükséges kommunikatív tevékenységrendszereket, amely rendszerek működtetése által feltételezhetően a szakasz végére tanulóink sikeres szocializációs folyamat elemi feltételrendszerét birtokolják.

További jellemzők és kulcsszavak:

- egyéni boldogulás
- életvezetés
- stratégia
- továbbtanulás

A szakaszhatár követelményeinek teljesülését méri az évfolyami év végi felmérő, a minimum szint teljesítése a továbbhaladás feltétele.

A 8. évfolyam végén az intézményünkben távozó tanulóinkkal felvesszük a három fejlődési vizsgálatot, mely értékelése alapján a team nyilatkozik a kimenet eredményeiről. E nyilatkozat megtételéhez segítséget nyújthat még a komplexfelmérő felvétele. Az intézményben maradó tanulók a 9. évfolyam elején is kitöltik a fejlődési vizsgálati anyagokat.

3.4. Felnőttoktatás

A felnőttoktatásban a nevelést és az oktatást a levelező és esti oktatás munkarendje szerint délutánra, hétvégére szervezzük. Az iskolai nevelés és oktatás a tanulók egyéni felkészülésére is épül.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt minimum tanulmányi követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

Ha a tanév végén elégtelen osztályzatot kap, függetlenül a tantárgyak számától, javítóvizsgát tehet. Bármely tantárgyból való sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló az évfolyamot megismételheti.

A tanuló osztályozó vizsgát tehet:

- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazoltan és igazolatlanul mulasztott órák száma meghaladja egy tantárgyból a tanítási órák 30%-át.
 - Ha távolmaradás miatt meghiúsul a tanuló teljesítményének évközi érdemjeggyel történő értékelése.
 - Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint 10%-áról akár igazoltan, akár igazolatlanul távol marad, félévkor és év végén osztályozó vizsgát köteles tenni.
- (11/1994. (vi.8.) MKM rendelet 34.§ (5))

Megszűnik a tanuló jogviszonya, ha tíz tanítási óránál igazolatlanul többet hiányzik.

A tantárgyi rendszer és az éves óraszámok alakulása a felnőttoktatásban

/a közoktatásról szóló törvény 121.§ (1) bekezdése értelmében/

A közoktatási törvény 52. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott kötelező tanórai foglalkozások idejének az esti oktatás esetén az 50 %-át kell elérnie.

Az esti oktatás óraszámai a következőképpen alakulnak:

tantárgyak	1-4. osztály	5-6. osztály	7. osztály	8. osztály
Anyanyelv	4 óra	4 óra	4 óra	4 óra
Matematika	4 óra	4 óra	4 óra	3 óra
Fizika:			1 óra	1 óra
Kémia:			1 óra	1 óra
Természetismeret	1 óra			
Földünk és környezetünk		1 óra	1 óra	1 óra
Biológia		1 óra	1 óra	1 óra
Társadalomismeret	1 óra			
Történelem és állampolg. ism		1 óra	1 óra	1 óra
Idegen nyelv		1 óra	1 óra	1 óra
Informatika				1 óra
	10 óra	12 óra	14 óra	14 óra

Levelező munkarendű oktatás megszervezésekor a fenti óraszámok fele a tanulók kötelező óraszám.

A fentiekben leírtak szerint irányításunkkal a nagyatádi Éltes Mátyás intézményben is megvalósul a felnőttoktatás.

3.5. SZAKMAI ÉS SZAKSZOLGÁLATI FELADATELLÁTÁS

Intézményünk pedagógiai szakszolgáltató tevékenységet végez a marcali kistérségben, az SNI gyermekek közül a tanulásban és értelmileg akadályozott iskoláskorú gyermekek integrált nevelését támogatja, egyéni fejlesztési terv alapján, melynek célja: az integráltan nevelődő gyermekek rehabilitációs és habilitációs keretek közötti fejlesztése egyéni képességeiknek megfelelően.

Szakszolgálati ellátás:

- gyógypedagógiai tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- utazó tanári hálózat működtetése

A szakszolgálat működési rendje az SZMSZ-ben önálló pontként megtalálható

Intézményünk szakmai szolgáltató tevékenységet végez a marcali kistérségben, külön program alapján, melynek egyik célja az integráltan nevelő pedagógusok szakmai felkészültségének támogatása, valamint az alapító okiratban rögzített feladatok ellátása megállapodás alapján.

Ezek lehetnek:

Pedagógiai szakmai szolgáltatás:

- szaktanácsadás
- pedagógiai tájékoztatás
- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése
- tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat

3.6. BELSŐ KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZER, ÉRTEKEZLETEK, ÍROTT INFORMÁCIÓK

A döntéshez információ kell, ezért fontosnak tartjuk, hogy iskolánkban jól működő információs rendszer legyen. Az informáltság azonban mindenkinek saját érdeke és felelőssége is.

Dokumentumok elérése

Iskolánkban minden pedagógusnak tájékozottnak kell lennie az érvényben lévő dokumentumokról, az iskola pedagógiai programjáról, tájékozottsága meg kell, hogy testesüljön a munkavégzésében és véleményalkotásában. Tájékozottságáról az iskolavezetés bármikor meggyőződhet, és számon kérheti azt.

Az iskolában Intranetes rendszer van, dokumentumaink nagy része és előzetes vitaanyagaink ezen is megjelennek. Szükséges, és mindenkinek folyamatos célja kell, hogy legyen az informatikai ismeretekben való jártasság.

A fejlesztéshez szükséges információk elérése és kezelésük

A tanulók fejlesztéséhez szükséges diagnosztikai anyagok mindenkinek rendelkezésére állnak elektronikus úton, illetve a Gyermektanulmányozás mesterében. Iskolai programunk kulcseleme a diagnózis, amely meghatározza fejlesztő munkánkat. A gyermekről tudható dolgokat minden kollégának tudnia kell hiteles fejlesztő tevékenysége érdekében. Az adatok archiválását az iskolatitkár végzi.

A tanulók fejlesztéséhez szükséges fejlesztő programokat az Iskolamester szoftverben tároljuk. A szoftver feltöltése programunk elfogadásától folyamatos, kezelése mindenki számára elengedhetetlen. A rendszerben nem tárolható fejlesztő programokat megtalálhatjuk a könyvtárban, médiatárban.

A gyermekek fejlesztéséhez szükséges diagnosztikus adatokat minden gyermekről külön nyomtatásban tároljuk. A gyermekek egyéni fejlesztési terveit a team tagok közösen készítik. A nyomtatott anyagokat a gyermekről külön dossziében őrizzük.

Ez a következő dokumentumokat tartalmazza:

- Szocializáció fejlődési vizsgálat értékelő füzet
- Gondolkodási, Kommunikáció fejlődési vizsgálat egyéni értékelő lapjai
- A fejlődési vizsgálatok feladatlapjai
- A félévi, év végi felmérések
- Tantárgyi feladatlapok
- Komplex felmérő egyéni értékelése

- Nyilatkozatok

Az értékteremtés rendszerében keletkezett, gyermeket megillető javakról az Osztálygazdálkodás szoftver ad tájékoztatást. A gyermek javainak rendszerszerű felhasználását az Iskolai gazdálkodás program írja le.

Az osztályra vonatkozó adatokat az osztálydossziében gyűjtjük.

3.7- ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDJE

Iskolánkban a vezetők ellenőrzéseket végeznek. A intézményvezető illetve erre a feladatra felkért kollégák ellenőrzési terv szerint végzik ellenőrző munkájukat.

Az ellenőrzés iskolánkban folyamatos, hiszen folyamatos értékelést, önértékelést, önellenőrzést vár el a program működtetése.

Az ellenőrzés értékelés folyamatait a Minőségirányítási programban szabályozzuk.

3.7.1. A tanulók értékelése

Iskolánkban az értékelés összetett. Értékeljük a tanuló szerződéseit, értékeljük a tanuló teljesítményeit tudásban szövegesen 6. évfolyamig, érdemjeggyel 7-8. évfolyamon a naplóban, az ellenőrző könyvekben. Havonta szóban közösen és egyénileg az értékelő közös órán a csoport sajátos értékelési normái szerint. Értékeljük az osztály előtt, csak saját maga előtt, az iskola előtt, a szülei előtt.

Az értékelés megvalósulása a gyakorlatban

A szöveges értékelést és érdemjegyes értékelést a naplóban rögzítjük, a bővebb szöveges értékelést az iskola Ellenőrző könyvében jelenítjük meg.

Két ilyen füzet van: az egyik az írásbeliség használatát segítő Könyvecske, a másik az írásbeliség használatát igénylő Ellenőrző. A Könyvecske és Ellenőrző tartalmazza a törvényben előírt értesítési és tájékoztatási kötelezettségekhez szükséges elemeket.

Ezekon kívül tartalmaz keretet a szerződések megkötéséhez az értékek alapján. A szerződések tartalmait e program ajánlati listája alapján kell elkészíteni (4. sz. melléklet). A szerződések tartalmazzák, hogy mit vállal a gyerek, a team tagja és a szülő. Tartalmazza azt, hogy a gyermek kitől vár még segítséget és a segítő személy mit vállal. E szerződés tartalmait a gyermek és a felnőttek behatárolják időben. A szerződések kötése és ellenőrzése a gyermek és a szerződést kötő személy feladata.

A Könyvecske és az Ellenőrző lehetőséget biztosít a tanulók számára a műveltségterületekhez szöveges önértékelő rész alkotására. Tartalmaz önkifejezésre alkalmas lapokat, az egyén, család, környezet, tér és idő témakörökben.

3.7.2. Az értékelés technikája

A szerződések szöveges értékelését a szerződéskötők teszik meg. Félévkor és év végén írásban értékelik az összes szerződés alapján a gyermeket, és értékeli a gyermek saját magát és szülő is véleményez.

A többi szerződés értékelését a szerződéskötők határozzák meg.

A tanulók magatartását 1-8. évfolyamig négyfokú skálán értékeljük: példás, jó, változó, rossz, szorgalmát példás, jó, változó, hanyag minősítéssel.

Az átkódoláshoz a következő táblázat nyújt segítséget.

Magatartás		
Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Példás	Szívesen és önállóan tevékenykedik a közösségért, az iskolai házirendet megtartja. Tanáraival, felnőttekkel, társaival szemben udvarias, tisztelettudó. Iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató, s ezáltal másokat is jobb magatartásra ösztönöz. Segíti társait a közösségi és tanulmányi munkában, az iskolai élet különböző területein. Minden megnyilatkozásában kultúrált hangnemet használ. A közösségi munkában kezdeményező. Szerződésében vállalt feladatait teljesen ellátja. Az értékelt időszakban nem volt igazolatlan mulasztása, nem késett óráról.	5
Jó	Megbízásainak eleget tesz a közösségi életben. A házirend legfontosabb követelményeit következetesen betartja. Szerződésében vállalt feladatait részben látja el. Órán és az iskolán kívüli viselkedése általában kifogástalan. Fegyelmezett, de tanulótársai körében nem kezdeményező. Tevékenységével, magatartásával segíti a közösséget. Igazolatlan mulasztása nem volt.	4
Változó	Az osztályközösségbe beilleszkedett, de a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt. Iskolai és iskolán kívüli magatartásával kapcsolatban többször merül fel kifogás. Szerződésében vállalt feladatait kevésbé látja el. Vét a házirend ellen.	3

	Osztályfőnöki, illetve szaktanári figyelmeztetésben, intőben részesült az adott hónapban. Esetenként társai munkáját is károsan befolyásolja. Többször elkésik a tanítási órákról.	
Rossz	Magatartásával a közösség fejlődését súlyosan hátráltatja, a közösségi élet rendjét bomlasztja, társainak rossz példát mutat, fegyelmezetlen az óra alatt és az órán kívül egyaránt. A házirend előírásait gyakran megszegi. Szerződésében vállalt feladatait egyáltalán nem látja el. Nem hallgat társaira és a nevelő jó tanácsaira. Több osztályfőnöki illetve igazgatói figyelmeztetésben, intőben részesült. Az adott hónapban igazolatlanul mulasztott egy napot.	2

Szorgalom		
Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Példás	Munkavégzése pontos, megbízható, kötelességteljesítése kifogástalan. Teljesítménye, szorgalma kiemelkedő. A tanulásban önálló, önmagát ellenőrzi, aktív. Példát mutatva ösztönzi és segíti társait is. Érdeklődése irányában szívesen vállal többletfeladatot (szakkör, pályázat, verseny), önművelésre nyitott. Képességeinek körülményeinek megfelelően a maximumot nyújtja. Óra alatt kitartóan, érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye állandó. Írásbeli munkájának külalakját az esztétikum, az igényesség jellemzi.	5
Jó	Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül. Önálló munkára könnyen motiválható. Óra alatt nem mindig aktív. Írásbeli munkáinak külalakja megfelelő.	4
Változó	Gyakran ösztönzésre szorul. Tanulmányi munkában csak időnként mutat törekvést, feladatai elvégzését esetenként elmulasztja, és nem is igyekszik annak pótlására. Szétszórtság jellemzi. Óra alatt figyelme ingadozó, hullámszó aktivitást mutat. Információit csak esetenként használja fel. Írásbeli munkáinak külalakja nem mindig tetszetős.	3
Hanyag	Rendszertelenül dolgozik, figyelme szétszórt. Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, feladatait rendszeresen nem végzi el. Felületes érdektelenség jellemzi. Öntevékenysége alacsony szinten áll. Órákon a tananyagból a minimumot sem hajlandó elsajátítani, visszaadni. Valamelyik tantárgyból/tantárgyakból elégtelen osztályzatot kapott félévkor illetve év végén.	2

A tanórai munkát rendszeresen, minden hónapban értékeljük széleskörű tapasztalásaink alapján. A minősítést a helyi tanterv részletes értékelő táblázata alapján végezzük.

1-6. évfolyamon szöveges értékelést alkalmazunk. A szöveges értékelés a tanulmányi előmenetelnél: Kiválóan teljesített, Jól teljesített, Megfelelően teljesített, Felzárkóztatásra szorul. Jelölése a naplóban: K J M F. Más dokumentumokban az értékelést leírjuk. A pedagógus az értékelést kiegészítheti.

7-8. évfolyamon érdemjeggyel értékelünk. Ezeken az évfolyamokon az érdemjegyes értékelés mellett lehet szöveges értékelést alkalmazni.

Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Kiválóan teljesített K kiváló	A tantervi követelményeknek megbízhatóan eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. Pontosan fogalmaz. Lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni az adott témáról.	5 Jeles
Jól teljesített J Jó	A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló a jeleshez, de apróbb bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét.	4 Jó
Megfelelően teljesített M Megfelelő	A tantervi követelményeknek pontatlanul, hibákkal tesz eleget, nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre) többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan szóban és írásban fogalmazni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát. Rövid mondatokat mond.	3 Közepes
Felzárkóztatásra szorul F Felzárkóztatandó	A tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal rendelkezik. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.	2 Elégséges
Elégtelen E	A tantervi követelményeknek nevelői útbaigazítással sem képes eleget tenni. A minimumot sem tudja.	1 Elégtelen

A tanulók szóbeli értékelését, fejlődését rendszeres team-megbeszélésen egyeztetik a pedagógusok. Az értékelésekről havonta értesítjük a szülőt.

A tantárgyi tudást egységes évfolyami felmérőkkel mérjük.

Az írásbeli beszámolás formáit, rendjét, korlátait, a továbbhaladás feltételeit a helyi tanterv tartalmazza részletesen.

3.7.3. Jutalmazás, büntetés

Jutalmazásokkal iskolai szinten foglalkozunk csak e programban az értékelési hagyományok címszó alatt. Álláspontunk szerint minden osztály és csoport saját maga kell, hogy megállapodjon jutalmazásainak szokásaiban.

Büntetésekkel iskolánk, nevelésfilozófiai elveiben leírtakkal összhangban nem foglalkozik. Az osztályok maguk állapodjanak meg, hogyan büntetnek és miért. Igyekszünk intelmeinket, tiltásainkat gyermeki nyelven megfogalmazni, pozitívan. Természetesen iskolánk a közoktatási törvényben foglaltakkal összhangban jár el, a tankötelezettség megszegése vagy súlyos fegyelmi vétségek esetén. Ekkor, és ilyen helyzetekben a hatályos törvények szerint

járunk el. Amennyiben nincs az adott vétségre külön szabály vagy rendelkezés, egyedi és külön eljárással intézzük el az ügyet.

Az eljárásba bevonjuk a diákönkormányzatot, a szülőt, a teamet vagy nevelőtestületet. A vétség súlyosságát mérlegelve az iskolavezetés dönt. Az eljárásban elsődleges számunkra, hogy milyen út és előzmény vezetett a vétség elkövetéséhez és adott büntetés szolgálja-e a tanuló fejlődését.

3.8. ISKOLAI HAGYOMÁNYOK

Iskolánk hagyományait rendszeres tevékenységei jelentik. A tevékenységeket a gyermekek szükségletei irányítják, természetesen vannak rendszeresen előforduló események és szokások, de mindezeket leírni lehetetlen. Fontosnak tartjuk azonban pedagógiai céljaink megvalósulása érdekében leszögezni a következőket:

A gyermekek igényeik alapján kapjanak segítséget a programok szervezéséhez.

A gyermeki programok a gyermek produkciós szükségleteit szolgálják, szerencsés esetben ez találkozhat a felnőtt igényeivel.

Hagyományaink a gyermekek hagyományai kell, hogy legyenek, ennek érdekében meg kell várni a szokások természetes alakulását: elhalását és születését.

Mi pedagógusok szeretnénk segíteni a gyermekeket abban, hogy ünnepeik emlékeztetések legyenek, a megemlékezések érthető információkat közöljenek, a gyermekek lehetőség szerint ne passzívak, hanem aktív részesei legyenek ünnepségeinknek. A megemlékezések és ünnepségek, ha iskolai szintűek, a tanulók egészét vonják be az ünnepi készülődésbe, és lehetőség szerint az ünnepbe is.

3.8.1. Hagyományos rendezvények

Eddigi hagyományainkat, amelyek állandósultak az éves programban rögzítettük. Ezek lehetnek:

Iskolai ünnepélyek	Szervezhető iskolai rendezvények		Megyei rendezvények
Tanévnyitó	Atlétikai verseny	Havonta játszóház	Kézműves kiállítás
Okt.6.	Tanulmányi verseny	Nyílt nap	Színjátzó találkozó
Okt.23.	Énekverseny	Holocaust emléknapi	Megyei tanulmányi verseny
Dec.6.	Szavalóverseny	Farsang	Szavalóverseny

Karácsony	Galéria	Bolondballagás	Atlétika verseny
Március 15.	Kihívás napja	Túra	Énekverseny
Ballagás - Évzáró	Őszi túra	Rajzverseny	Advent
	Évzáró tábor	Fogalmazás verseny	Országos pályázatok
	Takarító napok	Falfestés	
	Egészségvédelmi vetélkedő	Fogászati hónap	
	Valentin nap	Tanulmányi kirándulás	
	Őszi, Karácsonyi, Húsvéti vásár	Föld napja	

(A programok kiegészülhetnek olyan programokkal, amit a DÖK a diákok igénye alapján szervez)

Iskolánk a megyei tanulmányi versenyhez kapcsolódóan házi tanulmányi versenyt szervez. A kétfordulós tanulmányi verseny célja kijelölni a megyei tanulmányi versenyre felkészülöket, illetve a tanulmányi verseny szituációjának begyakorlása.

Őszi és tavaszi időszakban készülünk a megyei atlétikai versenyre, a házi válogató versenyeket minden évben megszervezzük.

3.8.2. Megjelenés

Iskolánkban nincsen egyenruha, sem szigorúan meghatározott ünnepi viselet. Ünnepeinken, rendezvényeinken elvárjuk legalább a fehér inget vagy blúzt, sötét nadrágot vagy szoknyát, kötelezőnek tartjuk az iskolai jelvény viselését. Természetesen elvárjuk, hogy tanítványaink rendezett és tiszta öltözetben, ápoltan jelenjenek meg naponta iskolánkban.

Amennyiben a diákönkormányzat javaslatot tesz más megjelenési formára, nevelőtestületünk azt megvitatja.

3.8.3. Iskolánk jelvénye

Iskolánk védjegye

Iskolánk jelvényét és védjegyét az iskola használja, a védjegyet a programunkat adaptáló intézmény használhatja akkreditáció után.

3.8.4. Értékelési hagyományok

Az osztályközösség belső életének, csoportfejlődésének természetes velejárója, hogy saját maga alakítja ki jutalmazási szokásait, ami nagyon sokszínű. Azokat az elismerési formákat, amelyek iskola előtt kerülnek átadásra, itt ismertetjük:

Legmagasabb elismerésünk az iskola jelvényének vésetével díszített ezüstmedál láncsal

Tanulónak

Odaítélő: a nevelőtestület 2/3-os többséggel.

Megítélt időszak: egy naptári év.

Átadás: a karácsonyi ünnepségen.

Az odaítélés szempontjai:

Sokat fejlődött az adott évben.

Hiteles viselkedésű, azaz cselekvései és gondolatai összhangban vannak személytől és időtől függetlenül.

Többoldalú mintakövetésre alkalmas.

Iskolánk értékeit képviseli, terjeszti.

Ezt az elismerést az iskola bármely tanulója kaphatja.

Felnőttnek

Odaítélő: a zárt diákgyűlés.

Az odaítélés szempontjait közösen döntik el.

3.8.5. Egyéb, tanulóknak adható díj

Mesterlevelek

A délutáni fejlesztő foglalkozásokon kimagasló teljesítményt nyújtó tanuló mesterlevelet kaphat.

Javaslatot tehet a műhelyvezető.

Megítélt időszak: egy tanév.

Az átadás időpontja: a tanévzáró.

Könyvjutalom és oklevél

Megítélt időszak: a tanév.

Megítélő: a team.

Átadás időpontja: a tanévzáró ünnepély.

Iskolánk hírnevét öregbítő tanítványok említésre kerülnek az iskolai Értesítőben és kihirdetésre kerül a tanévzáró ünnepségen.

3.9. AZ ISKOLAI KÖRNYEZET ALAKÍTÁSA

A gyermeki élet domináns színtere az iskola, mivel idejének nagy részét itt tölti. Ugyanez érvényes ránk, felnőttekre is. A környezet kialakítása közös és folyamatos feladatunk. Eddigi megállapodásaink alapján iskolánk dekorációjában két érték valósul meg: a gyermeki munka és önkifejezés értéke, a magyar és a cigány tárgyi néprajz formavilága által képviselt érték. A dekoráción túl nagy hangsúlyt kell fektetni iskolai alapértékeinkből következően a szekrények, padok, asztalok, folyosó, ablakok, falak, szeméttároló edények, higiénés helyiségek tisztaságára és rendjére. E dolgok megnevezését azért tartjuk fontosnak, mert iskolai környezetünk minősége is nevelési tényező és feltétel. Fontosnak tartjuk, hogy a felnőttek helyiségei önmagukban is olyan értékeket kell, hogy hordozzanak, amelyek alkalmasak követendő példának. Ehhez az iskolavezetés megpróbálja a feltételeket maximálisan biztosítani.

Külön szeretnénk foglalkozni e programban a növényekkel és állatokkal. Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink tanuljanak meg gondoskodni kisállatokról, szobanövényekről, kerti növényekről, virágokról. Ezért támogatunk minden kezdeményezést, amely erre irányul, élősarkot tartunk fenn.

Környezetkultúránk szerves része a szelektív szemétgyűjtés, amelyet most is folytatunk.

A csoportok helyiségei testesítsék meg a csoport sajátos és különleges egyediségét, egyéniségét. A közös helyiségek testesítsék meg közös értékeinket esztétikai élményként és információs eszközként egyaránt.

Pedagógiai munkánk hitelességét veszélyezteti a környezet esetlegessége, rendezetlensége, ízléstelensége, diszharmonikus színvilága.

Ugyanígy hitelességünket veszélyezteti, ha növényekről, állatokról, mondhatni egyszerűbb szükségletű élőlényekről nem tudunk gondoskodni.

Úgy gondoljuk, a szépség, a harmónia, a rendezettség nem mindig csak pénz kérdése, szeretnénk minden ötletet támogatni, amely iskolai környezetünk szebbé tételére irányul

3.10. KÜLSŐ KAPCSOLATOK

Iskolánk sokféle külső kapcsolatot ápol. Belföldi kapcsolataink egy része szakmai jellegű kapcsolat.

Ezek jelenleg: BGGYTF, JPTE Pedagógiai tanszéke, SMPI, OKI. E kapcsolataink iskolafejlesztésünkhöz kötődnek.

Szakmai kapcsolatokat építünk ki a környék és a város általános iskoláival. A fenntartónkkal való kapcsolatunknak is vannak szakmai vonatkozásai. Szakmai kapcsolatnak tartjuk a különböző pályázatok útján elért alapítványokat, egyesületeket, minisztériumokat. Iskolai programunk terjesztése közben jó kapcsolatba kerültünk más iskolákkal, továbbképzéseken, konferenciákon megismerkedtünk más iskolák nevelőivel. Szakmai együttműködést valósítunk meg a marcali EPSZ-szel

Iskolánkat sokan, sokféleképpen támogatják. Iskolánk támogatóit rendszeresen megjelentetjük kiadványainkon.

Iskolánk fenntartója Somogy Megye Közgyűlése, fenntartónkkal jó kapcsolatra törekszünk. Minden közgyűlési taghoz és főosztályhoz eljuttatjuk iskolánk értesítőjét. Intézményünk Marcali városában van, szeretnénk, ha a város közoktatásának meghatározó eleme lennénk.

Jó kapcsolatban vagyunk az egyházakkal és szeretetszolgálatokkal, valamint a Kisebbségi Önkormányzattal. Támogató, segítő kapcsolatban szeretnénk lenni a rendőrséggel.

Iskolánk jó hírneve kapcsolatrendszerének fontos és meghatározó eleme. Minden kolléga kötelessége a jó hírnév fenntartása.

3.11. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

A pedagógiai program megvalósításának több feltétele van. Fontos, hogy tisztázott legyen a szabályozási környezet, a program működésének és bevezetésének rendje. Ugyanilyen fontos, - ha nem a legfontosabb - feltétele a program megvalósításának a személyi és tárgyi feltételek áttekintése. Szeretnénk a fejezet részben áttekinteni azokat a feltételeket, amelyekkel rendelkezünk, és azokat a feltételeket, amelyeket a program sikeres működtetése érdekében a fenntartónkkal együtt meg kell teremtenünk.

A fejezet elkészítésénél támaszkodtunk iskolánk helyzetértékelésére, a Köznevelési Törvényre, a NAT-ra és a SNI tanulók iskolai oktatásának irányelveire.

A feltételek fejezet rész iskolánk átalakulási forgatókönyve is egyben.

Igyekszünk áttekinteni a szükséges feltételeket a következő szempontok szerint:

- Szabályozási környezet
- Személyi feltételek (Képzés, önképzés; létszámfeltételek)
- Tárgyi feltételek (Eszközsükséglet, elhelyezés, környezet)

Az áttekintés után szeretnénk összefoglalni, hogy a program által indukált változás milyen terheket ró iskolánk fenntartójára és számításaink szerint ezek a terhek milyen ütemezésben jelennek meg. Jelezni szeretnénk, hogy melyek azok a feltételek, amelyek adottak és melyek azok, amelyek nem adottak.

3.11.1. Szabályozási környezet

Iskolánk pedagógiai programja az Oktatási Törvény, a NAT 2007, Hétszínű Kerettanterv és az SNI tanulók iskolai oktatásának irányelveivel összhangban, valamint eddigi fejlesztő munkánk eredményeit ötvözve, gyakorlati tapasztalataink figyelembevételével készült.

A program elkészítése során felhasználtuk a Megyei fejlesztési és feladat-ellátási tervet.

A program a tartalmi átalakulás fő irányait a fejlesztési tervvel összhangban, a személyre szabott fejlesztésben határozza meg. A fejlesztési tervvel összhangban a program külön foglalkozik a pedagógusok képzésével.

A fenntartói legitimizáció után a program életbe lép.

3.11.2. Személyi feltételek

A pedagógiai program személyi feltételeinek biztosítása két kulcsprobléma megoldása. A program pedagógiai attitűdváltást igényel. A pedagógus személyiségének, tudásának változásában segítséget kell nyújtani. A segítség formái: képzés, önképzés, ellenőrzés, bizonyos szervezeti változások.

Képzés, önképzés

A program végrehajtásához szükséges tudás megszerzése érdekében a következő területeket részesítjük előnyben:

- Különböző terápiás és diagnosztikai eljárások és módszerek
- Dyslexiát,
- Dyscalculiát,
- Dysgraphiát megelőző és kezelő eljárások és módszerek
- Informatika
- Idegen nyelv
- Tánc, néptánc, vagy más mozgásművészet
- Népi gyermekjáték
- Mozgóképkultúra
- Drámapedagógia, színházművészet
- Környezetvédelem, ökológia
- Mentálhigiéné
- Nép- és hangszeres zene
- Különböző kézműves és iparművészeti technikák
- Szakirányú végzettséggel rendelkezők szakirányú másoddiploma szerzését
- Pedagógiai szakvizsga

A nevelőtestület felkészültségének növelése érdekében csoportos továbbképzések szervezhetők a következő témákban:

- Tanulás-módszertani tréning
- Kommunikációs tréning

- Problémamegoldó tréning
- Csoportfejlesztő tréning
- Drámapedagógia tréning
- Minőségbiztosító tréning
- Ön-, és személyiség-fejlesztő tréning
- Konfliktuskezelő tréning

A nevelőtestület tagjainak figyelniük kell a bevezetéssel párhuzamosan jelentkező problémákat, tapasztalatokat, és ezeket kiscsoportokban rendszeresen fel kell dolgozni, ezért kiemelten kezeljük az ilyen önfejlesztő kiscsoportokat.

Létszámfeltételek

A tanterv szolgáltatási mennyisége és az oktatási törvényben leírtak alapján jelenlegi létszámunk elegendő a feladatellátáshoz. Az osztályokban 2 fő pedagógus és tagozati szinteken asszisztensek dolgoznak.

A bővülő feladatellátást, a szakmai és szakszolgálat működtetését a jelenlegi pedagógus állomány folyamatos képzésével látjuk elláthatónak. A kistérségi szak és szakmai szolgáltatásban betöltött szerepünk még nem állandósult.

Ezek felsorolásul:

- Gyógytestnevelés
- Logopédia
- Mindennapos könyvtár
- Mindennapos testnevelés
- Kötelező fejlesztő foglalkozások
- Utazó tanári szolgáltatás

3.11.3. Tárgyi feltételek

Taneszközök:

Iskolánk helyzetértékelésében felmértük a szükséges eszközigényt a kötelező eszköz és felszerelés jegyzék alapján. Az előírt eszközökkel rendelkezünk, folyamatos pótlását azonban meg kell oldani.

A tantervünk minden tantárgynál tartalmazza a szükséges könyvek, tankönyvek, fejlesztő eszközök, taneszközök jegyzékét, amivel intézményünk rendelkezik. Ebből a tantárgyat tanító szabadon választ, mit kíván felhasználni a tantervi tartalmak elsajátíttatása során.

Az eszközbeszerzések fő irányai:

Taneszköz jegyzékben szereplő eszközök beszerzése, pótlása

A már meglévő műhelyek üzemeltetése

Könyvtárfejlesztés (könyv, dia, hangzó-, és videóanyag, CD tár)

Gyógytestnevelés feltételeinek biztosítása

Szoftverek beszerzése

Elhelyezés, környezet:

Iskolánk nyolc évfolyamos. A tanulócsoporthoz elhelyezése jelenleg 7 tanteremben oldható meg, egy összevont tanulócsoporttal. Tanuló létszám növekedése, vagy feladatbővülés tanterem kialakítását teszi szükségessé, amely csak az épület rekonstrukciójával képzelhető el. Környezetünk megfelelő, szükséges azonban a bútorok folyamatos cseréje állandó karbantartásuk mellett is. Egyre elengedhetlenebbé válik az udvari épületrész tetőszerkezetének cseréje.

3.12. HIVATKOZÁSOK - FELHASZNÁLT IRODALOM

Hivatkozások:

1. Zsolnai József: Értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia In.: Tárogató, 1996.
2. Nagy Gyula - Duray Miklósné: Békéscsabai Iskolafejlesztő program
3. HKT - Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, 1995.
4. Nagy József: Nevelési Kézikönyv 11. old.
5. Karácsony Sándor: Lélek és nevelés NIS Kiadó Kolozsvár, 1995.

Felhasznált irodalom:

Nemzeti Alaptanterv
Közoktatási Törvény
11/1994 OM rendelet
Nagy József: Nevelési kézikönyv Mozaik, 1996
Zsolnai József: Értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia In.: Tárogató, 1996.
NAT
Fogyatékosok nevelésének irányelvei, iratanyag
Bandisch M. - Bröse B. - Zanszkij H. Sz.: Bevezetés a kisegítő iskola pedagógiájába
Tankönyvkiadó, 1987.
Dr. Bődör Jenő: Korrekciós nevelés Tankönyvkiadó, 1991.
A kisegítő iskola nevelési oktatási terve OPI, 1979.
Az Óvodai nevelés országos alapprogramja melléklet a 137/1996 (VIII.28.) Korm.rend.
Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának irányelve
Nemzeti és etnikai kisebbségek oktatásának irányelve
Békéscsabai Jókai utcai iskola helyi tanterve
Tomori Pál Elemi iskola helyi tantervéből: Tanítás tanulása

ÓRATERVEK

1/a melléklet

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Kötelező tanórai fogl. 52§(3)	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Eü. Habilitáció, rehab. 52§(6)	3	3	3	3,37	3,37	3,37	3,75	3,75
Nem kötelező fogl. 52§(7)	2	2	2	2,25	5,6	5,6	7,5	7,5
Gyógytestnevelés								
Tanórán kívüli 53§(4)	22,5	22,5	22,5	22,5	15	15	15	15
Mindennapos testnevelés 53§(9)	1	1	1	1	1	1	1	1

A kiegészítő szolgáltatások mennyisége:

- Könyvtár 5 óra/hét
- ISK 4 óra/hét
- Idegen nyelv 2 óra/hét
- Gyermekvédelmi fogadóóra 1 óra/hét
- Gyógytestnevelés 8 óra/hét
- Cigány népismeret 2 óra/hét
- Értelmileg akadályozottak 3 óra/hét alsó
- (évfolyamonként) 4 óra/hét felső
- Ép gyermekek felkészítése 2 óra/hét (informatika és idegen nyelv)
- (évfolyamonként)

Kötelezően ellátandó szakszolgálati feladatok:

- Logopédia 27 óra/hét
- Magántanulók utazó tanári ellátása 10 óra/hét/fő
- Utazó tanári feladatok megállapodás szerint
- Gyógytestnevelés

1/b melléklet

Értelmileg akadályozott tanulók integrált általános iskolai nevelése-oktatása

Legfőbb célkitűzésünk, hogy tanítványaink kommunikációs és szociális készségeit, pszichés funkcióit és mozgásállapotukat olyan szintre fejlesszük, hogy a társadalom által elfogadott normák szerint, ugyanakkor saját lehetőségeiket is megvalósítva kiegyensúlyozott életet tudjanak élni családi környezetük segítségével.

Nevelésük képességeikhez igazodó fejlesztési programokkal, pedagógiai többlétszolgáltatásokkal valósul meg.

Egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával segítjük elő, hogy a gyermekek azon képességei, amelyek a sikeres társadalmi beilleszkedést segítik a lehető legmagasabb szintre fejlődjenek, személyiségük harmonikussá váljon, sikerélményhez jussanak. Ez érdekében a következő terápiás eljárásokat alkalmazzuk:

- Szenzoros Integrációs Terápia
- Zeneterápia
- Gyógytestnevelés
- Vizuális művészeti pedagógiai terápia
- Konfliktuskezelési technikák
- Foglalkozásterápia
- Meseterápia
- Drámapedagógia

A tanulók csoportba sorolása a szakértői vélemény alapján kerül meghatározásra, osztályba sorolásuk egyéni elbírálás szerint történik minden tanév elején. A tanulók napi 3 órában kiscsoportos fejlesztés keretében a 8 évfolyamon összevont csoportokban folyik szakképzett gyógypedagógusok vezetésével és/vagy irányításával. Munkájukat a csoportokban állandóan jelen levő asszisztensek segítik, aktívan részt véve az egyéni és kiscsoportos fejlesztésben.

A csoportokban dolgozókkal szembeni elvárások megegyeznek az osztályfőnök/pedagógus munkakörben dolgozókéval.

A tanulók a többi órát integráltként töltik az osztályukban, és vesznek részt képességük szerint a tanórai munkában.

A délutáni felkészülést a csoportvezetők koordinálják, az egyéni fejlesztésekre (ADP, FDP, gyógytestnevelés) is ebben az időszámban kerül sor.

Tantárgyak:

	1 – 2.	3-4.	5. csoport	6. csoport	7. csoport	8. csoport
Olvasás – írás előkészítése	4	5				
Olvasás – írás elemei			5	5	5	5
Beszédfejlesztés és környezetismeret	3	3	2	2	2	2
Számolás – mérés előkészítése	3	3				
Számolás – mérés elemei			3	3	3	3
Önkiszolgálás	3	3				
Életvitel és gondozási ismeretek			3	3	3	3
Játékra nevelés	2	2				
Környezet – és egészségvédelem			2	2	2	2
Művészeti nevelés	1	1	2	2	2	2
Gazdálkodás	1	1	2	2	2	2
Testi nevelés	2	2	2	2	2	2
Összesen:	20	21	21	21	21	21

Értékelés:

A tanulók értékelése a PP és a Hétszintan Tanterv értékelése szerint történik, az egyéni haladás, fejlődés figyelembe vételével.

Tanterv:

A kiscsoportos fejlesztők, az integrált oktatásban érintett évfolyamok pedagógusai a következő dokumentumokat használják fel felkészülésük során a napi oktató-nevelő munkájukhoz:

- a budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Pedagógiai Szakszolgálat, illetve a debreceni Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Intézmény tanterveinek felhasználásával készült adaptált tanterve
- a komlói Baranya Megyei Önkormányzat Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolájának Integráltan oktatott értelmileg akadályozott tanulók nevelési programját és helyi tanterve
- Hétszintan Tanterv

mely dokumentumok a **SNI tanulók iskolai oktatási irányelvének felhasználásával** készültek.

Tankönyvek:

Az értelmileg akadályozott tanulók fejlesztése a Hétszintan Tantervében felsorolt tankönyvcsaládok felhasználásával történik.

Ép intellektusú tanulók általános iskolai nevelése-oktatása

Intézményünkben az ép intellektusú tanulók oktatása is megvalósítható. Legfőbb célkitűzés, hogy eredményesen végezzék el a 8 osztályt, és a felsőbb évfolyamok követelményeit hátrányok nélkül tudják teljesíteni a középfokú iskolákban.

Nevelésük képességeikhez igazodó fejlesztési programokkal, pedagógiai többletszolgáltatásokkal valósul meg, mely a délutáni programkínálatba való bekapcsolódásukkal történik.

A tanulók integrált tanulóként vesznek részt a tanítási-tanulási folyamatban, együtt a tanulásban akadályozott tanulókkal, a Nemzeti Alaptanterv által előírt követelmények többlet feladatait külön szolgáltatásként biztosítjuk a számukra (informatika, nyelvoktatás).

A tanulók osztályba sorolása egyéni elbírálás szerint történik. Leggyakrabban alsó tagozaton saját évfolyamánál magasabb évfolyamú osztályban tanul, felső tagozatú osztályba csak a 4. évfolyam eredményes elvégzése után kerülhet. Lehetőség szerint a felső tagozaton évfolyamának megfelelő osztályban folytassa tanulmányait.

Tantárgyak és óraszámok

A tanított tantárgyak és óraszámok megegyeznek az adott évfolyamra megállapított órászámmal, kiegészítve az informatika és nyelvórák számával.

	1	2	3	4	5	6	7	8
tantervi órák	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Nyelv					2	2	2	2
informatika					1	1	1	1
összesen:	20	20	20	22,5	25,5	25,5	28	28

Értékelés

PP vonatkozó leírása alapján.

Tanterv

Nemzeti alaptanterv
/Apáczai Kiadó, Mozaik/

Tankönyvek

Hétszintan tantervben leírtak szerint

III. ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

1. BEVEZETÉS

Kaposváron több mint 110 éves múltja van a siket gyermekek nevelésének és oktatásának. Az ötvenes években fogalmazódott meg az a szakmai gondolat, hogy a siketek beszédre való tanítása annál sikeresebb, minél korábbi életkorban kezdik meg a speciális gyógypedagógiai munkát. Így épült fel az 1959/60-as tanévre a 3-6 éves siket gyermekek részére egy új épület, az intézmény udvarán, melyben megvalósult óvodai nevelésük és diákotthoni elhelyezésük.

A már több évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkező óvodánk pedagógiai ellátása jelentősen bővült. A megváltozott körülmények, szülői igények és a gyógypedagógia további specializálódása miatt a hallássérült gyermekek fejlesztésén kívül, vállaltuk a halmozottan fogyatékos hallássérült és a súlyos beszéd- és nyelvfejlődési zavarral, valamint részképesség zavarral küzdő gyermekek speciális oktatását és nevelését is.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek számára korszerű, komplex pedagógiai és gyógypedagógiai ellátást kívánunk biztosítani.

Pedagógia programunk tartalmazza óvodánk tevékenységeinek leírását, pedagógiai elveinket, a fejlesztés koncepcióját, rehabilitációs és terápiás irányultságunkat, ezek feltételrendszerét, amelyekkel megvalósítható a gyermekek lehetőség szerinti legteljesebb körű fejlesztése.

A 2001/2002-es tanévtől az óvodás életkorú gyermekek diákotthoni ellátása az intézmény diákotthonában történik.

2009 augusztusában az óvoda teljes rekonstrukciója, modernizációja megvalósult.

2 HELYZETELEMZÉS

2.1 A gyógypedagógiai ellátás területei:

Az óvodánk a sajátos nevelési szükségletű hallássérült, valamint súlyos beszéd- és nyelvfejlődési zavarral, részképesség zavarral küzdő gyermekek oktatását nevelését végzi többirányú cél- és feladatrendszerben.

- Jelenleg egyetlen hallássérült óvodai csoport működik, függetlenül a gyermekek hallásállapotától, életkorától, kommunikációs és fejlettségi szintjétől, a társuló sérülések súlyosságától. Az óvodába jelentkező gyermekek többsége korai fejlesztésben részesült, néhány pedig integrált óvodai nevelést követően került a hallássérült csoportba.
- Korosztály, fejlettségi szint és a jelentkezők számától függően alakítunk ki logopédiai óvodai csoportokat. Az óvodába jelentkező gyermekek egy része korai fejlesztést követően, más részük többségi óvodákból kerülnek intézményünkbe.
- Az enyhe fokban nagyothalló gyermekek fejlesztését a logopédiai csoportokban integrált formában valósítjuk meg.
- A cochlea implantációs műtéten átesett gyermekek részére is megszervezzük az óvodában való elhelyezést, amennyiben lakóhelyén nem biztosíthatók a szükséges feltételek.
- Vannak rendkívül hátrányos helyzetű családból érkező gyermekek, kiknél még nem állapítható meg, hogy milyen szinten képesek a foglalkozásokon részt venni. Az óvodai csoportokban dolgozó pedagógusok feltárják az elmaradás esetleges okát, és a megfelelő irányú pedagógiai ellátáshoz biztosítják az egyéni felzárkóztatást.
- Óvodánkban helyet biztosítunk Logopédiai Szakszolgálatunk által működtetett korai fejlesztő csoportjainknak. Egyéni és kiscsoportos formában valósítjuk meg a beszédindítás és az ehhez szükséges alapkészségek fejlesztését.

2.2 Az ellátás területeihez rendelt nevelési és oktatási programok

1997 novemberében készült el és minősített tantervként megjelent a kaposvári óvodai munkaközösség szervezésében a súlyos fokban hallássérült gyermekek óvodai nevelési és oktatási programja. Ez a program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Fogyatékos Gyermekek Óvodai Nevelési Irányelveiben megfogalmazottakkal összhangban készült. A program tartalmazza az általános elveket és részletes kidolgozásban a speciális óvodai tevékenységformákat.

A halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek számára adaptáció készült a hallássérültek minősített tanterve és az értelmi fogyatékos óvodai program minősített tanterve alapján.

A nagyothalló gyermekek fejlesztése a „Mondom, hallom” című minősített óvodai program alapján történik.

A „Taníts meg engem!” című logopédiai óvodai minősített programot alkalmazzuk a logopédiai óvodai csoportokban.

2.3 Az ellátás személyi és tárgyi feltételei:

Óvodánk a Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója, Diák- és Gyermekotthona hallássérülteket oktató és nevelő intézményével szakmai egységet alkot, vezetője az intézmény igazgatója.

Személyi feltételek:

A közvetlen szakmai feladatok szervezését óvodavezető gyógypedagógus tanár látja el. Az óvodai nevelést-oktatást – a gyermekek különleges nevelési igénye miatt – több szakos gyógypedagógiai tanárok (hallássérültek pedagógiája, logopédia, oligofrén szak) irányítják, valamint biztosítják a terápiás foglalkozásokat. A csoportfoglalkozásokat óvodapedagógusok végzik. Az oktató-nevelő munkát dajkák, gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

Részfoglalkozásban szakorvosok az iskolával közösen: gyermekorvos, szemészorvos, fül-orr-gégész.

Az intézménnyel közösen műszerész - audiológus szakember segíti az óvoda speciális feladatainak ellátását.

Az óvodapedagógus és a logopédus együttműködése

A logopédiai óvoda specialitása az egész napot átszövő anyanyelvi nevelés. E tevékenységnek mind a logopédus mind az óvónő aktív részese.

A speciális terápiákat, valamint az individuális és kiscsoportos foglalkozásokat a logopédus vezeti.

Az óvónő felvállalja a gyermek óvodai életében a biztonságot nyújtó „anya” szerepét. Az óvodapedagógus feladata, hogy oldott, segítő, támogató légkört alakítson ki a gyermekcsoportban. Különösen jelentős ez a védettséget nyújtó légkör a sérült kommunikáció következményeként másodlagosan kialakuló magatartászavarok (nem beszélés, szorongás, esetleges agresszivitás) oldása, rendeződése érdekében fontos, hogy az óvodapedagógus azonnal érezze a gyermek néha alig észrevehető apró, finomabb jelzéseit.

Az óvónő és a logopédus jól kiegészítik egymást, de a kompetencia határokat feltétlenül be kell tartaniuk.

A szülő tájékoztatása – a nyelvi fejlődés és a beszédhiba alakulásáról – kizárólag a logopédus feladata.

Az óvónő beszámol a szülőnek a gyermek viselkedéséről, az egészséges életmód szokásairól, alakulásáról. A szülői házzal az óvodapedagógus napi kapcsolatot tart, folyamatosan tájékoztatja a rendezvényekről, programokról a szülőket.

Az óvodapedagógus és dajka együttműködése

A speciális nevelési szükségletet biztosító óvoda programjának megvalósítása során a dajka és az óvodapedagógus munkája összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike – a gondozási feladatok során – a gyermeket nevelő felnőttnek, aki magatartásával, beszédritmusával, teljes viselkedésével hatást gyakorolt a kisgyermekre.

Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen – elsősorban – arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvodába járó gyermekek problémájával, az óvoda céljából és fő feladataival.

Az óvodában dolgozó szakemberek szakmai munkaközösséget alkotnak.

Tárgyi feltételek:

Az óvoda 650 m² alapterületű, akadálymentes, U-alakú különálló épület az intézmény udvarán. A keleti és nyugati szárnyat egy északi szárny köti össze. A déli oldalon nyitott, itt helyezkedik el az óvoda udvara. Az udvaron udvari játékok, mászóka, csúszda, homokozó található. A keleti szárnyban helyezkedik el négy nagyméretű csoportszoba, 2 fejlesztő helyiség, felnőtt-, és gyermek WC-k, felnőtt és gyermek mozgássérültek számára kialakított WC-k.

Nyugati szárnyban található 4 fejlesztőhelyiség, 1 tornaszoba, zuhanyozó, gyermek-, és felnőtt WC-k.

A keleti és nyugati épületrészt összekötő északi szárnyban helyezkedik el a keresztfolyosó a bejárattal, 2 nagyméretű csoportszobával, 1 öltözővel, zuhanyzóval, 1 felnőtt WC-vel, és egy nagyméretű tanári szobával, valamint az ebédlő, a tálaló konyha és a takarító eszközök számára biztosított helyiség.

Az óvoda nyilvántartott 65 férőhellyel, teljes kihasználtsággal működik.

Az óvoda helyiségeinek felszereltsége mennyiségileg és minőségében jónak minősíthető.

Folyamatos fejlesztésre van szükség a terápiás-, és fejlesztő eszközök biztosításához.

Megoldott a szabad, éppen foglalkoztatásban nem részesülő gyermekek kényelmes, sokféle lehetőséget nyújtó játszóhelyének biztosítása. A kiemelt feladatként szereplő mozgásfejlesztés, alapozó-, Ayres-, és a szenzomotoros terápiák számára állandó speciális eszközökkel felszerelt helyiség áll rendelkezésre.

2.4 A gyermekek felvételi rendje:

A hallássérült gyermekek óvodai felvételére a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ véleménye alapján kerül sor.

- A logopédiai csoportba történő felvétel a Somogy Megyei Önkormányzat Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, valamint a Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szakvéleménye alapján történik.
- A tanévkezdést követően a logopédiai óvoda szakemberei a diagnosztikai vizsgálatok és a pedagógiai megfigyelések alapján alakítják ki a csoportokat. Ebben az időszakban a csoportok közötti átjárhatóságot fenntartjuk. Célunk, hogy a komplex és intenzív fejlesztés során - mind a mentális képességeket, mind a nyelvi képességeket, valamint az életkori sajátosságokat is figyelembe véve - minél homogénebb csoportokat sikerüljön létrehozni.

2.5 Nyitvatartási rend:

- Az óvoda hétfőtől-péntekig reggel 6.45 – 18 óráig tart nyitva.
- A bejáró gyermekek reggel 7 órától 17 óráig vehetik igénybe a napköziotthonos óvodai ellátást. A szülő különleges indokkal, egyéni elbírálás alapján kérheti a reggeli 6. 45 és 7 óra közötti, és az esti 17.00 és 18.00 óra közötti ügyelet igénybevételét.
- Az óvoda szombaton és vasárnap zárva tart.

- A diákotthoni ellátást igénylő gyermekek hétfőtől-péntekig reggel 7. 45 órától este 18 óráig veszik igénybe az óvodai ellátást.

2.6 Az óvodai csoportok működési rendje:

- A hallássérült óvodai csoportot szurdo-, oligofrén pedagógia szakos gyógypedagógiai tanár vezeti. A nagy létszámú és összetett kórképpel rendelkező hallássérült csoport párhuzamos foglalkozásainál gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása szükséges.
- A logopédiai óvodai csoportok fejlesztését felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok és logopédiai szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanárok végzik.
- A logopédiai csoportok délutáni felkészítését óvodapedagógusok, szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai asszisztensek és gyermekfelügyelők látják el. Szervezik az étkezéseket, a szabadidős tevékenységeket, a felkészítő foglalkozásokat és gondozási feladatokat látnak el.
- A hallássérült csoport délutáni felkészítését szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai asszisztens látja el. Szervezi az étkezéseket, gondozási feladatokat, a játékot, a felkészítő foglalkozásokat.
- Szakképesített dajka segít a délelőtti folyamán a gondozási feladatok elvégzésében és az étkezések lebonyolításában.
- Az egészségügyi feladatokat a diákotthoni egységben a felsőfokú végzettségű védőnő és ápolónő, valamint a középfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező ápolónő látja el. Betegség vagy baleset esetén az értesítést követően kötelesek azonnal az óvodában tartózkodó gyermekeket megnézni és a megfelelő intézkedéseket megtenni.

2.7 A beiskolázás rendje:

A gyermekekről az óvodai nevelés végére a pedagógiai megfigyelések és véleményezések alapján az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottságok elkészítik az iskolaérettségi vizsgálatot, és kijelölik számukra az optimális továbbhaladás irányát.

- A súlyos fokban hallássérült gyermekek az intézmény előkészítő tagozatán folytatják tanulmányaikat.

- A halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek intézményünk speciális tagozatára kerülnek.
- A nagyothalló és a cochleáris implantációs hallásjavító műtéten átesett gyermekek egy része a többségi általános iskolában integrált keretek között, szurdopedagógiai megsegítéssel folytatja tanulmányait. Másik része intézményünk nagyothalló osztályaiban kezdi meg tankötelezettsége teljesítését.
- Az óvodából a tünetmentes gyermekek többségi általános iskolába kerülnek.
- Azok a gyermekek, akiknek a nyelvi fejlődési zavaruk csak részben rendeződött és további speciális fejlesztést igényelnek, intézményünk logopédiai első osztályában kezdhetik meg általános iskolai tanulmányaikat.

3 AZ ÓVODAI NEVELÉSI ALAPELVEI:

- Az óvodában olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a hallás-, és beszédsérülés tüneteinek változatosságát, a speciális szükségleteket, és az egyéni teherbíró képességet.
- A fejlesztés egyéni, kiscsoportos és csoportos formában történik, a gyermekek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodó lépésekben.
- A fejlesztés játékközpontú megvalósulása, mely a mozgás-, és cselekvés közben történő tapasztalatszerzésre épül.
- A gyermeki aktivitás, fantázia, kreativitás kibontakozásához elősegítő környezet kialakítása, melynek segítségével a hallás-, és beszédsérült gyermekek sikerélményhez való juttatása megvalósítható.
- Óvodánkban biztosított átmeneti különneveléssel a gyermekek számára bizonyos védettséget nyújtunk, hogy a hiányos vagy sérült kommunikáció következményeként kialakuló magatartászavarok rendeződjenek. A későbbiek során ép beszéddel, és rendezett magatartással alkalmassá váljanak az együttnevelésre – integrációra.
- Hatékony felzárkóztató, nevelő munkával támogatást nyújtunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.
- Gondot fordítunk arra, hogy az önként vállalt feladatok és munkafolyamatok végzése során a kommunikációs nehézséggel küzdő gyermekeink megéljék a közösségért végzett tevékenykedés örömeit.

- Óvodánkban az óvodapedagógusi és logopédusi munka komplex nevelési egységet alkot. Mindkét szakterületen dolgozó szakemberek a kompetenciahatárokat betartva végzik nevelő-fejlesztő tevékenységüket.
- Kiemelt fontosságú óvodánkban a szerető-, óvó-, féltő-, gondoskodó légkör kialakítása, az egymás megbecsülése, és a személyes, bensőséges kapcsolat kialakítása, mely minden gyermeket megillet.
- Nevelési és fejlesztő tevékenységünket áthatja a folyamatos párbeszéd a szülőkkel, kollégákkal, gyermekekkel.
- Az óvoda valamennyi dolgozója és gyermeke, valamint a hozzájuk tartozó szülők kölcsönösen tiszteletben tartják egymás emberi méltóságát, elfogadva a máságot.

4 AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI

Általános nevelési célok:

Olyan pedagógiai környezet kialakítása, megvalósítása, melyben természetessé válik a máság felé fordulás, a társas együttműködés, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletekre alapozott holisztikus személyiségfejlesztés.

3-7 éves korú gyermekek egészséges, harmonikus személyiségének fejlesztése. A gyermekek iskolai beilleszkedéshez szükséges testi-, szociális-kognitív érettség kialakítása.

A fejlődési zavarok kiszűrése, a prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Speciális fejlesztési célok:

A 3-7 éves korú hallássérült gyermekek hallásfejlesztése, nyelvi kommunikációjának megindítása és folyamatos fejlesztése.

A halláscsökkenés miatt elmaradt beszédfejlődés következtében cselekvéshez kötött, érzéketlen gondolkodás, egyre absztraktabb szintre emelése.

A súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, valamint részképesség zavarral küzdő gyermekek multiszenzoros fejlesztése a percepció minden részterületére kidolgozva.

A hallás-, és beszédsérült gyermekek magatartási és viselkedési formáinak kialakítása, a cselekvés általi tapasztalás, az utánzás-szoktatás egész nevelőtevékenységet átható eszközeivel.

Óvodai nevelési feladatok:

- Olyan nevelési feladatok tevékenysége, melyek biztosítják a gyermek fejlődését, a közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztő felzárkóztatását.
- Egyéni képességeknek megfelelő feladatadás, tevékenységszervezés.
- Saját tapasztalatra épülő ismeretszerzés lehetőségeinek kialakítása.
- Együttműködés képességének fejlesztése gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonylatában.
- Környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A gyermek fejlődésének folyamatkövetése, folyamatdiagnózis felállításával.
- Kompetencia alapú óvodai programcsomag megismerése és alkalmazása.
- Az óvodai nevelésben érvényesüljenek az általános alapvető funkciók: óvó-, védő-, szociális-, és speciális-, nevelő-fejlesztő-, és személyiségalkító funkciók.
- A gyermeket az óvodában szeretet övezze, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával.
- A beszéd indítása és komplex terápiája, valamint a részképesség-, magatartási-, és viselkedési zavarok prevenciója.
- A jártasságok, képességek, készségek kibontakoztatása, erősítése folyamatos legyen.
- A nevelési és tanulás folyamatában érvényesüljön a játékoság elve, valamint a változatos tevékenységek általi tapasztalat-, és élményszerzés.
- Valamennyi foglalkozáson érvényesüljön a gyermekek életkorának, aktuális fejlettségének megfelelő differenciált személyiségfejlesztés elve.
- Az óvoda minden dolgozója azonos követelményt állítson a gyermek elé a különböző tevékenységek során.
- Az eredményes fejlesztés érdekében feltétlen szükség van a családdal való rendszeres, sokoldalú, pozitív együttműködésre.
- Egyéni elbírálás alapján a szociálisan hátrányos helyzetű, helyben lakó gyermekek számára biztosítjuk a kollégiumi elhelyezést heti bentlakással.

5 A NEVELÉS KERETEI**5.1 Hallássérültek óvodai fejlesztési programja**

Hallássérült gyermekek nyelvi-, értelmi fejlesztése és a nevelés megvalósítása

Óvodánkba 3-6 éves életkorú, súlyos fokban hallássérült, különböző kognitív képességű gyermekek jelentkeznek. A korai gondozásra építve az óvoda az első lépcsőfokot jelenti a hallássérült gyermekeket oktató speciális intézményrendszerben. A nevelési program a többségi óvodába járó gyermekek számára készült, óvodai nevelés országos alapprogram általános személyiségfejlesztő és szociális tanulást alakító elemei mellett kiemelten tartalmazza a hallássérülés okozta kommunikációs hátrányos kompenzálását, az anyanyelvi fejlesztés célzott rendszerét. A fejlesztés játékos, természetes, kommunikációs szituációban ajánlott.

- Kognitív képességek fejlesztése
- Pszichés részfunkciók fejlesztése

Cél:

A gyermekek hallás- és beszédállapotának folyamatos fejlesztése, ismeretek gazdagítása, rendszerezése:

Feladatok:

- A meglévő hallásmaradvány maximális kihasználása, tudatosítása (játékos cselekvésekkel, a hangok érzékeltetése, megfigyeltetése, tudatosítása)
- Nyelvi kommunikáció megindítása auditív-orális módszerrel
 - Szájra irányultság kialakítása
 - Hangadásra való késztetés
 - Beszédhangok kialakítása indirekt és direkt módszerekkel
 - Passzív és aktív szókincs folyamatos fejlesztése
 - Az auditív orális módszer kiegészítéseként a természetes jelek és szükség esetén az iskola előkészítő csoportban az ujj-abc (daktil) bevezetésre kerül.
- A kommunikáció és a gondolkodási folyamatok fejlesztését segítik a folyamatosan bevezetésre kerülő egyeztetési eljárások: tárgy-tárgy, tárgy-kép, kép-kép, kép-tárgyképes szókép, kép-szókép, kép-mondatkép formájában. A hallássérült óvodás gyermekek kommunikációs fejlesztésének részterületei:
 - Beszéd-, és nyelvi fejlesztés, amely koncentrikusan bővülő témakörökön keresztül a természeti és társadalmi környezet tárgyai, neveinek megismertetését célozza.

Feladatunk – a gyermek számára – az egyre gazdagabb körű (passzív) szókincs értése és aktív használata.

Foglalkozási típusok:

- ♦ szabad beszélgetés: aktuális témák feldolgozása, képek, szókép, mondatkép, saját rajz segítségével,
 - ♦ mese, bábjelenet: képeken ábrázolt egyszerű történet feldolgozása, rögzítése mondatképen. Bábokkal eljátszott jelenet kapcsán párbeszédes formák gyakorlása.
 - ♦ cselekvéses helyzet: tevékenységhez kapcsolt nyelvi formák gyakorlása, a cselekvési sorok egymásutániségének megfigyeltetése,
 - ♦ manipulatív tevékenységek: a kialakult fogalmak elmélyítése, gyakorlása manipulációk során.
- Egyéni anyanyelvi nevelés
 - ♦ a hangos beszédre nevelés alapjainak megteremtése
 - ♦ egyedi hangfejlesztés
 - Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés
 - ♦ súlyos fokban hallássérült gyermekek beszűkült hallástartományának mozgósítása
 - ♦ az akusztikus érzékelő és differenciáló képesség fejlesztése
 - ♦ a felfogott beszédhangokra építő kommunikációs készség kiépítése
 - ♦ a harmonikus mozgások kialakítása a nagy és finommozgások területén
 - ♦ a beszéd porzódiai elemeinek fejlesztése
 - Nyelvi kommunikációt segítő fejlesztési területek
 - ♦ Szájról olvasás: szájról olvasás az óvodai foglalkozási rendszert átfogó nyelvi kommunikáció egyik összetevője.
 - ♦ Ujj-abc: az ujj-abc, mint nyelvi kommunikáció. Daktil-jelrendszer, ami a nyelvi készség fejlesztését szolgálja.
 - Környezetismeret és a külső világ tevékeny megismerése.
 - ♦ Természeti és társadalmi környezetről szerzett információk, a kialakult gondolkodási műveletek szintjének feltárása,

ezek szóbeli megfogalmazása, beépítése az ismeretek rendszerébe.

- ♦ A matematikai foglalkozások feladata, hogy a gyermek érdeklődését keltse fel és irányítsa rá – gazdag tapasztalati anyag gyűjtése révén – a legalapvetőbb matematikai összefüggésekre, elsősorban konkrét tárgyak, személyek, jelek, jelenségek tulajdonságaiban előforduló azonosságok, különbségek és változások felismerésére. A gyermekek logikus gondolkodásának problémafelismerő és megoldó képességének fejlesztése, a sokoldalú, önálló tevékenykedés járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyermekek megközelítsék a megismeréshez szükséges elvonatkoztatás útját. A matematikai foglalkozások készítsék fel a hallássérült gyermekeket az előkészítő osztály matematikai tananyagának eredményes elsajátítására.

- Az egészséges életmód kialakítása

Tartalmazza a testnevelést és munka jellegű tevékenységeket. Célok és feladatok:

- ♦ A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- ♦ A testrészek gondozása, önkiszolgálási tevékenységek fejlesztése.
- ♦ Tudatos érzékszervgondozás.
- ♦ Hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátítása.
- ♦ A harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- ♦ A testi ügyesség fejlesztése.
- ♦ A gyermek egészségének védelme, edzése.
- ♦ Egészséges táplálkozási szokások kialakítása.
- ♦ Önkiszolgálás, alkalmi munkák végzése.
- ♦ A munka örömének tudatosítása.
- ♦ A munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése.
- ♦ A munka megszervezéséhez szükséges képességek kialakítása.

- Rajz, mintázás, kézimunka

Célok és feladatok:

- ♦ Motiváció és igény kialakítása a környező valóság modellálására.
 - ♦ Manuális készség fejlesztése.
 - ♦ Alapvető ízlés, kritika és önkritikai érzék fejlesztése.
 - ♦ A tárgyak, jelenségek pontos megfigyelése, megjelenítése.
 - ♦ A képzelet és az élmények ábrázolása változatos technikával.
 - ♦ Esztétikai élmények befogadására való képesség fejlesztése alkotások szemlélésével, értékelésével.
 - ♦ Saját alkotásai, önkifejezési forma és technika kiválasztására való képesség kialakítása.
 - ♦ A forma-, a színállandóságról való sokoldalú tapasztalat szerzése alkotás során.
 - ♦ A táj, természet, saját környezet szépségének felfedezése.
 - ♦ Tehetséggondozás.
- Pszichés részfunkciók fejlesztése:
 - Észlelés, érzékelés
 - ♦ Biztosítsuk, hogy a gyermekek aktívvá, cselekvővé válhassanak a különböző tevékenységek során.
 - ♦ Az észlelés és érzékelés sokoldalú élményszerzés forrás legyen.
 - ♦ Az észlelt tárgy, folyamat, cselekvés leglényegesebb jegyeinek megfigyeltetése.
 - ♦ Lehetőség biztosítása sokoldalú, hosszabb ideig tartó megfigyelésre.
 - ♦ Valamennyi érzékszerv kapjon hangsúlyos szerepet a fejlesztés folyamatában.
 - Figyelem
 - Az önkéntelen figyelemből kiindulva történjen a fejlesztés.

- Hallássérült gyermekek esetében a szájról olvasás szükségszerűvé teszi a figyelem korai és intenzívebb alakítását.
- A különböző ingerek érzelmi gazdagsága biztosítja, hogy a gyermek a kíváncsi figyelmi állapotba kerüljön.
- A megfigyelések pontosságának ellenőrzése.
- Engedjük manipulálni közben a gyermekeket, hogy közvetlen közelségbe kerülhessenek a megfigyelendő dolgokkal.
- Emlékezet
 - Az önkéntes emlékezetre való alapozás a fejlesztő munka során.
 - Olyan benyomások biztosítása szándékos figyelem kialakulása érdekében, mely könnyedén és gyorsan kötődik a gyermekek emlékezetéhez.
 - Az emlékezet terjedelmének fejlesztése.
 - Feladatok végzése a közvetlen és késleltetett emlékezet fejlesztése érdekében.
 - Ismétlődő események nyújtása, melyek segítik a felidézést, majd a rögzítést.
 - Mozgással, összekötött szemléletesség biztosítása.
 - Helyezzük előtérbe egyre inkább a gondolati emlékezést a mechanikus helyett.
- Gondolkodás
 - A szemléltetés cselekvő gondolkodásból kell kiindulnia a fejlesztésnek.
 - A konkrét gondolkodás egyre elvontabb szintre hozása.
 - Hallássérült gyermekeink fogalmi gondolkodása alacsony szintű. Bizonyosodjunk meg, hogy tiszták-e a fogalmak, és egyre jobban gazdagítsuk a tartalmi jegyeket.
 - A helyes következtetések levonásában számtalan példa, analógia alapján jusson el a gyermek.
 - Az analitikus és szintetikus gondolkodás fejlesztése.
- Képzelet és kreativitás
 - A képzelet fejlesztése szolgálatába kell állítani a játékos, mesét, bábozást, ábrázolást.

- Álljon megfelelő eszközök sokasága a gyermekek rendelkezésére az alkotás, kreatív tevékenység érdekében.
- Színes élménynyújtás, mintaadás segítse a kreativitás kibontakozását.

Elérendő fejlettségi szint az iskolába lépés idejére

- Tudjanak céltudatosan észlelni, megfigyelni
- Legyenek képesek szándékos figyelemre 10-15 percig
- Alakuljon ki az emlékezet megbízhatósága
- Tudják felismerni, hogy az egész részekből áll, részekre bontható, a részekből az egész felépíthető.

Heti foglalkozási terv

Foglalkozás	Csoport		
Anyanyelv	5		
Egyéni anyanyelvi nevelés	7		
Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés	2		
Testnevelés	2		
Környezetismeret	3		
Rajz, kézimunka	2		
Játék	kötetlen		

5.2 A logopédiai óvoda fejlesztési programja

Az alap kultúrtechnikák elsajátítását fejlesztő terápiás eljárások

A mozgás-, és kommunikáció fejlesztését szolgáló terápiák

A mozgásfejlesztés

Célja: A mozgásfejlesztés a pszicho-motoriumot fejlesztő bázisterápia.

Gyermekeinknél a beszéd - mint a gondolkodást vivő funkció- erősen sérült. A mozgásfejlesztés célja, hogy a mozgásos tapasztalatok, valamint ezek emlékképei segítséget nyújtsanak a magasabb gondolkodási műveletek végzésére.

Feladata:

- A testkép, testfogalom kialakítása, megerősítése.
- Az egyes érzékelési területek és ezek összehangolt működésének fejlesztése. Különös tekintettel a tapintás, testérzet, egyensúlyérzékelés, vizualitás összefüggésére.

- A vestibuláris rendszer - mint integrációs tényező - működésének korrigálása.
- A térészlelés fejlesztése.
- Az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- A két testfél mozgásának összerendezése.
- A mozgás segítségül hívása a beszédre való késztetés felkeltése érdekében.

A fejlesztés területei:

A testtudat fejlesztése:

- Testkép
- Testfogalom
- Testséma.

Az egyes érzékelési területek fejlesztése:

- Tapintás (taktilitás)
- Mozcásérzékelés (kinesztézia)
- Egyensúlyérzet.

A vestibuláris rendszer fejlesztése:

- Statikus egyensúlygyakorlatok.
- Dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok
- Reflexgátló gyakorlatok.
- Kitámasztás erősítése.
- Pozitív túltengő támasztóreakció leküzdése.

A két testfél mozgásának összerendezése:

- A páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása.
- Mind a négy végtag egyidejű mozgatása.
- Szimmetrikus végtagok aszinkronban való mozgatása.
- Mind a négy végtag térben és időben összehangolt, ritmikus mozgatása.
- A test középvonalát átlépő gyakorlatok.
- A bemutatott testhelyzet utánzása (posztura utánzás).
- Célzott gimnasztikai gyakorlatok.

Az alapmozgások koordinációjának javítása:

- *Gurulás:* elősegíti a gyermek neurofiziológiai kontrollját és fejlődését.
- *Mászás:* fejlesztő gyakorlat, elősegíti a neurofiziológiai integrációt és testük koordinálását.
- *Járás:* neuromuszkuláris folyamat, amely az egyensúlyérzékelést és a koordinációt fejleszti.
- *Futás:* izomerőt, koordinációt, kitartást és teljes pszichomotoros tanulást fejleszt.
- *Ugrás:* az egyszerű, egyénre szabott ugrásos feladatok az egész test mozgásának összerendezettségét fejleszti.
- *Dobás:* a gyermeket meg kell tanítani különböző tárgyakkal (labda, babzsák) dobni megfelelő pontossággal.
- *Átadás-kapás egyszerű kommunikációs gyakorlatok:* szemkontaktus teremtésével, vagy nevek mondásával.

A téri tájékozódás fejlesztése:

Alapja:

- a saját testen való tájékozódás
- a test határainak észlelése
- a térbeli helyzet tudatosítása.

A térészlelés lényege a mozgás, a sebesség és az irány érzékelése, mely információkat a taktilis, kinesztetikus, vesztibuláris rendszeren keresztül a vizualitás segítségével gyűjti össze a gyermek. A tapasztalatok egy nagy egészbe integrálódnak, így jön létre a környezetséma. A tér és benne önmaga megtapasztalása nagymértékben elősegíti a síkban való tájékozódást.

Mozgás-, ritmus-, beszéd összerendezése:

Az utánzó mozgásokat szólamokkal, hangutánzó szavakkal kísérjük, melynek zenéje, ritmusa, jól kifejezi a mozdulatokat. A gyermekeknél a mozgás hatására felgyorsulhat az igény az önálló szóbeli kifejezésre.

Bizalomerősítő gyakorlatok:

Metodikailag nem képeznek külön fejlesztési területet, az egész terápia során érvényesül. Olyan kohéziós erőt épít ki, amelynek segítségével a fejlődés újabb és újabb lépcsőjére lépnek fel a gyermekek.

A logopédiai ritmika

Célja: A mozgás, a beszéd és a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, valamint a kifejezőképesség és az önirányítás, az idő-, és térérzékelés fejlesztésének lehetősége, a feszültség és oldás egyensúlya. A terápia a kognitív-, és a beszédfejlődés alapjául szolgál.

Feladata:

- Az izomtónus- szabályozás fejlesztése.
- A helyes beszédlégzés kialakítása.
- A beszéd nonverbális elemeinek (gesztusok, mimika, hanglejtés, hangszín, dinamika, hangerő) fejlesztése, a harmonikus kommunikáció érdekében.
- A mozgás ritmikus összehangolása a beszéd nonverbális és verbális elemeivel.
- A költői és zenei hatások segítségével a gyermekek másodlagos személyiség sérülésének csökkentése, leküzdése.

A beszédfejlesztés

Az anyanyelvi nevelésen alapuló jó beszédképesség az alapja:

- A fogalmi gondolkodás kialakulásának.
- Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges nyelvi fejlettségnek (olvasás-írás megtaníthatóságának, megtanulásának).
- A szociális érésnek.
- Minden magasabb szintű műveltség megszerzését segíti.

Egyéni fejlesztés**Célja:**

- A gyermekek alaptevékenységébe (mozgás, játék) ágyazottan történjen a nyelvi elmaradás korrekciója.

- A beszédészlelés, a beszédmegértés és kifejezőkészség fejlesztése.
- A nyelvi fejlődés, nyelvi fejlettségi szint eléréséhez szükséges készségek és képességek fejlesztése (érzékelés, elvonatkoztatás, analízis-szintézis, problémamegoldó gondolkodás, szabálykövetés, lényegkiemelés).
- Nyelvi szabályok kialakítása, tudatosítása.
- A kialakult beszédhiba javítása.
- Aktív, passzív szókincs bővítése.
- Grammatikailag helyes, kifejező, összefüggő beszéd tanítása.

Feladata:

- A megismerési vágy felkeltése.
- A gyermek szabad önkifejezésének, közlésvágyának, kapcsolatteremtési készségének elősegítése.
- Esztétikai élmények nyújtása, hagyományok ápolása.
- Az összefüggések észrevetetése, az asszociációs képességek fejlesztése.
- A kreativitás, a képzelet aktivizálásával az absztraháló képesség fejlesztése.
- A percepció bázis fejlesztése.

A gyakorlatban alkalmazott terápiás eljárások

A megkésett beszédfejlődés terápiája

Célja:

- A nyelvi kifejező, közlő, jelölő funkciójának kialakításával képessé tegye a nyelvi jelek befogadást, feldolgozását, a beszédbeli kommunikációt.
- Az érzések, gondolatok kifejezésének segítése.
- A beszéd és a nyelv funkcióinak erősítésével értelmi fejlődés és szociális tanulás fejlesztése.
- A kommunikáció és a nyelv használatán keresztül a társas szerepek megtanulása.

Feladata:

- a beszéd és a nyelv,
- a mozgás,

- a gondolkodás,
- a figyelem és az emlékezet,
- a különféle készségek fejlesztése.

A terápia során alkalmazott gyakorlatok a gyermek egyéni, aktuális tudása szerinti, súlypontosított, többfunkciós és nem elszigetelt.

A dadogás terápiaja

Nagyon fontos a helyes diagnózis felállítása. Mivel a dadogás elsősorban kisgyermekkorban lép fel, gyakran párosul artikulációs zavarokkal is. A logopédiai terápia gyakorlatai a beszédfejlődés útját követve a gyermek kifejező és kommunikációs képességét fejlesztik.

Célja:

- Az anya „megnyerése” és részvétele a dadogás terápiajában.
- A természetes légzés és hangadás kialakítása.
- A hangterjedelem és kifejezés gazdagítása, fejlesztése és irányításának megtanulása.
- A beszédfunkciók felfedezése (azaz annak megismerése, hogy mire, milyen céllal, minek az érdekében használjuk a beszédet).
- Az artikuláció és az intonáció közlési jellegének játékos gyakorlása.
- A beszédben megnyilvánuló görcsös megakadások kiküszöbölése.
- A fantáziák és érzelmek kifejezésének megtanulása, tapasztalatok szerzése a beszéd és kommunikáció jellegéről.
- A szövegalkotás, mint folyamat észlelése.
- Pozitív beszédélmények szerzése.
- A dadogó személyiségének helyes irányú fejlesztése.
- Az artikuláció tökéletesítése, a helyes nyelvtani struktúrák kiépítése az összefüggő folyamatos beszédben.
- Az ún. „nehéz” beszédhelyzetek megoldásának elsajátítása.
- A nonverbális (nem szavakkal megvalósuló) kifejezések fejlesztése.
- Együttműködés a környezettel.
- A nagyfokú kooperáció kialakítása a családon belül.

A terápia összetevői:

A feladatok és a gyakorlatok egyaránt részét képezik a komplex terápiának és a hagyományos, ún. didaktikus módszereknek is.

Ezek:

- A beszédtechnika.
- A szövegalkotás.
- A folyamatos kifejező beszéd területén alkotnak egységet.

Óvodás és kisiskolás korban kerülnünk érdemes a direkt funkciós gyakorlatokat és a szabályok tanítását. Mintaadással, utánzással, kreatív képességeikre támaszkodva, lényegesen könnyebben érünk el tartós eredményeket.

A pöszesség terápiája

Célja:

- Az enyhe artikulációs zavarok ne rögzüljenek, súlyosabbá ne váljanak.
- A beszédben észlelhető alaki és tartalmi hibákhoz személyiségtorzító, másodlagos pszichés tünetek ne járuljanak.
- Az érthető, kifejező, grammatikailag helyes beszéd kialakítása.

Feladata:

- A modális észlelés fejlesztése
- Hallásészlelés, hallásfigyelem fejlesztése.
- Az intermodális észlelés fejlesztése
- Az auditív-vizuális integráció fejlesztése
- A vizuális-taktilis-kinesztetikus integráció fejlesztése
- A vizuális-motoros integráció fejlesztése.
- A szeriális észlelés fejlesztése
- Az auditív szekvenciák fejlesztése
- Az auditív nyelvi szekvenciák fejlesztése
- A vizuális tagolás fejlesztése
- A ritmikus, motoros tagolás fejlesztése
- A kinesztetikus-taktilis tagolás fejlesztése.
- Az artikulációs és percepciós bázis fejlesztése.

- A gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának és kapcsolat teremtésének elősegítése.

Az orrhangzós beszéd terápiaja

A logopédiai módszerek rendszeres alkalmazásával párhuzamosan történjen a környezet aktív bevonása és az orvosi együttműködés kialakítása.

Célja:

- A korai terápiás kezeléssel a beszédfejlődés megfelelő befolyásolása.
- Ezáltal a súlyos beszédhiba kialakulásának legyőzése, a nazális hangszín megszüntetése vagy csökkentése.
- A sérült beszédfunkció – az adott anatómiai viszonyok figyelembevételével- tervszerű fejlesztése.
- A tiszta hangadás és a beszédhangok helyes ejtése.
- Az anyanyelvi funkciók adott életkori szintű birtoklásának elsajátítása.
- Az orrhangzós beszédű gyermek egészséges személyiség fejlődésének elősegítése a beszédtechnika és kommunikáció fejlesztés módszereinek alkalmazásával.
- Önellenzés kialakítása.

Feladata:

Az artikulációs bázis fejlesztése

- A beszédszervek mobilizálása, funkciógyakorlása
- A nazális magánhangzóképzés korrigálása
- A helyesen képzett beszédhangzók kialakítása, rögzítése, automatizálása, alkalmazása a kiejtésben.
- A szenzomotoros diszkrimináció.

Az anyanyelv helyes használata

Személyiségformálás

- A tiszta hangadás kialakításához szükséges megismerési funkciók területén a hangészlelés, a verbális figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A szép beszéd iránti igény kialakítása, pozitív motiváció, kitartás, önértékelés, együttműködési készség feltételeinek megvalósítása.

A megfogalmazott célok és feladatok valamennyi, különböző súlyossági fokú orrhangzós beszédű gyermekre egyaránt vonatkozik.

A vizuomotoros készség fejlesztése

Célja:

Az olvasás, írás, számolás elsajátítását meghatározó vizuális és motoros képességek megalapozása, fejlesztése, készség szintű kialakítása.

Feladata:

- A testséma és az egyensúlyérzékelés fejlesztése
- Iránydifferenciálás
- Téri tájékozódás fejlesztése
- A vizuális észlelés fejlesztése
- Szem-, kéz koordináció fejlesztése
- Alakállandóság fejlesztése
- Alak-háttér felfogás fejlesztése
- Vizuális megfigyelő és elemző készség fejlesztése
- A finommotorika és a taktilis érzékelés fejlesztése (grafomotoros fejlesztés).

A terápia részei:

A testséma és az egyensúlyérzékelés fejlesztése

Célja:

A lehető legalaposabban ismerje meg önmagát és önmaga viszonyát a körülötte lévő világban.

Feladata:

- A testrészek tudatosítása:
 - önmegfigyelés
 - társak megfigyelése
 - testrészek tudatosítása
 - testrészek aktív megnevezése
 - a testtudat fejlesztése
 - a testrészek funkcióinak tudatosítása.
- Az érzékszervek funkciójának ismerete
- Mozgás, mozgásutánzás, egyensúlyérzékelés fejlesztése

- A téri helyzetek, viszonylatok észlelésének kialakítása
- A bal-jobb irányok megkülönböztetése, a lateralitás fejlesztése
- A szimmetria felfedeztetése.

A vizuális észlelés fejlesztése

Célja:

A különböző észlelő funkciók együtműködtetésével, sok mozgással, cselekvéssel egyre pontosabb ismeretek sokrétű tapasztalatok szerzése a gyermekeket körülvevő világról.

Feladata:

- A szem-kéz koordináció fejlesztése
 - a szem fixáló mozgásának kialakítása
 - a balról jobbra tartó haladási iránytartás fejlesztése
 - a síkbeli sorozatok (olvasás-szimuláló) követése
- Az alakállandóság fejlesztése
 - a síkidomok felismerése, differenciálása, rendszerezése
 - elemzőképesség fejlesztése
- Az alak-háttér felfogás fejlesztése
 - a figyelem adott ingerre való irányítása
 - lényeges elkülönítése a lényegtelenről
- A vizuális megfigyelő- és elemzőképesség fejlesztése
 - látás útján megfigyeléssel sokrétű ismeretszerzés
 - karakterjegyek felismerése
 - hasonlóságok és különbségek felismerése

A finommotorika és a taktilis észlelés fejlesztése (grafomotoros fejlesztés)

Célja:

Az írástanuláshoz szükséges finommozgások kialakítása, a vizuális megfigyelő és elemző képesség fejlesztése.

Feladata:

- A szem-, kéz koordináció fejlesztése (lásd korábban)
- Az íráshoz szükséges testhelyzet begyakorlása
- A helyes írószertartás elsajátítása, a laza csuklómozgás beidegzése

- A formaemlékezet fejlesztése (lásd korábban)
- Az irányok differenciálása
- Az ábrázolókészség fejlesztése
- A betűelemek írásának elsajátítása.

A diszlexia prevenció

Célja:

- A gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerése és a terápia megkezdése.
- A beszéd-készség fejlesztése.
- Ne alakuljanak ki olyan hibás technikák, amelyek a későbbiek során az olvasás-írás elsajátításában problémát okozhatnak.
- A másodlagos neurotikus tünetek fellépésének megelőzése.

Feladata:

- A téri tájékozódás fejlesztése orientációs gyakorlatokkal
 - Bal-jobb irányának tudatosítása, megkülönböztetése.
 - Soralkotás vizuális úton.
 - Tájékozódás a hármass vonalközben.
 - Relációs szókincs fejlesztése.
- A hallási figyelem fejlesztése
 - Zenei hangok és zörejek megkülönböztetése
 - Különböző anyagú tárgyak hangjának felismerése
 - Zöngés-zöngétlen hangok differenciálása
 - Soralkotás akusztikus úton
 - Adott hang kiemelése szógyűjtéssel.
 - A ritmusérzék fejlesztése
 - egyenletes lüktetés megfigyeltetése
 - mondókák, énekek, versek ritmusának együttes ütemezése
 - szavak ritmusának megfigyeltetése, szótagolás előkészítése akusztikus úton
 - rövid- és hosszú hangok időtartam szerinti megkülönböztetése
- Az emlékezet és a figyelem fejlesztése

- a szókincs fejlesztése
- mondatok grammatikai rendezése
- a verbális emlékezet fejlesztése
- Grafomotoros készség fejlesztése
 - játékos manipulációs gyakorlatok
 - játékos írás-előkészítő gyakorlatok
 - íráselemek gyakorlása feladatlapokon
- Betűtanítás, a betűk differenciálása
 - taktilis úton
 - hangoztatással, a különböző szimbólumok alapján
 - az összetevő elemek optikus úton történő megfigyeltetése
 - a betűk felismerése
 - a betűtípusok differenciálása.

A diszkalkulia prevenció

Célja:

A nyelvi és a matematikai képességek, készségek az egyéb részterületekkel együtt való fejlesztése.

Feladata:

- Az érzékelés-észlelés fejlesztése (taktilis, vizuális, auditív)
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- A saját testen, térben, síkban való tájékozódás
- Az időbeli tájékozódás fejlesztése
- Soralkotási feladatok, a sorrendiség fejlesztése
- A beszéd fejlesztése, matematikai szókincs kialakítása
- Geometriai, mértani ábrák felismerése, egyeztetése, kirakása, megnevezése, a számjegyek felismerése, megnevezése
- A mennyiségfogalom kialakítása lehetőleg 10-ig, műveletvégzés lehetőleg 10-es körben (hozzáadás, elvétel, pótlás, bontás)
- Műveleti és relációs jelek felismerése, megnevezése, kirakása, írása
- Számlálás az ujjakon- jó ritmusban
- A számlálás automatizálása növekvő és csökkenő sorrendben 0-10-ig

- A globális mennyiség felismerés lehetőleg 5-ig, korongképek alapján 10-ig
- Vizuomotoros, grafomotoros készségek fejlesztése
- Szöveges feladatok előkészítése, sorszámok használata, a számszomszéd, a páros-páratlan fogalma, ellenpáralkotás
- Relációs viszonyok, a számemlékeztet fejlesztése.

Logopédiai foglalkozások időkeretei a súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, részképesség zavarral küzdő gyermekek óvodai fejlesztése az alábbi időkeretben valósul meg.

Heti foglalkozási terv

Foglalkozási típusok	Kezdő csoport	Haladó csoport	Integrációra felkészítő, iskola-előkészítő csoport
Mozgásfejlesztés	3	3	2
Alapozó terápia			vagy 2
Anyanyelv-környezetismeret	5	5	5
Vizuomotoros készség fejlesztése	2	2	
Grafomotoros készség fejlesztése			3
Logopédiai ritmika	2	2	2
Diszlexia prevenció			4
Diszkalkulia prevenció		3	4
Egyéni fejlesztés (pörsze terápia, pörsze orrhangzós terápia)	6	10	10
Ábrázolás	2	2	2
Megkésett terápia	4		
HRG úszás			1
Összes óraszám:	24	27	33

Intézményünk logopédiai óvodájában fejlesztett gyermekek óraszámja tartalmazza a kötelező és a rehabilitációs-habilitációs foglalkozásokat.

6 Óvodánk nevelésének keretei hallássérült, valamint súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, részképesség zavarral küzdő gyermekek számára

Egy óvodai csoportunk számára a kompetencia alapú programcsomag alkalmazása bevezetésre kerül, melynek témakörei föld, víz, tűz, levegő. A programcsomag feldolgozása projekt módszerrel történik.

Játék és tanulási tevékenység

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Számára a játék örömforrás. Indítéka magában a cselekvésben rejlik. A kisgyermek játékában alaposabb ismeretet szerez a külvilágról, a tárgyak tulajdonságairól, a valóság eseményeiről, jelenségeiről, ez által alakulnak értelmi képességei. A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodáskorú gyermek életében. Ösztönzően hat érzelmi megnyilvánulásaira, beszédkedvére, kifejező készségére, önkifejezésére, valamint lehetőséget biztosít a társas kapcsolatok fejlődésére.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása
- A minta, az utánpótlás lehetőségének megteremtése
- A játék feltételeinek kialakítása: derűs, nyugodt légkör, hely, idő, eszközök
- A játék, tudatos, tervszerű irányítása
- A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása
- Az egyéni bánásmód alkalmazása
- A megfelelő viselkedési szabályok, a kulturált magatartás kialakítása
- A játékeszközök megismertetése, használatának bemutatása
- A kommunikációs képességek fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

- Jó játék alakul ki, ha a gyermekek a megfelelő tapasztalatokkal és új élményekkel rendelkeznek, amit megjelenítenek játékaikban.
- A játék témája, tartalma jobbra a gyermekek valóságáról szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ, ezért törekedni kell arra, hogy a gyerekek alaposabban megismerjék környezetüket, részesei legyenek eseményeknek. A játék során megjelennek a gyerekek rossz élményei is, ilyenkor fontos az óvónő jelenléte, tanácsa.

- Az elmélyült játék a megfelelő körülmények, feltételek biztosításával alakulhat ki.
- A nyugodt, barátságos légkörben a gyermek kiválaszthatja a számára legvonzóbb játéktevékenységet, játékeszközöket. A derűs légkör kialakításában meghatározó az óvónő szeretete, segítő és megértő gondoskodása, az óvónő-gyermek kapcsolata.
- A jó játékhoz megfelelő helyre van szükség, valamint állandó és ideiglenes kialakított játszóhelyekre.
- Az hagyományos játékeszközökön kívül a játékot tartalmasabbá teszik a természetes anyagokból készült játékok és a természetben található, évszakonként elérhető anyagokból készített játékszerek (termések, termények, kagyló, kavics, stb.)
- Szakaszos, de rugalmas napirendünkkel igyekszünk a kialakult, elmélyült játék folytonosságát, zavartalanságát biztosítani.
- A játékidőben a gyermekek által kezdeményezett játékokra építi az óvónő a tudatosan tervezett és irányított tevékenységét. A játékirányítás alapvetően közvetett, azokra a feltételekre terjed ki, amelyek befolyásolják a játék minőségét, érzelmi telítettségét. Közvetlen beavatkozást a rendszeresen zavaró gyermek, illetve az életkornak nem megfelelő játék-fajták továbbfejlesztése indokolja.
- A csoportjainkba kerülő gyermekek egy részét meg kell ismertetni a játékeszközökkel és használatukkal. Legtöbbjük megreked a gyakorló játék szintjén és ez a játék-fajta jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeként is.
- Az új szerepjátékban a gyermekek élményeik és elképzeléseik alapján szerepeket vállalnak fel, helyzeteket játszanak el. E közben alakulni társas kapcsolataik (pl.: együttműködés, alkalmazkodás, viselkedési formák, fejlődik akaratuk, önállóságuk, beszédképességük, gondolkodásuk, stb.). Az építő és szerepjátékokban az eszközök továbbfejlesztésével (pl.: közös barkácsolás), a kellékek, jelmezek biztosításával színesedik a játék. A szerepjátékot gazdagítja a gyermekek irodalmi élményeire épülő dramatizálás, bábozás. Dramatizálásnál a gyermekek a szöveghűségre törekedve mutatják be

kedvenc meséiket. Érzelmi kötődés alapján választják ki a szerepeket. Az óvónő hívja fel figyelmüket a mese érdekes, jelentős mozzanataira, a szereplők jellemére és segítsen megformálásukban.

- A bábjáték kialakulását segíti elő az óvónő érdeklődését felkeltő bábjátéka. A paraván mögött a visszahúzódóbb gyermek is megnyílik. A bábozás vidám hangulatban, a gyermekek kézméretének megfelelő bábokkal történik. Az óvónő mintát ad a bábok kifejező mozgatásának elsajátításában, a jellemek megformálásában. A bábozás és a dramatizálás személyiségfejlesztő hatású, alakítja a társas kapcsolatokat.
- A gyermekek játéku során szabályokhoz alkalmazkodnak. Az óvodáskor végére alakul ki a legfejlettebb játékfajta, a szabályjáték. A szabályjátékban a gyermekek megtanulják az alapvető magatartási formákat (pl.: szerénység, kudarctűrés, mértéktartás), alkalmazkodnak társaikhoz és figyelnek a játékvezetőre. A szabályjátékok egyes fajtái a gyermekek mozgását, mások az értelmi képességeiket fejlesztik. Az óvónő részvételét, figyelmét ez a játékforma igényli a legjobban.
- Jeles napjainkhoz kapcsolódnak a népi játékok, népszokások. A gyermekek életében a hagyományok felelevenítése, az értékek megteremtése a legfontosabb feladata az óvónőnek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek ismerik a játékeszközöket, feladatukat, a csoportszobában a játékok helyét.
- A gyermekek szeretnek és tudnak a játékokkal rendeltetésszerűen bántani.
- A környezetükben megfigyelt, tapasztalható jelenségeket képesek feldolgozni.
- Önállóan kezdeményeznek, szerep-, és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, egymáshoz és a szabályokhoz tudnak alkalmazkodni. Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, az összetűzéseiket megoldják.

- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan készítenek, játékukban felhasználják azokat.

Óvodáskorban a tanulás és a játék nem választható el egymástól. Az óvodai tanulásnak az alapjai azok az élmények, tapasztalatok, amelyek közvetlenül vagy közvetve érik a gyermeket, és elősegítik a világ megismerését. A gyermekek tanulási tevékenységeinek tere, szervezeti kerete, formája a játék, amelynek nevelési alapelve és módszere a játékoság. Ezen belül juthatnak el a gyerekek meglévő tudásszintjükről a számukra lehetséges és várható szintre képességeik szerint és egyéni ütemben haladva.

A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő játékos tanulás magában foglalja:

- A tapasztalatok, élmények gyűjtését.
- Az ezekből származó ismeretek feldolgozását, alkalmazását elősegítő műveletek tanulását.
- A pszichomotoros készségek gyakorlását.
- A tanulás elemi szintű technikáinak megismerését.
- A gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát.
- Az elemi szokások, társas kapcsolatok, magatartásformák megismerését.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulás során:

- A játék objektív és szubjektív feltételeinek megteremtése.
- Az utánzások mintakövetéses magatartás – és viselkedéstanulás kialakítása.
- Értelmi képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- A gyermek egyéni érdeklődésének, képességeinek megfelelő élmények, tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának és szabálytudatának fejlesztése.
- A megfelelő viszony kialakítása a tanuláshoz, az iskolához.
- A gyermekek egyéni képességeinek feltárása, és megfelelő fejlesztése.

A fejlesztés tartalma

A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet ösztönzi. A gyermekek önként vegyenek részt a kezdeményezésekben, a különböző tevékenységekben. A kötetlen óvónői kezdeményezések tevékenysége ágyazottak, képszerűek, szemléletesek legyenek. Minden tevékenységben a játékosság domináljon, és utánzásra épüljön. A nyugodt tanulás feltételeit az óvónőnek kell kialakítania. A tanulás alapfeltétele a meleg, korlátozó, szeretetteljes légkör.

A tanulási tevékenységet játékidőben, naponta megközelítőleg azonos időben szervezzük.

A tanulási folyamatban kialakítjuk a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzést segítjük és halk beszédre, türelmes várakozásra szoktatjuk a gyermekeket.

Az 5-6-7 éveseknél követelménynek tartjuk, hogy feladataikat befejezzék, az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás érdekében.

Óvodásaink tanulására jellemző

Önkéntes tanulás, amikor a gyermekek megfigyelve, utánozva mintát követnek. Tapasztalataikat sajátosan dolgozzák fel. Különböző eszközökkel tevékenykednek, gyakorolnak, szerepeket, szabályokat sajátítanak el.

Helyzethez kötött tanulás, amelyben a gyermekek a tapasztalataikat, ismereteiket a megfelelő nevelési helyzetben, folyamatban gyakorolják. Felismerik a feladatot és különböző megoldási lehetőségeket keresnek.

Átlagostól eltérő tanulás, amelyben azok a gyermekek vesznek részt, akik fejlődésükben elmaradtak. Fejlesztésüket megfelelő eszközökkel, egyéni módszerekkel – kiscsoportos foglalkozás keretében – gyógypedagógusok végzik.

Tervezésünkben a környezetismeret, a néphagyományok és az anyanyelvi nevelés adja a tanulási folyamat gerincét.

A környezetismereten az évszakok közé csoportosítjuk az elsajátítandó ismereteket, tevékenységeket, népszokásokat, dalos játékokat, meséket és

verseket. A hónapok váltakozásával a gyermekek több alkalommal megtapasztalhatják ugyanazt az eseményt (időjárás-változás, környezetváltozás, szokásváltozás, stb.).

Jeles napjainkhoz kapcsolódó hagyományaink, népszokásaink alapvető, egyetemes értékeket közvetítenek gyermekeink számára. Népi kultúránk átörökítése, értékeink továbbadása kötelességünk. A népszokásokon keresztül megéreztetjük a gyermekekkel a közösségi összetartozás örömét. Megismertetjük a különböző élethelyzeteket, megtanulják tisztelni az idősebbeket, gyakorolják a viselkedés és az illem szabályait.

Az anyanyelvi nevelésben kiemelt feladatként szerepel a:

- Gyermekek szókincsének, mondatalkotásának fejlesztése
- A tiszta, érthető beszéd kialakítása
- A társas kapcsolatok alakítása természetes helyzetekben.

A tanulási folyamatban figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, és ez alapján határozzuk meg az időszerű feladatokat nevelési területenként.

A tervezésben tükröződik az óvónő felkészültsége, műveltségi szintje, önmagával és a gyermekekkel szembeni igényessége.

Az éves terveket havi lebontásban, heti nevelési-tanulási tervben valósítjuk meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal kialakul bennük az igény, hogy a feladatot sikerrel oldják meg. Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakítása, kifejlődik együttműködő képességük.
- Képesek megfelelni a közösségi élet legfontosabb elvárásainak, kialakulnak az együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás, stb.)
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.

Társas, közösségi tevékenység az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy magatartása és cselekedetei érzelmi által vezéreltek. Ez kihat személyiségének alakulására. Ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül. Az „én-fejlődésben” az óvodáskor kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző önérvényesítő magatartástól 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás szintjére. Ez csak csoporthelyzetben valósulhat meg. A közösen átélt élmények érzelmileg gazdagítják a csapattagokat, befolyásolják társas kapcsolataik alakulását, lehetővé teszik a gyermekek önismeretének, önértékelésének kialakulását. A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés. A felnőtt viselkedése, mint példa hat a gyermek érzelmi életére, tevékenységére.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermek társas kapcsolatainak, érzelmi nevelésének alakításában

- Biztonságos, nyugodt óvodai élet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti kapcsolatteremtésre.
- A közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása (együttjátás, együttműködés, együttdolgozás, stb.).
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes helyzetekben.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának kialakítása, gyakorlása.
- Az óvónő példamutató viselkedése (értékek közvetítése, elfogadás, alkalmazkodás, stb.).

A fejlesztés tartalma

Az érzelmi nevelés és a szocializáció feltételeinek megteremtése:

Törekedni kell a barátságos, derűs légkör kialakítására, mert ez ad a gyermek számára biztonságérzetet. A vidám alaphangulat tevékenységre serkent. A nyugalmas napirend is elősegíti, hogy a gyermekek kedvük szerint választhassanak a különböző tevékenységek, játékeszközök és játszótársak

közül. A várakozásnak és a túlszervezésnek a kiküszöbölése nyugalmat eredményez.

A gyermekek közösségi életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak. Az óvoda külső és belső környezete a gyermekek igényeinek megfelelően is formálódjék. Legyenek kialakíthatók kuckók, bensőséges zugok, leválasztható sarkok, amelyek a csoportszobák családi jellegét növelik.

Az örömteli és nyugodt hangulat alapozza meg a gyermekek érzelmi kötődését óvónőjükhöz, az óvoda felnőtt dolgozóihoz. Az óvoda dolgozói magatartásukkal, a gyermekekhez való viszonyulásukkal, bánásmódjukkal segítsék elő, hogy minden óvodába járó gyermek jól érezze magát, szívesen járjon óvodába.

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése:

A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja és háttere minden nevelői munkának. Az érzelmekre épülő szeretetteljes viszony lehet az alapja az új ismereteknek, az élményfeldolgozásnak, a szociális viselkedésminták átvételének, a normák-szabályok elfogadásának, a konfliktushelyzetek megoldásának.

Az óvónő viselkedésével hat a csoportban kialakuló társas kapcsolatokra, a gyermekek egyéni fejlődésére. Igyekezzen minden gyermekhez szeretettel, megértéssel fordulni. Magatartása legyen határozott, barátságos és őszinte. A gyermekekkel igazságosan és egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjék. Követeléseiben vegye figyelembe a gyermekek fejlettségét, törekvéseit, de tartsa szem előtt fejlesztésük feladatait. Is.

A gyermekek érzékenyen válaszolnak az óvónő érzelmeire. Ezért először érzelmileg, később belátás alapján azonosulnak azzal az értékrenddel, amelyet számukra az óvónőjük közvetít.

Az óvónő-gyermek kapcsolatának alapvető követelménye, hogy az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, őszinte, minden gyermeket elfogadó, tehát minta értékű.

Gyermek-gyermek közötti kapcsolat:

Az óvodai gyermekközösség alakulásában az első eredmény, ha minden gyermek jól érzi magát a csoportban. A baráti és társas kapcsolatok alakulásában jelentős szerepe van az óvónőnek. Az óvónő feladata

megteremteni a közös cselekvéshez, élményszerzéshez szükséges feltételeket, amelyben a gyermekek együtt, közösen vesznek részt (játéktevékenység, tanulás, munka, kirándulás, gyűjtögetés, stb.).

Segítenünk kell az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását. El kell érünk, hogy figyeljenek, alkalmazkodjanak egymáshoz. Önállóan oldják meg összetűzéseiket, beavatkozásra csak balesetveszély esetében kerüljön sor.

A fejlesztés színtere:

- A beszoktatás-befogadás.
- A család-, óvoda-, lakóközvet-, kulturális intézmények gyermek-, és felnőtt közösségei.
- A csoport közösségi szokásai.
- Hagyományok, ünnepek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermek „én” tudata.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre. Szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a megkívánt magatartásformákat.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek, figyelnek egymás játékára, alkotására. Meghallgatják a felnőtteket, társaikat. Türelmesek, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit.
- Örülnek a közösen elért sikernek. Bízhatnak önmagukban és társaikban.
- Betartják az udvariassági, magatartási formákat.
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, feladattudatuk kialakult.
- Készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.

Munkatevékenység

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A munkának célja és eredménye van, többnyire külső irányítással folyik. A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak

teljesítését igényli. A munka végzése közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekben a munkavégzés készsége és szokása. Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkaszervezés folyamataival. Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményezőképességük, fejlődik együttműködési képességük.

Az óvodai munkavégzés során fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok. Lehetővé válik a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés a közösségi értékelés alakulása. A munka fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy jelentőségű. Ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban

- A lehetőség biztosítása a gyermekek számára olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket.
- Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét.
- A munka végzésére belső indíték készítse a gyermekeket.
- Éljk át a munka örömet, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Becsülgék egymás munkájának eredményét.
- Tudatosuljon bennük, mikor játsszák csak a munkát, és mikor végeznek alkotó munkatevékenységet.
- A munkavégzés során a tisztasági és balesetvédelmi szabályok betartása.
- A munkához való megfelelő hozzáállás kialakítása.

A fejlesztés tartalma

A feltételek megteremtése

Teremtsük meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. A lehetőségekhez képest kapjanak tartalmilag gazdag,

változatos feladatokat. A gyermekek végezzenek el minden olyan munkát, amelyek nem balesetveszélyesek. Mindezekhez biztosítani kell a könnyen kezelhető eszközöket. Az óvónőnek meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Önálló munkavégzéssel adjunk módot, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, illetve gyakorolhassák. A napirendben biztosítunk elegendő időt, hogy a gyermekek a különböző feladatokat egyéni ütemben végezzék.

Az óvónő és a dajka kezdje a munkát, és adjon mintát a pontos, kitartó munkavégzésre. Legfontosabb a munkára nevelésben, hogy a gyermekek maguk ismerjék fel az adott helyzetben a munka elvégzésének a szükségességét.

Munkafajták – munka jellegű tevékenységek

Önellátó munka a mindennapi életben:

- Önkiszolgálás, öltözködés

Öntevékeny munka a mindennapi életben:

- Megbízás jellegű
- Társakért végzett
- Együttműködő
- Környezet rendjének megőrzése

Évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó alkalomszerű munkák.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás)
- A naposi munkát és egyéb alkalomszerű munkát szívesen végzik.
- Örömmel segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának megóvásában, fenntartásában.
- A megbízásokat számon tartják, és önállóan végzik.
- A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát ismerik.
- Mindenben segítenek, ahol szükséges.

Szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenység az óvodában a játék részeként figyelhető meg. jelentősége abban áll, hogy a gyermek szabad idejében önállóan választhat a különböző megismerő tevékenységek, játékok, játékeszközök és társak közül. Az óvónő ezekben a helyzetekben inkább közvetetten vesz részt, de szükség szerint irányító és tanácsadó is lehet. Viselkedése és hozzáállása példa értékű a gyermekek számára.

Az óvónő teremti meg a feltételeit a szabadidő tartalmas eltöltésének (hely, idő, légkör). Biztosítja a szükséges eszközöket a tevékenységekhez, és lehetőségeket kínál, amikből a gyermekek szabadon választhatnak (pl.: rajzolás, festés, barkácsolás, bábozás, társasjáték, mese, vers, stb.).

Ezek a szabadon választott tevékenységek fejlesztik a gyermekek képességeit. Döntési, választási helyzetek elé állítja őket, ez által alakul ki gondolkodásuk, problémamegoldó és alkalmazkodó képességük. Képzeletük, alkotóképességük és esztétikai érzékük fejlődik vizuális, zenei és irodalmi élményeik újraélése, újraalkotása során. A tevékenységek közötti szabad választást lehetővé kell tenni az udvaron is. A társas kapcsolatok alakulását erősíti az udvari játék. A gyermekek számára lehetőség nyílik más csoport tagjaival való megismerkedésre, barátságok kialakítására.

Az óvodapedagógus feladata a szabadidős tevékenységgel kapcsolatban

- Biztosítson a gyermekek számára sokféle tevékenységet
- Teremtse meg a szabadidő feltételeit (hely, idő, légkör)
- Kísérje figyelemmel a gyermekek tevékenységét és ötleteivel, javaslataival, magatartásával tegye tartalmasabbá.
- Keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére.

Komplex foglalkozások rendszere

Anyanyelv

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda egész napi életét, ezért az anyanyelvi nevelés nem tekinthető kizárólag a kötelező foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak. Szerves része oktató-nevelő munkánknak, beépülhet az óvodai élet mindennapjaiba, hiszen – pl.: az öltözködés, étkezés, séta -, de minden

foglalkozás is lehetőséget kínál arra, hogy a gyermekek eljussanak a szituációtól független beszédmegértésig. Tevékenység, manipuláció, eszközhasználat, játék, ábrázolás, stb. közben is beszéljenek a gyermekek. Az anyanyelv és kommunikáció fejlesztése helyes mintaadással kiemelt jelentőségű az óvodai nevelésben. Ügyeljünk mindig a helyes mintára, hogy minden helyzetben nyugalmat, biztonságot árasszunk a gyermekek felé, és érdeklődésére, kíváncsiságára számítva, folyamatosan kezdeményezzük a különféle játékokat, melyek az anyanyelvi fejlesztésüket segítik. Színesítse hétköznapiikat, a sok szólas, közmondás és használjuk ezeket az egész év folyamán.

A tanulási folyamatokat mindig játékos keretben szervezzük, mert ez által a gyermekek sokkal nagyobb kíváncsisággal vesznek részt benne. Ismereteiket tevékenységekbe ágyazottan, tapasztalásra építve gazdagítsuk. Minden nap meséljünk, verseljünk, énekeljünk, s így valamilyen formában, valamikor mindenki részt vehet benne.

Az anyanyelvi foglalkozásokat összekapcsoljuk a környezet megismertetésével, a mese-, versfoglalkozásokkal. Az irodalmi élményt (mese, vers, találós kérdés) zenével, mozgással és manipulációs tevékenységgel kapcsoljuk össze. Az óvodai környezetismereti témáknak szinte mindegyikéhez kapcsolható egy-egy próza vagy lírai alkotás.

Az anyanyelv-, környezetismeret foglalkozás célja: az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása, az alapkultúrtechnikák elsajátításához szükséges anyanyelvi bázis kialakítása, a nyelvhasználat terén jelentkező nehézségek leküzdése, a környezet megismerése. A tapasztalatok, az élmények, az ismeretek megszerzése segítik az életkornak megfelelő biztonságos eligazodást.

Az anyanyelvi elsajátítás feladata: a gyerekek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése. Ehhez segítő, megértő és befogadó környezet kell. Kezdetben fogadjuk el és támogassuk, segítsük a gyermekek egyéni kommunikációs formáit. Adjunk lehetőséget arra, hogy minden gyermek arról beszélhessen, ami érdekli, engedjük beszélni, legyünk nyitottak a gyermek mondanivalójának meghallgatására. Az óvodapedagógus figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig kapjanak választ a kérdéseikre. Ne vegye el kedvüket

állandó javítással a folyamatos beszédétől. Dicsérje és báztassa a bátortalanabb gyermekeket a beszédre. A gyermek nyelvi tudata azokban az eljárásokban fejlődik, amelyeket a mondatok megértésére és reprodukciójára alkalmaz, ezért fontos feladat a pedagógus és a gyermek jó érzelmi kapcsolata, a pozitív élmények nyújtása.

Az utánzásnak az anyanyelvtanulásban, a beszédfejlődésben igen nagy szerepe van, ezért nagyon fontos a pedagógus helyes beszédmintája. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül az óvodáskorú gyermeket vezérlő érzelmeket és a nagy mozgásigényt, mivel ezek befolyásolják a nyelvi kommunikációs készség fejlődését és a fejlesztés lehetőségeit.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi fejlesztésben

- Mintaadás az óvodáskorú gyermeknek és szüleinek
- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, légkör teremtése
- Báztassa, bátorítsa a gyermekeket a megnyilatkozásra
- Lehetőséget teremteni a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képessé teszi a gyermeket arra, hogy tudjon másokat is meghallgatni
- A gyermekek szókincsének és mondatalkotásának folyamatos bővítése
- A beszédmegértés fejlesztése
- A gyermekek nyelvi fejlesztésében a logopédus által meghatározott feladatok teljesítése.

Matematika

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakult ítélőképessége, fejlődik a tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete. Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére, a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Kezdetben is adunk a gyermekeknek matematikai ismereteket a játékban, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva, indirekt módon. Folyamatosan használjuk előttük a matematikai fogalmakat, és tevékenységeik során kényszer nélkül ismerkedhetnek meg ezekkel. A matematikai ismeretek

később is játszva, sok cselekvéssel – minden érzékszervüket megmozgatva – juttatjuk őket. Mindezt úgy valósítjuk meg, hogy építünk a gyermek észlelésére, érzékelésére, és megismerési vágyára. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés azt sugallják, hogy a gyermeket differenciáltabban fejlesszük. Szem előtt tartjuk a gyermek egyéni képességeit, és ehhez igazítjuk a foglalkoztatási formákat (egyéni, mikro-, makrocsoportos), melyet elsősorban az ismeretanyag tartalma határoz meg. Az óvodában a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás főbb formája valósulhat meg:

Spontán, játékos tapasztalatszerzés (bevezetés a matematikába – általában a gyermek 5. életévéig tart.

Feladat:

- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése
- A matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása

Az óvodapedagógus által **irányított, megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,** mely az alábbiakban nyilvánul meg:

- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
- A gyakori probléma felvetés és feladatmegoldás (intenzív fejlesztés szak, 5-6-7. életévben)

Feladat:

- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése
- Részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása
- Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése

Bármilyen gyakori a játékban és egyéb tevékenységben szervezett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek 4. életéve után egyre gyakrabban igényli - és képes is – kisebb formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél

elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy melyik matematikai összefüggést dolgozzuk fel foglalkozáson, az óvodapedagógus dönti el. Ezen kívül az óvónő figyeljen arra, hogy a játék és a szabadidőben adódó lehetőségeket észrevegye, és felhasználja a matematikai nevelés érdekében. *Célunk az, hogy a gyermek játszva, aktív cselekvőként sajátítsa el:*

- *A halmazok*
- *A relációk*
- *A geometria, a mérés témakörében tervezett ismereteket.*

Fejlesztő, nevelő munkánk, a megismerő tevékenységet segíti, a pontos érzékelés, észlelés és megfigyelés nevelésével.

A matematikai nevelésben az értelmi képességek közül leginkább a *problémamegoldó gondolkodás* fejlesztését célozzuk meg, a gondolkodást a problémahelyzet kelti életre, mozgásba hozza a szerzett tapasztalatokat, ismereteket a probléma megoldásáért. Akkor fejlesztjük a leghatékonyabban a gyermeki gondolkodást, ha olyan szituációkat teremtünk, amelyek kereső, felfedező, alkotó tevékenységre ösztönöznek.

A gondolkodás fejlesztéséhez időnként szükség van egyes gondolkodási műveletek változatos gyakorlására, a probléma helyzettől függetlenül is, mert gyakoroltatni kell az analízis, szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, összefüggések felfogása, kiegészítés, általánosítás, konkretizálás, rendezés, tehát a gondolkodás valamennyi műveletét.

Mindezt igyekszünk megvalósítani, s így várható a megértés az alkalmazkodás a gyermek egészséges fejlődése, képességeinek szabad kibontakoztatása, fejlődése, a társadalmi életbe való beilleszkedése, az iskolai életre való alkalmassága.

Az óvodapedagógus feladatait a matematikai nevelés terén

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematikai foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodniuk kell a gyermek

ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

Természet, társadalom, ember

Cél: A gyermekek minél több tapasztalatok (érzékszervi és mozgásos tapasztalás) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal igazodjanak el, tájékozódjanak környezetükben.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermekek számára.

Már az óvodában fel lehet, és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy a társadalomban élünk, ami közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A környezet megismerésére nevelés területén általában a kötetlen mikrocsoportos forma felel meg legjobban. A nagyobbaknál azonban szükséges az alkalmankénti kötött foglalkozási forma is.

Az óvónő a témák válogatása közben a lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodjon. A gyermekek az őket közvetlenül körülvevő világot érzékeljék, elsősorban valamilyen élményhez kapcsolódva. Tehát nem elvont ismereteket kell a gyermekekbe sulykolni, hanem környezetüket kell velük megismertetni, megszerettetni, kíváncsiságukat és megismerési vágyukat felkelteni.

Az óvónő joga és feladata, hogy a csoportja ismeretében (4-7 éves) adott témakörben és szituációban a kötött, vagy kötetlen foglalkozás lehetőségét választja-e. Mindkettőt egyaránt hassa át a játékosság, az élményt adó oldott légkörben zajló cselekvés.

A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban „látni” kell megtanítani. A megfigyelésre szoktatással sikerül a gyermek kíváncsiságát felkelteni és ébren tartani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.

Arra törekedjünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben élőben figyeltessünk meg a gyermekekkel.

Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem és a környezet higiéné szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából a természetet ismerő, szerető gyermekekből válható csak természetvédő, környezetvédő ember.

A környezet megismerésére nevelés foglalkozásai komplex módon történjenek. Az egyes témák feldolgozásához alkalmazzunk irodalom, matematika, ének-zene, mozgásos anyagot is. Ha szükségét érezzük, használjunk auditív eszközöket is.

Séta, kirándulás alkalmas a gyermek korábbi spontán ismereteinek rendezésére, új ismeretek megszerzésére. A tapasztalatokat ne engedjük feledésbe merülni, ne csak egyszeri élménybe részesítsük a gyermeket. Az ilyen alkalmakkor a gyermek természetes módon éli át, tapasztalja és gyakorolja a természetben, a közlekedés közbeni helyes magatartást. Érzékeli a természet szépségét, az óvónő példája alapján annak védelmét (ne szemeteljünk, nem tördelünk gallyakat, nem tépkedjük le a virágokat).

Művészeti tevékenységek

Mese, vers, dramatizálás, bábozás

Cél:

- A gyermekben alapozza meg a meséhez, vershez fűződő érzéki élményeit, benyomásait, mert a mese tanít.
- Fejlessze beszédüket, erkölcsi érzelmeiket, értelmi képességeiket, oldja a szorongásukat, indulataikat
- Játékos módon jussanak élményekhez, ismerjék meg önmagukat és a kitáruló világot.

Az óvodapedagógus feladata

- Alakítson ki bensőséges légkört, hogy érzéki, érzelmi élmény legyen a gyermek számára
- Alakítson ki a meséléshez megfelelő helyszínt

- A meséhez szükséges kellékek mindig álljanak a gyermek rendelkezésére
- Legyenek jelmezek, melyekbe beöltözhetnek
- Ismertesse meg a gyermekeket a magyar népi mondókákkal, verssel, mesével, gyerekköltészettel
- Ismertesse meg őket a mai magyar irodalmi művekkel
- Külföldi irodalomból, más népek meséiből, történeteiből is adjon ízelítőt
- Ismételje addig a mesék, míg igény van rá
- Ismerjék meg a kiszámolókat, kiolvasókat, találós kérdéseket, mondókákat, tréfás beugratókat, verses-meséket, tapsolókat

Gyermekek feladata

- Ismerjenek egyszerű és bonyolultabb szálon futó történeteket
- Alakítsa ki a szokásokat, ráhangolódást a mesére
- Bensőséges hangulatot teremtsen
- Napirendben kötött és kötetlen formában rögzítse a mesélés, verselés idejét
- Szervezzen színházlátogatást, ahol a gyermek újfajta élményekhez juthat
- Gyarapítsa a gyermek szókincsét, magyarázza meg a régies tájnyelvi szavakat.

A fejlődés eredménye

- Szívesen és figyelmesen hallgassanak meséket, verseket
- Önmaguktól is szívesen meséljenek
- Ismerjenek kb. 10-12 mesét
- Legyen kedvenc meséjük, mesehősük, a velük történt dolgokat a játékban megelevenítik.
- Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak.
- Ismerjék fel a versben, a mesében előforduló szavak, szófordulatok, szólásokat, népi elemeket, azok jelentéseit.

- Nézegessenek képeskönyveket, utánozzák az olvasást, vigyázzanak a könyvekre
- Mese szereplőit szívesen rajzolják le

Vizuális tevékenység

Cél:

- A gyermeket saját fejlettségi szintjének megfelelően, képi-plasztikai, kifejezőképesség birtokába juttatni, kialakítani benne az elemi képalkotási, képolvasási, kompozíciós, térbeli tájékozódó és rendező képességet
- A képek által fejezzék ki önmagukat, önbizalmukat, cselekvésüket, tartós kapcsolatukat, érzelmeik, alkotóképességeik fejlődését
- Megismerkedjenek a technika alapelemeivel, különleges anyagokkal

Feladata

- Az óvodapedagógus biztosítsa az oldott légkört
- A gyermek által elérhető helyet az eszközöknek
- Mindig legyen elegendő eszköz
- A játékidő alatt tegye lehetővé a szabad ábrázolást
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök helyes használatára
- Tudatosan alakítsa az ábrázolással kapcsolatos szokásokat
- Fejlessze képi gondolkodásukat, firkálástól, a rajzolástól, egyéni és a közös kompozíció készítéséig
- Fokozatosan szoktassa a gyermekeket (a nagy felületen alkotástól a finomabb mozgásokra (kisebb felületen való) munkára
- Fejlessze emberábrázolását
- Használjon színeket, különös technikákat, anyagokat
- Fejlessze kreativitásukat tapasztalással
- Ismertesse meg a műalkotásokat, népi iparművészetet
- Becsüljék meg munkájukat és társaikét is.

Vizuális nevelés

A fejlődés eredménye:

- Önállóan dolgozzanak, eszközeiket tartsák tisztán, rakják el a helyükre, vigyázzanak rá.
- Használják képalkotáshoz kedvenc színeiket, technikákat, térvizonyokat
- Emberábrázolásban, fej, törzs, végtagok mellett részformák is jelenjenek meg
- Becsüljék meg egymás munkáját, szépen, tisztán dolgozzanak

Ének-zene, énekes játék, zenehallgatás

Cél:

- Jutassuk a gyermeket a zene szeretetére, szerettség meg az éneklést, énekes játékokat
- Keltse fel érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat
- Szép, tiszta éneklésre szoktassuk a gyermekeket, az érzelmre, értelemre is hatva ez által

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa az oldott, nyugodt légkört az énekléshez
- Adjon teret bent, kint a mozgásos-énekes játékok gyakorlására a nap folyamán
- Használjanak ritmushangszereket, természetes anyagokból készületeket
- A dalanyag az EZO-ra épüljön, figyelembe véve az életkori sajátosságokat
- Ismerjék meg a halk-hangos, magas-mély közti különbségeket
- Válogasson magyar népdalokból, népi játékokból, ismertesse a népi hagyományokat, más népek dalait, klasszikus műzenét
- A mai modern zenei irányzatokból is adjon élményt, ízelítőt
- Egyszerűbb mozgásformákat, mozgás-térformákat ismertessen meg
- Ismertesse meg a gyors-lassú közti különbséget
- Ismertesse meg a CSENDET, a környezet zajait, a hangszerek hangszínét, egyenletes lüktetését
- Énekelgessenek egyénileg és csoportosan

- Helyes légzéstechnika kialakítását
- Hallgassanak zenét
- Az énekes szövegek, énekek, mondókák ismételtetése, a helyes artikulációt, a szavak szép kiejtését ismerjék meg
- Fejlessze éneklési készségeiket
- Bővítse szókincsüket, tájnyelvi szavakat magyarázza meg.
- Ismerjék fel különböző hangszerek hangját
- Hallás utáni ismerjenek fel dalokat
- Figyelemmel hallgassák az óvónő énekét, hangszerjátékát
- Ismertesse meg a táncos, mozgásos motívumokat

A fejlődés eredménye

- Élvezettel játszanak énekes játékokat
- Egyedül is tudjanak énekelni, gátlások nélkül
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- Tudjanak az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó énekeket – egyénileg és csoportosan

Testnevelés

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni. Az óvodai nevelésnek lényeges, mindennapi elemének kell lennie.

A mozgásos játékok, a torna fejlesztik a gyermekek:

- Természetes mozgását
- Testi képességeit
- A szervezet növekedését
- Teherbíró képességét
- Az egyes szervek teljesítőképességét
- Mozgáskultúráját
- Téri tájékozódását

Fontos szerepe van az egészséges megőrzésében, megóvásában. Az ideális, jó hangulatú mozgáshoz, tornához biztosítani kell a feltételeket: hely, idő, eszköz

Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. Lehetőség szerint minél több alkalmat szervezzünk szabadlevegőn. Fontos a megfelelő, kényelmes öltözk. Lényeges a kellő motiváció, játékoság, az egyéni életkornak megfelelően, hogy a gyermekek örömeiket leljék a mozgásban, és szívesen végezzék ezeket a játékos tevékenységeket. A napirendet úgy kell összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, tehát felváltva biztosítjuk a mozgást és az ülésel együtt járó tevékenységeket. Az ideális, egészséges fejlődéshez szükséges a helyes mozgásanyag megválasztása és változatos gyakoroltatása és az állandó differenciált fejlesztése.

A nevelés tervezése és időkeretei

A nevelés tervezését meghatározzák az óvodai nevelés általános és egyedi feladatai. Figyelembe kell venni a gyermekcsoport összetételét, a családok műveltségi hátterét, a gyermekek életkorát és egyéni adottságait. Az óvónő éves tervet készít havi lebontásban heti tervezéssel.

Az éves tanmenetben rögzíti a gyermekek fontosabb adatait, felvételük időpontját, és eleji és folyamatos megfigyeléseit (ismeretek, viselkedés, játék, beszéd, kapcsolatteremtés, önkiszolgálás, stb.).

A tanmenet része a havi, illetve a heti terv. Ezekben tervezi meg az óvónő az elsajátítandó ismeretanyagot, nevelési célokat és feladatokat. Tervező munkájánál figyelembe veszi a gyermekek előzetes élményeit, tapasztalatait, ismereteit.

Az óvónő félévkor és az év végén írásban jellemzi a gyermekek fejlődését személyre szólóan. Ezek az eredmények visszajelzést adnak a tervezés tartalmi szintjéről, az óvónő munkájáról, és meghatározzák a további feladatokat.

Az óvónő egész évben, folyamatosan vezeti a csoportnaplót. A naplóban szerepelnek a gyermekek személyes adatait, a heti rend, a napirend, a szabadidős tevékenységek, a kötött foglalkozások, a hiányzók névsora és létszáma, és minden olyan esemény, amit az óvónő fontosnak tart.

A fejlesztés kerete

Óvodánkban a nevelési folyamat részben osztott csoportokban történik és a gyermeki tevékenységre, önállóságra, kíváncsiságra, a döntési helyzetekre és a sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A nevelési folyamatba illeszkedő tanulási folyamat önálló vagy irányított tapasztalatszerzéssel, egymásra épülő foglalkozások rendszerében, kezdeményezéssel vagy kötött formában, kis csoportban vagy csoportosan valósul meg.

A fejlesztés módszere

A gyermekek fejlesztéséhez szükséges módszerek, eszközök és szervezeti formák megválasztása az óvónő egyéniségétől, a gyermekek képességeitől függ. A fejlesztés legfőbb módszere a játék.

Az óvónő feladata megteremteni azokat a játékos helyzeteket, amelyben a gyermekek cselekvés közben szembesülhetnek a mindennapi élet feladataival, és játékukban tapasztalás során eljuthatnak a megoldáshoz. Cél a gyermekek gondolkodását, alkotó-, és feladatmegoldó képességét feladathelyzeteken keresztül fejleszteni.

Az óvónő feladata az átlagtól eltérő képességgel rendelkező gyermekek fejlesztése (felzárkóztatás, tehetséggondozás). Ezenél a gyermekeknél az egyénre szabott fejlesztés indokolt a csoport keretein belül

A nevelési időkeretei:

A nevelés céltudatos megtervezésével alakulni ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását szabályozó időkeretek.

A heti rend a napirend feladata, hogy biztosítsa a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott környezetet.

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet és nyugalmat biztosítja, valamint lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A kialakítás az óvónők feladata, figyelembe kell venni a helyi sajátosságokat és a csoportok szükségleteit. A napirend rugalmasságával, folyamatosságával biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, az életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő pihenést.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja, amely során a gyermekek szabadon választhatják meg

játéktevékenységeiket. A napirend természetesen alkalmazkodik az évszakokhoz, az időjárási viszonyokhoz, mivel azok befolyásolják a szabad levegőn való tartózkodást, ám sem az eső, sem a hideg nem lehet gátja a gyermekek mindennapos, rövid ideig tartó levegőzésének.

Az óvodapedagógus feladatai

- Éves nevelési és tanulási terv készítése
- A terv havi, illetve heti lebontása
- A gyermekek folyamatos megfigyelése, írásbeli jellemzése (év elején, félévkor, év végén)
- A heti rend és napirend összeállítása
- A nevelési és tanulási folyamat szervezeti kereteinek, módszereinek célszerű kiválasztása
- A nevelőmunka év végi értékelése

Óvoda-iskola átmenet

Cél:

- Tartalmas kapcsolat kialakítása, mely segíti a zökkenőmentes iskolakezdést
- Kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismertetése és megbeszélése

Feladat:

- Kölcsönösen ismerjék meg egymás nevelési alapelveit
- Hospitálási lehetőség biztosítása óvodában, illetve iskolában.
- Közös felmérés elvégzése az óvodai és iskolai gyógypedagógusok által.
- A gyermekekre vonatkozó dokumentációval való megismertetés.
- Tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről
- Iskolai életbe bekapcsolódás, hogy örömmel induljanak iskolába
- Iskolalátogatás, beilleszkedés
- Tanévnyitó ünnepélyen részvétel

7 A NEVELÉSI PROGRAM MUNKÁJÁT SEGÍTŐ KÖTELEZŐ ESZKÖZ-, ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A kötelező eszközjegyzék az egyes csoportok fejlesztési programjánál kerülnek felsorolásra, melyek kiegészülnek:

- Interaktív eszközökkel

- Audiovizuális és multifunkcionális eszközökkel
- A „Meseládával”
- Zenei anyaggal
- Szoftverekkel
- témakönyvekkel

8 AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MÉRÉS A PEDAGÓGIAI MUNKA TARTALMAI MEGVALÓSÍTÁSA JEGYÉBEN

Értékelési rendszer

Célja:

- A nevelés eszközeivel a gyermekekben a motiváltság megteremtése, a kívánt készségek és jártasságok kialakítása a tudásszint elérése érdekében.
- Az életkornak megfelelő magatartás- és viselkedésformák kialakítása.
- A gyermekekről folyamatos megfigyelés és véleményezés, a szülő és az óvodai képzés végén az iskola felé.

Tartalom:

Szóbeli értékelés:

- jutalmazás (dicséret), pozitív megerősítő értékelés,
- jutalmazás (dicséret) különféle formái: a jelzés, gesztus, mimika alkalmazása
- tárgyi jutalmazás alkalmazása nem ajánlott
- a büntetés, rosszallás jelzése: gesztus, mimika formában, tevékenységből való kiemeléssel.

Írásbeli értékelés:

Az értékelés a gyermekek nyomon követő megfigyelését jelenti. Az óvodai élet során évenként kétszer készít írásbeli értékelést, feljegyzést a csoportvezető tanár és nevelőtanár közösen. Az intézményi vezetők félévenként látogatást tesznek az óvodai foglalkozásokon, és az itt kialakított közös véleményt is tartalmazza a csoportvezető feljegyzése.

A feljegyzés és értékelés szempontjai:

- A társas együttélés normáinak ismerete, betartási szintje.
- Értelmi képességek jellemzői, tudásszint.

- Testi fejlettség.
- Önkiszolgálásának, munkatevékenységének fejlettségi szintje.
- Hallásállapotában, beszéd szintjében bekövetkezett változások regisztrálása.
- Beszéd szint: légzéstechnika, artikuláció, hangszín, hangerő, ritmus.
- Beszédmotiváció.
- Beszédmegértési szint.
- Beszédérthetőség.
- Szókincs bővítés sajátosságai.
- Reprodukálási készség szint.

Alapelvek:

- Nem a gyermekre vonatkozik az értékelés, csak tevékenységre, vagy viselkedési formára.
- A túl gyakori jutalmazás és büntetés hatástalan.
- Az óvoda és a szülői ház értékelése azonos értékrendre, elvárásra épüljön.

A fejlesztő munka értékelése:

November és április hónapban összehangolt foglalkozási látogatások az igazgató és óvodavezető által. A hospitálások során elemezzük az alkalmazott fejlesztési módszereket. Értékeljük a gyermekek fejlettségi szintjét a fejlesztési tervekhez képest. A hallássérült és logopédiai csoportba járó gyermekek számára évente 2 alkalommal szülői értekezletet tartunk. Minden hónapban, ugyanabban az időben – egy alkalommal – fogadó órán kereshetik fel a szülők a logopédusokat és a különböző terápiákat végző gyógypedagógiai tanárokat.

Óvodánk évente 2 alkalommal nyílt napot tart a szülők számára, a tanévkezdést követően a csoportokban dolgozó óvónők és logopédusok családlátogatás alkalmával megismerkedhetnek a családok életmódjával, a gyermekek helyével a családban. Az óvodáskor végén a logopédusok az óvodapedagógusok közreműködésével pedagógiai véleményt készítenek a gyermekekről.

A pedagógiai véleménynek tartalmaznia kell:

- A gyermek státuszát
- A beszéd állapot jellemzőit
- Az anyanyelvi és környezetismereti foglalkozások eredményességét
- A gyermek matematikai gondolkodását

- A vizuo-, és grafomotoros fejlődést
- Összegező értékelést és egy javaslatot.

Diagnosztika a logopédiai óvodában:

A logopédiai óvodába járó gyermekek komplex terápiája minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján működik. A terápiás program kiindulópontjának a Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményét tekintjük. Ez részletesen tartalmazza a gyermek értelmi fejlettségének, pszichikus részfunkcióinak, valamint beszédállapotának jellemzését. Ahhoz azonban, hogy a fejlesztés mindig a gyermek aktuális szintjéhez igazodjon, szükség van a logopédusok rendszeres folyamatdiagnosztikai munkájára.

A logopédiai óvodába felvett gyermekek a tanév elején – a két hetes szoktatási idő alatt – pedagógiai vizsgálaton vesznek részt. Ennek tükrében történik a csoportba sorolás, illetve azoknak a terápiás eljárásoknak a meghatározása, amelyre az adott gyermeknek feltétlenül szüksége van.

Tanév elején és végén az alábbi vizsgálatokat végezzük el:

- Az artikuláció vizsgálata
- Nyelvi fejlettségi szint felmérése (PPL, Csányi-féle grammatikai teszt)
- Beszédeszlelés és beszédmegértés vizsgálata (GOH, GMP)
- Tanulási zavart előre jelző vizsgálóeljárások (DPT, Diszkalkulia-prevenációs vizsgálat)
- Az emberrajz vizsgálata (Goodenough)
- A vizuomotoros koordináció vizsgálata (Bender-A)

Félévkor:

Az artikuláció vizsgálata

Nyelvi fejlettségi szint felmérése (PPL, Csányi-féle grammatikai teszt).

A vizsgálati eredmények alapján – szükség szerint – módosítjuk, kiegészítjük a fejlesztési tervet, illetve más szakemberek bevonását kezdeményezzük (audiológus, fül-, orr-, gégeész szakorvos, pszichológus).

9 AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Kapcsolat a szülőkkel

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, a kettő összhangja a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyermekek felkarolása.

Az óvoda nem vállalhatja át a család nevelési feladatait és annak megoldását.

A hiányosságokra tapintatosan felhívjuk a szülők figyelmét, felajánljuk a szakmai együttműködést.

A gyermek harmonikus fejlődése szempontjából kívánt pozitív együttműködés, mely a nevelés és a tanulás területén is megvalósul.

Az együttműködés formái:

- Családlátogatás, beszoktatás
- Személyes beszélgetések igény szerint
- Szülői értekezlet évente kétszer
- Fogadó óra
- Szervezett rendezvények, ünnepek (Mihály-napi vásár, Mikulás játszóház, Karácsony, farsang, kirándulás)
- Szülői szervezet

Feladatok:

Nevelés területén:

Egyforma értékrend kialakítása a viselkedés területén.

A felnőttekhez és társakhoz való kapcsolat közös megítélése.

A jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

Tanulás területén:

- A szülők tájékoztatása és bevonása a kompetencia alapú programcsomag indításáról
- A gyermek fejlettségi szintjének, kommunikációs készségének megbeszélése.
- Az óvodai foglalkozás módszereinek alkalmazása az otthoni foglalkozások során.
- Hatékony naplóvezetés és a kis feladatok pontos elvégzése.

- A szülőkkel való kapcsolattartás hetenként személyesen a tanárral, vagy nevelőtanárral tartandó a haza, illetve visszautazások alkalmával, hospitálási lehetőséggel.
- Részletes megbeszélés a gyermek fejlődéséről, a foglalkozáson való részvétel biztosítása évi két alkalommal (Nyílt nap) és ekkor csoportonkénti szülői értekezlet tartása.
- A gyermekre vonatkozó dokumentáció megismerése.

Belső kapcsolataink:

- A hallássérült és logopédiai iskolai tagozattal
- az intézményünkben működő szakszolgálatokkal
 - Hallássérültek, látássérültek korai gondozói és utazótanári Szakszolgálat,
 - Konduktív Pedagógiai Szakszolgálat,
 - Logopédiai Szakszolgálat.

Külső kapcsolataink

- az illetékes szakértői bizottságokkal,
- nevelési tanácsadókkal,
- társintézetek óvodai csoportjaival,
- többségi óvodákkal,
- bölcsődékkal

10 GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN:

Felmérés készítése az óvodába járó gyermekek családi hátteréről:

- Szülők iskolázottsága,
- Szülők környezete, betegség, munkanélküliség,
- Egy szülős család, halmozott fogyatékoság előfordulása,
- A gyermekek veszélyeztetettségi körének megállapítása,
- Szükséges intézkedések megtétele.
- A gyermekekre vonatkozó dokumentáció vezetése,
- Kapcsolatfelvétel a gyermekjóléti szolgálatokkal és a családsegítő hálózattal.

11 AZ ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, KIRÁNDULÁSOK

Cél: Az életkoruknak megfelelően ismerkedjenek meg élő vagy már elfelejtett hagyományokkal.

Az óvodapedagógus feladatai

Vegye figyelembe az évszakok, hónapok adta lehetőségeket, gyermekek életkorát.

Mikulás ünnep és karácsony (december)

- Mikulás várása énekes, dalos játékokkal
- Ünnep hangulatát a környezete díszítésével teremtsen meg
- Ajándékkészítés
- Szervezzon játszóházat
- Adjanak műsort, életkorhoz mérten

Farsang (február)

- Életkornak megfelelően adjanak műsort
- Jelmezverseny – díjkiosztás
- Farsangi bál szervezése szülők segítségével

Húsvét (április)

- Játszóház megszervezése
- Húsvéti szokások felelevenítése
- Tojásfestés

Május

- Májusfa állítása a nagycsoportos fiúk segítségével

Gyermeknap (június)

- Rajzverseny megszervezése
- Játékos sportversenyek

Születésnapok

- Csoporton belüli megünneplés, lebonyolítás
- Gyermekek társaikat ajándékkal megajándékozzák

- Gyertyagyújtás, bensőséges hangulat megteremtése, gyertya elfújása, tortaevés

Anyák napja és ballagás

- Csoport műsorral kedveskedik az anyukáknak, nagymamáknak
- Anyák napi ajándék és virágok átadása
- Középső csoport a batyut átadja a nagycsoportosoknak, a nagycsoport elbúcsúztatása

Minden ünnep alkalmából meghívjuk a szülőket.

12 ÓVODÁNKBAN HASZNÁLTOS DOKUMENTÁCIÓK

Nyilvántartási tasak, súlyos beszédhibások számára

A tasak tartalmazza:

- Szakvéleményeket
- Anamnesztikus adatokat
- Vizsgálati eredményeket
- Egyéni fejlesztési tervet
- Pedagógiai véleményt
- Audiogrammot
- Hallókészülékek típusát, számát

kommunikáció következményeként másodlagosan kialakuló magatartászavarok (nem beszélés, szorongás, esetleges agresszivitás) oldása, rendeződése érdekében fontos, hogy az óvodapedagógus azonnal érezze a gyermek néha alig észrevehető apró, finomabb jelzéseit.

Az óvónő és a logopédus jól kiegészítik egymást, de a kompetencia határokat feltétlenül be kell tartaniuk.

A szülő tájékoztatása – a nyelvi fejlődés és a beszédhiba alakulásáról – kizárólag a logopédus feladata.

Az óvónő beszámol a szülőnek a gyermek viselkedéséről, az egészséges életmód szokásairól, alakulásáról. A szülői házzal az óvodapedagógus napi kapcsolatot tart, folyamatosan tájékoztatja a rendezvényekről, programokról a szülőket.

IV. DIÁKOTTHONI NEVELÉSI PROGRAM

1 A DIÁKOTTHON TÁRSADALMI SZEREPE

Diákotthonunk a Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója, Diák-, és Gyermekotthona hallássérült, valamint beszéd-, és nyelvfajlódási zavart mutató gyermekeket nevelő-oktató intézményével szakmai egységet alkot, vezetője az intézmény igazgatója.

A közvetlen szakmai feladatok szervezését a diákotthon-vezető igazgatóhelyettes, gyógypedagógiai tanár végzi az intézményvezető megbízása alapján.

Többcélú gyógypedagógiai intézményünkben tankötelezettséget teljesítő sajátos nevelési igényű tanulók egy része igénybe veszi a diákotthon szolgáltatásait is a tanév során. A diákotthon a század elejétől fogva közös intézményként működik az iskolával. Napjainkban biztosítja az intézmény szerteágazó tevékenységének a hátteret, de önálló szervezési feladatokat is ellát.

Alapfunkciója megteremteni a megfelelő feltételeket azon sajátos nevelési igényű gyermekek számára, akiknek lakóhelyén nincs a speciális tanulási igénynek megfelelő intézmény, illetve akiknek a szülő nem tudja (vagy nem képes) biztosítani a tanuláshoz szükséges feltételeket.

Társadalmi funkciója, hogy a gyermekek/tanulók számára biztosítja a tudáshoz jutás esélyét, így hozzájárul a társadalmi mobilitás elősegítéséhez.

A diákotthon pedagógiai tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védeltséget nyújt. A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a sikeres társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését.

Alapdokumentumaink:

- Köznevelési Törvény
- Nemzeti Alaptanterv
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
- A kollégiumi nevelés országos alapprogramja
- Kiegészítő dokumentum: kompetencia alapú oktatási programcsomagok

Diákotthonunk a *Módszertani Központ* részeként *regionális* feladatokat lát el.

Az intézmény székhelyétől távol élő, valamint rossz szociális körülmények között, helyben lakó óvodás, és tanköteles korú hallássérült, beszéd fogyatékos gyermekek veszik igénybe.

Otthont biztosít az állami gondozott hallássérült gyermekek folyamatos ellátására. Napközis szolgáltatást nyújt a bejáró hallássérült és beszéd fogyatékos gyermekeknek. Férőhely függvényében elhelyezést biztosít a középiskolákban integráltan továbbtanuló hallássérülteknek.

2 A DIÁKOTTHONI NEVELÉS TARTALMA

2.1 A diákotthoni nevelés elvei

Sajátos nevelési igényű tanulók *fejlesztésében, személyiségformálásában* fontos, meghatározó nevelési szintér a diákotthon, mely pedagógiai célkitűzéseinek megvalósításában az iskolával szoros együttműködést igényel.

Az irányelvek meghatározzák:

- a) A kollégiumi nevelés kiemelt céljait, alapelveit, feladatait
- b) A fejlesztés legfontosabb területeit
- c) Módszereket, eszközöket, ajánlásokat ad az eredményes oktató-nevelő munkához, a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez.

A diákotthoni nevelés főbb alapelvei

A diákotthoni nevelőmunka a *társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek* fejlesztését szolgálja.

Ennek során jelentős szerepet kap:

- Az egyéni bánásmód
- A személyre szabott nevelési eljárások figyelembe véve a gyermek életkorát, pszichikai sajátosságait, mentális státuszát, beállítódását, és a fogyatékos típusát.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tevékenységi formák alkalmazása.
- Törekedni kell a családi funkciók pótlására.

- A képességfejlesztés hatékonyságához szükség van az iskola, a család és a rehabilitációs tevékenységek összhangjának maximális kialakítására.
- A szocializációt segítő képességek fejlesztése (együttműködés, alkalmazkodás, önállóság, normakövetés, pozitív önértékelés)
- Törekedjünk az esélykülönbségek csökkentésére (tehetséges tanulók kiválasztása, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, jó szokásrendszerek kialakítása, kultúra közvetítése).
- Alapvető erkölcsi és együttélési normák betartása, felelősségvállalás.
- A nevelés folyamatát a diákok iránti felelősség, bizalom és szeretet hassa át.
- A nevelő tevékenység építsen a diákok öntevékenységre, önszerveződő képességére.
- A pedagógiai tevékenységet intellektuális igényesség, kulturált stílus jellemezze.
- Az alapvető emberi-, és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok demokratikus, humanista, nemzeti, európai nevelési elvének érvényesülése.
- Olyan tevékenységi formák (szabadidős program, önkiszolgáló munka, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek) alkalmazása, melyek a tanuló későbbi életkörnyezetébe való beilleszkedését segítik elő.
- A tevékenységek mindegyikét át kell hatnia a **játéknak, a tanulásnak, a munkának**.
- Törekedjünk a társas kapcsolatok, az élményszerű tevékenységen alapuló tanulás, az életszerűség lehetőségeinek megteremtésére (interaktív foglalkozás, kooperatív tanulás, munkafolyamatokban való aktív részvételt).

Kiemelt fejlesztési területek

- a) *Énkép, én ismeret*
- b) *Információ és kommunikációs kultúra*
- c) *Tanulás*
- d) *Testi és lelki egészség*

Énkép, én ismeret

Az énkép a magunkra vonatkozó sémák szervezett rendszere, a saját magunkról, viselkedésünkről alkotott kép. A „Milyen vagyok?” kérdésre ad választ. Fontos szerepet tölt be az önértékelésben, az egyén teljesítményében, a másokkal való kapcsolat alakításában, az önmagunkkal kialakított viszonyban. A kompetencia alapú

oktatási csomagok „C” típusú programcsomagja az alkotó tevékenységen keresztül, a kreativitás kibontakoztatásával segíti az énkép elemek megerősítését (pozitív énkép, önértékelés, belső harmóniára való törekvés, hitelesség, önbizalom).

Információs és kommunikációs kultúra

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés, kapcsolattartás formáinak elsajátításához. A tanulók sérültségétől és személyiség jellemzőitől függően eltérést mutatnak a kommunikációban. Az egót hangsúlyozó gyermekek fokozott aktivitással reagálnak, míg a visszahúzó, magukba zárkozó típusúak motiváltság esetén is nehezen vállalják a kommunikációs helyzetet, s ez a gyermek önértékelését tovább rontja. Mindkét típusú gyermek esetén támogatni kell a kommunikációs folyamatban való részvételt. Rugalmasan reagálva alkalmazzuk az egyéni differenciálást (megnyilvánulás késleltetése, véleménynyilvánítás ösztönzése, biztonságos légkör megteremtése, beszédkedv felkeltése, stb).

Tanulás

Tanulási technikák, stratégiák megtanulása, alkalmazása a sérülés típusához igazított legoptimálisabban működő folyamatok kiépítése.

Testi, és lelki egészség

A tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges egészségügyi ismeretek elsajátítása. Szükséges, hogy felismerjék a környezetben előforduló káros szokásokat, kerüljék az ártalmas, utánzó magatartási formákat (hallásvizsgálatok, rendszeres audiológiai ellenőrzés fontossága).

Módszerek, technikák, eszközök az eredményes fejlesztéshez

- Sokoldalú szemléltetés (fejleszti a figyelmet, a gondolkodást, segíti az emlékezeti bevésés megtartást)
- Motiváció (dicséret, elismerés, a gyermek énképének alakítása)
- Differenciálás (tematikában, eszközök szintjén, a didaktikus eljárások megvalósításában, a tanulás szervezésében, az értékelésben)
- Fokozatosság (az ismeretanyag kis lépésekre történő lebontása)
- Egyenletes tempó (lendületes, változatos tevékenységek)
- Verbális információk vizuális támogatása (képsorok, videó felvételek, DVD, írásvetítő, interaktív tábla)
- Számítógépes programok (internethasználat)

- Témakönyvek, élményfüzetek (a gyermekek által megélt események rajzos, illetve digitális fényképezőgéppel készült képek feldolgozása, rajzokhoz készített szövegalkotás)
- Szó-, és mondatcsíkok (fogalommagyarázat, egyeztetések, feladatok írásos megerősítése)
- Szótárak (értelmező, szinonima szótárak)

2.2 A diákotthoni nevelés céljai

- Az iskolai tanulás eredményes feltételeinek biztosítása, az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatása.
- Sérülés specifikus gondozás az akadályozott, vagy sérülést funkciók javítása, az ép érzékszervek működőképességének megőrzése.
- Az iskolai követelmények teljesítésére való felkészítés, tanórán kívüli tanulást segítő foglalkozásokkal (korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás).
- A családból hozott értékek megőrzése, fejlesztése. A családi nevelés pótlása, nyugodt, biztonságos légkör megteremtése. Az otthon-jelleg erősítése.
- A gyermekek és fiatalok testi, lelki, szociális fejlődésének segítése, az életkori sajátosságok és egyéni adottságok figyelembevételével. (egészségmegőrző programok, szociális életviteli, környezeti kompetenciák)
- A szociális és kulturális hátrányok csökkentése. Célunk, hogy minden gyermek jusson el az életkorának megfelelő önkiszolgálás fokára (önállóságra nevelés)
- A gyermekek és fiatalok személyiségének, jellemének, önbizalmának, identitás tudatának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása (szociális életviteli és környezeti kompetenciák: én dimenziói)
- A másik ember segítésének, elfogadásának, megbecsülésének fontossága. Önmaga és társai másságának elfogadása (alkalmazkodó képesség, tolerancia, konfliktuskezelés).
- A tanulók pályaválasztásának segítése, jövőjük alapozása.
- A kollégium és az iskolai közösség nyújtotta jogok megismerése, a társadalmi értékek alapvető szabályainak elsajátítása (felelősség, döntés, szempontok mérlegelése, érvelés, vitatkozás)
- A kollégium a maga sajátos arculatával – hagyományrendszerek, szabadidő szervezésének változatos módjai – biztosítja a bentlakó gyermekek számára az ott eltöltött idő hasznos és örömteli megélését.

- A szülőföld (az elbocsátó és befogadó környezet) a hazaszeretet alapjainak kialakítása (kirándulások). Nemzeti szimbólumaink ismerete (zászló, címer, Himnusz, Szózat – ünnepeink).

2.3 A diákotthoni nevelés feladatai

A tanulási kultúra fejlesztése

Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a tanulási felkészülés irányítása, praktikus ismeretek nyújtása, helyes tanulási módszerek elsajátítása. A tanulási motívumok – érdeklődés, megismerés, felfedezés vágyának – fejlesztése

Felzárkóztatás, tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

A tehetséges tanulók képességeinek továbbfejlesztése, a tanulásban elmaradtak megsegítése. A diákotthon – az iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztás, illetve a választott életpályára való felkészülést (iskolalátogatások).

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

A diákotthon hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, konfliktuskezelés, kommunikáció és vitakultúra) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását (rendezvények). A kollégiumnak feladata a családi életre nevelés (családtagi szerepek, párkapcsolatok kulturált kialakítása, takarékos és ésszerű gazdálkodás, stb.)

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi-, és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A diákotthon minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális és sport élete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához.

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

A diákotthon kapcsolat-, és tevékenységrendszerével elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai. A természeti és társadalmi

ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottságot. Kiteljesíti nemzeti kultúránk értékeit, nemzeti történelmi hagyományainkat, erősítve a tanulók hazaszeretetét (kirándulások, könyvek, videók, ünnepi műsorok, eseménynaptár vezetése).

2.4 Értékelés

Értékelési módok: buzdítás, biztatás, elismerő tekintet, mosoly, dicséret pár szóval, pl.: ügyes vagy, jól csináltad, kisebbeknél egy-egy simogatás. Név szerinti dicséret csoport előtt. Valamilyen kedvelt tevékenység, vagy elismert tisztség, megbízatás adása, tárgyi jutalom (csillag, piros pont, matrica, stb.).

Jutalmazási formák: könyv, illetve tárgyjutalom tanév végén (példamutató magatartásért, szorgalmas munkavégzésért, jó tanulmányi munkáért, szakköri munkáért). „Aranyseprű-díj” a tisztasági verseny győztes hálójá részére.

Az elmarasztalás, büntetés formái: rosszallás kifejezése név nélkül, rosszalló tekintet, közösség előtti figyelmeztetés név szerint, megbízatás rövidebb-hosszabb időre való megvonása, játéktól, szórakozástól való eltiltás.

3 A DIÁKOTTHONI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE

3.1 A diákotthon által kötelezően biztosított foglalkozások

Tanórai felkészülés biztosítása

A diákotthoni tanulócsoporthoz általában osztályhoz kötődnek.

- Speciális oktatásban résztvevő hallássérült tanulócsoportok, melyből egy csoport iskolaotthonos formában működik.
- Beszéd fogyatékosokból álló tanulócsoportok. Több logopédiai csoportban cochlea implantáción átesett hallássérült tanulók oktatása folyik. A beszélő környezetben való tanulás jó alapul szolgál a kommunikációs készség fejlesztéséhez (ezt a „beszélő környezetet” biztosítjuk a diákotthonban is számukra közös hálók kialakításával).
- Tanulmányi munkánk szerves részét képezi az integrált általános iskolás és középiskolás tanulók délutáni szakszerű felkészítése.
- Bentlakásos tanulókon kívül napközi otthonos ellátást biztosítunk bejáró tanulóink részére is.

A délutáni munka a délelőtti folytatása, a tananyag betanulását, elmélyítését jelenti. Ehhez nyugodt légkört, megfelelő eszközöket, a gyermekek életkorának megfelelő

időt biztosítunk (a tanóra 1 – 1,5 óra). A csoportvezetők délelőtti kollégákkal közösen készítik el speciális sajátosságokat tartalmazó foglalkozási terveiket, külön figyelmet fordítva a fejlesztendő képességekre, kompetenciákra.

A délutáni tanulásszervezési folyamatok keretében alkalmazott módszerek:

- Változatosság, sokszínűség.
- Egyéni differenciálás támogatása, egyénre szabott tanulási módszerek (helyes tanulási szokások kialakítása, tanulási idő, tantárgyi sorrend megtervezése).
- A tananyag előkészítése célirányos sémákkal (évszakok változásainak megfigyelése, közlekedés szabályainak megismerése, állandó és aktuális kiállítások látogatása).
- Tevékenységen alapuló ismeretszerzés.
- Interaktív viselkedési technikákra építés (interaktív múzeumlátogatások, könyvtári foglalkozások).
- A számítástechnikai ismeretek széleskörű felhasználása (segíti a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek elmélyítését, s azáltal, hogy tanulónk nagy része jártas az e-mail, és az MSN használatában, rendkívül jelentős a kommunikáció fejlődésére).
- Az interaktív táblák módszertani lehetőségei (tanult mesék olvasása, gyakorlása, szabadidős foglalkozásokról készített digitális témakönyvek feldolgozása, diafilmek-, filmek vetítése, szórakoztató-fejlesztő játékok).
- Fokozottan növeljük a tanulók önállóságát, tanulja meg a segítségkérés szükségességét mérlegelni.
- Az önművelés igényének kialakítása, az életkornak megfelelő szinten (különböző témák feldolgozása, különböző könyvtári segédeszközök, dokumentumok segítségével, pl.: videó, cd-rom, internet, szótárak, folyóiratok, könyvek használata).

A délutáni tanulás ellenőrzése-értékelése:

- A tanulók minden írásbeli házi feladatát ellenőrizzük. Az ellenőrzés személyre szabott legyen, segítő szándékkal történjen.
- Folyamatosan tanítsuk meg a szóbeli tanulás technikáját.
 - A cím elolvasása – tanórán tanult ismeretek mobilizálása, kérdések.
 - A tananyag elolvasása – lényegkiemelés, ismeretlen fogalmak tisztázása.
 - Vázlatkészítés.

- Többszöri elolvasás – a tanultak felmondása.

Tanulást segítő foglalkozások

A valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, valamint a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása, az iskolával együttműködve kialakított program alapján történik.

Felzárkóztatás: különböző okok miatt sokat hiányzó, ezért gyengén teljesítő, vagy a családban lévő hátrányok miatt kevesebb ismerettel rendelkező tanulók megsegítése.

Korrepetálás: a leggyengébbek segítése, illetve egy-egy tárgyból gyengébben teljesítők támogatása.

Tehetséggondozás: a felismert képességek fokozott fejlesztése egyéni és csoportos formában. (szakkörök)

Tanulókkal való egyéni és csoportos törődést biztosító foglalkozások

Egyéni foglalkozásokon a tanulók feltárhatják problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére. A csoportfoglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenciós tevékenység (balesetek, káros szenvedélyek – dohányzás, alkohol, drogfogyasztás).

Szabadidős foglalkozások

Ezekon a foglalkozásokon meghatározó szerepet kapjon az *egészséges és kulturált életmódra* nevelés, az *önkiszolgáló képességek* fejlesztése, a *diáksport*, a *természeti környezet megóvása*, ápolása. Figyelmet kell fordítani a gyermekek *irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek* fejlesztésére, mely lehetőség biztosít arra, hogy érzelmileg gazdagabbá, kiegyensúlyozottabbá váljanak. A diákotthon által szervezett *kirándulások* során a tanulók ismerjék meg kulturális és természeti értékeinket. A különböző *versenyek, rendezvények* erősítsék a kollégiumi közösséget.

A szabadidős foglalkozások kiemelt területei:

- A gyermekek *mozgásigényének* kielégítése. A tudatos mozgásfejlesztés hatására a gyermekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg (bátorság, fegyelmezettség, kitartás). A közösségi élet

alakulására is fontos tulajdonságokat fejleszt (egymás segítése, együttműködés). Hozzásegíti a gyermeket „az én csinálom”, „én meg tudom csinálni” élményhez, ezért *önbizalmát, biztonság érzetét, kompetenciaszintjét* növeli. Speciális hatása is van a gyermek mozgásfejlesztésének. Mindazok a gyermekek, akik fejlődésük valamilyen területén kisebb-nagyobb elmaradással bajlódnak, vagy mozgásuk, érzelmi életük diszharmonikus, problémájuk rendezéséhez kapnak segítséget (pl.: beszédfejlődésben megkésett gyermekek esetében az önkontrollált, összerendezett mozgás fejlesztése serkentőleg hat a beszédmotorikára).

- Nagyon kedvelt és fontos foglalkozási forma a *játék*. Megnyilvánul benne a jellem, az önfegyelem, az érzelem, a fantázia, az újonnan szerzett tudás. A különböző játékformák fejlesztik az ügyességet, a mozgást, az összes gondolkodási funkciót, pihentetnek, és jól motiválnak. A játékot naponta biztosítani kell. Kettős feladatunk van. Játékot tanítunk. Megtanítjuk játszani a gyermeket. A játékformák kiválasztásánál figyelembe vesszük azt a fokozatosságot, amelyet az érzékszervi, valamint az életkori sajátosságok diktálnak (utánzójáték, konstrukciós játék, szerepjáték, szabályjáték, sportjáték - hallássérült és logopédiás tanulóink közös játék tanulása).
- Gyermkeink körében rendkívül kedveltek a sportjátékok (foci, kosárlabda, asztalitenisz, röplabda), illetve a játékos ügyességi-, sor-, váltó-, akadályversenyek. A sport a tehetséggondozás fontos területe is egyben, ahol a sajátos nevelési igényű gyermek jó adottságait fejlesztve a halló társakkal azonos teljesítményre képes (fizikai munkavégzésére történő testi és pszichikai felkészítés, kapcsolatok kiépítése halló gyermekekkel, versenyhelyzetek teremtése).
- Valamennyi gyermekünkre kiterjed az úszásoktatás (iskolánk és a Klebelsberg Középiskolai Kollégium uszodájában), valamint az esti tömegsport foglalkozás.
- Rehabilitációs tevékenységünk a gyógytorna és a diszfáziás torna, mely speciális gyakorlataival az összerendezett mozgást fejleszti. HRG gyógyúszás oktató irányításával, eredményesen alkalmazzuk a HRG (hidroterápiás rehabilitációs gimnasztika) módszerét, mely egy vízben alkalmazott komplex preventív rehabilitációs módszer.

Manuális foglalkozások: Tanulóink változatos kézműves technikával, szép, ízléses munkadarabokat készítenek. Ezeknek egy része állandó kiállítás keretében intézményünk aulájában megtekinthető. A legszebbeket a szélesebb közönség elé tárjuk a Festők Városa Hangulatifesztiválon és a karácsonyi kirakodó vásáron. Gyermekeink lelkesek az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dekorációk készítésében, megteremtve ez által az osztályok, a diákotthoni hálók, folyosók egyéni arculatát, hangulatát.

Szakkörök: A szakkörök a tanulói érdeklődés alapján szerveződnek (8-10 fő).

A szakkörök célja az ép funkciók fejlesztése, a meglévő ismeretek bővítése, az egyéni képességek fejlesztése, a tanulók érdeklődésének szélesítése, az alkotási vágy kibontakoztatása, a pályaválasztás segítése.

A szakköri tevékenységről éves munkatervet készítünk (szakköri napló vezetése).

Szakköreink:

- Kézműves szakkör
- Mese kuckó
- Sport (röplabda, aerobik)
- Gyermek-, és ifjúsági filmklub
- Multimédia szakkör
- Életmód-, életvitel-, háztartási ismeretek

A 2009/2010-es tanévtől beépítésre kerülnek a szociális, életviteli és környezeti kompetenciák, valamint az életpálya építés. A program az 5.-8. osztályokból szervezett diákotthoni csoportban kerül bevezetésre a következő módon:

- Szociális, életviteli és környezeti kompetencia C típus.
- Életpálya építés kompetencia C típus.

A szociális életviteli és környezeti kompetenciák körében olyan attitűdök, képességek és készségek tartoznak, amelyek az egyén belső személyes harmóniájának és társadalmi beilleszkedésének alapját képezi. E terület lényeges attitűd elemei az önbizalom, az öntudatos és környezetért felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a tolerancia és az őszinte kommunikáció. A kapcsolódó képességcsoport legfontosabb összetevői a reális énkép kialakításának képessége, a frusztráció elviselése, belső harmóniára való

törekvés, a reális egyéni célok kitűzésének és követésének képessége, a döntési képesség, a kezdeményezőkészség, az akaraterő és kitartás, alkotókedv, kreativitás. A társas viselkedés területén pedig az empátia, a kommunikációs és kooperációs készség, konfliktustűrő, kezelő, megoldó képesség.

Mindezek olyan képességek, amelyek nagyon hosszú időn át és többnyire közvetett hatások alatt formálódnak. A fejlesztés jellegzetes módszere a tevékenységre épülő, tanulói aktivitást előtérbe helyező módszer. A „C” típusú programcsomag – az én dimenziói (1-6. évfolyam) a tanórán kívül felhasználható modulokat kínáló program (ezért kerül a szociális életviteli szakkör keretén belül feldolgozásra).

A szociális kompetencia erősítését célzó programcsomagok tartalmi felépítése összhangban van a sajátos nevelési igényű gyermekek számára megfogalmazott kiemelt fejlesztési területekkel (lásd: diákotthoni nevelés alapelvei).

3.2 Szabadon választható foglalkozások

- Séta, kirándulás
- A séta mindennapos tevékenység legyen. Célja, elsősorban egészségügyi szempontból a friss levegőn való tartózkodás, illetve az ismeretszerzés (pl.: parkokban az évszakok változásának megfigyelése). Kirándulásokat környezetünk megismerésének céljából szervezünk (Tókaji-parkerdő, Desedai Arborétum, Patca, Katica Tanya, Gyertyános, stb.).
- Játékos alkotó tevékenységek
- Rajzolás, társasjátékozás, autózás, babázás, stb.
- Szellemi tevékenységek
- Könyvek, folyóiratok olvasása, naplóírás, rajzolás, számítógép használata, zenehallgatás, mesefilm, tévézés, stb.
- Munkatevékenységek
- Saját holmijának rendberakása, takarítás, stb.
- Beszélgetések
- Beszélgető-kör.

4 NEVELÉSI FELADATOK A DIÁKOTTHONBAN

4.1 Munkára nevelés

Önkiszolgáló munka:

A szülői házzal együtt akarjuk elérni, hogy a gyermekek bizonyos dolgokat tekintsenek önmagukra nézve kötelező érvényűnek. A kollégiumban már a legkisebbeket is tanítjuk önmaguk ellátására, tudatosítjuk, hogy a munka elvégzése az élet természetes menetéhez tartozik, nélküle hátrányt, hiányt szenvednénk.

Az önállóság kibontakoztatása érdekében feladataink a következők:

- egyszerű megfogalmazása a gyermekek teendőinek
- gyakoroltatás segítségével
- folyamatos ellenőrzésértékelés
- az önbizalom fokozása érdekében olyan további feladatokat adunk, amelyekben a begyakorolt tevékenységek önálló végrehajtása sikerélményt eredményez.

Kollégiumi munka (egyéni, csoportos):

A diákotthonban lakó gyermekek folyamatosan részt vesznek hálótermük takarításában, az épület és környezetének rendben tartásában. (A „Tisztább Környezetért” őszi és tavaszi takarítási napokat szervezünk.) Fontos tudatosítanunk, hogy a rendes, ápolts külső, a tiszta környezet, a pontos munkavégzés az önálló élethez, a munkavállaláshoz nélkülözhetetlen.

4.2 Egészséges életmódra nevelés

Célunk az egészséges környezeti feltételek megteremtése, a gyermekek testi-lelki védelme.

Tevékenységi körök e téren:

- Az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, higiéniai és pihenési szokások megtanítása, belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszerek kiépítése, gyakoroltatása.
- Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a személyi higiénia, a saját állapot megértése, a gyógyászati-, és egyéb eszközök használata (pl.: hallókészülék).
- A gyermekek életkorának megfelelő mozgásszükséglet kielégítése (séta, játék, sport, kirándulás, stb.)
- Rehabilitációs tevékenységek biztosítása, a tartási rendellenességek leküzdése, az összerendezett mozgás fejlesztése érdekében (gyógyúszás, gyógytorna, diszfáziás torna, stb.)

- Az iskolai és az iskolán kívüli testi épséget veszélyeztető tényezők megismerése (folyamatos kapcsolattartás iskolánk rendőrével, előadások, rendőrségi bemutatók).
- A testi és mentális képességek megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges életritmus kialakítása (megfelelő napi-, heti-, házirend).
- Az egészség megőrzéséhez szükséges alapvető egészségügyi ismeretek nyújtása (egészségnapok szervezése).
- A szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése (folyamatos kapcsolattartás az ÁNTSZ védőnőivel, előadások, bemutatók, pl.: szerv bemutatók a dohányzás és egyéb szenvedélyek káros hatásáról).
- Harmonikus fiú-lány kapcsolat kialakítása.
- Az egészséges nemi fejlődés menetének megismertetése, s ezzel kapcsolatos higiéniai követelmények betartása (előadások, tesztek, szórólapok).
- Hátrányos helyzetű, vagy tanulási nehézségekkel, lelki problémákkal küzdő gyermekek segítése (egyéni bánásmód, pszichológusi tanácsadás).
- Megfelelő iskolaorvosi ellátás.

4.3 Környezeti nevelés

Célunk a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása, a környezettel harmonikus életvezetés. Ösztönözzük a tanulókat a környezet védelmére, arra, hogy utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja.

Tegyük világossá, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja környezetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedjünk a tanulóink **pozitív jövőképének** kialakítására (szociális életviteli és környezeti kulcskompetenciák – én dimenziói).

Tevékenységi körök e téren:

- Az **élő környezet megismerése**, alakítása, védelme (növény, kertgondozás, faültetés, kedvtelésből tartott állatok gondozása, vadon élő állatok védelme: madáretetés télen, természetjárás, termények gyűjtése, stb.). Megemlékezés a világnapokról: Madarak-, fák napja, Állatok napja, Föld napja).
- Részvétel környezetvédő tevékenységekben (pl.: parkosítás, környezet takarítás, természeti-, és kulturális örökség védelme).
- Környezetet feleslegesen terhelő tevékenységek (termékek, anyagok pazarló felhasználása, energiafogyasztás, szelektív hulladékgyűjtés, vásárlási,

fogyasztási szokásaink, környezetbarát termékek, igények-, és szükségletek, stb.).

- ***Az ember alkotta környezet*** védelme. Közvetlen környezetünk – osztályterem, hálószoza, iskolaudvar, sportpálya – rendben tartása. A diákotthon épülete, bútorai, egyéb berendezési tárgyainak védelme. Kapcsolatok környezetvédő, településvédő szervezetekkel.

4.4 Esztétikai nevelés, művészet és információs kultúra

Célunk, hogy a tanulók személyes élményeik során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat.

Tevékenységi körök e téren:

- Alkotó helyzetek biztosítása (manuális foglalkozások, kézműves szakkör, stb.).
- Produkciók létrehozása, bemutatása (színpadi előadó művészet, zene-, táncjelenetek – farsang, karácsonyi műsor, Duráczky-est).
- Az egyéni ízlés alakulásának segítése (Mi a szép?, Miért tetszik?, Mi a divatos, ízléses?, alkalomhoz illő öltözködés, szélsőségektől való tartózkodás, stb.)
- A diákotthon belső tereinek szépítése (az alkotás öröme).
- Zenehallgatás, tárlat, kiállítás, mozi, színházlátogatás, bábelőadás (városi programok figyelemmel kísérése, műsorfüzet, internet).
- Irodalmi műsorok szervezése (vers-, és prózamondó verseny, stb.)
- Ismeretterjesztő előadásokon való részvétel (interaktív könyvtári, múzeumi előadások, stb.)
- Műveltségi játékok népszerűsítése.
- A könyvtár nyújtotta lehetőségek használata. Informatikai ismeretek felhasználása.
- Napi szintű tájékozódás, és beszélgetés a világban történekről, hírközlő média figyelése (beszélgető-kör).

Hagyományaink (szervezésük és megrendezésük a diákönkormányzattal közösen történik). A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, a rá való emlékezés sok közös élmény forrása lehet, erősíti a **közösségi összetartozás**, az **egymásra figyelés**, az **egymás segítésének érzését** (tanévnyitó, Iskola napja, Siketek Világnapja, Nemzeti ünnepek, adventi-, húsvéti játszóház, Mikulás fogadása, karácsonyi és farsangi

műsorok, karácsonyi vacsora, vers-, és prózamondó verseny szervezése, Duráczky-est, anyák napja, gyermeknap, ballagás, tanérvzáró).

Iskolánk valamennyi rendezvényéről fényképek, videó felvételek készülnek, melyek intézményünk honlapján megtekinthetők (www.duraczky.hu)

5 A DIÁKOTTHON MŰKÖDÉSE

A diákotthoni szolgáltatások folyamatos munkarendben, megszakítás nélkül történnek. Koedukált diákotthonunk 90 férőhellyel működik. A bentlakó gyermekek életkora széles életkori sávon mozog (3 éves óvodás, 20 éves középiskolás).

Különös figyelmet fordítunk **állami gondozott gyermekeink** hétvégi ellátására. Elhelyezésük jól felszerelt, családias jellegű lakásotthonban történik. Nevelőink próbálják megtanítani őket mindazon tevékenységre, melyek igazán csak családban sajátíthatók el (pl.: sütés, főzés, mosás, takarítás, környezet szépítése, tisztán tartása). Diákotthonban dolgozó pedagógusok és pedagógus munkát segítők a hétvégeken és a szünetekben változatos programokat szerveznek számukra (pl.: kézműves foglalkozások, bicikli túrák, kirándulások, rendezvények látogatása, stb.).

Állami gondozott gyermekeinken kívül a lakóotthonban tölthetik a hétvégét a szülők kérése alapján azon gyermekek is, akik távol élnek a lakóhelyüktől és a család anyagi helyzete nem engedi meg a hetenkénti utazást.

5.1 Személyi feltételek

- Diákotthoni nevelőtestületünk egyik fő feladatának tekinti a diákotthon sajátos, családias arculatának megtartását, a délelőtti-délutáni összehangolt munkát, ezzel párhuzamosan fenntartva annak jogát, hogy ki-ki önállóan, lehetőleg saját elképzelése szerint szervezze csoportja életét.
- A diákotthonban a nevelési feladatokat megfelelő képesítésű **pedagógusok** végzik (óvodapedagógusok, tanítók, szaktanítók, szaktanárok, logopédusok). Szakkollégiumi műveltségi területen megszerzett végzettségüknek megfelelően többen aktív részesei a délelőtti oktató-nevelő munkának is.
 - Fontos, hogy önképzések során speciális ismereteket sajátítsanak el (belső továbbképzések, diszkalkulia tanfolyam, Lapoda-program, külső tanfolyamok, kooperatív tanulási technikák, pedagógus továbbképzések a kompetencia alapú programcsomagok bevezetéséhez).

- Rendelkezzenek megfelelő empátiával.
 - Tartsanak folyamatos kapcsolatot a gyermekek nevelésében résztvevő személyekkel (szülők, pedagógusok).
- A hatékony gyermekközpontú működéshez a ***nem pedagógus diákotthoni dolgozóknak (gyermekfelügyelők, éjszakai gyermekfelügyelők, gondozónő, pedagógiai asszisztensek)*** is hozzá kell járulniuk a gyermekek ellátásáért végzett felelősségteljes munkájukkal. Jelenlétük, tevékenységük, és annak színvonala is nevelési tényező.
- A tanulók egészségügyi ellátása diákotthonunkban ***ápolónők***, és ***védőnő*** személyében valósul meg reggel 7 órától este 19 óráig. A gyermekek egészségügyi ellátásához szakorvosok munkáját is igénybe vesszük (gyermekorvos, szemész, orr-, fül-, gégeész, audiológus).
- A diákotthon zavartalan működését a technikai személyzet munkája is segíti (konyha, mosoda, karbantartók, takarítók).

.5.2 Tárgyi feltételek

A 2006/2007-es tanévtől egy kívül-belül megújult minden igényt kielégítő diákotthonban lakhatnak gyermekeink. Az Unió előírásainak megfelelően biztosított az épület akadálymentesítése.

A lányok és fiúk egy-egy emeleten két-két ágyas szobák és a hozzájuk tartozó zuhanyzók és mellékhelyiségek alkotta lakóegységben élnek hétfőtől-péntekig.

Az egyedileg tervezett bútorokkal berendezett szobákat saját játékaikkal, tárgyaikkal tehetik még személyesebbé. A legkisebbek számára sikerült kialakítani mindkét emeleten egy külön lakóegységet, melyet az életkori sajátosságok figyelembe vételével, speciális bútorokkal szereltünk fel (állítható mosdó, kisbútorok). A szabadidő kulturált eltöltését minden emeleten tévé-, és játszósza, társalgó, a II. emeleten jól felszerelt számítógép szaktanterem biztosítja. A mozgásigény kielégítésére a harmadik emeleten egy speciális eszközökkel felszerelt mozgásfejlesztő terem, és egy 14 x 18 m-es tornaterem áll gyermekeink rendelkezésére.

A kis-konferencia terem különböző előadások színhelye (bábelőadások, egészségügyi előadások, stb.)

5.3 A diákotthoni élet megszervezése

- A diákok napi életének kereteit úgy kell meghatározni, hogy az egyes tevékenységek belső arányai az életkori sajátosságaikhoz igazodjanak. Olyan

értékelési rendszert kell kialakítani, amely megfelelő motivációs bázist teremt a tanulók számára.

- A belső élet megszervezésénél jelentős szerepet töltsön be a **Diákönkormányzat**. Aktívan vegyen részt az iskolai, diákotthoni élet megszervezésében, tartson évente legalább két diákönkormányzati gyűlést, ismerje és gyakorolja a gyermekek jogait, kötelességeit, képviselje az intézményben tanulók érdekeit.
- A diákotthon építsen ki hagyományokat a maga sajátos eszközeinek felhasználásával, illetve a meglévőket folyamatosan ápolja. Ezzel is erősítse a diákotthoni közösség összetartozását. (pl.: hallássérült és logopédiai csoportok közös programja, név-, és születésnapok megünneplése, stb.)

5.4 Kapcsolatrendszer

A diákotthon nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a *szülőkkel, szülői szervezetekkel* (munkaközösségekkel), a *kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel*, a *szociálisan hátrányos helyzetű tanuló*, valamint *veszélyeztetett gyermek* esetében a *Gyermekjóléti Szolgálat*tal, a *település intézményeivel, civil szervezeteivel, a helyi kisebbségi önkormányzatokkal*. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

A diákotthon belső életének színesebbé tétele érdekében az intézményi programok keretében kiemelten szorgalmazzuk az együttműködést a:

- szülői házzal (családlátogatások, fogadó órák, szülői értekezletek, jeltanfolyam szülőknél, pszichológus által vezetett szülői tréning, stb.).
- társintézményekkel:
 - sportrendezvények (asztalitenisz, úszás, foci, atlétika, röplabda, Hallássérült Iskolák Nemzetközi közlekedési Versenye, stb.)
 - kulturális bemutatók (színjátszó fesztivál)
 - tanulmányi versenyek (Hanyvári Pál Kommunikációs Emlékverseny, matematika verseny, stb.)
- többségi iskolákkal: városi iskolák sportrendezvényeibe való bekapcsolódás (pl.: Mikulás-napi sportdélután, játékos vetélkedők, stb.). Közös kézműves és kulturális foglalkozások a Csurgói Eötvös József Általános Iskola diákjaival.

6 A DIÁKOTTHON EREDMÉNYESSÉGE

A diákotthoni nevelés a szülővel, az óvodával és az iskolával együttműködve hozzájárul ahhoz, hogy

- a nevelési folyamat végére a gyermek minél teljesebb mértékben sajátítsa el a társadalomba való beilleszkedéshez, az ***önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket***, képességeket, értékeket.
- követni tudja az alapvető erkölcsi normákat
- képes legyen az egészséges és kulturált életmód kialakítására
- reális társadalomképe alakuljon ki
- fejlődjön önértékelő képessége
- képessé váljon az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására, megtartására
- ismerje nemzetünk kulturális, történelmi hagyományait
- rendelkezzen az érdekeinek érvényesítéséhez szükséges képességekkel

Az eredményesség értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen kezdeti feltételek mellett fejtette ki hatását.

V. EGYSÉGES SZAKSZOLGÁLAT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az egységes szakszolgálat magába foglalja az Életes Mátyás intézmény és a Hétszínvirág intézmény szakszolgálati tevékenységét is.

1. KORAI FEJLESZTŐ KÖZPONT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Küldetésnyilatkozatunk

Egységes alapelvek alapján a szolgáltatások komplex rendszerét alakítottuk ki a hallás-, látás-, beszéd fogyatékos, mozgássérült és halmozottan sérült kisgyermekek korai gondozása érdekében.

Szeretnénk, hogy a szülők tanuljanak meg együtt élni a sajátos nevelési igényű gyermekükkel és könnyebben birkózzanak meg a megnövekedett családi és társadalmi feladatokkal.

Azt akarjuk, amit a szülő: megalapozni, elősegíteni a gyermek sikeres fejlődését és alkalmassá tenni az önálló életre.

A komplex ellátásunk egységes alapelvei

- A szülők pontos, objektív, korrekt és széleskörű tájékoztatása
- Alkalmazkodás a család szokásaihoz, értékeihez, körülményeihez, hagyományaihoz, hiszen a nevelés elsődleges színtere a család.
- A szülői kompetencia erősítése.
- Szülők és a gyermek tisztelete.
- A fejlődés eltérő, egyedi ütemének figyelembe vétele.
- A gyermekekkel foglalkozó szakemberek összefogása, kölcsönös tisztelet és elismerés egymás munkája iránt.
- Teamek létrehozása a gyermeket fejlesztő szakemberekből.
- A gyermekek és szüleik egy helyen, egy időben juthassanak egészségügyi, pedagógiai/gyógy pedagógiai, pszichológiai ellátáshoz.
- A szülő aktív részese a fejlesztésnek, így a szülő-pedagógus kapcsolat intenzív és rendszeres, része a pedagógiai munkának.

A kora gyermekkori intervenciónk célja

A családdal együttműködve, a család értékeire és hagyományaira építve, a hallás-, látás-, mozgás-, halmozottan sérült és beszéd fogyatékos kisgyermekek harmonikus

személyiségfejlődésének elősegítése, különös tekintettel az állapotukból eredő hátrányok leküzdésére.

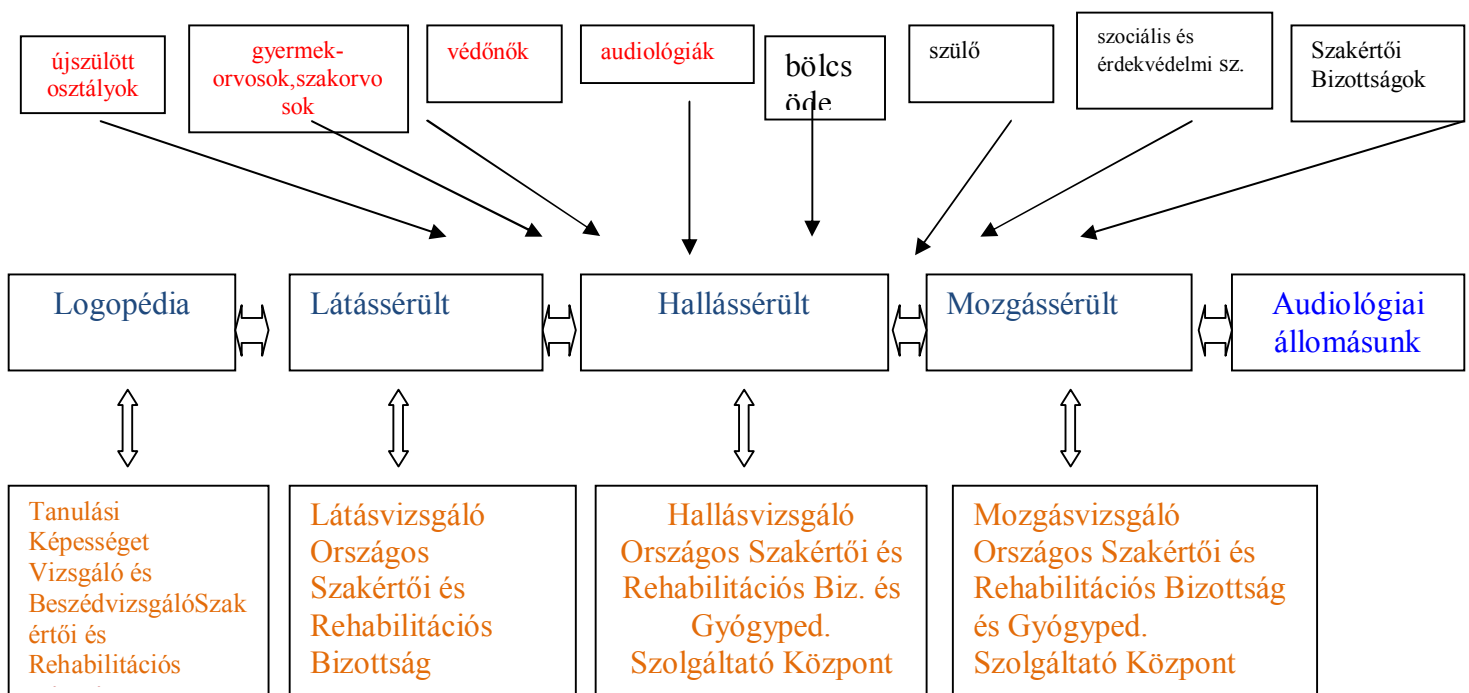
Korai fejlesztésre jogosult:

A korai fejlesztés az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján kezdődik, illetve fejeződik be. A testi és érzékszervi fogyatékoság esetén az orvosi diagnózist követően is kezdődhet ebben az esetben a szakértői bizottság szakvéleménye már a fejlesztés során készül el.

Az ellátás, ambuláns keretek közt az intézményünkben, decentrumokban valamint a gyermek lakóhelyén, a családnál is történhet.

Ellátási területünk: az intézmény Alapító Okiratában foglaltak szerint.

A szolgáltatás igénybevételének lehetőségei

A fejlesztés formái

Egyéni fejlesztés: melynek során a gyógypedagógus a gyermek erősségeire alapozva megfelelő terápiákkal segíti a megkésett területeken a fejlődést. Célunk, hogy a gyermek mindennapi, otthoni fejlesztéséhez mintát nyújtsunk, s azt a szülőkkel való konzultáció során a mindennapi élet helyzeteire vonatkoztassuk. Nagy hangsúlyt fektetünk a fejlesztésekhez kapcsolódó, szülővel folytatott beszélgetésekre. Ezek az otthoni helyzetek alapos elemzésére építve, a gyermek és a vele együtt élő családtagok interakcióira, napi rutinjára vonatkozó tanácsadást, valamint a gyermek akadályozottságából, eltérő fejlődéséből fakadó nehézségek, problémák megoldásának közös keresését tartalmazzák. A gyógypedagógusok a gyermek állapota és a család igénye alapján a gyermek otthonában is látogatást tesznek, valamint ha a gyermek közösségbe jár ott is felkeresik és konzultálnak, tanácsot adnak az ott dolgozó szakembereknek.

Csoportos fejlesztés: Az azonos életkorú, hasonló típusú sérüléssel élő gyermekek számára csoportokat hozunk létre, hogy az itt zajló foglalkozások során a gyógypedagógiai segítségnyújtás mellett a gyermek számára közösséghez való hozzászoktatást, a szülők számára pedig a segítő sorstársi kapcsolatok kialakulását is előmozdítsuk.

A speciális terápia egyéni fejlesztési terv alapján történik, melynek szempontjait a melléklet tartalmazza.

Helyzetelemzés

Korai Fejlesztő Központunk intézményünkben a Somogy Megyei Önkormányzat Duráczky József Óvodája, Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Nevelési Tanácsadója, Diák- és Gyermekotthona épületében működik.

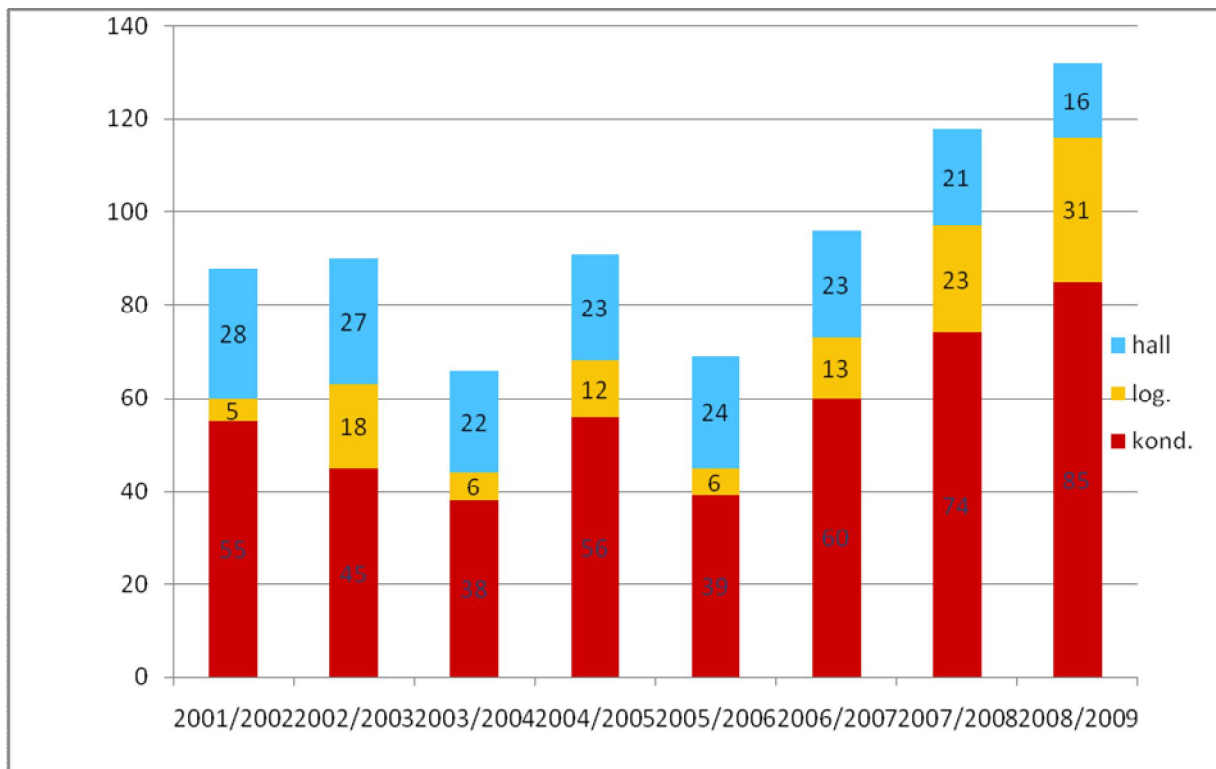
Az épület a város központjában található, közlekedési szempontból jól megközelíthető. Közel van a MÁV és Volán pályaudvar, így tömegközlekedési eszközökkel érkező vidéki gyermekek és szüleik könnyen elérik a foglalkozás helyszínét.

Az autóval érkezők számára az intézmény parkolójában, a környék utcáiban parkolási lehetőség van, a mozgássérültek emblémájával rendelkezők az intézmény udvarában kialakított speciális parkolóhelyet vehetik igénybe.

Az épület akadálymentesített és a gyengénlátó gyermekek közlekedésének megkönnyítése céljából valamennyi közös helyiség vezető sávval rendelkezik. Az emeleti foglalkoztatók, az orvosi rendelők, az audiológia megközelítését felvonók biztosítják.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézményen belül biztosítsunk minden olyan szolgáltatást, amelyre a gyermeknek szüksége lehet.

Korai fejlesztésben résztvevő gyermekek létszámának alakulása intézményünkben

Tárgyi feltételek

A gyermekek fogadása hangulatosan kialakított környezetben zajlik. Intézményünkben szakterületenként több fejlesztő helyiség, mozgásfejlesztő, uszoda illetve tanári szoba áll rendelkezésünkre.

A *fejlesztő szobák* kellemes légkört árasztanak, közelítenek az otthoni, illetve óvodai körülményekhez.

Szakterületenként, az előírásoknak és az igényeknek megfelelően, a fejlesztő szobák speciális bútorokkal, eszközökkel felszereltek. A berendezés során figyelembe vettük a gyermekek életkorát és ellátási igényét.

Az intézmény 3 gépkocsival rendelkezik. Ha a gyermek ellátása családban, a lakóhelyén történik, a gépkocsikat valamennyi szakterület igénybe veheti.

Személyi feltételek

Szakterületenként a személyi feltételek az igényekhez alkalmazkodnak, minden évben az intézményi munkatervben kerülnek rögzítésre.

A korai fejlesztést végző kollégák az előírásoknak megfelelő végzettséggel rendelkeznek. Az alapképesítésen túl mindenki végzett szakirányú tanfolyamokat, három kolléga szakvizsgázott gyógypedagógus.

A korai szakszolgálat tevékenységét egy asszisztens és egy pedagógiai munkát segítő (asszisztens) kolléga segíti.

Korai felismerés, felkutatás

Cél: minél korábbi életkorban történő diagnosztizálás, megfelelő speciális segédeszközökkel való ellátás.

Feladat:

Kapcsolatok kiépítése, bővítése az érintett területek szakembereivel:

- Védőnők,
- Gyermekorvosok, házi orvosok,
- Szakorvosok,
- Újszülött osztályok
- Klinikák,
- Audiológiai állomások,
- Nevelési Tanácsadók,
- Szakértői Bizottságok

Rendszeres tájékoztatók szervezése az érintett szakembereknek.

Tanácsadás a szülőknek, a családnak

Cél:

A szülők (családtagok) felkészítése az eltérő fejlődési ütemű gyermekük szakszerű fejlesztésében való részvételére.

Feladat:

- Szülő-gyermek kapcsolat megfelelő irányítása,
- Szülők pszichés megsegítése,
- Egyéni tanácsadás,
- Csoportos megbeszélés, mentálhigiéné,
- A közvetlen családi körön kívüli szociális kapcsolatok építésének segítése,
- Kapcsolatteremtés és viselkedés tanulása különböző szituációkban, aktivitás, motiválás,
- Otthoni ellátás keretében történő korai fejlesztés, kiemelten a 0-2 éves korosztály esetében,
- A gyermekkel történő foglalkozáson a szülő aktív részvételének kialakítása,
- A kisgyermek kommunikációra való igényének és az ehhez szükséges alapvető képességek, készségek kialakítása,
- Szülőklub, szülőtanfolyam működtetése.
- Segítségnyújtás a családnak a gyermek számára legmegfelelőbb közösség, illetve további fejlesztési módszerek és intézmények keresésében.
- *Folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a gyermekkel kapcsolatban álló szakemberekkel (orvos, pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, audiológus, konduktor, logopédus).*

A hallássérült gyermekek korai fejlesztésének célja:

A családdal együttműködve, a család értékeire és hagyományaira építve, a hallássérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, különös tekintettel a nyelvi készségekre és a szociális képességekre.

Speciális terápia

Cél:

A hallásra és beszédre épülő nyelvfejlődés megindítása minél korábbi életkorban.

Feladat:

- A fejlesztés megszervezése,
- Az egyénre szabott beszéd és nyelvfejlesztési terápia megtervezése, biztosítása,
- Pedoaudiológiai ellátás biztosítása.

Fejlesztő munka főbb területei:

- Hallási figyelem fejlesztése,
- Szókincs fejlesztése,
- Beszéd-, nyelv-, és kommunikációs készség fejlesztése,
- Szociabilitás fejlesztése,
- Értelemfejlesztés.

CI-s gyermekek műtétre történő felkészítése és ellátása során jelentkező plusz feladatok:

- Műtétrel kapcsolatos tájékoztatás a szülőnek,
- A gyermek életkorának megfelelő felkészítés,
- CI-kérdőív kitöltése,
- Együttműködés a beállítást végző szakemberrel,
- A beszédprocesszorok helyben történő állítása,
- Az alkatrészellátás, pótlás gördülékenyebbé tétele
- A helyben elvégezhető vizsgálatok megszervezése,
- Hallási fejlődést nyomon követő EARS-teszt felvétele.

Logopédiai korai fejlesztés

Cél:

Ép hallású, az életkori átlagnak megfelelő pszichomotoros fejlettségű 0-5 éves gyermekek felkutatása, a megfelelő diagnosztizálás után beszédének megindítása, a nyelvi rendszer kiépítése.

A fejlesztés megkezdése abban az esetben indokolt, ha

- a gyermek szándékait, kívánságait sem szóval, sem gesztussal nem fejezi ki
- a gyermek 2-2,5 éves koráig csak szótöredékeket, egyszerűbb szavakat használ
- a gyermek aktív szókincse 2 éves korára nem éri el az 50 szót
- a beszéd időben megindult, de a beszédfejlődés (szókincs, grammatika) valamilyen ok miatt megrekedt
- a gyermek szóbeli kéréseket, utasításokat nem, vagy bizonytalanul ért meg
- a gyermek beszédfejlődése megindult, de a beszédet szűkebb környezete is csak nehezen érti meg
- a beszéd késik és a szűkebb családban beszédfejlődési késés, nyelvfejlődési zavar fordult elő

Feladat:

- Beszédindítás egyéni és csoportos fejlesztés keretében, kommunikációs helyzetek teremtésével
- A szókincs és a nyelvi rendszer kiépítése egyéni fejlesztés keretében
- Mozgásfejlesztés, a mozgás- beszéd integráció kiépítése.

A mozgássérültek korai konduktív nevelése

Dr. Pető András által kidolgozott konduktív nevelés alapja, hogy a pedagógusok, konduktorok teljes mértékben azonosuljanak a konduktív pedagógia alapelveivel és gondolkodásmódjával. A nevelési folyamat különlegesen szerkesztett, lépcsőzetesen épülő, minőségében állandóan bővülő tanítási-tanulási program, mely célképzésre, aktivitásra, öntevékenységre készíteti a gyermeket.

Cél:

A központi idegrendszeri eredetű mozgássérült gyermekek ellátása, a mindenoldalú személyiség fejlesztése, melynek eredményeképpen a mozgássérült gyermekből önálló életvitelre képes, a természeti és társadalmi körülményekhez alkalmazkodni tudó, harmonikus személyiség válik.

Feladat:

- A dysfunkcios gyermek ortofunkciossá nevelése
- Az aktív tanulás elősegítése
- Az aktív magatartás, célképzés megvalósítása
- Hangsúlyozott a motiváció, a közösségi munkára nevelés
- A társadalmi alkalmazkodás megtanulása
- Az életkornak megfelelő követelmények támasztása, és ugyanakkor rávezetés a követelmények saját erőből történő kivitelezésére
- Hely-, helyzetváltoztatási formák elsajátítása
- A tartási rendellenességek, esetleges kontraktúrák kialakulásának megelőzése

A konduktív pedagógiai szakszolgálatnál foglalkoztatott mozgássérült gyermekek sérüléstípusai:

- Athetosis
- Diplegia spastica
- Tetraparesis spastica
- Ataxia
- Spina bifida
- Dystrophia musculorum progressiva
- Megkésett mozgásfejlődés
- Haemiparesis spastica
- Hypotonia
- Plexus brachialis
- Myopathia

Konduktív korai tanácsadás

A tanácsadáson a rendelkezésre álló szakorvosi leletek és általában az első konduktív megfigyelés alapján annak eldöntése, hogy a gyermek konduktív módszerrel fejleszthető-e.

A tanácsadás előzetes időpont egyeztetés után történik.

A tanácsadás célja:

Konduktív fejlesztésre való alkalmasság eldöntése

A tanácsadás feladatai:

- Részletes anamnézis feltétele
- Jelenlegi megfigyelés a gyermekről
- Státusz készítése
- Fényképek készítése a jelen állapot pontosabb rögzítésére
- A tanácsadási jegyzőkönyv elkészítése
- Szakértői javaslat iránti kérelem az Országos Mozgásvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs és Gyógypedagógiai Központba

Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika (HRG) - módszer

HRG – gyógyúszás alkalmazása a gyermekek terápiájában

Cél:

- organikus éretlenség javítása
- tünetcsökkentés motoros, pszichés-kognitív és szociális területeken
- sérülésből eredően esetlegesen kialakuló másodlagos tünetek megelőzése és korrekciója
- csoportnormák és követelményrendszer folyamatos és következetes alkalmazása és elfogadása
- alapvető mozgáskultúra kialakítása
- mozgás örömeinek megismertetése
- fizikai és szellemi képességek tervszerű fejlesztése

Feladat:

- a kóros reflexek, tartások és együttmozgások fokozatos leépítése
- orthopédiai elváltozások pararehabilitációja, illetve megelőzése
- fizikai képességek növelése (erő, gyorsaság, állóképesség)
- akusztikus, vizuális, taktilis és kinezetikus ingerekkel és motiváló feladatokkal, játékokkal a folyamatos figyelem, szem mozgáskoordináció, valamint a mintamásolás fejlesztése
- szimmetrikus és aszimmetrikus mozgások gyakorlásával a két fél oldal motoros összehangolása, az esetleges féloldali érintettség normalizálása,
- a mozgásindítás és megállítás képességének, valamint az erőadagolás és ritmusérzék fejlesztése
- a szülőknek a terápiás folyamatba történő bevonásával a szülő – gyermek kapcsolat elmélyítése

- a csoportfoglalkozások során a szociális kapcsolatok, a testvázlat és a térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- az ún. „totális érzékelő apparátus” (mozgás, aktivitás, figyelem, szociális érettség, magatartás, beszéd, emlékezet, térbeli tájékozódás, észlelési keresztcsatornák, gondolkodás) elemeinek normalizálása
- egyre összehangoltabb idegrendszeri működés kialakítása
- a közös mozgásos játékok közben énekekkel, mondókákkal a szókincs, a hang- és beszédutánzás, a beszédkésztetés fejlesztése
- összerendezett, akaratlagos, pontos, precíz és esztétikus mozgások előhívásával bizonyos mozgáskultúra és mozgásos kreativitás kialakítása
- a terápia során 3 úszásnem (gyorsúszás, hátúszás és mellúszás) alaptechnikájának elsajátítása

Az értékelés szempontjai

- a magatartás változás (a sírás, hárítás abbahagyása, együttműködés kialakulása)
- a figyelem hosszabb ideig történő fenntarthatósága
- a poszturális reakciók fejlődése (javuló fej- és törzskontroll, a kóros tartások mérséklődése, a statokinetikus reakciók kialakulása...)
- a tréning feladatainak pontosabb végrehajtása.

Életkor, sérülés és beilleszkedési képesség alapján az alábbi csoporttípusok alakíthatóak ki

- kezdő,
- kis középhaladó,
- középhaladó és
- haladó

Csoportlétszám

- kezdő csoport (szülővel együtt) 4 – 6 gyermek
- kis középhaladó csoport (szülő folyamatosan kiszorul) 6 – 7 fő
- középhaladó csoport (szülő nélkül) 6 – 7 fő
- haladó csoport (szülő nélkül) 7 – 10 fő.

A vízben mind az egyéni, mind a csoportos foglalkozásokon a HRG- gyógyúszás oktatón kívül a gyermekekkel egy szülő is benn tartózkodik.

Gyógytorna

Célja: gyógyító és helyreállító hatás gyakorlása az egyes szervek működésére és az egész szervezetre egyaránt

A gyógytorna, a mozgásszervi-, belgyógyászati-, neurológiai és egyéb betegségek megelőzését, gyógyítását célzó komplex konzervatív terápia egyik kezelési módja.

Az egyéni, személyre szabott gyógytorna a leghatékonyabb, ezért korai fejlesztés során ezt részesítjük előnyben. Bizonyos esetekben 3-4 fős csoportokban is végzünk kezelést.

A gyógytorna hatékonyságát manuálterápiával és masszázzsal fokozzuk.

Rendelkezünk víz alatti gyógytorna lehetőséggel is.

A látássérült gyerekek korai fejlesztésének célja:

A látássérült kisgyermek önkifejezésének, harmonikus személyiségfejlődésének formálása játékos tevékenységeken keresztül, a család értékeire, hagyományaira alapozva a családdal együttműködve.

Speciális terápia

Cél:

A látássérült kisgyermek önálló életvitelének elősegítése a meglévő látásra alapozva.

Feladat:

- A látásmaradvány szinten tartása és maximális kihasználása
- A biológiai adottságok és az életkori sajátosságok figyelembe vételével a tapintási készség kialakítása és a lehető legmagasabb szintre emelése
- A metakommunikatív viselkedés tanítása
- A látássérült gyermekek fiziológiás mozgásfejlődésének elősegítése, a tartási és egyensúlyi reakciók kiépítése, az alaphelyzetek és a helyváltoztatás képességének kialakítása
- Az önálló, lehetőleg független életvitel megalapozása
- Fölösleges testmozgások, bizzar viselkedések leépítése
- A kommunikációs igény felkeltése, a kommunikációs megnyilvánulások megerősítése, az adekvát kommunikáció kialakítása

- A hallási figyelem fejlesztése
- Szükségletek, igények, hangulatok kifejezése verbális úton

Szakszolgálati ellátás hatékonyságának növelését segítő szolgáltatások

A rendszeres, heti gyakoriságú rehabilitációs foglalkozásokon túl lehetőség van intézményünkben többféle speciális szolgáltatás igénybe vételére is.

Intenzív felkészítés családok számára

Korai fejlesztés területén: 2-3 napig tartó intenzív fejlesztést jelent, melyen családok vesznek részt, és ahol lehetőség nyílik a mindennapi rutin tevékenységek kihasználásával intenzív tanácsadásra. A család elhelyezésre családi apartmanjainkban van lehetőség.

Játék-, videó-, szoftver-, diafilm és könyvkölcsönzés

Szülőklub, szülőtanfolyam

A Szülőklub létrehozásában döntő volt, hogy a szülők igényelték a sorstárs szülőkkel való kapcsolatfelvételt, a személyes találkozást, és mi azt tapasztaltuk, hogy egymástól kapják a legtöbb segítséget, a legtöbb bátorítást. Összejöveteleink színvonalát minden alkalommal emelték azok a hazai és külföldi előadók, akiket az adott terület kiemelkedő elméleti és gyakorlati szakemberei közül hívtunk meg, természetesen a szülői igények figyelembevételével. A szülőklubot úgy szervezzük meg, hogy az elméleti előadások mellett mindig mód nyíljon a gyakorlati bemutatásra is. Amíg a szülők előadásokon, tréningeken vesznek részt, a gyermekek szakszerű foglalkoztatásáról intézményünk szakemberei gondoskodnak.

Az intézmény minden helyisége és technikai berendezése rendelkezésünkre áll. Élvezzük a vezetőség és az iskola minden dolgozójának támogatását.

Pszichoterápia (intézményünk pszichológusának segítségével), amely a család igényeinek megfelelően tanácsadást, egyéni pszichoterápiát, illetve pár- vagy családterápiát jelenthet.

Családi videó tréning, gyorsítja, elősegíti korai fejlesztő munkánkat. A család életéből, valamint a foglalkozások során felvett videofelvétel (szülő, szakember) közös elemzésével, a pozitív kommunikációs helyzeteket kiemelve, a szülői

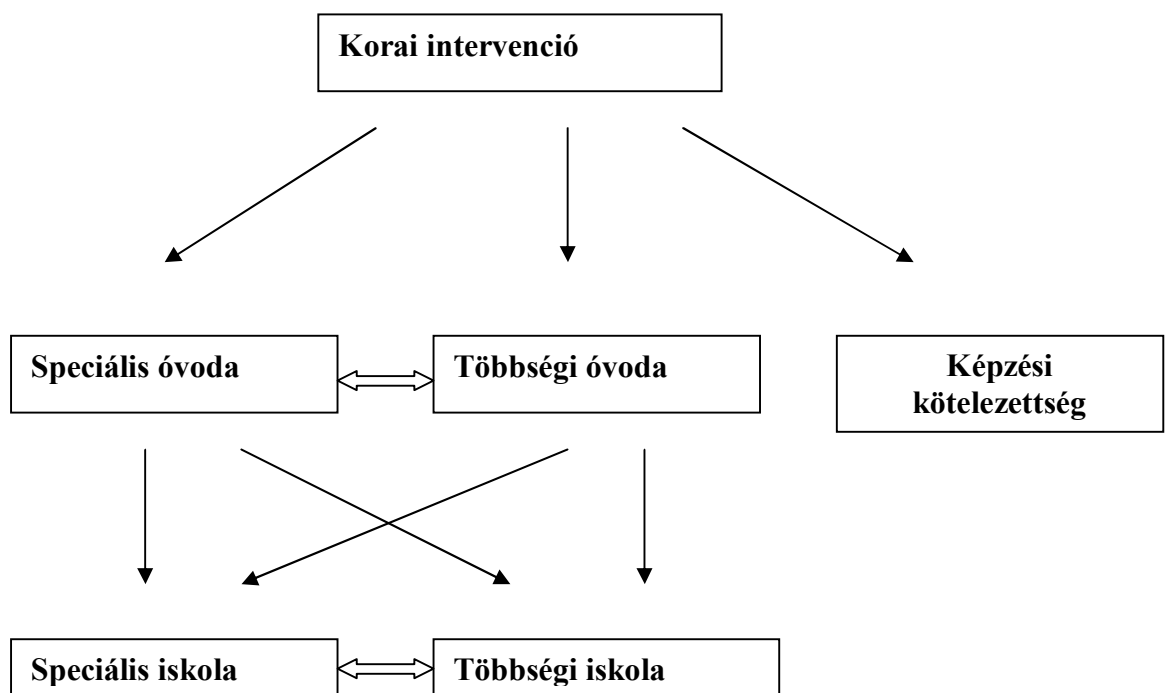
kompetenciát erősíti. Elősegíti a látottak, a módszertani javaslatok családban, otthoni környezetben történő alkalmazását.

A fejlődés nyomon követése

Kiindulópont az első találkozás során tapasztaltak (anamnézis, állapotfelmérés, pedoaudiológiai, szakorvosi vizsgálat), illetve az első szakértői vélemény.

A gyermek értékelése a fejlesztés közben folyamatosan történik, melyet a fejlesztési naplóban rögzítünk. A gyermek fejlődését félévente készített videó felvételekkel követjük nyomon. A fejlesztési év végén részletes, írásos anyagot készítünk a gyermek fejlettségi állapotáról, mely kiinduló alapja lesz a következő év egyéni fejlesztési tervének.

A korai intervenció utáni speciális pedagógiai ellátás lehetőségei

Szakmai szolgáltatás

- Továbbképzések, konferenciák, tanfolyamok szervezése, intézmény bemutatás,
- Az ELTE BGGYTF hallgatóinak hospitálások, szakmai gyakorlatok biztosítása,
- A gyógypedagógiai asszisztensek számára igény szerint egyéni vagy csoportos hospitálás biztosítása,

- A Kaposvári Egyetem Tanárképző Főiskolai Kar Hallgatóinak hospitálások szervezése,
- Az Egészségügyi Főiskola hallgatóinak előadás tartása, felkutatás, szűrés, audiológiai ellátás témakörben,
- Gyermekorvosoknak, védőnőknek tájékoztatás, intézet bemutatás.
- Pedoaudiológiai tevékenység bemutatása, hospitálás biztosítása
- Módszertani bemutatók tartása

1. Melléklet

Egyéni fejlesztés szempontjai

Név:

Születési idő:

Diagnózis:

Fejlesztési területek

Érzékelés-észlelés:

hallásfejlesztés

beszédfejlesztés: beszédértés

beszédprodukció:

- szókincs
- nyelvi szint
- kiejtés

kommunikációs szint

vizuális észlelés: szín

forma

alak

tapintás – szaglás – egyensúly - ízlelés

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgás
- Finommozgás

Kognitív fejlesztés:

- Figyelem
- Emlékezet:
 - rövid távú
 - hosszú távú
 - szeriális emlékezet

- szukcesszív
- szimultán
- akusztikus
- verbális
- Gondolkodás:
 - analízis-szinézis
 - rendezés
 - összehasonlítás
 - összefüggések felismerése
 - általánosítás
 - matematikai gondolkodás

Játék tevékenység fejlesztése**Rajzkészség fejlesztése****Ritmusérzék fejlesztése****Szocializáció:**

- önkiszolgálás
- magatartás
- társas kapcsolatok
- család
- önállóság

2 EGYSÉGES SZAKSZOLGÁLAT UTAZÓTANÁRI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mottó:

*Annyi legyen a normál nevelés, amennyi lehetséges,
és annyi legyen a speciális, amennyi szükséges*

Küldetésnyilatkozat

Azt akarjuk, amit a szülő: megalapozni, elősegíteni a gyermek sikeres fejlődését és alkalmassá tenni az önálló életre.

Alapelvek

- Alkalmazkodás a család szokásaihoz, értékeihez, körülményeihez, hagyományaihoz, hiszen a nevelés színtere a család.
- A szülők pontos, objektív, korrekt és széleskörű tájékoztatása
- Szülők és a gyermek tisztelete
- A befogadó óvoda, iskola fogadókészségének kialakítása
- A gyermekekkel foglalkozó szakemberek összefogása, kölcsönös tisztelet egymás munkája iránt
- A szülő aktív részese a fejlesztésnek, így a szülő-pedagógus kapcsolat intenzív és rendszeres, része a pedagógiai munkának.
- A legkorszerűbb technikai eszközök, módszerek ismerete, alkalmazása

Cél:

A sajátos nevelési igényű gyermekek segítése abban, hogy beilleszkedjenek a befogadó óvoda, iskola mindennapjaiba és aktívan részt vegyenek minden foglalkozáson. Minél korábban megtanuljanak élni, dolgozni és tanulni abban a közegben, amelyben felnőtt korukban is élni, dolgozni fognak.

Az ellátás, ambuláns keretek közt az intézményünkben, decentrumokban, valamint a gyermek lakóhelyén, a családnál történik, illetve a befogadó intézményekben.

A sajátos nevelési igényű gyermekekhez alkalmazkodva, a szülői igényeket figyelembe véve, valamint pedagógiai tevékenységünk hatékonyságának növelése érdekében decentrumokat alakítottunk ki, minden szakterületen működnek ezek a decentrumok, melyek felszerelése, kialakítása nagyon változó képet mutat. Az utazótanárok viszik magukkal a szükséges eszközöket, anyagokat.

Ellátási terület:

az intézmény Alapító Okiratában foglaltak szerint.

A befogadó intézményekkel a sikeres együttműködés érdekében közoktatási megállapodást kötünk.

A foglalkozások dokumentációja: egyéni fejlesztési terv, rehabilitációs napló.

Helyzetelemzés

Intézményünk a Dél-Dunántúli régió, Somogy megye, a megyeszékhely Kaposvár MJV földrajzi középpontjában helyezkedik el, közlekedési szempontból jól megközelíthető, mind a vasútállomásról, mind a távolsági autóbusz pályaudvarról, akár helyi járatos autóbusszal, akár gyalog is. Az ambuláns foglalkozásokra gépkocsival érkezők számára intézményi parkoló biztosított. Az intézmény fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítése megoldott.

Személyi feltételek

A szakszolgálatnál dolgozó kollégák szakképesítése lefedi a gyógypedagógiai nevelés/fejlesztés valamennyi területét.

A többségi óvodába/iskolába való integrációt segíti, hogy a gyógypedagógusok mintegy

40 %-nak óvodapedagógusi/ tanítói végzettsége is van.

Az integrációt segítő utazó gyógypedagógusok széleskörű szakmai ismeretekkel rendelkeznek. .

6 fő szakvizsgázott pedagógus. Több kolléga rendelkezik akkreditált tanfolyamok keretében szerzett tréning vezetői jogosultsággal.

Tárgyi feltételek

Az intézmény széleskörű szakmai ellátásának megfelelően jól felszerelt fejlesztőhelyiségekkel és eszközparkkal rendelkezik . A terápiás helyiségek – mozgás-,

logopédiai-, hallás-ritmus-, konduktív fejlesztés – alkalmasak kisebb létszámú csoportok befogadására is, akár képzés, akár óralátogatás céljából.

3 személygépkocsi áll rendelkezésre az utazáshoz, illetve engedély alapján saját gépkocsi használata. A gépkocsik beosztásakor törekszünk a minél teljesebb kihasználtságához, az azonos útvonalon lakó gyermekek egyidejű ellátásával.

Informatika és kommunikációs technika

- Módszertani videó felvételek készítése, editálása, webes publikálása.
Területek: hallássérültek, logopédia, látássérültek, konduktív pedagógia, speciális terápiák.
- E-tananyagok, hozzájuk tartozó módszertani dokumentumok készítése, webes publikálása.
Területek: hallássérültek oktatása.

A fenti két pontban felsorolt tevékenységek hozzájárulnak a különböző fogyatékosági területeken megvalósítandó szakmai szolgáltatások minőségének javításához. A módszertani anyagok webes publikálása egyfajta informatikai akadálymentesítés is a befogadó intézmények számára.

Humán erőforrás:

- informatikus a felvételek vágásához webes publikálásához,
- a különböző terápiák, fogyatékosági területek szakemberei a terapia/óra bemutatására, majd a film szerkesztéséhez, módszertani dokumentáció elkészítéséhez.

Szoftver: Adobe Premier, Dreamweaver

Saját akkreditált képzési program esetén IKT ismeretek nyújtása: pl. multimédiás e-tananyag készítés aktívtáblára.

A számítógép és az internet nyújtotta lehetőségek kihasználása a gyermekek fejlesztése és a szülői házzal, az inklúziót felvállaló intézményekkel történő kommunikáció során.

A gyermekek ellátásának megszervezése az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok valamint a Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleményében megfogalmazottak szerint történik.

A szakellátásban dolgozó kollégák sokoldalú képzettsége, valamint a különböző szakterületeket képviselő, intézményünkben dolgozó szakemberek bevonásának lehetősége

biztosítja a team-munka hatékonyabbá tételét, esetenként szupervízió alkalmazását, melybe szükség szerint külső szakemberek is bekapcsolódhatnak.

Inkluzív nevelésű-oktatású, valamint a logopédiai ellátásban részesülő gyermekek speciális pedagógiai megsegítése

A gyermek fejlesztése

Az inkluzív nevelésben-oktatásban részt vevő gyermekek speciális pedagógiai megsegítése, ambuláns keretek közt az intézményekben, decentrumokban valamint a gyermek lakóhelyén, a családnál történhet.

A gyógypedagógus feladata:

- Irányítja, és szükséges mértékben ellátja a gyermek speciális fejlesztését,
- A gyermek lakóhelyéhez közel élő szakembert kér és készít fel a fejlesztő munkára,
- Figyelemmel kíséri a törvényben előírt feltételek teljesítését,
- Koordinálja az együttműködést a szülő, az iskola, az Önkormányzat, a szakemberek között
- A pályaválasztást segíti.

A szülő felkészítése

Cél: a szülő ismerje meg gyermeke fejlesztése érdekében a rá háruló feladatokat és életperspektívákat.

A felkészítés formái:

- Személyes beszélgetés,
- Bemutatók,
- Találkozók a szülők és gyermekeik számára,
- Sorstársszülőkkel való kapcsolat felvétele,
- Szülőklub szervezése, működtetése,
- Video terápia

Szakmai segítségnyújtás a SNI gyermeket befogadó pedagógusoknak

Cél: a befogadó óvoda, iskola fogadókészségének kialakítása, a tantestület tagjainak felkészítése a gyermek speciális szükségleteinek elfogadására.

Feladat:

- Az utazó gyógypedagógus, mint tanár-asszisztens jelenléte a tanítási órákon,
- Hospitálások után megbeszélés, tanácsadás a gyermek pedagógusának
- Érzékenyítő gyakorlatok szervezése
- Hospitációs tréningek szervezése
- A többségi óvoda, iskola pedagógusainak beszámolója, az integrációs tapasztalatokról, tapasztalatcsere biztosítása,
- Módszertani kérdések feldolgozása,
- Oktatási dokumentumok elkészítésében való segítségnyújtás,
- Az alkalmazott technikai eszközök bemutatása.

A befogadó óvodák, iskolák tanulóinak felkészítése

Cél: az empátiás készség kialakítása, fejlesztése.

Feladat:

- A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével történő tájékoztatás, beszélgetés,
- Bemutató, demonstrálás,
- Technikai eszközök bemutatása, lehetőség szerint kipróbálása

A befogadó óvoda, iskola szülőcsoportjának felkészítése

Cél: A szülők is támogassák gyermekeiket a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadásában

Feladat: Szülői értekezleten való részvétel

Integrált hallássérült gyermekek ellátása

Intézményünk 1991 óta működtet utazótanári szakszolgálatot. A szakszolgálat biztosítja a speciális pedagógiai segítséget, az integráltan nevelt-oktatott hallássérült gyermekek esetében. A fejlesztés során auditív-orális módszert alkalmazunk

Szolgáltatások komplex rendszerét alakította ki a hallássérült gyermekek, szüleik és az befogadó intézmények számára.

Vállaljuk hallássérült gyermekek CI műtétre történő felkészítését.

2010-től a beszédprocesszor állítást is.

Nagy eredménynek tartjuk, hogy 2006-ban a Szülőklub egyesületté alakult, a Somogy megyei Bíróság „Hallod?!Szülőklub” néven jegyezte be, azóta szakszolgálatunk és intézményünk segítségével és támogatásával, de önállóan szervezik működésüket, a szülősegítő szolgáltatásokat.

Óvodai, iskolai integráció

Helyi integrációs modellek

Speciális intézményi háttérrel történő integráció

A speciális intézményi háttérű integráció a szociálisan hátrányos helyzetű, korai fejlesztésben nem részesült gyermekek előtt is megnyithatja az utat az integráció felé.

Általános iskoláskorúak intézményi háttérű integrációját segítjük. Jelenleg is több hallássérült diákunk a Kaposvári Egyetem Gyakorló Általános Iskolájában végzi tanulmányait, utazótanári megsegítéssel, rehabilitációs és szakszerű felkészítő órák biztosításával. Heti diákotthoni elhelyezést is intézményünkben vesznek igénybe.

Egyéni integráció:

Az egyéni integrációban lévő hallássérült gyermekek a lakóhelyükön lévő többségi óvodába, iskolába járnak. A speciális pedagógiai ellátást is döntően helyben biztosítjuk számukra.

Sajátos integrációs modell:

A logopédiai csoportok jó kommunikációs fejlesztő lehetőséget biztosítanak hallássérült kisgyermekek számára. Hallássérült gyermekek a logopédiai óvodai csoportban részesülnek átmeneti óvodai nevelésben, előkészítve őket a lakóhelyükön történő inkluzív nevelésre-oktatásra.

Erre a „belső” integrációra az iskolai tagozaton is lehetőség nyílik.

1-2 éves felzárkóztató év után a gyermekek visszakerülhetnek a lakóhelyi iskolába, vagy speciális intézményi háttérrel kerülnek integrációba.

Beszédhibás, beszéd fogyatékos gyermekek ellátása

Logopédiai tevékenységünk több éves tapasztalata alapján döntött úgy az iskolavezetés 1995-ben, hogy az ambuláns szakellátásban a centrumban folyó munka mellett utazótanári hálózat kialakításával, decentrumok fokozatos kiépítésével teszi hatékonyabbá a terápiás munkát.

A szakellátásunkhoz tartozó gyermekek több mint 2/3-a lakóhelyén, oktatási intézménye helyén utazás nélkül részesül megfelelő terápiában.

A decentrumokban fokozatosan történik a tárgyi feltételek javítása, ez még jelenleg is nagyon heterogén képet mutat.

A legtöbb helyen magas a komplex terápiát igénylők száma, mely feltétlenül indokolja a személyi és tárgyi feltételek további fejlesztését.

Tény, hogy egyre több 3 és 4 éves kor körüli, nem beszélő, vagy csak néhány szóval kommunikáló gyermeket jeleznek szakszolgálatunknak. Fejlesztésüket általában egyéni terápia biztosításával tudjuk megkezdeni/végezni. Folyamat-diagnosztikus tevékenységünk tapasztalatai alapján ők több évre elhúzódó, különböző speciális részprogram biztosítását is igénylik, ha szakellátásunkban ezt nem tudjuk biztosítani, akkor a kapcsolatrendszerünkhöz tartozó intézményben szerveztük/szervezzük meg számukra.

Ez a többirányú fejlesztés, ambuláns keretek között történő terápia esetén, három-négy tanévnyi időtartamot igényel, később pedig többségükben újra megjelennek a legalább két évet átfogó diszlexia-, diszgráfia és diszkalkulia terápia foglalkozásokon.

Fontosnak tartjuk és biztosítjuk az óvónőknek, tanító és tanár kollégáknak, valamint a szülőknek szóló tájékoztatók, előadások tartását és a hospitálási lehetőséget.

Szervezeti keretek, formák:

- Rendszeres logopédiai vizsgálatok végzése a terápia folyamatában.
Legyen lehetősége a terápiát végző szakembernek logopédiai vizsgálati órák beiktatására a szakirányú terápia hatékonyságának növelése, kibővítése esetleges módosítása céljából.
- Szükség esetén a logopédiai terápiával szoros tartalmi összefüggésben - a kezelésbe részesülő gyermekek számára - más ellátási, pedagógiai formák

megszervezésében segítségnyújtás, aktív közreműködés (bábképzés, sport, lovaglás, gyógyúszás, kommunikációs tréning stb.).

- Igény esetén a városunkban tanuló középiskolások, egyetemi főiskolai hallgatók beszédtechnikai hibáinak korrigálása.
- Folyamatosan emelkedik a nyelv- és beszédfejlesztő szakot végzett - vonzaskörzetünkben tevékenykedő - óvónők, tanítók száma. Szakirányú munkájuk segítése rendszeres kapcsolattartással. A konzultációs lehetőség biztosítása a szakellátás hatékonyságának növelése érdekében különös jelentőségű azokon a településeken, ahol logopédiai munkánkat nem vagy csak részben tudjuk biztosítani.

Tárgyi feltételek:

Centrumban:

- Eszköztár bővítése.
- Szakkönyvekkel, szakfolyóiratokkal történő könyvtárbővítés.
- A vizsgálatokhoz szükséges még hiányzó tesztek, vizsgálati anyagok beszerzése.

Decentrumban:

- A terápiás munka megfelelő tárgyi feltételeinek megteremtése, folyamatos fejlesztése.
- Eszköztár kialakítása és bővítése.

Szükséges lenne a szűrővizsgálatok végzéséhez, terápiás foglalkozások, órák ellátásához, hálózat építéshez újabb személygépkocsi beszerzése.

Ellátottak köre

A logopédiai szakszolgálat a vonzaskörzetünkbe tartozó óvodás- és általános iskolás korú gyermekek körében a következő problémák kiszűrését, részbeni vagy teljes diagnosztizálását, egyéni és csoportos fejlesztését vállalja: akadályozott/megkésett beszédfejlődés, pösze beszéd, orrhangzós beszéd, dadogás, hadarás, tanulási nehézség veszélyeztetettség prevenció, diszlexia-, diszgráfia, diszkalkulia reedukáció.

Diagnosztikus munka

A korrekt diagnózis megállapításához egyre több gyermek esetében indokolt a különböző részterületekre kiterjedő időigényesebb vizsgálat, melyhez a szükséges tesztek, eszközök nagy része rendelkezésünkre áll.

Az artikuláció vizsgálata mellett a diagnosztikus eljárások közül leggyakrabban az alábbiakat alkalmazzuk differenciál- és folyamatdiagnosztikai munkánk során:

- Általános intelligencia vizsgálatok
 - SON
 - Budapesti Binet
 - Goodenough-teszt (valamennyi gyermeknél elvégezzük tájékozódó jelleggel)
- Vizuomotoros koordinációt vizsgáló próbák
 - Frostig teszt
 - Bender A próba
 - Knox kocka
- Beszédvizsgálatok
 - GMP-teszt
 - Peabody szókincsteszt
 - Juhász-Bittera féle Megkésett/akadályozott beszédfejlődésű gyermekek beszéd és nyelvi fejlettségét vizsgáló teszt
- Tanulási alkalmasság vizsgálatai
 - DPT-teszt
 - Diszlexia vizsgálatok
 - Diszgráfia vizsgálatok
 - Diszkalkulia vizsgálatok
 - Hiskey-teszt

Az általános intelligencia vizsgálatokat (SON; Budapesti Binet) csak néhány esetben végzik el logopédiai diagnosztikai tanfolyamot végzett kollégáink, legtöbbször a Nevelési Tanácsadó, a Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői és

Rehabilitációs Bizottság, valamint a Gyermek- és Ifjúsági Pszichiátriai Góndozó szakemberei veszik fel kérésünkre. Indokolt esetben a részletes orvosi-, pszichológiai-, gyógypedagógiai vizsgálatokkal együtt, megszervezésében igény szerint segítünk a pedagógusoknak és/vagy a szülőknek egyaránt.

Indokolt esetben, a gyermekek szükségleteitől függően, nyomon követéses kontrollvizsgálatot végzünk 5-10 havi gyakorisággal.

Konduktív pedagógiai szakszolgálat

Dr. Pető András által kidolgozott konduktív nevelés alapja, hogy a pedagógusok, konduktorok teljes mértékben azonosuljanak a konduktív pedagógia alapelveivel és gondolkodásmódjával. A nevelési folyamat különlegesen szerkesztett, lépcsőzetesen épülő, minőségében állandóan bővülő tanítási-tanulási program, mely célképzésre, aktivitásra, öntevékenységre készíteti a gyermeket.

Tevékenységi terület:

- Tanácsadás
- Óvodás korú gyermekek konduktív fejlesztése, az óvodába való beilleszkedés elősegítése 3 éves kortól 6-7 éves korig
- Tanköteles korú gyermekek konduktív fejlesztése, az iskolai életbe való beilleszkedés elősegítése, 6-7 éves kortól a tankötelezettség végéig
- Elbocsátott gyermekek esetenkénti kontrollvizsgálata, utógondozás
- Dokumentáció készítése

Tanácsadás

A tanácsadáson a rendelkezésre álló szakorvosi leletek és általában az első konduktív megfigyeléssel eldöntjük, hogy a gyermek konduktív módszerrel fejleszthető-e.

A tanácsadás előzetes időpont egyeztetés után történik.

Cél: A konduktív fejlesztésre való alkalmasság eldöntése

Feladat:

- Részletes anamnézis felvétele
- Jelenlegi megfigyelés a gyermekről
- Státusz készítése

- Fényképek készítése a jelen állapot pontosabb rögzítésére
- A tanácsadási jegyzőkönyv elkészítése
- Szakértői javaslat iránti kérelem elkészítése az Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központba

Ellátottak köre:

A központi idegrendszeri eredetű mozgássérült gyermekek, akik a családban nevelődnek, a lakóhelyükön integrált óvodai vagy iskolai oktatásban részesülnek.

A konduktív nevelés célja:

Mindenoldalú személyiség fejlesztése, melynek eredményeképpen a mozgássérült gyermekből önálló életvitelre képes, a természeti és társadalmi körülményekhez alkalmazkodni tudó, harmonikus személyiség válik. Fontos, hogy a pedagógusok, a konduktorok teljes mértékben azonosuljanak a konduktív pedagógiai alapelvekkel és gondolkodásmóddal.

Feladat:

- A dysfunkcios gyermek ortofunkciossá nevelése
- Az aktív tanulás elősegítése
- Az aktív magatartás, célképzés megvalósítása
- Hangsúlyozott a motiváció, a közösségi munkára nevelés
- A társadalmi alkalmazkodás megtanulása
- Az életkornak megfelelő követelmények támasztása, és ugyanakkor rávezetés e követelmények saját erőből történő kielégítésére
- A társadalmi beilleszkedés elősegítése
- A személyiség gazdagítása az önelfogadással, mások elfogadásával, a toleráns magatartással

A program sajátosságai

- Multidiszciplináris és egyidejű: egységet képező diszciplinárból tevődik össze, és metodikai egységbe foglalja a hely-helyzetváltoztatás, a manipulációs készség kialakítását, a beszédtanítást, értelmi, érzelmi, akarati fejlesztést, az étkezési, önellátási szokások kialakítását.
- Tartalmát a biológia és társadalmi követelmények rendszere határozza meg. Ez a követelményrendszer tükröződik a napi-hetirendben, így azok minden egyes mozzanata a program része.
- A napirendben egymással összefüggő feladatsorok épülnek egymásra, fokozati szempontból előkészítik, kiegészítik a foglalkozásokat. Időtartamuk a csoport jellege és teherbíró-képessége szerint változó. A feladatsor a csoport tevékenységi szintjéhez igazodik, s az egyéni különbségek figyelembevételével érhető el, hogy a kitűzött célt mindenki megvalósítsa.

Óvodáskorú mozgássérült gyermekek konduktív nevelése

Cél:

A 3-6 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése annak érdekében, hogy az óvodáskor végére iskolaéretté váljanak. A mozgássérültek óvodai oktatása a helyreállító nevelés céljának alárendelt. A mozgással, cselekvéssel összekapcsolt ismeretsajátítás érdekében törekszünk arra, hogy felhasználjuk az önkéntes figyelmet, felkeltsük az érdeklődést. A mozgássérülés tényéből, a tapasztalatok hiányából adódóan biztosítanunk kell a sokoldalúságot, a színes, változatos foglalkozásokat. A játékoság segítségével növeljük a gyermek aktivitását.

Feladat:

- Motiváció
- Hely-helyzetváltoztatási formák fejlesztése a tartási rendellenességek, esetleges kontraktúrák megelőzése
- Manipuláció, finommotorika fejlesztése
- Az önkiszolgálás további fejlesztése
- Az érzékelés, észlelés fejlesztése, a figyelem növelése
- Az aktivitás, a feladattudat, az öntevékenység kialakítása, fejlesztése

- A gyermek énképének, környezetéhez való viszonyainak tudatosítása. Az önálló aktív tevékenység folyamatos fejlesztése
- Az óvodai és az otthoni életrendbe a feladatok beépítése.

Értékelés:

Az értékelés folyamatosan történik. Egyrészt a foglalkozás végén csoportosan, másrészt egyéni beszélgetések keretében. Funkciója fejlesztő visszajelzés, a kommunikáció szerves része, leginkább diagnosztikus. Az értékelés alapja operatív megfigyelés, a lényeg a megoldás mikéntjén van. A szempontok a személyiség minden területére kiterjednek.

Az értékelés kettős irányultságú: a szülő, illetve a gyermek praktikus megnyilvánulásait egyaránt megcélozza. A szülővel megbeszélés formájában, az egyes feladatok, a facilitáció konkrét formájának bemutatásával.

A gyermek számára is egyértelmű legyen az értékelés. Életkori, értelmi fejlettségi fok szerint lehet beszélgetés, simogatás, stb. Fontosak a metakommunikációs jelek, mert a nagyobb érzelmi átélést a gyermekek könnyebben értelmezik.

A konduktor értékelésével a szülő megtanulja a konduktív pedagógia által preferált „technikát” miközben mintát kap és kialakul saját reális képe. Nagy jelentősége van, hogy a konduktor az értékelésével kifejezze a gyermek fejlődésébe vetett hitét. A szülő azonosul, optimistává válik a gyermek jövőjét illetően és ezzel nemcsak a saját, de a gyermek erejét is megsokszorozza.

Tanköteles korú mozgássérült gyermekek konduktív nevelése

A foglalkozásra azok az integrált iskolai oktatás keretében tanuló tanköteles korú gyermekek kerülnek, akiknek továbbra is konduktív megsegítésre van szükségük, a közösségbe való aktívabb beilleszkedéshez, az önállóbb élethez.

Feladatokat a csoportban is mindig egyénre szabottan tűzzük ki, biztosítjuk az egyénileg hasznos részvételt.

- aktivitás, a feladattudat fejlesztése
- a kreativitásra nevelés
- motiváció gazdagítása az önértékelés és az igényszint helyes alakításával

- érzelmi-akarati szférák tágítása
- rendszeresség és következetesség elvének tudatosítása

Magántanulók, akik sérültségi súlyosságuk miatt nem tudnak részt venni a rendszeres iskolai oktatásban. Az ő esetükben a gyermekek oktatását az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Központ által kijelölt iskola végzi, mozgásfejlesztését, a mozgás szinten tartását szakszolgálatunk.

Cél:

- az állapot fenntartása, fejlesztése
- az iskolai feladatok megoldásának segítése

Értékelés:

Folyamatosan történik az értékelés, foglalkozás közben csoportosan és egyénileg, valamint a foglalkozás végén egyénileg. Az elért helyes feladatvégzést tudatosítjuk, beépítjük a gyermekek napi-, heti rendjébe, megbeszéljük az otthon végzendő feladatokat, figyelembe véve az iskolai feladatok mennyiségét.

Az értékelés folyamatos magatartást megerősítő, korrekciós jellegű értékelés, a pozitív példa megerősítése a fontos. A foglalkozás vezetése közben viszonyulások, segítségadások megmutatása, javítása, megerősítése a konduktor mindenkori felelőssége.

Az integrált látássérült gyermekek ellátása

Szakszolgálatunk 2002 óta látja el Somogy- Tolna- és Zala megye területén az integráltan nevelt-oktatott aliglátó és gyengénlátó gyermekeket a budapesti Gyengénlátók Általános Iskolája, Pedagógiai Szakszolgálatának szakmai irányításával. Közös munkánkat együttműködési megállapodás alapján végezzük, melyben mindkét fél rögzíti vállalásait és kötelezettségeit.

A 2009/2010-es tanévtől -a fenntartó Somogy megyei Önkormányzat feladatkijelölése alapján - intézményünk felvállalta a Somogy megyei középiskolás látássérült tanulók utógondozását is.

A látássérült gyermekek ellátásához biztosítottak a jó tárgyi feltételek; rendelkezünk minden olyan fontos speciális eszközzel, mely a vak, aliglátó és gyengénlátó gyermekek ellátásához szükséges (állítható padok, laptop, A/3-as nyomtató, nagyítók,

játékok, Braille-pontírógép, komplex-tábla, hatrekeszes doboz speciális feladatlapok és füzetek, olvasó tévé).

Az integrált nevelésű-oktatású látássérült gyermekek

Cél:

A látássérült óvodás és iskolás gyermekek segítése, az épekkel egyenlő vagy ahhoz közelítő esélyük megteremtése a társadalomba történő sikeres integrálódás érdekében:

- családi nevelésük, fejlesztésük segítése,
- óvodás és iskolás korban az épek közösségeiben a fogyatékosságból eredő hátrányuk megelőzése, csökkentése, kompenzálása, képességeik kibontakoztatása.

Feladat:

- Az óvodás látássérült gyermek egyéni fejlesztése, iskolára felkészítése,
- Az általános iskolás látássérült tanulók egyéni fejlesztése, az önálló közlekedés-tájékozódás kialakítása.
- Közreműködés az integrált látássérültek egyéni szükségleteihez igazodó eszközellátásban,
- A speciális eszközök használatának megtanítása, használatának nyomon követése,
- Az aliglátó és gyengénlátó gyermekek pedagógiai látásvizsgálata,
- Optikai, elektronikai eszköztár, speciális taneszköztár, valamint fejlesztőjáték-park kialakítása
- A látásjavító optikai és elektronikai újdonságok népszerűsítése
- A budapesti központ, speciális iskolák rendezvényeinek, tanfolyamainak népszerűsítése a befogadó intézményekben.

A látássérült tanulók ellátása

Iskolalátogatásaink során a következő szempontok alapján elemezzük a látássérült tanulók helyzetét és adunk tanácsot:

- Az oktatási törvény adta lehetőségek érvényesítése
- A szemészeti állapotnak megfelelő ültetés (távolság, padsor, oldal)
- A tábla minősége
- A felírt szöveg betűmérete, nyomata

- Fényviszonyok- egyéni szükségletek kielégítése (helyi megvilágítás, fénykerülőknél sötétítés)
- Eszközhasználat (speciális pad, térkép, könyv, munkafüzet, íróeszközök, Braille-pontírógép, abakusz stb.)
- A szemléltetés módjai, illetve változtatási lehetőségei
- Kompenzatív eljárások
- A tanár és a tanuló hozzáállása a látáscsökkenésből adódó problémákhoz
- Optikai segédeszközök megléte, használata (szemüveg, nagyító, sorolvasó, távcsőszemüveg)
- Elektronikai segédeszközök használat (olvasókészülék, számítógép, laptop)
- Szemészeti kontrollvizsgálat szükségessége.

Az aliglító és gyengénlátó gyermekeknél rendszeresen végzünk pedagógiai szempontú látásvizsgálatot. Ez a kétszemes, közeli és távoli vízus a kontrasztérzékenység, a színlátás és a látótér vizsgálatára terjed ki, mely lehetővé teszi a gyermekek természetes közegben és természetes, átlagos körülményei között végzett vizsgálatát. Különösen fontos az iskolai munkában a közeli vízus ismerete. Csak ennek alapján ítéld meg azt, hogy milyen speciális eszközre van szüksége a gyermeknek a tanuláshoz (speciális füzet típusa, a nagyítás mértéke, stb.). A rendszeresen megismételt látásvizsgálat az esetleges változások regisztrálását és a szemészeti kontrollra vonatkozó pedagógiai szempontú javaslattételt szolgálja.

A pedagógiai látásvizsgálat elvégzése legalább félévente javasolt, valamint minden olyan esemény kapcsán, ami hatással lehet a látásra, illetve aktuálisan, ha hirtelen látásromlásra gyanakodunk

Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika (HRG) – módszer

HRG – módszer alkalmazása mozgássérült, hallássérült illetve beszéd- és nyelvfejlődési zavarral küzdő gyermekek fejlesztésében

Cél:

Azoknak az eltéréseknek a célzott javítása, amelyek az iskolai tanulást is hátráltatják (szem-kéz, szemmozgás koordináció, finommotorika, bal – jobb diszkrimináció, feladat elfogadás, együttműködési készség, monotónia-tűrés stb.) folyamatos, tervszerű fejlesztéssel a gyermekek sikerélményhez juttatása, a figyelem javítása, az

önfegyelem és a feladat végrehajtás fejlődésének elősegítésével az iskolai teljesítményben pozitív változások előidézése

Feladat:

- az idegrendszer kéreg alatti érési folyamatainak beindítása
- reflexgátolt kiinduló helyzetek megerősítése
- az antigravitációs / feszítő izmok tónusának / erejének növelése
- az ontogenetikus fejlődés menet kimaradt mozgásainak pótlása
- a beállító és egyensúlyi reakciók működésének javítása
- analitikus mozgások megtanulása kézzel. ill. lábbal
- keresztezett ciklikus mozgások kialakítása, ritmusuk harmonizálása, automatizálása
- bilaterális motoros koordináció kialakítása
- praktikus eszközhasználat tanulása
- statikus és dinamikus egyensúlyérzék kialakítása
- szerialitás fejlesztése
- a mozgás örömeinek átélése
- testvázlat, térbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése
- megfigyelőképesség és motoros mintamásolás fejlesztése
- emlékezet (rövid és hosszú idejű) fejlesztése
- rugalmas gondolkodás fejlesztése
- ok – okozati összefüggések megértése
- időbeli tájékozódás fejlesztése
- egyidejű egy – és többcsatornás figyelem és feladatvégzés
- sikerélmény, önbizalom, a „meg tudom csinálni” élménye
- kognitív feladatok beépítésével a kognitív fejlesztés megalapozása
- a mozgás folyamatos beszéddel való kísérésének kialakítása
- a beszéd és a mozgás ritmusának összehangolása
- a feladathelyzet megértése, elfogadása és tartása
- a norma- és követelményrendszer megértése és elfogadása
- a szabálykövető magatartás kialakítása
- megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása a többi gyermekkel és oktatóval

A megkésett fejlődést mutató gyermekek az alábbi területeken mutatnak lemaradást, másságot

- motoros, pszichomotoros eltérések (idegrendszeri éretlenség, megkésett vagy gyors mozgásfejlődés, gyenge koordinációs és egyensúlyérzék, eltérő fizikai képességek);
- pszichés és értelmi területek eltérései (a beszédfejlődés késése, a hangképzés tisztasága, nyelvtanilag hibás beszéd, a megértési és a tanulási folyamat eltérése, a figyelem elterelhetősége, a megfigyelőképesség zavarai);
- szociális tünetek, eltérések (együttműködési készség, norma és követelményrendszer elfogadása, irányíthatóság, beilleszkedés, szabályok figyelmen kívül hagyása);
- egyéb tünetek (emlékezet, figyelem, ritmusérzék, viselkedés).

Szakszolgálati ellátás hatékonyságának növelését segítő szolgáltatásaink

Fecske-tábor:

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolába kerülése új kihívást jelent szülőknek, pedagógusnak, gyógypedagógusnak egyaránt. A kezdés nehézségeinek csökkentése érdekében tanévkezdés előtt úgynevezett „Fecske”- tábort szervezünk az általános iskolák első osztályába induló gyermekeknek, szüleiknek és a leendő első osztályos tanítónőknek.

Így a szülő, a pedagógus, a gyógypedagógus és a gyermek kölcsönösen megismerik egymást, hogy az iskolakezdés minél zökkenőmentesebb legyen.

Ezen a rendezvényen a szülők elmondják a gyermekek eddigi életútját, illetve bemutatkoznak a leendő pedagógusok is.

Ismertetjük a technikai eszközök működését, kezelését.

Megbeszéljük a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása során felmerülő speciális pedagógiai problémákat, és ezek lehetséges megoldásait.

A tanórarészletekre történő felkészülés során mintát adunk a befogadó pedagógusok és a szülők számára, a gyermek minél hatékonyabb megsegítése érdekében.

Családi lakóegység

- Az intenzív fejlesztés az óvodába, iskolába járó gyermekek esetében csoportos foglalkozást jelent, aktív szülői közreműködéssel.
- A foglalkozásokhoz részletes programterv készül, amely tartalmazza a foglalkozáson elérendő célokat, feladatokat is. Minden évben különös figyelmet fordítunk az iskolába készülő gyermekek felkészítésére. A szülők a foglalkozások aktív részesei, néhány szülő az előkészületekbe is bekapcsolódik. A kiscsoportos formában mód nyílik a szociális képességek fejlesztésére is az egyéb készségek fejlesztése mellett.
- A foglalkozásokról folyamatosan készül videofelvétel, amely felhasználható külső és belső továbbképzésekre is.

Játék-, videó-, szoftver-, diafilm és könyvkölcsönzési lehetőséget is biztosítunk, bemutattva hogy az adott játék, könyv, szoftver, film hogyan szolgálja a gyermek fejlődését.

Szülőklub, szülőtanfolyam

Utazótanári tevékenységünk egyik fontos pillére, hogy „Az egész család legyen aktív részese a fejlesztésnek” – egyetértésre talált a szülők körében. Ennek támogatására hoztuk létre a Szülősegítő szolgáltatásainkat. Rendezvényeinkre évente kettő-három alkalommal kerül sor, az összejöveteleket egész hétvégére, illetve egy naposra tervezzük. A programokon a család közösen vesz részt. Az intézmény minden helyisége és technikai berendezése rendelkezésünkre áll. Élvezzük a vezetőség és az iskola minden dolgozójának támogatását.

Szülőklub biztosítja a sorstársszülőkkel való kapcsolatfelvételt is, a személyes találkozást, ahol látják gyermekeik fejlődését, ahol tanácsot adnak és kapnak, ahol segítik, bátorítják egymást. Míg az előadások, szülőknek szóló programok zajlanak, a gyermekek szakszerű ellátásáról gyógypedagógus kollégáink gondoskodnak.

A szülőklubot úgy szervezzük meg, hogy az elméleti előadások mellett mindig mód nyíljon a gyakorlati bemutatásra is.

Pszichoterápia (intézményünk pszichológusának segítségével)

A család, a pedagógus kérésének megfelelően tanácsadást, egyéni pszichoterápiát, illetve pár- vagy családterápiát jelent.

Videotrénning segíti speciális pedagógiai munkánkat.

Szülők felkészítésében, a gyermekekről készült video filmek elemzésével segítséget nyújtunk az otthoni felkészülés, a mindennapi élethelyzetek fejlődését segítő lehetőségeiről.

A szakemberek, pedagógusok felkészítése során a videofelvétel közös elemzésével, a pozitív helyzeteket kiemelve, tudatosítjuk a sajátos módszertani segítségnyújtás lehetőségét, az egyéni megsegítés tanórai lehetőségét.

Minőségbiztosítás

Szakmai szolgáltatásunkat igénybe vevők között, kérdőív segítségével szélesebb körben tájékozódunk szakmai, napi gyakorlatunk minőségjavítása, hatékonyságának emelése érdekében.

Cél: támogatásukkal és bizalmukkal élve hosszú távon differenciáltabb, árnyaltabb minőségi szakellátásban részesítsük vonzáskörzetünkben az arra rászorulókat.

Az intézmények közötti munkaközösségek

- aktuális problémák megbeszélése, konzultáció biztosított - nem magára utalt a gyógypedagógus
- továbbképzések, tapasztalatcsere, hospitálások könnyebben összehangolhatók, szervezhetők,
- szakanyagok, feladatlapok gyűjtése, cseréje folyamatos,
- team munka lehetősége biztosított,

A sajátos nevelési igényű gyermekek mérésének, értékelésének formái, időpontjai

Tanév elején a fejlesztési cél kitűzése, a cél elérését segítő feladatok megbeszélése, felosztása a többségi pedagógussal és a szülővel közösen.

A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, ha szükséges a befogadó intézmény pedagógusának is segít a tantárgyi egyéni fejlesztési terv elkészítésében, mely alapja lesz az értékelésnek.

Tanév végén szóbeli értékelés a befogadó pedagógussal, utazó szakemberrel és a szülővel közösen.

Tanév végén írásos vélemény készítése a gyermek fejlődéséről.

Szakmai szolgáltatás

A 2003-2006 között korszerűen, és mindent igényt kielégítően felújított épület és új épületrész fizika és kommunikációs szempontból is akadálymentes.

A jól felszerelt informatikai termen kívül valamennyi tantermünkben és előadóinkban kihelyezett számítógépek, illetve hálózati csatlakozó pontok találhatók.

Mindez biztosítja a megfelelő infrastruktúrát a konferenciák, továbbképzések, stb. szervezéséhez, lebonyolításához.

- Továbbképzések, konferenciák, tanfolyamok szervezése, intézmény bemutatás,
- Az ELTE BGGYTF hallgatóinak hospitálások, szakmai gyakorlatok biztosítása,
- A gyógypedagógiai asszisztensek számára igény szerint egyéni vagy csoportos hospitálás biztosítása,
- A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar hallgatóinak hospitálások szervezése,
- Az Egészségügyi Főiskola hallgatóinak előadás tartása, felkutatás, szűrés, audiológiai ellátás témakörben,
- Az integrációt felvállaló befogadó intézmények, pedagógusok segítése
- Érzékenyítő gyakorlatok szervezése befogadó pedagógusok, tantestületek, szülők, osztálytársak, civil szervezetben dolgozók számára
- Szakszolgálatok, EGYMI-k találkozója, tapasztalatcsere lehetősége
- Intézmények közötti munkaközösségek szervezése, működtetése
- Az esti és nappali tagozatos logopédia szakos főiskolai hallgatók pedagógiai- és terepgyakorlatának biztosítása
- Szakmai műhely szervezése, működtetése

3 AUDIOLÓGIAI, PEDOAUDIOLÓGIAI ELLÁTÁS PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Bevezetés

Intézményünkben hosszú évekre visszatekintő múltja van az audiológiai ellátásnak. Több éves munkával, interdiszciplinális együttműködéssel, komplex gyermekaudiológiát hoztunk létre.

Audiológiánk kialakítása lehetővé teszi valamennyi hallásmérés elvégzését, újszülött kortól felnőtt korig.

Az ellátás magában foglalja a szűréstől a hallókészülék ellátásig valamennyi audiológiai tevékenységet.

Komplex gyógypedagógiai szolgáltatásunk nélkülözhetetlen része, valamennyi fogyatékosági területhez kapcsolódik.

Ellátottak köre:

- Igény szerint újszülöttek szűrővizsgálata
- Korai gondozásban, integrált oktatásban részesülő hallássérült gyermekek
- Valamennyi speciális intézményi ellátásban részesülő gyermek
- Ambuláns logopédiai ellátásban részesülők
- Igény szerint a látás és mozgásfejlesztésben részt vevő gyermekek
- CI műtétet előkészítő vizsgálatok
- Somogy megye óvodái, iskolái, Nevelési Tanácsadók, Szakértői Bizottság által igényelt hallásvizsgálatok

Vizsgálóeszközök, műszerek, berendezések:

- klinikai audiométer
- tympanométer
- hangnyomásmérő
- szabadhangterez vizsgálati eszközök
- Hearing Aid Analyzer műszer, a hallókészülék kiválasztásához, teljesítményének, minőségi mutatóinak elemzéséhez

- otoakusztikus emissziót (OAE) mérő berendezés
- szűrő BERA
- BERA klinikai objektív hallásvizsgáló berendezés

Személyi feltételek:

- főállású fül, orr, gége audiológus szakorvos
- audiológiai asszisztens
- pedoaudiológia szaktanfolyamot végzett szurdopedagógus
- technikus

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján alakítottuk ki az audiológia pedagógiai igényekkel összehangolt működési rendjét.

A pedoaudiológia működési rendje

A gyermek fogadása előzetes bejelentés alapján történik (egy nap általában 3-4 gyermek). A gyermeket, szülőt az asszisztens fogadja, és tájékoztatást ad a vizsgálatok menetéről.

Vizsgálat menete:

1. A gyógypedagógus felveszi az anamnézist (fénymásolat készül az eddigi orvosi leletekről), majd megfigyeli a gyermeket.
2. Az orvos tájékoztatása a megfigyelés, az anamnézis feltétele során szerzett tapasztalatokról.
3. Szakorvosi vizsgálat.
4. Szükség szerinti további vizsgálatok, mérések (OEA, BERA, tympanometria, küszöbaudiometria stb.).

A méréseket az audiológiai asszisztens végzi, 0-5 éves korú gyermekek esetében 2 szakember szükséges a mérésekhez (szurdopedagógus, audiológiai asszisztens), 5 éves kortól az előzetes pedagógiai megfigyelés dönti el, szükséges-e két szakember jelenléte.

5. A szakorvos, a szurdopedagógus és az audiológiai asszisztens összegzi az eredményeket.

6. Nyugodt, csendes helyen – elegendő időt is biztosítva – a szakorvos közli a diagnózist, majd a gyógypedagógussal közösen megbeszélik a szülőkkel a vizsgálatok eredményét, a további teendőket.

A szakorvos feladata:

- a gyermek szakvizsgálata, a további vizsgálatok, mérések elrendelése
- vizsgálati eredmények, mérések összegzése
- szülők tájékoztatása
- hallókészülék felírása
- a gyermek rendszeres fülészeti ellenőrzése

Audiológiai asszisztens feladata:

- személyi adatok felvétele
- mérések elvégzése
- szülők tájékoztatása a hallókészülékek és tartozékaik működéséről, karbantartásáról, illeszték készítéséről
- vezeti a szükséges dokumentációt
- figyelemmel kíséri a fülészeti ellenőrzések időpontjait
- gondoskodik a hallókészülékek rendszeres ellenőrzéséről, illetve negyedévenként tesztboksztban történő ellenőrzésükről
- vezeti a próba-hallókészülékek nyilvántartását
- hallókészülékek meghibásodása esetén gondoskodik a javításról, cserekészülékről

Szurdopedagógus feladata:

- vizsgálatra érkező szülők, gyermekek fogadása
- a gyermek pedagógiai megfigyelése
- közreműködés a méréseknél
- szülők tájékoztatása
- a gyermek játékaudiometriára történő felkészítése
- közreműködés a megfelelő hallókészülék kiválasztásánál
- szükség esetén a gyermek speciális pedagógiai fejlesztése, vagy a megfelelő szakemberhez történő irányítása

Az általunk végzett hallásvizsgálati eljárások:

- 0-1 év: OAE, BERA, viselkedés megfigyelés, vizuális megerősítő audiometria
- 1-3 év: OAE, BERA vizuális megerősítő audiometria, magatartás megfigyelés, játékaudiometria
- 3-5 év: OAE, BERA, játékaudiometria, magatartás megfigyelés,
- 5 év: küszöbaudiometria, beszédaudiometria,
- Minden életkorban szabadhangterez, hallókészülékes mérés.

VI. NEVELÉSI TANÁCSADÓ PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1 Cél és feladatrendszer

A Nevelési Tanácsadó a kiskorúak mentálhigiénés ellátásában közreműködő pszichológiai, pedagógiai szolgáltatást nyújtó nevelési-oktatási intézmény. Mindenkor a gyermekek érdekét kell szolgálnia, biztosítva az állampolgári jogok tiszteletben tartását, a szülőkkel való együttműködést.

A Nevelési Tanácsadó olyan közoktatási szolgáltatás, amelynek feladata feltárni a nevelő-oktató munkában való részvételt megnehezítő, a gyermek közösségbe való beilleszkedését hátráltató zavarokat, speciális eszközeivel segíteni azok megoldását. Amennyiben a gyermek problémája a szakmai kompetenciát meghaladja, úgy mindent meg kell tenni, hogy eljusson a megfelelő szakintézménybe.

Alapfeladata a 3-18 éves korú gyermekek magatartási, beilleszkedési, teljesítménybeli nehézségeinek, neurotikus tüneteinek diagnosztizálása és terápiája, nevelésükkel kapcsolatos problémák megoldásának segítése.

A Nevelési Tanácsadó tevékenysége szorosan kötődik az óvodai és iskolai tanévhez.

2 Tárgyi feltételek

A vizsgálat, illetve terápia lebonyolítására alkalmas hely, amelyben elég tér és mozgási lehetőség van a kétszemélyes, vagy csoportos munka zavartalan, nyugodt biztosítására.

3 Személyi feltételek

A különböző diagnosztikai és fejlesztő módszerekben jártas pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő, logopédus munkatársak.

4 A szakmai szolgáltatások igénybevételét indokoló főbb tünetek

- korai gyermekkorban elszenvedett károsodások
- magatartászavarok
a gyermek magatartása az átlagostól eltérő, viselkedésében hirtelen változás következik be
- beilleszkedési zavarok
új közösségbe való adaptáció nehézsége, közönyössége, visszahúzódás, autizmus, közösségi szabályok figyelme kívül hagyása, hiperaktivitás
- érzelmi élet zavarai

fokozott érzékenység, hangulati labilitás, szorongás, gátlásosság, nyugtalanság, agresszivitás, dühkitörések, negativizmus, ideges eredetű beszédzavar /dadogás/, neurotikus tünetek: enuresis, encopresis, pavor nocturnus, tic, nyugtalanság

- pszichoszomatikus teljesítményzavarok
 - a teljesítés szembeüőn a képességek alatt marad
 - retardált szellemi fejlődés
 - részleges teljesítményzavar, részképességzavar
 - figyelemzavar
 - tanulás iránti érdektelenség
 - lassú pszichés tempó
- mozgásszervi elváltozások
- devianciák
hazudás, lopás, csavargás
- a szülők nevelési nehézségei
- tehetséggondozás
- kiemelkedő képességek

5 Feladatok

- pszichológiai – pedagógiai diagnosztika a probléma meghatározása céljából
- terápia a gyermek különböző zavarainak rendezése érdekében
- pedagógiai fejlesztés a gyermek éretlenségének, illetve részképességzavarainak megelőzésére, csökkentésére, megszüntetésére
- családgondozás a gyermek lelki fejlődésében zavart okozó családi problémák esetén
- különböző szakvélemények készítése /szülőknek, intézményeknek/
- személyes együttműködő kapcsolat az oktató-nevelő intézmények pedagógusaival a problémák megoldása érdekében
- egyéb intézményekkel /Pl. Gyermekjóléti Szolgálat/ kapcsolattartás, amely segíteni tudja a gyermek egészséges személyiségfejlődését
- a munkatársak felvilágosító előadásai a pszichológiai, pedagógiai kultúra terjesztése érdekében

6 A feladatok ellátása érdekében végzett tevékenységek

- korai szűrések és fejlesztés végzése
- a harmadik életévüket betöltött kiskorúak metálhigiénés ellátásában való részesítése
- a problémákkal küzdő kiskorúak vizsgálata, pedagógiai, pszichológiai tanácsadás, terápiás gondozás
- szakvélemény készítése a tanköteles korba lépő gyermekek fejlettségéről
- fejlettségi vizsgálatok készítésével közreműködés a differenciált beiskolázás megvalósítása érdekében
- részképességzavarral és ennek következtében kialakult pedagógiai teljesítményzavarral küzdő gyermekek szűrése, terápiás gondozása
- a szülő vagy az intézmény javaslatára az idegen nyelv vagy egyéb tantárgy értékelése és minősítése alóli felmentésre javaslattevés
- személyiségzavarok /mutizmus, autizmus, kóros hyperaktivitás, figyelemzavar és súlyos magatartászavar/ miatt fejlődésükben akadályozott gyermekek vizsgálata, szükség esetén további szakvizsgálatra utalása
- végzi a fogyatékosok szűrését és irányítását a Képességvizsgáló Szakértői Bizottsághoz
- szakorvosi vizsgálatra irányítja a tanácsadáson megjelent gyermekeket, amennyiben szükséges
- segíti a tanulók képességének tehetségének megismerését, a kiemelkedő tehetséges tanulók gondozását
- segíti a pedagógusok, óvónők továbbképzését, a módszertani kultúra fejlődését esetelemzésekkel, a tapasztalatok megbeszélésével, konzultációk szervezésével
- részt vesz a nevelési propagandában, pedagógiai, pszichológiai előadásokkal felvilágosító munkát végez a szülők körében
- együttműködik az oktatási, egészségügyi intézményekkel, valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal, gyermekvédelmi munkatársakkal

7 Eszközök

A Nevelési Tanácsadó alapfelszereltségét a következő eszközök képezik:

- intelligenciavizsgálatra alkalmas tesztek
- teljesítménymérő tesztek

- tanulási zavar, részképességzavar kiszűrésére szolgáló speciális tesztek, eljárások
- személyiségvizsgáló tesztek, eljárások
- báb-játékterápiához szükséges eszközök

8 Módszerek

A Nevelési Tanácsadóban végzett munkamódszer a *team munka*. A különböző szakemberek /pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő, logopédus/ szoros együttműködését jelenti. A szakemberek a diagnosztikai és terápiás eljárásokat szakmai belátásuk szerint alkalmazzák.

Záradék

A pedagógiai program 2011/2012. tanévtől kerül bevezetésre.

Kötelező felülvizsgálata 2015.

A programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Amennyiben szükséges 1 év múlva a programot módosítjuk.

A módosításra a nevelőtestület, a szülői közösség 10 %-ának javaslata alapján kerül sor.

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános minden érdeklődő számára hozzáférhető. Egy-egy példánya megtekinthető:

- az intézmény fenntartójánál
- a székhely és telephely intézmények titkárságain
- az intézmény honlapján.

Gyurina Éva
főigazgató

Kaposvár, 2011. július 31.